III./256.

KSIĘGI

Księgi Psalmów Dawidowych łacińskim y polskim językiem.
Krakow 1914 [Druk.] Drukarnia Franciszka Cezarego 16° s.16nlb, 464

EST-1985

KSIĘGI
PSALMOW DAWIDOWYCH
Łáćińskim y Polskim Językiem.

Przydáne ſą Argumentá, przy káżdym Pſalmie, z Piſmá Swiętego y z wykłádow rożnych Autorow wyięte.

A dla pożytku
y Konſolácyi Duchowney Duſz pobożnych,
do Druku
PODANE.

Przez
Zakonnice Náwiedzenia Nayświętſzey PANNY.

W KRAKOWIE,
W Drukárni Fránćiſzká Cezárego, I. K. M. y I. M. X. Biſkupá Krakowſkiego, Xćiá Siewierſkiego; tákże Przesławney Akádemicy Krákowſkiey Ordynáryinego Typográfa.
Roku Páńſkiego 1714.

Ná Herbowny Kleynot,
IASNIE OSWIECONYCH XIĄZĄT ICH MCIOW
CZARTORYSKICH.

Nie idźie, ále jedźie ochoczo w POGONI
Dom XIĄZĄT swoy Krzyż niosąc, y Chrystusa goni.
Dogoni, y ná mećie tryumfując stánie
Z nim, Empyreyskie rázem zájedźie mieszkánie.

Jáśnie Oświeconey Xiężnie Antoniuszy

JEY MOSCI PANI,

P. HELENIE

z CZARTORYSKICH

MYSZKOWSKIEY,

Káſztelánowy Sándomirskiey,
Márgrábiny Pinczowſkiey, &c. &c.

Páni y Dobrodźieyce náßey Miłośćiwey.

MUZEUM MIEDZIOR

Awidowe Pſalmy beſpiecznie y poufale zá naybogátſzy prezent ubogie Zgromadzenie náſze W. X. Mći, przy dorocznym Swiętey Pátronki rekurśie ofiáruie, *Iáśnie Oświecona Xiężna, Páni y Dobrodźieyko náßá Miłośćiwa.* Beſpiecznie, bo Herbowny w Oyczyſtym Kleynoćie Rycerz, żadnego nam nie czyni

wſtrętu, y owſzem między ták wielą życzliwych ſubmiſſyi konkurencya, łátwieyſzy ákces, lubo z uboga w ſame tylko áfekty bogáta donatywa, ſpráwuie. Poufale, bo wiemy, że przy *Krzyżáh w Pogoni*, ſamo ſię nabożeńſtwo utrzyma, y zwyczáyną będźie akceptácya miáło; æſtymácyi záś y ceny od Páńſkiego rozſądku, ktorym W. X. Mć Piſmo święte y Kśięgi Duchowne poważaſz, nábędźie. Prawdá, że przy winſzownych áplauzách, żadnych nie oddáiemy Panegirykow, ktorymibyśmy *Iáśnie Oświeconych Antenatow*, godne wieczney pámięći ákcye wypiſać mogły, bo *Dom Czártoryskich Xiążąt*, w ták odległe przez Herbowna *Pogonia* dawnych lat zápędźił ſię przećiągi, że go náſz rozum w Zakoney przy Duchá proſtoćie zátrzymány Klauzurze nigdy nie dośćignie. Trudno ſię bowiem Zakonnym odważyć propenſyom ná ſzczupłey kárćie podłym y niepozornym ſtylem Xiążęce ádumbrowáć ſplendory, heroiczne wypiſać rezolucye, wiekopomne wyliczyć cnoty: ponieważ jedná licznych Kolligatow obſzerneby nápełniłá tomy rejeſtratá. Czáſuby náwet nie ſtáło, gdyby kto chćiał wieczne práwie komputować niezliczonych Domow kojunkcyes

á coż

á coż dopiero, káżdego z oſobną pánegirycznym piorem Páńſkie wypiſowáć prerogátywy? *W láśnie Oświeconym CZARTORYSKICH Domu*, tu widźieć Ceſarſkie y Krolewſkie Korony, z Xiążęcemi złączone Mitrámi; álbo raczey ich Xiążęce Mitry widźieć oſobliwą, y Greckich ná wſchodźie, y Auſtryáckich ná zachodźie, y Sármáckich w Oyczyznie ozdobę Majeſtatow, tu obaczyć bliſkie bárdzo Xiążąt KORYBVTOW, RADZIWIŁOW, SANGVSZKOW, y innych bárdzo wielu Kolligácye; z inſzey ſtrony Márgrábiow MYSZKOWSKICH, GONZAGOW, y niezráchowánych Domow, widźieć dożywotnią przyiáźnią wiecznie zpoione párentele. Ale też widźieć ſię tylko godźi, bo należytych pánegiryzácyi, przewyżſzáiącym naywyniośleyſze dowćipy Tytułom oddáć niepodobna. *Nayiáśnieyſſe, láśnie Oświecone, Domu CZARTORYSKICH*, ná Polſkim horyzoncie Słońcá, w Krolewſkich Máieſtatách, w Xiążęcych Mitrách, w Biſkupich Infułách, w Senatorſkich Krzeſłách ták świecą Oyczyznie, że niezgáſzonym jáſnych ſplendorow południem, nie tylko drobne Zakonnego dowćipu ćmia promyki, ále objáśnione wymownych Pá-

negiryſtow rozumy gáſzą: oſobliwie, kiedy W. X. Mość ich konceptom ſtawaſz ná mećie, uſtawáć y upadáć muſzą. Wſzytkie bowiem Anteceſſorow ozdoby w iedney W. X. Mći Oſobie znáyduią ſię zgromádzone: záczym w ták wiele rozmáitych opływaſz ſzczęśliwośći, ile ſię chwalebnych ákcyi z *láśnie Oświeconych* Kolligatow ná W. X. Mość zlało. Nie dármo ieſt w Rodowitey CZARTORYSKICH *Pogoni* czerwone pole; Niebo raczey Oyczyźnie po nieprzyiaćielſkich burzách pewna ominuiące pogodę. To niebo HELENĘ W. X. Mć Polſkiemu dárowáło świátu Boſkiemi świętych cnot ozdobioną wdźiękámi, y niejáko ſzczęśliwſza od Swiętey Pátronki, Mátki Wielkiego Konſtántyná. Támtá z trudnośćią, pracą y koſztem Krzyż Chryſtuſow ználázłá, W. X Mć w Oyczyſtym Kleynoćie zá podárunek odebrálá. A kiedy ten Znák ná ſygnećie W. X. Mći Oyczyzná widźi, rokuie ſobie dobrze, y ták nieomylna z niego, iáko Konſtántyn Ceſarz z Krzyżá ná powietrzu widźiánego, przyſzłych tryumfow konſequencyą obiecuie. Zápewne káżdy twierdźić może, żeś W. X. Mość z Chryſtuſem nierozdźielnie złączona, ponieważ iego Znákiem ieſteś

ſteś ná przećiwne nieprzyiaćielá Duſzy uzbroiona inſulty. A ktoż rzetelnie wyráźi gorące ku Bogu W. X. Méi áfekty? ktorymi ták pałaſz, że nie tylko ſamá goreieſz Boſką miłośćią, ále wſzytkich Domowych y poſtronnych przez ſwoy przykład podobną gorącośćią zápalaſz, y iáko Paulá, ábo Márcellá (o ktorych Hieronym S.) Dom y Dwor własny jużeś práwie w Kośćioł obrośłá, gdźie uſtáwicznie ſię zá W. X. Méi promocyą chwałá Boſka krzewi y rozſzerza. Zebyś ieſzcze trwálſza y bárdźiey nierozerwáną z Bogiem ſerca y intencyi przed świátem oświádczyłá konjunkcyą, w Synowicy własney z nimeś ſię zkrewniłá, kiedyś iey powodem byłá, áby ſię ſamemu Bogu w Klaſztorze náſzym S. Fráncíſzká Sálezyuſzá, zá Oblubienicę poślubiłá. Z teyći gorącośći duchá, zupełna pochodźi ná wolą Boſką rezygnácya. Podobáło ſię Pánu Bogu iedyną poćiechę świętey pámięći Corkę Jey Mść Pánnę TERESĘ Káſztellánkę Sendomierską Márgrábiankę odebráć, miáſto nátu rálnego żalu, tymeś ztroſkáne ſerce ćieſzyłá, że Pan Bog przedwieczne woli ſwoiey Dekretá upodobánegoczáſu chćiał nád nią wykonáć, y przykłádē Blanki Krolowy Fráncuſkiey, ktora życzyłá ſobie Synā Lu

dwiká

dwiká, prędzey ná márách widźieć, niżby miał śmiertelnym grzechem obráźić Páná Bogá; winszowáłáś sobie W. X. Mć, że Bog pierwey zábrał ukochaną tak wielkiey fortuny Dźiedźiczkę, niżeli go ćięszkimi mogłá obráżáć grzechámi Jáko rostropna Páni, przewiedźiáłá W. X. Mć woli Boskiey nieodmienny ordynáns, dla tego ieszcze zá żyćia Corki nieboś iey zákupowáła, szczodre między ubogich y Klasztory rozdáiąc Jálmużny. Nie odstąpiłáś iednák od Ewángeliczney náuki rádzącey, że nie dla oká ludzkiego czynić jálmużny potrzebá, lecz áby Bog, ktory ie w ubogich y Zakonnych odbiera ludźiách, widźiał, wiedźiał, y niebem oddał; bo W. X. Mć nie dopuśćisz ogłaszáć choyności swoich, ále náwet według Ewángeliey, chcesz áby lewá nie wiedźiáłá ręka, co práwa czyni. Wrodzona abowiem skromność do tego prowádźi W. X. Mć, ażebyś dobre y świątobliwe ákcye swoie, iák naypilniey táiłá, y zgromádzonych im więcey ráchuiesz przymiotow, tym, mniey o sobie rozumiáłá. Jednák nie zćierpi tego milczenia wiekopomna sławá (lubo nászá nieudolność zZakōną prostota złączona, z osobną káżdey wytáźić y wychwalić nie potráfi Cnoty) ostátnim

świátá

świátá gránicom heroiczne Wáſzey Xiążęcey Mći opowie ákty, y ſzczodrobliwą munificencyą. Przed całym niebem, iuż ie dawno Pan Bog publikował; y podobno *Pſalmy Dawidowe* przez Nas dla tego do rak Wáſzey Xiążęcey Mośći ordynował, áżeby przy wyśpiewániu Pſalmow, Imię Wáſzey Xiążęcey Mośći, wſzytkiemu było ogłoſzone świátu, ponieważ iáko dobrze wiemy, zá naywiękſzą poczytaſz Cnot y Imienia ſwego pochwałę, Chwałę Boſką. Niech tedy będźie Pan Bog w tych Pſalmách wiecznie pochwalony, że chwalebnemi przymiotámi Wáſzę Xiążęca Mość udárował. Przyimiy. *láśnie Oświecona Dobrodźieyko* te *Pſalmy Dawidowe*, niech w nich ukoronowány Prorok poźne Wáſzey Xiążęcey Mośći, przy pomyślnych ſukceſſach látá wyśpiewuie, niech weſołą ná Cytrze melodya (iáko od Saulá meláncholia) tetryczne odpędza chwile. Lubo nie proporcyonálne Imieniu y Honorowi Wáſzey Xiążęcey Mośći, przy Feśćie Swiętey Pátronki oddáiemy *donarium*, przyiemne iednák bydź go rozumiemy, y ztąd że Wáſzá Xiążęca Mość, z proſtey ubogich Zakonnic pochodzące zcze-

rośći będźie eſtymować, y ztąd, że y my z nim rázem Xiążęcey łaſce y protekcyey ſię oddáiąc, wiecznie do wdźięczności zá świadczone dobrodźieyſtwá w niegodnych modlitwach náſzych y Pſalmách obligowáne zoſtáiemy. W Klaſztorze Náſzym Krákowſkim Náwiedzenia Nayświętſzey Pánny, dniá ośmnaſtego Sierpniá, Roku Páńſkiego Tyśiącnego Siedmſetnego Czternaſtego.

Jáśnie Oświeconey W. X. Mći,
Páni y Dobrodźieyki náſzey
Miłośćiwey.

Nayniżſze Służebnice, y niegodne Bogomodlce,
Zakonnice Nawiedzenia Nayświętſzey
Pánny, Klaſztoru Krakowſkiego

ZALECENIE
Pſałterzá Dawidowego,
Pobożnemu Czytelnikowi.

DAwid Swięty, záraz z młodośći ſwoiey ná-
pełniony był Duchem Swiętym, y obrány od
Páná Bogá ná Kroleſtwo Zydowskie, áby
ie miáſto Saulá ſprávował. Miał przy tym y
dźielność rycerska, ktora przećiw nieprzyiaćiołom
Ludu Bożego nie raz pokazał. Miał y biegłość
w muzyce, dla ktorey od Saulá závołány, áby mu
grániem ſwoim pomagał, kiedy nań zły duch przy-
padał: iednák miáſto wdźięczności od tegoż Sau-
lá wielka nienawiść odniosł, bo ná iego zdrowie ná-
ſtąpił, że muſiał z iego Dworu wyniść y tułáć ſie, y
wiele złego ućierpieć: co trwáło poki po iego śmier-
ći Kroleſtwá nie obiał. W tym záś wßytkim ćie-
ßył ſie Dawid chwały Bogu wyśpiewuiąc, w ktorych
nim ſam Duch Swięty rządźił, iż závárł w Pſalmách
ſwoich to wßytko, co ſie w Piśmie Swiętym ſtárego
Teſtámentu znáyduie; á to wymowa wyſoka, ſło-

wy nie proſtymi. Oſobliwie Pieśni ſwoie nápełnił obietnicámi Bożemi o zesłániu Chryſtuſa y nowym Kośćiele iego. Opiſuie w nich y utrapienia ſwoie, prace, y prześládowánia, ktore ćierpiał od ſwych nieprzyiaćioł. Wylicza ſprawy ſtárodawnych Pátryárchow y wßytkiego Ludu Izráelskiego, początki ich wiáry y uſtáwy. Tráktuie o prawdźiwey Filozofii náturálney. Uważa przednieyſſe dźiełá Boskie w ſtworzeniu niebá y źiemie, elementow, ludźi, zwierząt, y tego wßytkiego, co ſię ná świećie znáyduie. Náwet o Aniołách y Czártách wzmiánkę czyni. Prorokuie o przyśćiu Páná Chryſtuſowym, o Mece iego, Smierći, Zmartwychwſtániu, Wniebowſtąpieniu, Kroleſtwie y wiecznym tryumfie iego. Uczy dobrych obyczáiow, y tego wßytkiego, co może służyć do świętey y przyſtoyney w tym żyćiu konwerſacyi. Tráktuie oraz y o poruſzeniách duſze, o pokuſach y poduſzczeniu czártowskim, y dáie ná nie lekárſtwá. Nákoniec ták dobrze tłumáczy Przykazánie Boże y wola iego, iákoby ie wźiął z Kśiąg Moyzeßá, y owßem z ſamey Ewángelii. Co ſię záś tknie chwały, wielbienia, wyſtawiánia y dźiękczynienia Dobroći, Wßechmocnośći y Wielmożnośći

ści Boskiey, przechodźi w tym wßytkich Poétow y Oratorow, y zda ſię, że tego tylko ſamego ßuka y prágnie, we wßytkich Pſalmáth ſwoich. Czego y Argumentá zá káżdym położone Pſalmem, lepßę dádzą poznánie y obiáśnienie.

Znaydźieß tu naymilßy Czytelniku, pomoc y lekárſtwo przyzwoite, ná poskromienie paſſyi y námietnośći twoich; znaydźieß ulżenie w pracách, poćieche w utrapieniu, obrone w niebeßpieczeńſtwách y przećiwnośćiách, skromne weſele według Bogá w ßczęśćiu. Náuczyß ſię ſpoſobu dobrze rządźić ludem ſobie poddánym, y Kroleſtwem; otrzymánia zwyćięſtwá, y ßczęśliwego pánowánia; ták dálece, iż czeſte używánie tych Pſalmow wielki duſßy twoiey przyniesie pożytek, ktore służyć mogą wßelkiey kondycyi ludźiom.

Pſałterz ten Dawidá Swietego, zámyka w ſobie rozmowę poufałą z Pánem Bogiem, społeczność z Aniołámi, odpoczynek y ochłodę po pracy dźiennej, pomoc ná wßelką boiaźń mocną: ieſt reguła dla młodych, rátunkiem y podporą dla tych, ktorzy iuż poſtąpili w znáiomośći Bogá y życiu duchownym, ubeßpieczeniem y mocą dla doskonáłych; krotko

mowiąc, zażywánie iego, iest nam ták pożyteczne y potrzebne, iáko oddychánie, śniátłość słoneczna, y goracość ogniá, y wßelka inßa rzecz do życia należąca.

Kościoł Swiety we wßytkich Modlitwách swoich, w Godzinách Káplánskich y przy Mßách Swietych używa tych Psalmow, śpiewa ie publicznie, rozmyśla w ßczegulności przez swe wierne, w domu, w polách, ná pustyni, w Klaßtorách, w drodze, między pracą y fatygą, w więzieniu, w zdrowiu y w chorobie, wßelkiego czásu y ná każdym mieyscu.

Pożytek tey Swietey zabáwy, iest wielce potrzebny każdemu Chrześćiáninowi, ktory prágnie złączyć sie ścisle z Bogiem, y nim się samym ná wygnániu życia tego śmiertelnego cießyć; bo w tych samych Psalmách zámykáią sie wßytkie nabożeństwá, ktoremi dußá pobożna ma bydź opátrzona, dla dostąpienia wiecznego zbáwienia: bo lubo sie znáyduią niektore Modlitwy y sposoby chwalenia Páná Bogá ná rożnych mieyscách Pismá Swietego, ták stárego, iáko y nowego Testámentu, wßákże iednák między starożytnemi nie znáyduią sie żadne Kśiążki, ßczegulnych Modlitw, krom tey samey máley kśią-

żeczki

zeczki zebrania Pſalmow pod tytułem Dawidowych, ktore w ſobie zámykáia wßytko, co należy do Modlitwy y chwalenia Páná Bogá

A ponieważ wßelki iezyk, powinien oddawáć chwałę Bogu: przymiyże tedy pobożny Czytelniku te zabáwę chwały, y Modlitwy zámykáiace ſie w Pſalmách Dawidowych, ktoreć dwoiakim prezentuiemy iezykiem; ábyś ſię tu ćießył ná ziemi nádźieia żywotá wiecznego, poki go nie oſiagnieß. Przykładem Dawidá Swietego, ſpieway Pánu Pieśni chwały, ktory, iáko obaczyß w tym iego Pſałterzu, y w ßcześćiu y w nießczęśćiu, káżdego czáſu y ná káżdym mieyſcu chwalił y wielbił Páná Bogá; á ták czyniąc, zásłużyß ſobie te łáskę, że go wiecznie chwalić będźieß z Swietymi w gornym Ieruzalem, czegoć uprzeymie życzemy; wzáiemnie proſiemy o weſtchnienie y pámięć przed Pánem Bogiem, gdy ten Pſałterz mowić będźieß.

APPRO-

APPROBATIO.

TĘ Kśiąszkę PSALMY DAWIDOWE Łáćińskie y Polskie, záraz ich explikácyą w sobie zámykáiącą, dla pożytku y poćiechy Dusz świątobliwych w Klasztorze Krákowskim, Náwiedzenia Nayświętszey PANNY, Pánu BOGV Wszechmogącemu służących, y dla innych Osob pobożnych godną Druku, Roku Páńskiego 1714. Dniá 4. Máiá w Krákowie w Kollegium Wielkim ápprobuię.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI,
S. Theologiæ Doctor & Professor, Collega Major, Ecclesiarum Cathedralis Cracovienſis Canonicus, Collegiatæ Sanctorum Omnium Præpositus, S. R. M. Secretarius, atq; Librorum Diœcesis Cracovienſis Ordinarius Censor.

mpp.

VIVAT IESVS.
LIBER PSALMORVM DAVIDIS.

PSALMVS I.

ARGUMENT.

Będąc Dawid prześládowány od Saulá, ćieszy ſię, iż nie to ieſt ſzczęśćie y błogosłáwieńſtwo zdrady z powodzeniem używać, iáko przećiw niemu rádá Saulowá używałá? ále to ſzczęśćie, cnoty ſię trzymáć? opiſuię tu tákże złych y dobrych żywot, y nagrodę; y uczy nas co czynić, ábyśmy ſzczęśćia, iákie bydź może, doſtąpili tu ná tym świećie.

BEatus vir, qui non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit: & in cathedra peſtilentiæ non ſedit.

BŁogosłáwiony to mąż, ktory nie chodźił w rádźie niezbożnych, y ná drodze grzeſznych nie ſtał: y ná ſtolicy záráźliwey nie śiedźiał.

Sed in lege Domini voluntas ejus: & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Ale w Zakonie Páńskim ieſt wolá iego: á w zakonie iego będźie rozmyślał we dnie y w nocy.

Et erit tanquam lignum quod plantatum eſt ſecus

A będźie iáko drzewo wſadzone nád ſtrumieniá

decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo.

mi wod: ktore swoy owoc da czásu swego.

Et folium ejus non defluet: & omnia quæcunquè faciet prosperabuntur.

A liśćie iego nie opádnie: y wszytko cokolwiek czynić będźie, poszczęśći się.

Non sic impij, non sic: sed tanquam pulvis quem proijcit ventus à facie terræ.

Nie ták niezbożni, nie ták: ále sa iáko proch, ktory rozmiátá wiátr z źiemie.

Ideò non resurgent impij in judicio: neque peccatores in concilio justorum.

Przetoż nie powstáną niezbożni ná sądźie: áni grzesznicy w zebrániu spráwiedliwych.

Quoniam novit Dominus viam justorum: & iter impiorum peribit.

Abowiem zna Pan drogę spráwiedliwych: á drogá niezbożnych zginie.

PSALMUS II.

ARGUMENT.

Máiąc Dawid od Bogá obietnicę, że miał po Saulu ná Kroleſtwo náſtapić; śmieię ſię z tych, ktorzy mu do tego chćieli przeſkodźić: nápiſał ten Pſalm ná ten czás, kiedy od Iebuzeyczykow odebrał Zamek Ierozolimſki. 2. Reg. 3. Ten Pſalm ieſt wſzyſtek o Chryſtuſie, wedtug wykładu Piotrá S. ktorego Herod z Piłátem chćieli zátłumić; y ſámi náwet dawni Rábinowie o Meſſyaſu go wykłá-

wykładáli. Według ſenſu duchownego. pokázuie w nim Dawid, iż kto náuki Chryſtuſowey nie ſłucha, ten zginie; y uczy nas ſwym przykładem, iáko w ſpráwách ſwych ufáć mamy w Pánu Bogu.

QVare fremuerunt gentes: & populi meditati ſunt inania?

Aſtiterunt Reges terræ, & principes convenerunt in unum: adverſus Dominum & adverſus Chriſtum ejus.

Dirumpamus vincula eorum: & proijciamus à nobis jugum ipſorum.

Qui habitat in cælis, irridebit eos: & Dominus ſubſannabit eos.

Tunc loqvetur ad eos in ira ſua: & in furore ſuo conturbabit eos.

Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum ejus: prædicãs præceptum ejus.

Dominus dixit ad me:

CZemu ſię wzburzyli Pogánie: á ludzie rozmyśláli prożne rzeczy?

Powſtáli Krolowie źiemſcy, y Xiążętá ześli ſię z ſpołem: przećiw Pánu y przećiw Chryſtuſowi iego.

Potárgaymy zwiaski ich: á rzućmy z śiebie járzmo ich.

Lecz ten ktory mięſzka wniebie, náśmieięſię znich á Pan urągáć im będzie.

Tedy będźie mowił do nich w gniewie ſwoim: á w zápalczywośći ſwoiey rozgromi ie.

A iam ieſt poſtánowion Krolem od niego nádSyonem gorą świętą iego: opowiádáiąc przykazánie iego.

Pan rzekł do mnie:

Filius meus es tu, ego hodie genui te.

Postula à me, & dabo tibi gentes in hæreditatem tuam : & possessionem tuam terminos terræ.

Reges eos in virga ferrea : & tanquam vas figuli confringes eos.

Et nunc Reges intelligite : erudimini qui judicatis terram.

Servite Domino in timore : & exultate ei cum tremore.

Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus : & pereatis de via justa.

Cùm exarserit in brevi ira ejus : beati omnes qui confidunt in eo.

tyś iest synem moim, iam ćiębie dźiś zrodźił.

Zaday odemnie, á dam ći pogány zá dźiedźictwo twoie : á zá ośiádłość twą kráie źiemię.

Będźiesz ie rządźił laską żelázną : á iáko naczynie gáńczárskie pokrusyś ie.

A teraz Krolowie rozumieyćie: uczćie się wy ktorzy sądźićie źiemię.

Służćie Pánu z boiáźnią : á ráduyćie się mu ze drzeniem.

Przymuićie náukę, by się snadź nie rozgniewał Pan : ábyśćie nie poginęli z drogi spráwiedliwey.

Gdy się z prętká zápali gniew iego : błogosłáwieni wszyscy ktorzy w nim ufáią.

PSALMUS III.

ARGUMENT.

Gdy lud Dawidow własny przećiw niemu powstał,

rebelliy Absalonowey. Według táiemnice: Chryſtus pod czás męki od ludu ſwego utrapiony, iáka ma ufność w Bogu ſwoim pokázuie! obaczyć tu tákże możemy, iáko Pan Bog nie opuſcza tych, ktorzy w nim ufáia, y náuczyć, iáko ſię w pokoiu, w pokuſách záchować.

DOmine quid multiplicati ſunt qui tribulant me: multi inſurgunt adverſum me.

Multi dicunt animæ meæ: non eſt ſalus ipſi in Deo ejus.

Tu autem Domine ſuſceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominũ clamavi: & exaudivit me, de monte ſancto ſuo.

Ego dormivi & ſoporatus ſum: & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me.

Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, ſalvum me fac Deus meus.

Quoniam tu percuſſi-

PAnie czemu ſię námnożyło tych co mię trapią: wiele ich powſtáło przećiwko mnie.

Wiele ich mowią duſzy moiey: nie ma ten zbáwienia w Bogu ſwoim.

Ty záś Pánie ieſteś obrońcá moy: tyś ieſt chwałá moiá, y ktory podwyższaſz głowę moię.

Głoſem moim wołałem do Páná: y wysłuchał mię z gory świętey ſwoiey.

Iam záſnął y ſpałem, y wſtałem: bo Pan obronił mię.

Nie będę ſię bał tyſięcy ludu mnie obtáczáiącego: powſtań Pánie wybaw mię Boże moy.

Boś ty pobił wſzytkie

ſti omnes adverſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorum contriviſti.

Domini eſt ſalus: & ſuper populum tuum benedictio tua.

ſprzećiwiáiące mi ſię bez przyczyny: pokruſzyłeś zęby grzeſznikow.

Páńskieć ieſt wybáwienie: á nád ludem twoim błogosłáwieńſtwo twoie.

PSALMVS IV.

ARGUMENT.

Gdy Abſalon z Woyſkiem Dawidá gonił, Ten Pſalm kazał Dawid wyśpiewywać nayprzedniey ſſemu śpiewakowi, w ktorym upomina grzeſſnikow, áby iego przykładem návracáli ſię do Páná Bogá, máiąc obecnego Chryſtuſá, y iáko pod czás utrápienia, nie mamy słábieć w nádźieie uczy nas tákże, iáko utrapienie znośić.

CVm invocarem exaudivit me Deus juſtitiæ meæ: in tribulatione dilataſti mihi.

Kiedym go wzywał wyſłuchał mię Bog ſpráwiedliwośći moiey: w ućiśnieniu rozprzeſtrzeniłeś mię.

Miſerere mei: & exaudi orationem meam.

Zmiłuy ſię nádemną: á wyſłuchay modlitwę moię.

Filij hominum uſquequò gravi corde: ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium.

Synowie człowieczy pokiſz będźiećie ćięſzkiego ſercá: przecz miłuiećie márnośći y ſzukaćie kłamſtwá.

Et ſcitote quoniam mirificavit Dominus ſanctum ſuum: Dominus exaudiet me, cùm clamavero ad eum.

Iraſcimini & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus veſtris, in cubilibus veſtris compungimini.

Sacrificate ſacrificium juſtitiæ, & ſperate in Domino: multi dicunt quis oſtendit nobis bona.

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine: dediſti lætitiam in corde meo.

A fructu frumenti vini, & olei ſui: multiplicati ſunt.

In pace in idipſum: dormiam & requieſcam.

Quoniam tu Domine ſingulariter in ſpe: conſtituiſti me.

Wiedźćieſz iż dźiwnym uczynił Pan świętego ſwego: wyſłucha mię Pan, gdy záwołam do niego.

Gniewayćie ſię á nie grzeſzćie; á zá to co mowićie w ſercách wáſzych: ná łoſzkách wáſzych żáłuyćie.

Ofiáruyćie ofiárę ſpráwiedliwośći, á ufayćie w Pánu: wiele ich mowią, ktoż nam ukázał dobrá.

Náznámionowána ieſt nád námi świátłość oblicżá twego Pánie: dałeś weſele w ſercu moim.

Kiedy urodzáiem zboża winá y oliwy ſwey: obfićie obdárzeni ſą.

W pokoiu bedę ſpał poſpołu: y odpoczywał.

Bo ty Pánie oſobliwie w nádźiei: poſtánowiłeś mię.

PSAL.

PSALMVS V.

ARGUMENT.

Po wyśćiu swoim z Oyczyzny dla nieprzyiaćioł powroćiwszy Dawid modli się, y prorokuie pokaránie swych prześládowcow.

Kościoł święty, ktory codźień w członkách swoich dźiedźictwá wiecznego dostępuie, wzdycha do Páná Bogá: tu obaczyć możemy, iáko Bog o sprawiedliwych y dobrych ma piecza, ániezbożni kiedyśkolwiek zágina, mamy także naukę iáko się modlić.

VErba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ: Rex meus & Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine: mane exaudies vocem meam.

Mane astabo tibi & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit juxta te malignus: neque permanebunt injusti ante oculos tuos.

SŁowá moie usłysz Pánie: wyrozumiey wołánie moie.

Wysłuchay głos modlitwy moiey: o Krolu moy y Boże moy.

Bo się tobie modlić będę: Pánie ráno wysłuchasz głos moy.

Ráno będę stał przed tobą y przypátrzę się: ábowiem ty nie iesteś Bogiem ktory się kocha w niepráwośći.

Y nie zmieszka przy tobie złośnik: áni się ostoią niespráwiedliwi przed oczymá twemi. Nie

Odiſti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loqvuntur mendacium.

Virum ſangvinum & doloſum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ

Introibo in domum tuam: adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in juſtitia tua propter inimicos meos: dirige in conſpectu tuo viam meam.

Quoniam non eſt in ore eorum veritas: cor eorum vanum eſt.

Sepulchrum patens eſt guttur eorum, lingvis ſuis dolosè agebant: judica illos Deus.

Decidant à cogitationibus ſuis: ſecundùm multitudinem impietatũ eorum

Nie náwidźiſz wſzytkich ktorzy czynią niepráwość: zátráćiſz wſzytkie ktorzy mowią kłámſtwo.

Mężem krwáwym y zdrádliwym brzydźi ſię Pan: ále ia w wielkośći miłośierdźia.

Wnidę do domu twego: pokłonię ſię ku Kośćiołowi twemu świętemu w boiáźni twoiey.

Pánie prowadź mię w ſpráwiedliwośći twoiey: dla nieprzyiaćioł moich proſtuy przed obliczem twoim drogę moię.

Abowiem nie máſz w uśćiech ich prawdy: ſerce ich márne:

Gárdło ich iáko grob otwárty: ięzyki ſwemi zdradzáli ćię: oſądźże ie Boże.

Niechay upádną od myśli ſwoich, odrzuć ie dla wielkośći ich niepráwośći:

expelle eos: quoniam irritaverunt te Domine.

Et lætentur omnes qui sperant in te: in æternum exultabunt & habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices justo.

Domine ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

wośći: ábowiem cię rozgniewáli Pánie.

A niech się rozweseła wszyscy ktorzy ufaią w tobie: będą się náwieki rádować, á ty będźiesz mięszkał z nimi.

I będą się chlubić w tobie wszyscy ktorzy miłuią imię twoie: ábowiem ty będźieś błogosławił spráwiedliwemu.

Pánie iáko tarczą dobrotliwośći twoiey obwárowałeś nas.

PSALMVS VI.

ARGUMENT.

Vpomniony Dawid od Náthána Proroká 2. Reg. 11. *o cudzołostwo y zaboystwo, przepraßa Páná Bogá, y modli się, áby mu znowu nie dał w grzech wpadáć. Znáyduiemy w tym Psalmie porzadek, wedle ktorego grzeßnik powstáie, y náukę iáko pokutować. Iest też to modlitwá duße pokutuiacey, ktora ná się czuie srogość sadu przyßłego, dla ciężßkich grzechow swoich.*

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me

PAnie nie w zápálczywośći twoiey strofuy mię. áni w gniewie twoim karz mię. Zmi-

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea

Et anima mea turbata est valde: sed tu Domine usquequò.

Convertere Domine, & eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi.

Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit

Zmiłuy się nádemną Pánie, bom iest chory: uzdrow mię Pánie, boć strwożone są kości moie.

Y dusza moiá strwożona iest bárdzo, ále ty Pánie pokisz mię opuszczasz

Náwroć się Pánie, á wyrwiy dusze moię: wybaw mię dla miłośierdzia twego.

Abowiem w śmierći nie mász, ktoby náćię pámiętał: á w piekle ktoż ćię chwalić będzie.

Prácowałem wzdychániu moim, będę umywał nákáżdą noc łoszko moie: łzámi moiemi będę polewał pościel moię.

Záćmiło się od gniewu twego oko moie: stárzałem się między wszytkiemi nieprzyiaćiołmi memi

Odstąpćie odemnie wszyscy, ktorzy niepráwość czynićie: ábowiem wy-

Dominus vocem fletûs mei.

słuchał Pan głos płáczu mego.

Exaudivit Dominus deprecationē meam: Dominus orationē meā ſuſcepit.

Wysłuchał Pan prożbę moię: Pan modlitwę moię przyiął.

Erubeſcant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur & erubeſcant valdè velociter.

Niech będą poháńbieni, y wielce zátrwożeni wſzyſcy nieprzyiaćiele moi: niech ſię náwroca y záwſtydzą bárdzo prętko.

PSALMVS VII.

ARGUMENT.

Dawid potwarzony od Saulá, dla chćiwośći iego y ambicyi Pánowánid. Reg. 22. *iáko nań náſtępował, przed Bogiem ſię z tego ſprawuie: Pſalm ten wyraża Chryſtuſa od Zydow potwarzonego. Tu uważyć możemy, iáko Murzyn piekielny záwſze czuwa ná ſprawiedliwego, y brać náukę, iako ſię ma ſprawować niewinny, gdy ieſt ſpotwarzony.*

DOmine Deus meus in te ſperavi: ſalvum me fac ex omnibus perſequentibus me, & libera me.

PAnie Boże moy w tobie nádźieię mam: wybaw mię od wſzyſtkich prześládowcow moich, y wyzwol mię.

Ne quando rapiat ut leo animam meam: dum non eſt qui redimat,

By ſnadź nieprzyiaćiel nie porwał iáko lew duſze moiey: gdy nie máſz ktoby ią

nequè qui ſalvum faciat.

Domine Deus meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam meritò ab inimicis meis inanis.

Perſequatur inimicus animam meam & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in pulverem deducat.

Exurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandaſti: & ſynagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere: Dominus judicat populos.

by ia odkupił, ábo ktoby wybáwił.

Pánie Boże moy ieślim to uczynił: ieśli ieſt niepráwość w rękách moich.

Ieślim oddał złe tym ktorzy mi źle czynili: niech upádnę słuſznie przed nieprzyiaćiołámi moiemi prożny.

Niechay nieprzyiaćiel prześláduie duſzę moię, y niech poima y podepce ná źiemi żywot moy: á sławę moię niech w proch obroći.

Powſtań Pánie w gniewie twoim: á wynieś ſię ná gránicách nieprzyiacioł moich.

A powſtań Pánie Boże moy według przykazánia ktoreś roskazał: á zgromádzenie narodow obſtąpi ćię.

A dlaniego wſtąp záś ná wyſokość: gdźie Pan ſądźi narody. Sądź

Iudica me Domine ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm innocentiam meam ſuper me.

Sądź mię Pánie według ſpráwiedliwośći moiey: y według niewinnośći moiey ktora ieſt ná mnie.

Conſumetur nequitia peccatorum, & diriges juſtum: ſcrutans corda & renes Deus.

Vſtánie złość grzeſznikow: á proſto poprowádźiſz ſpráwiedliwego: ktory doświádczaiąc ſerc y zmysłow Boże.

Iuſtum adjutorium meum à Domino: qui ſaluos facit rectos corde.

Spráwiedliwa pomoc moiá od Páná: ktory zbáwia ludźie ſercá práwego.

Deus Iudex juſtus fortis & patiens: numquid iraſcitur per ſingulos dies.

Bog Sędźiá ſpráwiedliwy mocny y ćierpliwy: za ſię gniewa ná káżdy dźień.

Niſi converſi fueritis, gladium ſuum vibrabit: arcum ſuum tetendit & paravit illum.

Ieśli ſię nie náwroćićie: mieczá ſwego dobędźie: łuk ſwoy náćiągnął y nágotował go.

Et in eo paravit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardentibus effecit.

A ná nim náłożył naczynie śmierći: ſtrzały ſwe ná zápálczywie prześláduiace ſpráwił.

Ecce parturijt injuſtitiam: concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

Oto nieprzyiaćiel rodźił nieſpráwiedliwość: począł boleść, y urodźił niepráwość.

lámę

Lacum aperuit, & effodit eum: & incidit in foveam quam fecit.

Convertetur dolor ejus in caput ejus: & in verticem ipsius iniqaitas ejus descendet.

Confitebor Domino secundùm justitiam ejus: & psallam nomini Domini altissimi.

Jámę otworzył y wykopał ia: y wpadł w doł, ktory sam uczynił.

Boleść iego obroći się ná głowę iego: á niepráwość iego ná wierzch głowy iego spádnie.

A ia będę iawnie chwalił Páná według spráwiedliwośći iego: y będę śpiewał Imieniu P. nay wyższego.

PSALMVS VIII.

ARGUMENT.

Gdy Dawid duchá złego od Saulá odgániał 1. Reg. 16. *dźiękuie Pánu Bogu, że mu dał tę moc, y pokázuie, iż wszystko to iest Chrystusowi, ile iest człowiek poddáno, iáko Páwet Swięty mowi* Cor: 15. *w* 26. *zowie ten Psalm. Dla pras, to iest dla Kościołow, w ktorych Krew Chrystusowá płynie iáko wino w práskach, bo Chrystus iest winna máćica. Vczy nas tu Dawid, iáko Pánu Bogu zá táki dar dźiękować mamy.*

DOmine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in universa terra.

PAnie Pánie náss iákoż dźiwne iest Imię twoie po wszytkiey źiemi.

Quoniam elevata est

Abowiem wyniosłá się

wiel-

magnificentia tua: ſuper cælos.

Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos: ut deſtruas inimicum & ultorem.

Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & ſtellas, quæ tu fundaſti.

Quid eſt homo, quòd memor es ejus: aut filius hominis, quoniam viſitas eum.

Minuiſti eum paulò minus ab Angelis, gloria & honore coronaſti eum: & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum.

Omnia ſubjeciſti ſub pedibus eius: oves & boves univerſas, inſuper & pecora campi.

Volucres cæli, & piſces maris: qui peram-

wielmożność twoią: nád niebioſa.

Z uſt niemowlątek y z ſſących dźiatek uczyniłeś doskonáłą chwałę twą dla nieprzyiaćioł twoich: ábyś zepſował nieprzyiaćielá y mśćićielá.

Abowiem ogladam niebioſa twoie dźiełá pálcow twoich: kśiężyc y gwiazdy ktoreś ty utundował.

Coż ieſt człowiek, iże nań pámiętaſz: ábo ſyn człowieczy, iże go náwiedzaſz.

Vczyniłeś go máłoco mnieyſzym od Aniołow: czćią y chwałą ozdobiłeś go, y poſtánowiłeś go nád dźiełámi rąk twoich.

Poddałeś wſzyſtko pod nogi iego: owce y woły wſzyſtkie, nád to y zwierzętá polne.

Ptáſtwo powietrzne y ryby morskie: ktore ſię

prze-

bulant semitas maris.

przechadzaią po ścieszkách morskich.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomẽ tuũ in universa terra

Pánie Pánie nász: iákosz dźiwne iest Imię twoie po wszytkiey źiemi.

PSALMVS IX.

ARGUMENT.

Zwyćiężywszy Absaloná y iego Woysko Dawid, Bogu dźięki wyśpiewuie: uczy tu, iáko się ma zwyćięzcá záchować. Mowi tu tákże o mocy sadu ostátecznego y o Antychrysćie, inśi twierdzą, że ten Psalm śpiewał Pánu Bogu po śmierći Goliatá Regum 17. *y po zwyćiężeniu go.*

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua.

BĘdę ćię chwalił Pánie ze wszystkiego sercá mego: będę opowiádał wszystkie cudá twoie.

Lætabor & exultabo in te: psallam nomini tuo Altissime.

Rozwesełę się y rozrádzę się w tobie: będę śpiewał Imieniu twemu o Naywyższy.

In convertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur & peribunt à facie tua.

Gdy nieprzyiaćiel moy przednieyszy tył poda: tedy y drudzy pomdleią y pogina przed obliczność ćią twoią.

Quoniam fecisti judici-

Boś ty odpráwił sąd

um meum & causam meam: sedisti super thronum qui judicas justitiam.

Increpasti gentes, & perijt impius: nomen eorum delesti in æternum & in sæculum sæculi.

Inimici defecerunt frameæ in finem: & civitates eorum destruxisti.

Perijt memoria eorum cum sonitu: & Dominus in æternum permanet.

Paravit in judicio thronum suum: & ipse judicabit orbem terræ in æquitate: judicabit populos in justitia.

Et factus est Dominus refugium pauperi: adjutor in opportunitatibus, in tribulatione.

Et sperent in te qui noverunt nomen tuum: quoniam non dereliquisti quærentes te Domine.

Psallite Domino, qui

moy y sprawę moię: zásiadłeś ná stolicy, ty ktory spráwiedliwość sądźiß.

Rozgromiłeś narody, á zginał niezbożny: wygładźiwszy imię ich ná wieki wieczne.

Nieprzyiaćielskie miecze ustáły nákoniec: á miástáś ich zburzył.

Zginęłá z strzaskiem pámiątká ich: lecz Pan trwa ná wieki.

Nágotował ná sąd stolicę swą: á on będźie sądźił okrąg źiemie w spráwiedliwośći: osądźi narody spráwiedliwe.

Y stał się Pan ućieczką ubogiemu: pomocnikiem w potrzebách y w ućisku iego.

Niechay ufaią w tobie ći, ktorzy znáią Imię twoie: ábowiem nie opuściłeś szukáiących ćię Pánie.

Spiewayćie Pánu, ktory mie-

habitat in Sion: annuntiate inter gentes ſtudia ejus.

Quoniam requirens ſanguinem eorum recordatus eſt: non eſt oblitus clamorem pauperum.

Miſerere mei Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis.

Qui exaltas me de portis mortis: ut annuntiem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion.

Exultabo in ſalutari tuo: infixæ ſunt gentes in interitu quem fecerunt.

In laqueo iſto, quem abſconderunt: comprehenſus eſt pes eorum.

Cognoſcetur Dominus judicia faciens: in operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.

ry mieſzka ná Syonie: opowiádayćie między narody ſpráwy iego.

Abowiem ten ktory ſię mśći krwie wſpomniał ná nie: y nie zápomniał ubogich wołánia.

Zmiłuy ſię nádemną Pánie: weyrzey ná uniżenie moie od nieprzyiaćioł moich.

Ktory mię podwyżſzaſz od bramy śmierći: ábym opowiádał wſzyſtkie chwały twoie w bramách corki Syońskiey.

Będę ſię weſelił w wybáwieniu twoim: powięźli pogánie w zátráceniu ktore przypráwili.

W śidle tym ktore byli skryćie záſtáwili: uwięzłá nogá ich.

Poznány będźie Pan ſądy czyniący: w uczynkách rąk ſwoich poimány ieſt grzeſznik.

Convertantur peccatores in infernum: omnes gentes quæ obliviſcuntur Deum.

Niech ſię grzeſznicy obrocą do piekłá: wſzytkie narody ktorzy pominaią Bogá.

Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in finem.

Bo nie áż do końcá będźie zápomnion ubogi: ćierpliwość ubogich nie zginie ná wieki.

Exurge Domine, non confortetur homo: judicentur gentes in conſpectu tuo.

Powſtań Pánie niech ſię nie umacnia człowiek: niech będą ſądzone národy przed oblicznośćią twoią.

Conſtitue Domine legislatorem ſuper eos: ut ſciant gentes quoniam homines ſunt.

Poſtaw Pánie zakonodawcę nád niemi: áby wiedźiáły narody iż ludźmi ſą.

Vt quid Domine receſſiſti longe: deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione.

Czemuś Pánie odſtąpił dáleko: wzgárdzaſz nas w potrzebách, w ućisku.

Dum ſuperbit impius, incenditur pauper: comprehenduntur in conſilijs, quibus cogitant.

Gdy ſię pyſzni niezbożnik, zápala ſię ubogi: bywáią uśidleni niezbożni w rádách ktore wymyśláia.

Quoniam laudatur peccator in deſiderijs

Abowiẽ pochwaloń bywa grzeſznik w żądzách duſze

animæ suæ: & iniqvus benedicitur.

Exacerbavit Dominum peccator: secundùm multitudinem iræ suæ non quæret.

Non est Deus in conspectu ejus: inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore.

Auferunt judicia tua à facie ejus: omnium inimicorum suorum dominabitur.

Dixit enim in corde suo: non movebor à generatione in generationem sine malo.

Cujus maledictione os plenum est, & amaritudine, & dolo: sub lingva ejus labor & dolor.

Sedet in insidijs cum divitibus in occultis: ut interficiat innocentem.

dusze swey: á niesprawiedliwy bywa błogosławion

Rozgniewał Páná grzesznik: według wielkośći gniewu swego nie będźie go szukał.

Nie máss Bogá przed oblicznością iego: splugáwione sa drogi iego ná káżdy czás.

Bywáia odięte sady twoie od oblicznośći iego: tuszy sobie że nád wszytkiemi nieprzyiaćiołmi swemi będźie pánował.

Abowiem mowił w sercu swoim: nie będę poruszon od wieku do wieku, będę bez złego.

Ktorego ustá pełne sa złorzeczeństwá y gorzkośći y zdrády: pod ięzykiem iego frászunek y boleść.

Siedźi ná zdrádźie z bogátemi w skrytości: áby zábił niewinnego.

Oculi ejus in pauperem respiciunt: insidiatur in abscondito, quasi leo in spelunca sua.

Insidiatur, ut rapiat pauperem: rapere pauperem, dum attrahit eum.

In laqueo suo humiliabit eum, inclinabit se, & cadet, cùm dominatus fuerit pauperum.

Dixit enim in corde suo, oblitus est Deus: avertit faciem suam, ne videat finem.

Exurge Domine Deus, & exaltetur manus tua: ne obliviscaris pauperum.

Propter quid irritavit impius Deum: dixit enim in corde suo non requiret.

Vides, quoniam tu laborem & dolorem consideras: ut tradas eos in in manus tuas.

Oczy iego upátruia ubogiego: tái się ná zdrádę w skrytym mieyscu, iáko lew w iámie swoiey.

Záśtáwia śidłá, aby uchwycił ubogiego: áby połápił ubogiego, gdy go przyćiągnie.

W śidle swoim poniży go, łaśi się, y uniża, áż opánuie wiele ubogich.

Abowiem mowił w sercu swoim, zápomniał ćię Bog: odwrocił oblicze swe, áby nie widział do końcá.

Powstań Pánie Boże, niech się podnieśie ręká twoiá: nie zápominay ubogich.

Dla czego niezbożnik rozdráźnił Bogá: bo mowił w sercu swym nie będźieć się pytał.

Ale ty widźisz, bo ty ná bolesć y ná utrapienie pátrzysz, ábyś ie podał w ręce twoie. Tobie

Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.

Contere brachium peccatoris & maligni: quæretur peccatum illius, & non invenietur.

Dominus regnabit in æternum & in sæculum sæculi: peribitis gentes de terra illius.

Desiderium pauperum exaudivit Dominus: præparationem cordis eorum audivit auris tua.

Iudicare pupillo & humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Tobie zostáwion iest ubogi: sierocie ty będźiesz pomocnikiem.

Skrusz rámię grzesznika y złośnika: będa szukáć grzechu iego, á nie znayda go.

Pan będźie krolował wiecznie y náwieki: wyginiecie národy z źiemię iego.

Zadza ubogich wysłuchał Pan: przygotowánie sercá ich usłyszáło ucho iego.

Abyś uczynił sprawiedliwość sierocie y uniżonemu: áby się więcey nie ważył wielmożyć człowiek ná źiemi.

PSALMVS X.

ARGUMENT.

Rádźili Dawidowi Przyiaćiele iego, áby uchodźił przed Saulem, ktory nie dbał ná sprawiedliwość, y słowá nie chował danego Dawidowi. y owszem (1. Reg 19.) przysiągł, że go miał zábić. Dawid im ná to przekłáda moc Boską, y piecza około niewinnych: może ztego

Psalmu

Psalmu uznawáć człowiek ćierpiacy pokuſy, bo znaydźie w nim náukę, iáko złe rády, y poduſczenia od ſiebie odbyáć, przy ſtateczney ufnośći w Bogu.

IN Domino confido: quomodo dicitis animæ meæ transmigra in montem ſicut paſſer.

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum: paraverunt ſagittas ſuas in pharetra, ut ſagittent in obſcuro rectos corde.

Quoniam quæ perfeciſti, deſtruxerunt: juſtus autem quid fecit.

Dominus in templo ſancto ſuo: Dominus in cælo ſedes ejus.

Oculi ejus in pauperem reſpiciunt: palpebræ ejus interrogant filios hominum.

Dominus interrogat juſtum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animam ſuam.

W Pánu ia ufam: iáko wy mowićie duſzy moiey, ućiekay ná gorę iáko wrobel.

Albowiem grzeſznicy naćiągnęli łuk: nágotowáli ſtrzáły ſwe w ſáydaku, áby poſtrzeláli w ćięmnośći tych, ktorzy ſa ſercá práwego.

Abowiem coś ty był ſpráwił, to oni skáźili: ſpráwiedliwy záś co uczynił.

Pan w Kośćiele ſwym świętym: Pan w niebię ſtolicá iego.

Oczy iego ná ubogiego patrzą: powieki iego pytáią ſynow ludzkich.

Pan pyta ſpráwiedliwego y niezbożnego: lecz kto miłuie niepráwość, ten ma w nienáwiśći duſzę ſwoię.

Wyle-

Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum.

Quoniam justus Dominus: & justitias dilexit, æquitatem vidit vultus ejus.

Wyleie iáko deszcz ná grzesźniki śidłá: ogień y śárká y wiátr gwałtowny táć iest część kielichá ich.

Abowiem spráwiedliwy iest Pan: y spráwiedliwość miłuie, na szczerość pátrza oblicze iego.

PSALMVS XI.

ARGUMENT.

Opłakuie Dawid zepsowánie ludźi, á Boskiemi się obietnicámi ćieszy, y w Bogu, á nie w ludźiách ufność swą zákłáda, gdy go zwieść chćiáno áby w ręce wpadł Saulowe. Vczy nas, iáko się w poyśrodku złych záchowáć. Iest też to modlitwá rodzaiu ludzkiego do Páná Bogá, áby ráczył ześłać Synà swego na świát, y ták się modlili oni Prorocy, y Swięći w stárym Zakonie.

SAlvum me fac Domine, quoniam defecit Sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates à filijs hominum.

Vana locuti sunt, unusquisquè ad proximum suum: labia dolosa in corde, & corde locuti sunt.

WYbaw mię Pánie, boć iuż nie mász Swiętego: ábowiem máło zostáło prawdy między synámi ludzkiemi.

Márne rzeczy mowią, każdy do bliźniego swego: przez wárgi zdrádliwe dwoiákim sercem mowią.

Disperdat Dominus universa labia dolosa : & linguam magniloquam.

Qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus : labia nostra à nobis sunt, quis noster Dominus est.

Propter miseriam inopum & gemitum pauperum : nunc exurgam, dicit Dominus.

Ponam in salutari : fiducialiter agam in eo.

Eloquia Domini, eloquia casta : argentum igne examinatum, probatum, terræ, purgatum septuplum.

Tu Domine servabis nos & custodies nos : à generatione hac in æternum.

In circuitu impij ambulant : secundùm altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

Niech zátráci Pan wßelkie ustá zdrádliwe: y ięzyk hárdźię mowiacy.

Tych ktorzy mowili, ięzyk náfz zmocniemy : ustá náfze zá námi fą, ktoż iest Pánem náfzym.

Dla nędze utrápionych, y dla wzdychánia ubogich: teráz powstánę, mowi Pan.

Postáwię go w zbáwieniu: towárzysko będę z nim rozmáwiał.

Słowá Pánskie fą słowá czyfte : iáko śrebro w ogniu doświádczone, probowane, y śiedmkroć przeczyfzczone.

Ty Pánie záchowafz nás y będźiefz nás ftrzegł : od rodzáju tego ná wieki.

W około niezbożni chodzą: według wyfokośći twey uczyniłeś możne fyny człowiecze.

PSALMVS XII.

ARGVMENT.

Lu-

Lubo iuż był Pan Bog Dawidowi grzechy iego odpuścił: iednák iż wiele zá nie ćierpiał, znowu go przepraſ:á, gdy ſię rády Achitopelá pomięßały; y opowiada zgubę Abſálonowę: uczy naś, iáko ſię záchować, gdy roſpacz ná człowieká bije; uczy ſwym przykładem y ćierpliwośći. Ieſt też to modlitwá Kośćiołá Bożego, y każdey duſße w utrapieniu zoſtáiacey.

USquequò Domine obliviſceris me in finē: uſquequò avertis faciem tuam à me.

Quàmdiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem.

Vſquequò exàltabitur inimicus meus ſuper me: reſpice & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, prævalui adverſus eum.

Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperavi.

DOkądże Pánie zápomniſz mię do końcá, dokąd odwracáſz oblicze ſwe o demnie.

Dokąd będę rozbierał rády w duſzy moiey: frá-ſunek w ſercu moim przez cáły dźień.

Pokiſz będźie ſię podnośił nieprzyiaćiel moy ná demną, weyzrey á wysłuchay mię Pánie Boże moy.

Oświeć oczy moie, ábym kiedy nie záſnął w śmierći: áby kiedy nie rzekł nieprzyiaćiel moy, przemogłem go.

Ktorzy mię trápią, będą rádźi ieźli ſię záchwieię: ále ia ufam w miłośierdźiu twoim.

Exultabit cor meum in salutari tuo, cantabo Domino, qui bona tribuit mihi: & psallam nomini Domini altissimi.

Rozráduie się serce moie w zbawieniu twoim, będę śpiewał Pánu, ktory mi dał dobrá: y będę grał Imieniu Páná naywyższego.

PSALMUS XIII.

ARGUMENT.

Nárzeka Dawid ná niezbożność od początku świátá panuiaca. Przymawia także żydom, ktorzy niechćieli wierzyć Pánu Chrystusowi, á iż wszyscy ludźie są grzeszni. Nákoniec prosi o zesłanie Messyaszá, y prorokuie o przyśćiu iego.

DIxit insipiens in corde suo: non est Deus. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum, non est usq; ad unum.

RZekł głupi w sercu swoim: nie mászBogá Popsowáli się, y obrzydliwemi się stáli w zabáwách swoich: nie mász ktoby czynił dobrze, nie mász áż do iednego.

Dominus de cælo prospexit super filios hominum: ut videat, si est intelligens aut requirens Deum.

Pan z niebá poyźrzał ná syny człowiecze: áby oglądał, ieżeli iest kto znáiący álbo szukáiący Bogá.

Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum,

Wszyscy od niego odstąpili, pospołu stáli się niepożytecznemi: nie máś ktoby

non est usque ad unum.

Sepulchrum patens est guttur eorum: lingvis suis dolosè agebant, venenum aspidum sub labijs eorum.

Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sangvinẽ.

Contritio & infelicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognoverunt: non est timor Dei ante oculos eorum.

Nonne cognoscent omnes, qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam sicut escam panis.

Dominum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

Quoniam Dominus in generatione justa est: consilium inopis confudistis,

ktoby dobrze czynił, nie máſz áż do iednego.

Gardło ich ieſt iáko grob otwárty: ięzykow ſwoich názdrádę używáli, jád źmijowy pod ich wárgámi.

Vſtá ich pełne ſą złorzeczenia y gorzkośći: nogi ich ná wylanie krwie prętkie.

Skruſzenie y znędznienie ná drogách ich, á drogi pokoju nie poználi: nie máſz bojáźni Bożey przed ich oczymá.

Iżali nie poznáią wſzyſcy, ktorzy czynią niepráwość: ktorzy pożeráią lud moy iákoby chleb iedli.

Páná nie wzywáli: tám drżeli od boiáźni, gdźie nie było ſtráchu.

Abowiem Pan ieſt w narodźie ſpráwiedliwym: rádę ubogiego zeſromoćili-

quoniam Dominus ſpes ejus eſt.

Quis dabit ex Sion ſalutare Iſráèl: cùm averterit Dominus captivitatem plebis ſuæ: exultabit Iacob, & lætabitur Isráèl.

ćiliśćie, iż Pan ieſt nádźieią iego.

Kto da z Syonu zbáwienie Izráelskie: gdy oddali Pan niewolą od ludu ſwego: rozweſeli ſię Iákob, y rozráduie ſię Izráel.

PSALMVS XIV.

ARGUMENT

Ten Pſalm uczy nas prawdźiwey pobożności, ściąga ſię do 1. 24. Pſalmow, záwierá w ſobie dźieśięćioro Boże przykazánie, y ukázuie iáki ma bydź ten, kto ſię do niebá gotuie.

DOmine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requieſcet in monte ſancto tuo.

Qui ingreditur ſine macula: & operatur juſtitiam.

Qui loquitur veritatem in corde ſuo: qui non egit dolum in lingva ſua.

Nec fecit proximo ſuo malum: & opprobrium non accepit adverſus proximos ſuos.

PAnie ktoż będźie mieſkał w przybytku twoim: ábo kto odpocznie ná gorze twey świętey.

Ten ktory żyie bez zmázy: y czyni ſpráwiedliwość.

Ktory mowi prawdę w ſercu ſwoim: ktory nie czyni zdrády ięzykiē ſwoim.

Ani czyni bliźniemu ſwemu co złego: y zelżywośći nie przyimuie przećiw bliźnim ſwoim.

Ktory

Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus: timentes autem Dominum glorificat.

Qui jurat proximo suo & non decipit: qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit.

Qui facit hæc: non movebitur in æternum.

Ktory nizac nie ma w oczách swoich złośliwego: á boiący Páná wysławiá.

Ktory przyśięga bliźnie mu swemu á nie zdradza: ktory piniędzy swych nie dawa ná lichwę, y dárow przećiw niewinnym nie przyimuie.

Kto to czyni: ten nie będźie poruszon ná wieki

PSALMVS XV.

ARGUMENT.

Vfność swoię Dawid ku Bogu wzbudza, iż Chrystusa obiecuie, y przezeń wszytko dobro gotuie. Zámyka w sobie ten Psalm proroctwo o Swiętych Bożych, o męce Chrystusowey, y o iego Zmartwychwstániu.

COnserva me Domine, quoniam speravi in te: dixi Domino Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

ZAchoway mię Pánie, bom ia ufał w tobie: rzekłem Pánu, tyś iest Bogiem moim; ábowiem dobr moich nie potrzebuiesz.

Sanctis, qui sunt in terra ejus: mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Swiętym, ktorzy sa ná źiemi iego dźiwne uczynił wszytkie chęći moie.

Rozmno-

Multiplicatæ ſunt infirmitates eorum: poſtea acceleraverunt.

Rozmnożyły ſię niemocy ich: zá niemi ſię kwápili.

Non congregabo conventicula eorum de ſangvinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Nie będę zgromádzał ſchadzek ich krwáwych: y nie będę wſpominał Imion ich uſty memi.

Dominus pars hereditatis meæ & calicis mei: tu es qui reſtitues hereditatem meam mihi.

Pan ieſt cząſtká dźiedźictwá mego y kielichá mego: tyś ieſt ktory mi przywroćiß moie dźiedźictwo.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara eſt mihi.

Sznury upádły mi ná koſztownych mieyſcách: ábowiem dźiedźictwo moie ieſt mi známienite.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum: inſuper & uſq; ad noctem increpuerunt me renes mei.

Będę błogoſłáwił Páná, ktory mi dał rozum: ktemu áż do nocy nápominály mię biodrá moie.

Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi ne commovear.

Miałem Páná záwſze przed oczymá memi: bo mi ieſt po práwicy, ábym nie był poruſzon.

Propter hoc lætatum eſt cor meum, & exulta-

Przetoſz ſię uweſeliło ſerce moie, y rozrádował

ſię

vit lingva mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis Sanctũ tuum videre corruptionẽ.

Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitiâ cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.

się ięzyk moy: nád to y ćiáło moie w nádźiei odpoczywáć będźie.

Abowiem nie zostáwisz dusze moiey w piekle: áni dasz Swiętemu twemu oglądáć skáżenia.

Oznáymiłeś mi drogi żywotá, nápełniłeś mię weselem z obliczá twego: roskoszy ná práwicy twey sa áż do końcá.

PSALMVS XVI.

ARGUMENT.

Opisuie tu Dawid modlitwę Chrystusowa, ktora miał wzywáć Bogá Oycá czásu męki swoiey, iest to głos samego Chrystusa ile człowieká, y Kościoł Swięty záżywa tey modlitwy, tákże y każda dusza pobożna náprzećiw nieprzyiaćiołom swoim.

EXaudi Domine justitiam meam: intende deprecationem meam.

Auribus percipe orationem meam: non in labijs dolosis.

De vultu tuo judici-

WYsłuchay Pánie sprá wiedliwość moię: obacz pilnie prośbę moię.

Vsłysz modlitwę moię: ktora czynię usty nie obłudnymi.

Od oblicznośći twoiey

um meum prodeat: oculi tui videant æquitates.

Probasti cor meum & visitasti nocte: igne me examinasti, & non est inventa in me iniquitas.

Vt non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum, ego custodivi vias duras.

Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea.

Ego clamavi quoniam exaudisti me Deus: inclina aurem tuam mihi, & exaudi verba mea.

Mirifica misericordias tuas: qui salvos facis sperantes in te.

A resistentibus dexteræ tuæ custodi me: ut pupillam oculi.

fad moy niech wynidźie: oczy twe niech obaczą sprawiedliwośći.

Sprobowałeś sercá mego y náwiedźiłeś ie w nocy: doświádczyłeś mię ogniem, y nie ználázłá się we mnie niepráwość.

Aby nie mowiły ustá moie uczynkow ludzkich: dla słow twoich, iam przestrzegał drog twárdych.

Vmocniey kroki moie ná ścieszkách twoich: áby się nie poślizngły stopy moie.

Iam wołał iżeś mię wysłuchał Boże: nákłoń mi uchá twego: á wysłuchay słowá moie.

Pokaż nádemna miłośierdźie twoie: ktory zbáwiasz ufaiacych w tobie.

Od sprzećiwiáiacych się práwicy twoiey strzeż mię: iáko zrżenice oká.

Pod

Sub umbra alarum tuarum protege me: à facie impiorum, qui me afflixerunt.

Inimici mei animam meam circumdederunt, adipem ſuum concluſerunt: os eorum locutum eſt ſuperbiam.

Proijcientes me nunc circumdederunt me: oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram.

Suſceperunt me ſicut leo paratus ad prædam: & ſicut catulus leonis habitans in abditis.

Exurge Domine, præveni eum, & ſupplanta eum: eripe animam meam ab impio, frameam tuam ab inimicis manus tuæ.

Domine à paucis de terra divide eos in vita eorum: de abſconditis tuis adimple-

Pod ćieniem skrzydeł twoich broń mię: od niezbożnych ktorzy mię utrapili.

Nieprzyiaćiele moi duſzę moię ogárnęli, tłuſtośćia ſwoia záwárli: uſtá ich mowiły wynioſłość.

Porzućiwſzy mię teraz otoczyli: oczy ſwoie poſtánowili skłonić do źiemie.

Przyięli mię iáko lew gotowy do łupu: y iáko lwię ktore mieſzka w iámie.

Powſtań Pánie á uprzedź go, y obal go: wyrwiyi duſzę moię od niezbożnego, miecz twoy od nieprzyiaćioł ręki twoiey.

Pánie odłącz ich od tych, ktorych máło ná źiemi zá żywotá ich: z skrytych skárbow twoich

tus est venter eorum.

Saturati sunt filijs: & dimiserunt reliquias suas parvulis suis.

Ego autem in justitia apparebo conspectui tuo: satiabor cum apparuerit gloria tua.

nápełnion iest brzuch ich.

Náśyceni są śynámi: y ostátki swoie zostáwili małym dźiećiom swoim.

Ia záś w śpráwiedliwości pokażę się przed obliczę twoim: náśycon będę gdy się pokaże chwałá twoiá.

PSALMUS XVII.

ARGUMENT.

Dźiękuie Bogu w tym Psalmie Dawid zá wybáwienie z ręku Saulowych, opisuie wßytko co czynił y ćierpiał od nieprzyiaćioł swoich, przez cáły czás życia y pánowánia swego: Prorokuie oraz co miał Chrystus ćierpieć od Zydow, iáko miał bydź wysłuchan od Oycá swego Niebieskiego, y iáko się słońce miáło ćmić, y źiemiá drżeć, czásu męki iego.

DIligam te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum & liberator meus.

Deus meus adjutor meus: & sperabo in eum.

Protector meus & cornu salutis meæ: & susceptor meus.

BĘdę ćię miłował Pánie mocy moiá: Pan iest twierdzá moiá y ućieczká moiá, y wybáwićiel moy.

Bog moy wspom ożyćiel moy: w nim będę ufał.

Obrońcá moy y rog zbáwienia mego: y przyimićiel moy. Chwa-

Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis salvus ero.

Circumdederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

Dolores inferni circumdederunt me: præoccupaverunt me laquei mortis.

In tribulatione mea invocavi Dominum: & ad Deum meum clamavi.

Et exaudivit de templo sancto suo vocem meam: & clamor meus in conspectu ejus introivit in aures ejus.

Commota est & contremuit terra: fundamenta montium conturbata sunt & commota sunt, quoniam iratus est eis.

Ascendit fumus in ira ejus & ignis à facie ejus exarsit: carbones succensi sunt ab eo.

Chwaląc będę wzywał Páná: á będę wybáwion od nieprzyiaćioł moich.

Ogárnęły mię były boleśći śmierći: y strumienie niepráwośći zátrwożyły mię.

Boleśći piekielne obtoczyły mię były: uprzedźiły mię śidłá śmierći.

W utrapieniu moim wzywałem Páná: y wołałem do Bogá mego.

A on wysłuchał głos moy z kośćiołá swego świętego: y wołánie moie przed oblicznośćia iego, weszło w uszy iego.

Wzruszyłá się y zádrżżáłá ziemiá: fundámẽ tá gor zátrwożyły się y poruszyły się, iż się rozgniewał ná nie.

Szedł ku gorze dym zgniewu iego: y ogień się zápalił z obliczá iego: węgle się rozpaliły od niego.

Inclinavit cælos & descendit: & caligo sub pedibus ejus.

Et ascendit super Cherubim & volavit: volavit super pennas ventorum.

Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu ejus tabernaculum ejus: tenebrosa aqua in nubibus áèris.

Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt: grando & carbones ignis.

Et intonuit de cælo Dominus, & altissimus dedit vocem suam: grando & carbones ignis.

Et misit sagittas suas, & dissipavit eos: fulgura multiplicavit & conturbavit eos.

Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata sunt fundamenta orbis terrarum.

Ab increpatione tua Do-

Nákłonił niebios y zstąpił: y mgłá byłá pod nogámi iego.

Y wśiadł na Cherubiny y latał: latał ná skrzydłách wiátrow.

Y położył ćiemność zákryćiem swoim, około niego namiot iego: ćiemna wodá w obłokách powietrznych.

Przed bláskiem oblicznośći iego rozesłały się obłoki: grad y węgle ogniste.

Y zágrzmiał Pan z niebá, á naywyższy głos swoy wydał: grad y węgle ogniste.

Y wypuścił strżáły swoie y rozprosżył ie: rozmnożył błyskáwice y rozgromił ie.

Y pokazáły się źrżodłá wod: y odkryły się fundámentá okręgu źiemie.

Od łáiánia twego Pánie:

mine: ab inſpiratione ſpiritûs iræ tuæ.

Miſit de ſummo & accepit me: & aſſumpſit me de aquis multis.

Eripuit me de inimicis meis fortiſsimis, & ab ijs qui oderunt me: quoniam confortati ſunt ſuper me.

Prævenerunt me in die afflictionis meæ: & factus eſt Dominus protector meus.

Et eduxit me in latitudinem: ſalvum me fecit quoniam voluit me.

Et retribuet mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum retribuet mihi.

Quia cuſtodivi vias Domini: nec impiè geſſi à Deo meo.

Quoniam omnia ju-

nie: od tchnienia Duchá gniewu twego.

Spuścił rękę ſwą z wyſokości: á wźiął mię y wyrwał mię z wod wielkich.

Wybáwił mię od nieprzyiaćioł bárzo mocnych: y od tych, ktorzy mię w nie nawiśći mieli, ábowiem zmocnili ſię ná demna.

Vprzedźili mię byli w dźień utrapienia mego: ále Pan ſtał ſię obrońca moim.

Y wywiodł mię: ná przeſtrzeńſtwo: wybáwił mię iż mię chćiał.

Y odda mi Pan według ſpráwiedliwośći moiey: y według czyſtośći rąk moich nágrodźi mi.

Abowiem ſtrzegłem drog Páńskich: ánim czynił niezboźnie przećiw Bogu memu.

Bo wſzytkie ſądy iego

były

dicia ejus in conſpectu meo: & juſtitias ejus non repuli à me.

Et ero immaculatus cum eo: & obſervabo me ab iniquitate mea.

Et retribuet mihi Dominus ſecundùm juſtitiã meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum in conſpectu oculorum ejus.

Cum ſancto ſanctus eris: & cum viro innocente innocens eris.

Et cum electo electus eris: & cum perverſo perverteris.

Quoniã tu populum humilẽ ſalvum facies: & oculos ſuperborũ humiliabis.

Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: Deus meus illumina tenebras meas.

Quoniam in te eripiar à tentatione: & in Deo meo tranſgrediar murum.

były przed oblicznośćią moią: á ſpráwiedliwośći iego nie odrzućiłẽ od śiebie.

Y będę niepokalánym przed nim: y będę ſię ſtrzegł niepráwośći mey.

Y odda mi Pan według ſpráwiedlwośći moiey: y według czyſtośći rąk moich przed oblicznośćią oczu iego.

Z świętym święty będźieſz: á z mężem niewinnym niewinny ſię ſtánieſz.

Y z wybránym wybrány będźieſz: á z przewrotnym przewrotny ſię ſtánieſz.

Bo ty lud uniżony zbáwiſz: á oczy pyſznych poniżyſz.

Bo ty rozświecaſz pochodnią moię: Pánie Boże moy oświeć ćiemnośći moie.

Abowiem przez ćię wyrwany będę z pokuſy: á w Bogu moim przeſtąpię mur.

Bog

Deus meus, impolluta via ejus, eloquia Domini igne examinata: protector eſt omnium ſperantium in ſe.

Quoniam quis Deus præter Dominum? aut quis Deus præter Deum noſtrum?

Deus qui præcinxit me virtute: & poſuit immaculatam viam meam.

Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum: & ſuper excelſa ſtatuens me.

Qui docet manus meas ad prælium: & poſuiſti, ut arcum æreum brachia mea.

Et dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ: & dextera tua ſuſcepit me.

Et diſciplina tua correxit me in finem: & diſciplina tua ipſa me docebit.

Dilataſti greſſus meos

Bog moy, niezmázána ieſt drogá iego, słowá Páńskie ogniem ſą wyprobowáne: obrońcą ieſt wſzytkich ufáiących w nim.

Bo ktoż ieſt Bogiem oprocz Páná? álbo ktory ieſt Bog oprocz Bogá náſzego?

Bog ktory mię opaſał mocą: y położył niepokalána drogę moię.

Ktory ſpráwił nogi moie iáko jelenie: y ná wyſokich mieyſcách poſtáwił mię.

Ktory uczy ręce moie do boiu: y uczyniłeś iáko łuk miedźiány rámioná moie.

Y dałeś mi obronę zbáwienia twoiego: á práwicá twoiá ogárnęłá mię.

A karánie twoie popráwiło mię do końcá: y náuká twoiá tá mię náuczy.

Rozſzerzyłeś kroki

subtus me: & non sunt infirmata vestigia mea.

Persequar inimicos meos & comprehendam illos: & non convertar donec deficiant.

Confringam illos, nec poterunt stare: cadent subtus pedes meos.

Et præcinxisti me virtute ad bellum: & supplantasti insurgentes in me, subtus me.

Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: & odientes me disperdidisti.

Clamaverunt, nec erat qui salvos faceret, ad Dominum: nec exaudivit eos

Et comminuam eos, ut pulverem ante faciem venti: ut lutum platearum delebo eos.

Eripies me de contradictionibus populi: constitues me in caput gentium.

moie podemną: y nie osłábiáły nogi moie.

Będę gonił nieprzyiaćioły moie, y poimam ie: á nie wrocę się áż ich nie stánie.

Połomię ie áż nie będą mogli stáć: upádną pod nogámi memi.

Y opasałeś mię moca ná woynę: y podbiłeś powstáiące przećiw mnie pod mię.

Y nieprzyiaćioł moich podałeś mi tył: y nienáwidzące mnie potráćiłeś.

Wołáli, á nie był ktoby ie rátował, do Pánà: á nie wysłuchał ich.

Y skruszę ie, iáko proch ná wietrze: iáko błoto ná ulicy wygłádzę ie.

Wyrwiesz mię z przećiwności ludzkich: uczyniss mię głową narodow.

Lud

Populus, quem non cognovi, servivit mihi: in auditu auris obedivit mihi.

Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni inveterati sunt: & claudicaverunt à semitis suis.

Vivit Dominus, & benedictus Deus meus: & exaltetur Deus salutis meæ.

Deus, qui das vindictas mihi, & subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis iracundis.

Et ab insurgentibus in me exaltabis me: à viro iniquo eripies me.

Propterea confitebor tibi in nationibus Domine: & nomini tuo psalmum dicam.

Magnificans salutes Regis ejus, & faciens mi-

Lud ktoregom nie znał, ten mi służył: iák skoro usłyszał, był mi posłuszny.

Synowie obcy skłámáli mi, synowie obcy zástárzáli się: y uchramowáli z drog swoich.

Zyie Pan, y błogosłáwiony Bog moy: y niech będźie podwyższony Bog zbáwienia mego

Boże, ktory mi dáiesz pomsty, y poddáiesz mi narody: wybáwićielu moy od nieprzyiaćielow moich gniewliwych.

Y od powstáiacych ná mię wywyższysz mie: od mężá niesprawiedliwego wyrwiesz mię.

Przetoż będę ćię chwalił między pogány Pánie: á imieniu twemu będę śpiewał.

Ze czyniesz możne wybáwienie krolá swego:

sericordiam Christo suo David: & semini ejus usque in sæculum.

y ukázuiesz miłośierdźie pomázáńcowi swemu Dawidowi: y potomstwu iego áż ná wieki.

PSALMVS XVIII.

ARGUMENT.

Mowi tu Dawid o Wćieleniu Páná Chrystusa: gáni tych, ktorzy go nie uznawáli; podáie sposob do poznánia Páná Bogá y iego dobroći, przećiwko nam ukazáney w stworzeniu, w odkupieniu, y w poświęceniu nas: prorokuie zátym, iáko Apostołowie kazáć mieli po całym świećie.

CÆli enarrant gloriam Dei: & opera manuum ejus annuntiant firmamentum.

Dies diei eructat verbum: & nox nocti indicat scientiam.

Non sunt loquelæ neque sermones: quorũ non audiantur voces eorum.

In omnem terram exivit sonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum.

NIebiosa rozpowiádáią chwałę Bożą: á dźiełá rąk iego oznáymuią nam niebo.

Dźień dniowi opowiáda słowo o Bogu: á noc nocy okázuie znáiomość o nim

Nie máss tego ięzyká áni narodu: ktoryby nie słyszał mowy ich.

Ná wszystkę źiemię wyszedł głos ich: y ná koniec okręgu źiemie słowá ich.

W słoń-

In sole posuit tabernaculum suum: & ipse tanquam Sponsus procedens de thalamo suo.

Exultavit ut gigas ad currendam viam: à summo cælo egressio ejus.

Et occursus ejus usque ad summum ejus: nec est qui se abscondat à calore ejus.

Lex Domini immaculata, convertens animas: testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis.

Iustitiæ Domini rectæ, lætificantes corda: præceptum Domini lucidum, lluminans oculos.

Timor Domini sanctus permanens in sæculum sæculi: judicia Domini vera, justificata in semetipsa.

Desiderabilia super au-

W słońcu postáwił przybytek swoy: á on iáko Oblubieniec wychodzący z łożnice swoiey.

Rozweselił się iáko olbrzym ná bieżenie w drogę: od kráiu niebá wyśćie iego.

A nawrot iego áż ná kray iego: á nie máſz ktoby się mogł zákryć od gorącośći iego.

Zakon Páński niepokalány iest náwrácáiący dusze: świádectwo Páńskie iest wierne, dáiące mądrość málućkim.

Spráwiedliwośći Páńskie práwe ſą, uweseláiące sercá: przykázánia Páńskie iáſne, oświecáiące oczy.

Boiaźń Páńska iest święta, trwáiąca ná wieki wiekow: ſądy Páńskie prawdźiwe, uſpráwiedliwiáiące ſame w ſobie.

Pożądliwſze nád złoto

rum & lapidem pretiosum multum: & dulciora super mel & favum.

y nád mnogie kámienie drogie: y słodſze nád miod y nád plaſtr miodowy.

Etenim servus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa.

Abowiem sługá twoy ſtrzeże ich: á w przeſtrzegániu ich ieſt odpłátá wielka.

Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me: & ab alienis parce servo tuo.

Wyſtępki ktoż wyrozumie? od skrytych grzechow moich oczyść mię: y od cudzych wybaw sługę twego.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero: & emundabor à delicto maximo.

Ieśli nádemną pánować nie będą, tedy niepokalánym będę: y będę oczyſczon od grzechu wſzelkiego.

Et erunt ut complaceant eloquia oris mei: & meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.

Y będą ſię podobáć wymowy. uſt moich: y rozmyślánie ſercá mego przed oblicznośćią twoią záwſze.

Domine adjutor meus: & redemptor meus.

Pánie wſpomożyćielu moy: y odkupićielu moy

PSALMVS XIX.

ARGUMENT.

Pſalm ten złożony ieſt przez Dawidá: y śpiewány od

ny od ludu iego, nákſztałt modlitwy do Páná Bogá zá Krolá ná woynę idacego, áby go Bog wysłuchał, y przyiął ofiárę iego. Lud ten, był służzy Krolá Ezechielá, ktory przećiwko Sennácherybowi wychodźił, o czym tu Dawid prorokuie. Ieſt też to modlitwá Kośćiołá Bożego, y káżdego człowieká w potrzebie duſzney álbo doczeſney zoſtáiącego. Dotyka tákże nieco w tym Pſalmie Prorok Boſtwá Páná Chryſtuſa, tudźieſz Káptáńſtwá y Kroleſtwá iego.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de Sancto: & de Sion tueatur te.

Memor ſit omnis ſacrificij tui: & holocauſtum tuum: pingve fiat.

Tribuat tibi ſecundùm cor tuum & omne conſilium tuum confirmet.

Lætabimur in ſalutari tuo: & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

NIechay ćię wysłucha Pan w dźień utrapienia: niechay ćię obroni imię Bogá Iákobowego.

Niech ći ześle pomoc z mieyſcá ſwego świętego: á z Syonu niech ćię broni.

Niechay pomni ná wſzelką ofiárę twoię: á cáłopalona ofiárá twá, niech tłuſta będźie.

Niechay ći da według ſercá twego: á wſzelką rádę twoię niech potwierdźi.

Rozweſelimy ſię w wybáwieniu twoim: á w imię Bogá náſzego wielmożny mi ſię ſtániemy.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ ejus.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus.

Ipsi obligati sunt & ceciderũt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine salvum fac Regem: & exaudi nos in die quâ invocaverimus te.

Niechayże wypełni Pan wszytkie prośby twoie: teraz poznałem iż Pan wybáwił pomázańcá swego.

Niechay go wysłucha z niebá swego świętego: y zbáwienie iest w śiłách práwice iego.

Iedni w wozách, á drudzy w koniách ufáią: ále my imięnia Páná Bogá nászego wzywáć będźiemy.

Onić powiązáni sa y polegli: á myśmy pozostáli y podnieśieni iesteśmy.

Pánie záchoway Krolá: á wysłuchay nas w dźień w ktory ćię wzywáć będźiemy.

PSALMVS XX.

ARGUMENT.

Dźiękczynienie Pánu Bogu zá zwyćięstwo, szczęśliwe powodzenie y przedłużenie żyćia Krolowi. W duchownym sensie, iest to pienie Chrystusowe po zwyćięstwie nieprzyiaćioł grzechu, szátaná y śmierći; bo

w tym

w tym Pſalmie śpiewa Dawid Chryſtuſowi, ná woynę przećiw czártu idącemu, y oznáymia iáko go Bog Oćiec miał ukoronowáć, y iáko ſię miał mśćić nád nieprzyiaćioły iego.

DOmine in virtute tua lætabitur Rex: & ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer.

Deſiderium cordis ejus tribuiſti ei: & voluntate labiorum ejus non fraudaſti eum.

Quoniam præveniſti eum in benedictionibus dulcedinis: poſuiſti in capite ejus coronam de lapide pretioſo.

Vitam petijt à te: & tribuiſti ei, longitudinem dierum in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Magna eſt gloria ejus in ſalutari tuo: gloriam & magnum decorem impones ſuper eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem in ſæcu-

PAnie w mocy twoiey rozweſeli ſię Krol: á w zbáwieniu twoim rozráduie ſię wielce.

Zadánie ſercá iego dałeś mu: y nie odmowiłeś mu tego o co prośił.

Boś go uprzedźił błogosłáwieńſtwy słodkośći: włożyłeś ná głowę iego koronę z kámienia drogiego.

Zywotá prośił u ćiebie: y dałeś mu przedłużenie dni iego áż ná wieki wieczne.

Wielka ieſt chwałá iego w wybáwieniu twoim: sławę y wielka ozdobę nań włożyſz.

Abowiem daſz go ná błogosłáwieńſtwo ná wie-

ki wie-

lum fæculi: lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Quoniam Rex ſperat in Domino: & in miſericordia Altiſsimi non commovebitur.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

Pones eos ut clibanum ignis, in tempore vultus tui: Dominus in ira ſua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes: & ſemen eorum à filijs hominum.

Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt conſilia, quæ non potuerunt ſtabilire.

Quoniam pones eos dorſum: in reliquijs tuis præparabis vultum eorum.

ki wiekow: rozweſeliſz go w rádośći obliczem twoim.

Bo Krol ufa w Pánu: á w miłośierdźiu Naywyżſzego nie będźie poruſzony.

Niech znayda rękę twoię wſzyſcy nieprzyiaćiele twoi: práwicá twá niech znaydźie wſzyſtkich ktorzy ćię w nienawiśći maią.

Położyſz ie iáko piec ogniſty czáſu ſrogiey twarzy twoiey: Pan w gniewie ſwoim zátrwoży ie, y pozrze ie ogień.

Owoc ich z ziemie wygubiſz: á náśienie ich z liczby ſynow ludzkich.

Abowiem obroćili ná ćię złośći: myślili rády, ktorych potwierdźić nie mogli.

Abowiem obroćiſz ie w tył: á oſtátek ich w twarzy zgotuieſz.

Podnieś

Exaltare Domine in virtute tua: cantabimus & psallemus virtutes tuas.

Podnieś się Pánie w mocy twoiey: á my będźiem śpiewáć y wysławiáć wielmożności twoie.

PSALMVS XXI.

ARGUMENT.

Ten Psalm, iest z liczby tych, o ktorych sam Zbáwićiel czyni wzmiánkę u S. Mátheuszá w Rozdź. 27. y u Łukaszá S. w Rozd. 24. bo tu mowi o męcey Zmartwychwstániu Páná Chrystusa: iest też tu náuká dla umieráiacych. Pomocny tákże iest ten Psalm, káżdemu człowiekowi, w iákimkolwiek utrapieniu będącemu, w chorobie, y w godźinę śmierći.

DEus Deus meus respice in me, quare me dereliquisti: longe à salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas: laus Isráèl.

In te speraverunt patres

BOże Boże moy weyrzyi ná mię, czemuś mię opuśćił: dáleko sa od wybáwienia mego słowá grzechow moich.

Boże moy będę wołał we dnie, á nie wysłuchasz: w nocy, á nie dla głupstwá moiego.

Ty záś mieszkasz ná mieyscu świętym: chwało Izráelska.

W tobie ufali oycowie

noſtri: ſperaverunt, & liberaſti eos.

Ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt: in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi.

Ego autem ſum vermis & non homo: opprobrium hominum & abjectio plebis.

Omnes videntes me, deriſerunt me: locuti ſunt labijs, & moverunt caput.

Speravit in Domino, eripiat eum: ſalvum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre: ſpes mea ab uberibus matris meæ.

In te projectus ſum ex utero, de ventre matris meæ: Deus meus es tu, ne diſceſſeris à me.

Quoniam tribulatio

náśi: ufali, y wybáwiłeś ie.

Do ćiebie wołáli, á byli wybáwieni: w tobie ufáli, á nie byli záwſtydzeni.

A iam ieſt robak á nie człowiek: pośmiewisko ludzkie, y wzgárdá poſpolſtwá.

Wſzyſcy ktorzy mie widźieli, náśmiewáli ſię ze mnie: mowili uſty ſwymi, y kiwáli głową.

Vfał práwi w Pánu, niechay go wybáwi, ponieważ ſię w nim kocha.

Albowiem tyś ieſt ktoryś mię wyćiągnał z żywotá: nádźieio moiá od pierśi mátki moiey.

Tobie poruczony wnet po porodzeniu, z żywotá mátki moiey: tyś ieſt Bogiem moim, nie odſtępuyże o demnie.

Abowiem utrapienie bliskie

proxima eſt: quoniam non eſt qui adjuvet.

Circumdederunt me vituli multi: tauri pingves obſederunt me.

Aperuerunt ſuper me os ſuum: ſicut leo rapiens & rugiens.

Sicut aqua effuſus ſum: & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

Factum eſt cor meum tanquam cera liqueſcens: in medio ventris mei.

Aruit tanquam teſta virtus mea & lingva mea adhæſit faucibus meis: & in pulverem mortis deduxiſti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi: conſilium malignantium obſedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos: dinumeraverunt omnia oſſa mea.

Ipſi verò conſideravebliskie ieſt: á nie máſz ktoby rátował.

Obtoczyłá mnie ćielcow znáczna liczbá: bycy tłuśći oblegli mię.

Otworzyli ná mię gęby ſwe: iáko lew łápáiący y ryczący.

Wylanym ieſt iáko wodá: y rozſypáły ſię wſzyſtkie kośći moie.

Stáło ſię ſerce moie iáko wosk roztopiony: w poyśrzod żywotá mego.

Wyſchłá iáko skorupá śiłá moiá, y ięzyk moy przyſechł do podniebienia mego: y obroćiłeś mię w proch śmierći.

Abowiem obſtąpiło mnie pſow wiele: y zbior złośnikow obległ mię.

Przebodli ręce moie y nogi moie: policzyli wſzyſtkie kośći moie.

A oni widźieli y pá-

runt, & inſpexerunt me: diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meã miſerunt ſortem.

rzyli ná mię: rozdźielili ſobie ſzáty moie, á o ſuknie moie loſy rzucáli.

Tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum à me: ad defenſionem meam conſpice.

Ale ty Pánie nie oddalay odemnie wſpomożenia twego: weyrzyi ná obronę moię.

Erue à framea Deus animam meam: & de manu canis unicam meam.

Wyrwiy od mieczá Boże duſzę moię: á z ręki pśiey iedynaczkę moię.

Salva me ex ore leonis: & à cornibus unicornium humilitatem meam.

Wybaw mię z páſzczęki lwiey: á od rogow iednorożczowych uniżenie moie

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio Eccleſiæ laudabo te.

Będę opowiádał imię twoie bráći moiey: w pośrzod Kośćiołá będę ćię chwalił.

Qui timetis Dominum, laudate eum: univerſum ſemen Iacob glorificate eum.

Wy co ſię Páná boićie chwalćie go: wſzyſtko náśienie Iákobowe wysławiayćie go.

Timeat eum omne ſemen Iſráél: quoniam non ſprevit, neque deſpexit deprecationem pauperis.

Niech ſię go boi wſzyſtek lud Izráelski: ábowiem nie wzgárdźił ániod rzućił prośby ubogiego.

Ani

Nec avertit faciem ſuam à me: & cùm clamarem ad eum, exaudivit me.

Apud te laus mea in Eccleſia magna: vota mea reddam in conſpectu timentium eum.

Edent pauperes & ſaturabuntur: & laudabunt Dominum, qui requirunt eum, vivent corda eorum in ſæculum ſæculi.

Reminiſcentur & convertentur ad Dominum: univerſi fines terræ.

Et adorabunt in conſpectu ejus: univerſæ familiæ gentium.

Quoniam Domini eſt regnum: & ipſe dominabitur gentium.

Manducaverunt & adoraverunt omnes pingves terræ: in conſpectu ejus cadent omnes, qui deſcendunt in terram.

Ani odwrocił oblicżá ſwego odemnie: ále gdym wołał do niego, wyſłuchał mię.

V ćiebie ieſt chwałá moiá w Kośćiele wielkim: śluby moie oddam przed tymi ktorzy ſię go boią.

Będą iedli ubodzy y náiedzą ſię: y będą chwalić Páná ći, ktorzy go ſzukáią, będą żyć ſercá ich ná wieki wiekow.

Wſpomnią y náwrocą ſię do Páná: wſzyſtkie kráie źiemie.

Y będą ſię kłániáć przed oblicznośćią iego: wſzyſtkie familie pogáńskie.

Abowiem Páńskie ieſt kroleſtwo: á on będźie pánował nád pogány.

Iedli y kłániáli ſię wſzyſcy tłuści źiemſcy: przed oblicznośćią iego będą padáć wſzyſcy, ktorzy wſtępuią w źiemię.

A du-

Et anima mea illi vivet: & semen meum serviet ipsi.

A dusza moiá iemu będźie żyłá: y potomstwo moie iemu będźie służyć.

Annuntiabitur Domino generatio ventura: & annuntiabunt cœli justitiam ejus populo, qui nascetur, quem fecit Dominus.

Będźie opowiedany Pánu rodzay przyszły: y będą opowiádáć niebiosá spráwiedliwośćiiego ludowi, ktory się národźi, ktory uczynił Pan.

PSALMVS XXII.

ARGUMENT.

Wzbudza Dawid wiárę swoię w Bogu, y w osobie spráwiedliwego, Boska iego opátrzność chwali; ćieszy się uznawáiac obronę Boska nád soba, kiedy uciekał przed Saulem. Wylicza przytym Dobrodźieystwá Kościołowi od Páná Bogá dáne. Y sam Kościoł Chrześciáński ćieszy się tym Psalmem, uznawáiac Chrystusa Páná zá prawdźiwego Páśterza swego.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit.

PAn mię rządźi á ná niczym mi nie schodźi: ná mieyscu paszy tám mię posadźił.

Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.

Nád woda ochłody wychował mię: duszę moię náwroćił.

Prowá-

Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ : propter nomen ſuum.

Nam etſi ambulavero in medio umbræ mortis: non timebo mala, quoniam tu mecum es.

Virga tua & baculus tuus : ipſa me conſolata ſunt.

Paraſti in conſpectu meo menſam : adverſus eos qui tribulant me.

Impingvaſti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus eſt.

Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

Et ut inhabitem in domo domini: in longitudinem dierum.

Prowádźił mię ścieſzkámi ſpráwiedliwośći: dla imienia ſwego.

Bo choćbym też chodźił w pośrod ćieniá śmierći: nie będę ſię bał złego, bowiemeś ty ieſt ze mną.

Laska twoiá y kiy twoy: te mnie ćieſzyły.

Nágotowałeś przedemną ſtoł : náprzećiwko tym ktorzy mię fráſuią.

Námázałeś oleykiem głowę moię: á kielich moy upawáiacy iák koſztowny ieſt.

A miłośierdźie poydźie zá mną: po wſzytkie dni żywotá mego.

Y ábym mieſzkał w domu Pánskim: ná czáſy długie.

PSALMVS XXIII.

ARGUMENT.

Náucza nas w tym Pſalmie Dawid, że lubo Pan

Bog iáko Stworzyćiel wszyſtkich rzeczy, ieſt Pánem całego świátá y wſzyſtkich ludźi, przećięſz iednák nie wſzyſcy ſą ludem iego, y nie wſzyſcy będą zbáwieni, y konkluduie, że ći tylko, ktorzy ſą wolni od bałwochwálſtwá, od oſzukánia y fałſzywey náuki, ſą prawdźiwym ludem, y świętym dźiedźictwem iego. Dźięku ie zátym Dawid zá obiáwienie, iż miał bydź Kośćioł w Ieruzalem, y upomina lud, áby go miał w uczćiwośći, oznáymia Chryſtuſowe przyśćie, y człowieká náprawienie.

DOmini eſt terra & plenitudo ejus: orbis terrarum & univerſi qui habitant in eo.

Quia ipſe ſuper maria fundavit eum: & ſuper flumina præparavit eum.

Quis aſcendet in montem Domini: aut quis ſtabit in loco ſancto ejus.

Innocens manibus & mundo corde: qui non accepit in vano animam ſuam, nec juravit in dolo proximo ſuo.

Hic accipiet benedicti-

PAńska ieſt źiemiá y ná pełnienie iey: okrąg źiemie y wſzyſcy ktorzy mieſzkáią ná niey.

Bo ią on nád morzámi ugruntował: y nád rzekámi nágotował ią.

Ktoż wſtąpi ná gorę Páńską: ábo kto będźie ſtał ná świętym mieyſcu iego.

Ten ktory ieſt niewinnych rąk á czyſtego ſercá: ktory nie wźiął prożno duſze ſwoiey, áni przyśięgał ná zdrádę bliźniemu ſwemu.

Ten weźmie błogoſłáwieńſtwo

onem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas principes vestras & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ: Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras: & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

wieństwo od Páná: y miłośierdźie od Bogá Zbáwićielá swego.

Ten ći iest narod szukáiacy go: szukáiących oblicza Bogá Iákobowego.

Podnieśćie Xiążętá bramy wásze y otworzćie się bramy wieczne: á wnidźie Krol chwały.

Ktoryfz to iest Krol chwały: Pan mocny y możny, Pan śilny ná woynie.

Podnieśćiesz Xiążętá bramy wásze: y otworzćie się bramy wieczne á wnidźie Krol chwały.

Ktoryfz to iest Krol chwały? Pan zastępow ten ći iest Krol chwały.

PSALMVS XXIV.

ARGUMENT.

Vczy Prorok w tym Psalmie, áby dobry człowiek, w rzeczách przećiwnych nie szemrał, ále oczekiwał Boskiey pomocy: mowi Prorok w osobie Kościoła, iest też to modlitwá o grzechow odpuszczenie.

AD te Domine levavi animam meam: Deus meus in te confido non erubeſcam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim univerſi qui ſuſtinent te non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes: ſupervacuè.

Vias tuas Domine demonſtra mihi & ſemitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua & doce me: quia tu es Deus Salvator meus & te ſuſtinui tota die.

Reminiſcere miſerationum tuarum Domine: & miſericordiarum tuarum quæ à ſæculo ſunt.

Delicta juventutis meæ: & ignorantias meas ne memineris.

DO ćiebie Pánie podnoſzę duſzę moię: Boże w tobie ufam niech ſię nie záwſtydzę.

Y niech ſię nie śmieią ze mnie nieprzyiaćiele moi: ábowiem wſzyſcy ktorzy ćię czekáią nie będą záwſtydzeni.

Niech będą záwſtydzeni wſzyſcy niepráwość czyniący zbytecznie.

Pánie ukaſz mi drogi twoie: á śćieſzek twoich náucz mię.

Prowadź mię w prawdźie twoiey á náucz mię: boś ty ieſt Bog Zbáwićiel moy á ćiebiē oczekiwał przez wſzyſtek dźień.

Wſpomniey ná miłośierdźie twoie Pánie: y ná zmiłowánia twoie ktore ſą od wieku.

Grzechow młodośći moiey: y niewiádomośći moich nie rácz pámiętáć.

Według

Secundùm miſericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam Domine.

Według miłośierdźia twego pomniy ná mię ty: dla dobroći twey Pánie.

Dulcis & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Słodki y práwy ieſt Pan: przetoż da Zakon wyſtępnym ná drodze.

Diriget manſvetos in judicio: docebit mites vias ſuas.

Poprowádźi ćiche w rozſadku: náuczy skromne drog ſwoich.

Vniverſæ viæ Domini miſericordia & veritas: requirentibus teſtamentum ejus, & teſtimonia ejus.

Wſzyſtkie drogi Páńskie ſa miłośierdźie y prawdá: ſzukáiącym przymierza y świádectw iego.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum eſt enim.

Dla imienia twego Pánie będźieſz miłośćiw grzechowi memu: boś ieſt wielki.

Quis eſt homo qui timet Dominum: legem ſtatuit ei in via quam elegit.

Ktoryſz ieſt człowiek co ſię boi Páná: zakon uſtáwi mu ná drodze ktorą obrał.

Anima ejus in bonis demorabitur: & ſemen ejus hæreditabit terram.

Duſzá iego w dobrách przemieſzkiwáć będźie: á potomſtwo iego odźiedźiczy źiemię.

Firmamentum eſt Dominus timentibus eum: & teſtamentum ipſius ut manifeſtetur illis.

Oculi mei ſemper ad Dominum: quoniam ipſe evellet de laqueo pedes meos.

Reſpice in me & miſerere mei: quia unicus & pauper ſum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt: de neceſsitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte univerſa delicta mea.

Reſpice inimicos meos, quoniam multiplicati ſunt: & odio iniquo oderunt me.

Cuſtodi animam meam, & erue me: non erubeſcam, quoniam ſperavi in te.

Podporá ieſt Pan tym, ktorzy ſię go boią: áby im oznáymił przymierze ſwoie.

Oczy moie záwſze ku Pánu: ábowiem on wywiedźie z śidła nogi moie.

Weyrzey ná mię á zmiłuy ſię ná demną: bom ia ieſt iedyny y ubogi.

Vtrapienia ſercá mego rozmnożyły ſię: wyrwiyże mię z potrzeb moich.

Weyrzey ná uniżenie moie y ná prace moie: á odpuść wſzytkie grzechy moie.

Pátrz ná nieprzyiaćioły moie, boć ſię rozmnożyli: á nienawiśćią nieſpráwiedliwą nienáwidźili mię.

Strzeſz duſze moiey, á wyrwiy mię: niech ſię nie záwſtydzę, gdyżem ufał w tobie.

Innocentes & recti adhæserunt mihi: quia sustinui te.

Niewinni y sprawiedliwi przystáli do mnie: iżem czekał ná ćię.

Libera Deus Israél: ex omnibus tribulationibus suis.

Wybaw Boże Izráelá: ze wszystkich ućiskow iego.

PSALMVS XXV.

ARGUMENT.

Vszedszy Dawid przed Saulem, między pogány, á czuiąc sumnienie swoie wolne, woła żárliwym affektem do Páná Bogá, áby raczył bydź sędźia iego niewinnośći, iest to modlitwá Chrystusa Páná ile człowieká, y całego Kościołá iego, oraz y káżdey dusze sprawiedliwey.

JVdica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum: & in Domino sperans non infirmabor.

ROzsądź mię Pánie ponieważem ia chodźił w niewinnośći moiey: y w Pánu ufaiąc nie osłábieię.

Proba me Domine & tenta me: ure renes meos & cor meum.

Probuy mię Pánie y doświádcz mię: wypal biodrá moie y serce moie.

Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: & complacui in veritate tua.

Abowiē miłośierdźie twoie przed oczymá memi iest: y ukochałem się w prawdźie twoiey.

Nie

Non ſedi cum concilio vanitatis: & cum iniqua gerentibus non introibo.

Odivi Eccleſiam malignantium: & cum impijs non ſedebo.

Lavabo inter innocentes manus meas: & circumdabo altare tuum Domine.

Vt audiam vocem laudis: & enarrem univerſa mirabilia tua.

Domine dilexi decorem domus tuæ: & locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cum impijs Deus animam meam: & cum viris ſangvinũ vitam meam.

In quorum manibus iniquitates ſunt: dextera eorum repleta eſt muneribus

Ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum: redi-

Nie ſiedźiałem ze zgromádzeniẽ márnych: á z czyniącemi bez práwie chodźić nie będę.

Miałem w nienawiśći Zbor złośliwych: á z niezbożnemi nie záśiędę.

Vmyię między niewinnemi ręce moie: y obyidę Ołtarz twoy Pánie.

Abym słyſzał głos chwały twoiey: ázebym opowiádał wſzytkie cudá twoie.

Pánie umiłowałem ochędoſtwo domu twego: y mieyſce mieſzkánia chwały twoiey.

Nie zátrácay z niezbożnymi Boże duſze moiey: á z mężámi krwáwemi żywotá mego.

V ktorych w ręku ſą niepráwośći: práwicá ich pełná ieſt podárkow.

Alem ia chodźił w niewinnośći moiey: odkupże

mię

redime me, & miserere mei.

Pes meus stetit in directo: in Ecclesijs benedicam te Domine.

mię á zmiłuy się nádemną.

Nogá moiá stałá ná drodze prostey: w Kościele będę ćię chwalił.

PSALMVS XXVI.

ARGUMENT.

Trzy rázy ná Krolestwo námászczony był Dawid, raz potáiemnie od Sámuelá, potym po śmierći Saulowey w Hebronie, 2. Reg: 2. nákoniec od wszytkiego ludu. Nápisał ten Psalm po pierwszym námászczeniu. Pokázuie w nim wielką swoię ufność, w protekcyi Boskiey, ktorey doznawał, gdy ućiekał przed Saulem prześladuiącym go, kiedy go byli krewni iego wszyscy y przyiaćiele opuścili, gdy spráwy iego zdáły się bydź zdesperowane. Prosi tu Páná Boga, áby go záchował przy prawdźiwey pobożności, y áby w niey trwáć mogł do końcá, zámyka w sobie ten Psalm dźięki człowieká dobrego, zá wybáwienie od złego, y modlitwę, áby go Pan Bog raczył bronić od nieprzyiaćioł duszných, y áby potym mogł doyść Krolestwá Bożego. Może się tu ieszcze reprezentowáć státeczność Męczennikow Swiętych, y inszych sług Bożych, w ich prześládowániu.

DOminus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo.

PAn iest oświecenie moie, y zbáwienie moie: kogoż się będę bał.

Dominus protector vi-

Pan obrońcá żyćia me-

tæ meæ: à quo trepidabo.

Dum appropiant super me nocentes: ut edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.

Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.

Si exurgat adversum me prælium: in hoc ego sperabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Vt videam voluptatem Domini: & visitem templum ejus.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltavit me:

go: kogoż się będę lękał.

Gdy przybliżáią do mnie grzesznícy: áby żárli ćiáło moie.

Ktorzy mię trapią nieprzyiaćiele moi: ći sami zemdleli y upádli.

Choćby stanęły przećiwko mnie woyská: nie będźie się bało serce moie

Choćby powstáłá przećiwko mnie bitwá: w tym ia ufáć będę.

Iedney rzeczy prosiłem u Páná, y tey szukáć będę: ábym mieszkał w domu Páńskim po wszytkie dni żywotá moiego.

Abym się nápátrzył roskoszy Páńskiey: y náwiedźił Kośćioł iego.

Abowiem skrył mię w przybytku swoim: we złe dni obronił mię w skrytośći przybytku swego.

Ná skále wywyższył mię:

& nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.

mię: á teraz podniosł głowę moię nád nieprzyiaćioły memi.

Circuivi & immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis: cantabo, & psalmum dicam Domino.

Obchodźiłem y ofiárowałem w przybytku iego ofiárę krzykliwą: będę śpiewał y psalmy grał Pánu.

Exaudi Domine vocem meam, quâ clamaui ad te: miserere mei, & exaudi me.

Wysłuchay Pánie głos moy, ktorym wołałem do ćiebie: zmiłuy się nádemną, á wysłuchay mię.

Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.

Tobie mowiło serce moie, szukáło ćię oblicze moie: obliczá twego Pánie szukáć będę.

Ne avertas faciem tuam à me: ne declines in ira à servo tuo.

Nie odwrácay obliczá twego odemnie: nie odstępuy w gniewie od sługi twoiego.

Adjutor meus esto, ne derelinquas me: neque despicias me Deus salutaris meus.

Badź pomocnikiem moim á nie opuszczay mię: áni mną wzgárdzay Boże Zbáwićielu moy.

Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me.

Abowiem oćiec moy y mátká moiá opuśćili mię: ále mię Pan przyiął.

Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini: in terra viventium.

Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.

Zakon mi ustaw Pánie w drodze twoiey: á prowadź mię prosta ścieszką dla nieprzyiaćioł moich.

Nie poday mię ná wola trapiącym mię: ábowiem powstáli przećiwko mnie fałszywi świádkowie, y skłámáłá niepráwość samá sobie.

Wierzę iż oglądam dobrá Páńskie: w źiemi żyiących.

Oczekiway Páná, mężnie czyń: á niech się zmocni serce twoie, á czekay ná Páná.

PSALMVS XXVII.

ARGUMENT.

Ten Psalm złożył Dawid, gdy ućiekał przed Saulem y Absalonem, prosi tu Páná Bogá, áby był wybáwion y záchowan od zátrácenia złośliwych. Iest też to głos Páná Chrystusa, o iego umęczeniu y zmartwychwstániu.

AD te Domine clamabo, Deus meus ne si-

DO ćiebie Pánie będę wołał, Boże moy nie milczże

leas à me: ne quando taceas à me, & assimilabor descendentibus in lacum.

milczże przedemną: áby snadź gdybyś milczał przedemną, nie stałbym się podobnym zstępuiącym do grobu.

Exaudi Domine vocem deprecationis meæ, dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

Wysłuchay Pánie głos prozby moiey, gdy się modlę do ciebie: gdy podnoszę ręce swe ku kościołowi twemu świętemu.

Ne simul tradas me cum peccatoribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

Nie poćiągay mię pospołu z grzesźniki: y z czyniącemi niepráwość nie zátrácay mię.

Qui loqvuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum.

Ktorzy mowią spokoynie z bliźnim swoim: ále w sercách ich złośći pełno.

Da illis secundùm opera eorum: & secundùm nequitiam adinventionũ ipsorum.

Dáyże im według uczynkow ich: y według złośliwego wynáleźienia ich.

Secundùm opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.

Według spráwy ręku ich odday im: niech wezmą zapłátę swoię.

Quoniam non intellexerunt opera Domini: &

Abowiem nie zrozumieli spraw Páńskich: y u-

in opera manuum ejus deſtrues illos, & non ædificabis eos.

Benedictus Dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

Dominus adjutor meus & protector meus: in ipſo ſperavit cor meum, & adjutus ſum.

Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea confitebor ei.

Dominus fortitudo plebis ſuæ: & protector ſalvationum Chriſti ſui eſt.

Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos & extolle illos uſque in æternum.

czynkow rak iego, zepſuieſz ie á nie zbuduieſz ich.

Błogosławiony Pan: bo wysłuchał głos prożby moiey.

Pan ieſt pomocnik moy y obrońcá moy: w nim ufáło ſerce moie, y rátował mię.

Y zákwitnęło znowu ćiáło moie: á z woli moiey będę go chwalił.

Pan ieſt mocą ludu ſwego: y obrońca zbáwienia pomázáńcá ſwego.

Zbaw lud twoy Pánie, á błogosław dźiedźictwu twemu: y rządź ie, y wywyżſzay ie áż ná wieki.

PSALMUS XXVIII.

ARGUMENT.

Pſalm ten nápiſał Dawid, gdy skończył przybytek Páńſki, y Arkę do niego wprowádźił. Vpomina lud wierny, áby ofiárowáli Pánu Bogu ofiáry duchowne, y prorokuie o mocy słowá Bożego.

Afferte

AFferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.

Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus: adorate Dominum in atrio ſancto ejus.

Vox Domini ſuper aquas, Deus majeſtatis intonuit: Dominus ſuper aquas multas.

Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tanquam vitulum Libani: & dilectus quemadmodùm filius unicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis deſertum, & commovebit Dominus deſertum Cades.

PRzynoście Pánu ſynowie Boży: przynoście Pánu ſyny báránie.

Przynoście Pánu część y chwałę, przynoście Pánu chwałę imieniu iego: kłániayćie ſię Pánu w przybytku świętym iego.

Głos Páński nád wodámi, Bog Májeſtatu zágrzmiał: Pan nád wodámi wielkiemi.

Głos Páński ieſt wielkiey mocy: głos Páński ieſt wielmożny.

Głos Páński łamiacy cedry: y połomie Pan cedry Libáńskie.

Y podrobi ie iáko ćielę Libáńskie: lecz umiłowány będźie iáko ſyn iednorożczow.

Głos Páński rozmiotáiacy płomień ogniſty: głos Páński zátrząſaiący puſzcza, y pokruſzy Pan puſzczą Kádeską.

Głos

Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensa: & in templo ejus omnes dicent gloriam.

Głos Páński przygotowány łánie, y odkryie gęstwy: á w kośćiele iego wszyscy mu chwałę dádzą.

Dominus diluvium inhabitare facit: & sedebit Dominus Rex in æternum.

Pan potopy przepuszcza: á będźie śiedźiał Pań y Krol ná wieki.

Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.

Pan mocy ludowi swoiemu doda: Pan ubłogosławi lud swoy w pokoiu.

PSALMVS XXIX.

ARGUMENT.

Kiedy Dom w Ieruzalem Pánu Bogu wybudowány Dawid iemuś polecał, dźiękuie, iż mu obiáwił, że ná Kroleśtwie ieśt od niego potwierdzony, wylicza krotko cáły bieg pánowánia swego, poczynáiąc przez dźięk czynienie, że byt ná Kroleśtwo wywyżśony, y że go Pan Bog wybáwił od choroby, o ktorey w piątym Psalmie wzmiánkę czyni, chwali oraz dobroć Páná Bogá, iż uśmierzył gniew swoy, ná przećiw grzechowi iego. Psalm ten, ma tákże w sobie słowá Chryśtusowe ile człowiek do Bogá Oycá, ktoremu dźiękuie zá wskrześenie swoie. Y Kośćioł Swięty używa Psalmu tego, dźiękuiąc Pánu Bogu, że ieśt uczyniony Oblubienicą Krolá nád Krolmi.

Exal-

EXaltabo te Domine, quoniã ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimicos meos ſuper me.

Domine Deus meus clamavi ad te: & ſanaſti me.

Domine eduxiſti ab inferno animam meam: ſalvaſti me à deſcendentibus in lacum.

Pſallite Domino ſancti ejus: & confitemini memoriæ ſanctitatis ejus.

Quoniam ira in indignatione ejus: & vita in voluntate ejus.

Ad veſperum demorabitur fletus: & ad matutinum lætitia.

Ego autem dixi in abundantia mea: non movebor in æternum.

Domine in voluntate tua: præſtitiſti decori meo virtutem.

WYwyżſzáć ćię będę Pánie, żeś mię záſtapił: y nie dałeś poćiechy nieprzyiaćiołom moim nádemną.

Pánie Boże moy wołałem do ćiebie: y uzdrowiłeś mię.

Pánie wywiodłeś z piekłá duſzę moię: wybáwiłeś mię od zſtępuiących do grobu.

Spiewayćieſz Pánu święći iego: á wysławiayćie pámiątkę świątobliwośći iego.

Boć gniew w zápálczywośći iego: ále żywot ná woli iego.

Do wieczorá będźie trwał płácz: á od poránku weſele.

A iam rzekł w doſtátku moim: nie będę poruſzony ná wieki.

Pánie według woli twey: dałeś moc ozdobie moiey.

Avertisti faciem tuam à me: & factus sum conturbatus.

Ad te Domine clamabo: & ad Deum meum deprecabor.

Quæ utilitas in sangvine meo: dum descendo in corruptionem.

Numquid confitebitur tibi pulvis: aut annuntiabit veritatem tuam?

Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.

Convertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum, & circumdedisti me lætitiâ.

Vt cantet tibi gloria mea, & non compungar: Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

Ale skoro odwroćiłeś oblicze swe odemnie: stałem się zátrwożonym.

Do ćiebie Pánie wołáć będę: y do Bogá mego modlić się będę.

Coż zá pożytek ze krwi moiey: gdy zstępuię ná skázenie.

Izali ćię proch chwalić będźie: ábo opowiádáć będźie prawdę twoię?

Vsłyszał Pan y zmiłował się nádemną: Pan się stał pomocnikiem moim.

Odmieniłeś mi płácz moy w wesele: zdárłeś ze mnie wor moy żałobny, á oblokłeś mię rádośćią.

Aby tobie śpiewáłá chwałá moiá y żeby mi tego nie było żal: Pánie Boże moy ná wieki wysławiáć ćię będę.

PSAL-

PSALMUS XXX.

ARGUMENT.

Vchodzac Dávid przed Abſalonem. 1. Reg. 23. *opiſuie w iákim był niebeſpieczeńſtwie, żywnośći nie miał, wſzyſcy go mieli zá zgubionego, y gdy zdrow zoſtał, po długiey y niebeſpieczney chorobie, dźiwowáli mu ſię, iakoby zmartwychwſtał. Przeto dźięki oddáie Pánu Bogu, zá opátrzność iego nád ſwoiemi. Nápomina wiernych, áby Páná Bogá miłowali, dla iego wielkiey dobroći y dobrodźieyſtw, przećiwko ſobie pokazánych. W tym Pſalmie ieſt náuká człowiekowi ſprawiedliwemu, iák ſię ma ćieſzyć w utrapieniu, y táko nie w ſobie ſamym, ále w Bogu ufać ma. Ieſt też to głos Syná Bożego wedle człowieczeńſtwá.*

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum: in juſtitia tua libera me.

W Tobie Pánie ufam, niechże nie będę zá wſtydzony ná wieki: według ſpráwiedliwośći two iey wybaw mię.

Inclina ad me aurem tuam: accelera ut eruas me.

Nákłoń ku mnie uchá twego: poſpiefz ſię ábyś mię wyrwał.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: ut ſalvum me facias.

Bądź mi Bogiem obrońca y domem ućieczki: ábyś mię wybáwił.

Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen

Abowiem tyś ieſt moc moiá, y ućieczká moiá: dla imienia twego poprowádźiſz

tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas cõmendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine Deus veritatis.

Odiſti obſervantes vanitates: ſupervacuè.

Ego autem in Domino ſperavi: exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam: ſalvaſti de neceſsitatibus animam meam.

Nec concluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

Miſerere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus eſt in ira oculus meus, anima

wádźiſz mię, y wychowaſz mię.

Wywiedźieſz mię z ſidłá tego, ktore mi zákryli: boś ty ieſt obrońcá moy.

W ręce twoie polecam duchá mego: odkupiłeś mię Pánie Boże moy.

Miałeś w nienawiśći báwiące ſię márnośćiámi: nádáremnie.

Alem ia ufał w Pánu: będę ſię weſelił y rádował w miłośierdźiu twoim

Abowiemeś weyrzał ná uniżenie moie: wybáwiłeś z potrzeb duſzę moię.

Aniś mię zákrył w rękách nieprzyiaćielskich: poſtáwiłeś ná mieyſcu przeſtronnym nogi moie.

Zmiłuy ſię nádemną Pánie, bom ieſt utrapiony: záſmućiło ſię od gniewu oko moie, duſzá moia y

mea & venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium vicinis meis valde: & timor notis meis.

Qui videbant me, foras fugerunt à me: oblivioni datus sum, tanquam mortuus à corde.

Factus sum tanquam vas perditum: quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum convenirent simul adversum me: accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speravi Domine: dixi, Deus

iá y wnętrzności moie.

Abowiem ustał od żałości żywot moy: y látá moie od wzdychánia.

Zemdlałá w nędzy śiłá moiá: y kośći moie zátrwożone są.

Nád wszystkie nieprzyiaćioły moie stałem się pośmiewiskiem y sąsiádom moim bárdzo: y strácheм znáiomym moim.

Ktorzy mię widźieli, ći precz odemnieućiekáli: iestem zápomniony w sercu ich, iáko umárły.

Stałem się iáko naczynie strácone: bom słyszał łáiánia wielu mieszkáiących w okoliczy.

Gdy się schodźili społem przećiwko mnie: odiąć duszę moię námawiáli się.

A iam záś w tobie ufał Pánie: rzekłem, tyś

 iest

meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum: & à persequentibus me.

Illustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac in misericordia tua: Domine non confundar, quoniam invocavi te.

Erubescant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa.

Quæ loqvuntur adversus justum iniquitatem: in superbia, & in abusione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abscondisti timentibus te.

Perfecisti eis, qui sperant in te: in conspectu filiorum hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tuæ: à

iest Bogiem moim, w ręku twoich sa losy moie.

Wyrwiy mię z ręku nieprzyiaćioł moich: y od prześladuiacych mię.

Oświeć twarz twoię nád sługą twoim, zbaw mię dla miłośierdźia twego: Pánie niech nie będę záwstydzony, ábowiem wzywałem ćię.

Niech się záwstydza niezbożni, á niech będa prowádzeni do piekłá: niech zániemieia ustá zdrádliwe

Ktore mowia niepráwość przećiw spráwiedliwemu: z pychy y z despektu.

Oiákoż wielka iest obfitość słodkośći twey Pánie: ktoraś záchował boiacym się ćiebie.

Spráwiłeś ia tym, ktorzy ufaia w tobie: przed oblicznoścįa synow ludzkich

Zákryiesz ie w zákryćiu obliczá swego: od

zámie-

conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione lingvarum.

Benedictus Dominus: quoniam mirificavit misericordiam ſuam mihi in civitate munita.

Ego autem dixi in exceſſu mentis meæ: projectus ſum à facie oculorum meorum.

Ideò exaudiſti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te,

Diligite Dominũ omnes ſancti ejus: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.

Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum: omnes qui ſperatis in Domino.

zámieſzánia ludzkiego.

Zásłoniſz ie w namiocie twoim: od przećiwności ięzykow.

Błogosławiony Pan: że dźiwnie pokazał miłośierdźie ſwoie nádemną, w mieśćie obronnym.

Iam záś mowił w zdumieniu umysłu mego: żem ieſt odrzucon od oblicznośći oczu twoich.

Przetoś wysłuchał głos modlitwy moiey: gdym wołáł do ćiebie.

Miłuyćie Páná wſzyſcy święći iego: ábowiem Pan będźie ſzukał prawdy, y odda obficie pyſznym.

Mężnie czyńćie, ániech ſię zmocni ſerce wáſze: wy wſzyſcy ktorzy ufaćie w Pánu.

PSALMVS XXXI.

ARGUMENT.

Pſalm ten ieſt Dawidá pokutuiacego, ſkoro po grze-

chu

chu uznawáć swoie nieszczęśćie począł, y iákoby do rozumu się wrocił. Pokázuie nam, że prawdźiwe błogosłáwieństwo y usprawiedliwienie záwisło ná odpuszczeniu grzechow, przez wiárę w Zbáwićielu nászym Chrystusie IEZVSIE. Błogosłáwi człowieká tego, ktory dostáie grzechow odpuszczenia, y przez coby go miał dostáć, opisuie.

BEati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui inveteraverunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

BŁogosłáwieni ktorym odpuszczone sa niepráwośći: y ktorych zákryte sa grzechy.

Błogosłáwiony to máż, ktoremu Pan grzechu nie poczytał: á nie máśz w duchu iego zdrády.

Ale iżem milczał zástárzáły się kośći moie: gdym wołał cáły dźień.

Bo we dnie y w nocy ćiężáłá nádemną bárdzo ręká twoiá: obrácałem się w nędzy moiey, gdy tkwiáło we mnie ćiernie.

Przetoż grzech moy oznáymiłem tobie: á niesprawiedliwośći moiey nie táiłem.

Rzekłem

Dixi, confitebor adversum me injustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

Verùmtamen in diluvio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac, qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut eqvus & mulus: quibus non est intellectus.

In camo & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Rzekłem, wyznawam przećiwko sobie niesprawiedliwość moię Pánu: á tyś odpuścił niezbożność grzechu mego.

Oto będźie się modlił do ćiebie wszelki święty: czásu sposobnego.

Wszákże w potopie wod wielu: do ćiebie się nie przybliżą.

Tyś iest ućieczká moiá w utrapieniu, ktore mię ogárnęło: o Boże rádośći moiá wyrwiy mię od tych ktorzy mię obtoczyli

Dam ći rozum, y náuczę ćię ná drodze tey, ktorą poydźiesz: umocnię nád tobą oczy moie.

Nie badźćiesz iáko koń y muł: ktorzy nie máią rozumu.

Wędźidłem y uzdą ściśniy szczęki tych: ktorzy się nie przybliżáią do ćiebie.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate justi: & gloriamini omnes recti corde.

Siłá iest biczow ná grzesznikà: ále ufaiącego w Pánu miłośierdźie ogárnie.

Weselćiesz się w Pánu, y ráduyćie się ludźie sprawiedliwi: á chwałę odnośćie wszyscy práwego sercá

PSALMVS XXXII.

ARGUMENT.

Dawid w duchu upomina lud do dźiękczynienia, zá zwyćięstwo nád Assyryiczykámi, ktore się stało potym zá Krola Ezechiaßá: iest to náuká dla wiernych Páńskich, áby zá wielkie y choyne Dobrodźieystwá, chwałę y dźięki Pánu Bogu oddawáli, uznawáiac protekcya iego Boska nád soba, przećiwko niezbożnym, ktorzy ich prześláduia, y mądrość iego y wßechmocność we wßystkich dźiełách iego.

EXultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Confitemini Domino in cithara: in psalterio decem chordarum psallite illi.

Cantate ei canticum

WEselćie się sprawiedliwi w Pánu: práwym przystoi chwałá.

Chwalćie Páná ná cytrze: graycie mu ná instrumencie o dźieśiáći stronách.

Spiewayćie mu pieśń nową:

novum: benè psallite ei in vociferatione.

Quia rectum est verbum Domini: & omnia opera ejus in fide.

Diligit misericordiam & judicium: misericordia Domini plena est terra.

Verbo Domini cæli firmati sunt: & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Congregans sicut in utre aquas maris: ponens in thesauris abyssos.

Timeat Dominum omnis terra: ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem.

Quoniam ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit & creata sunt.

Dominus dissipat consilia gentium: reprobat

nową: dobrze mu grayćie głośnymi trąbámi.

Abowiem prawdźiwe iest słowo Pánskie: á wszystkie spráwy iego wierne.

Miłuie miłośierdźie y sąd: miłośierdźia Pánskiego pełna iest źiemiá.

Słowem Pánskim niebiosa utwierdzone są: á duchem iego iest wszystká moc ich.

Ktory zgromádza iáko w skorzánym worze wody ich morskie: záwiera iáko w skárbách głębokośći wod ich.

Niech się boi Páná wszytká źiemiá: á przed nim niech się wzruszą wszyscy mieszkáiący ná źiemi.

Abowiem on rzekł, y uczynione są: on roskazał á stworzone są.

Pan rospraszа rády narodow: á wniwecz obrá-

autem cogitationes populorum, & reprobat consilia Principum.

Consilium autem Domini in æternum manet: cogitationes cordis ejus in generationē & generationē.

Beata gens, cujus est Dominus Deus ejus: populus, quem elegit in hæreditatem sibi.

De cælo respexit Dominus: vidit omnes filios hominum.

De præparato habitaculo suo: respexit super omnes, qui habitant terram.

Qui finxit singillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum.

Non salvatur Rex per multam virtutem: & gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ.

ca rády y myśli ludzkie, y odrzuca rády Xiążęce.

Ale rádá Páńska trwaná wieki: myśli sercá iego trwáią od narodu do narodu.

Błogosłáwiony to narod, ktorego Pánem iest Bog: lud ktory on obrał zá dźiedźictwo sobie.

Poyrzał Pan z niebá: uyrzał wszystkie syny ludzkie.

Z nágotowánego mieszkánia poyrzał: náwszystkie ktorzy mieszkáią ná źiemi.

Ktory uformował káżdemu z osobná sercá ich: ktory rozumie wszystkie ich spráwy.

Nie bywa wybáwion Krol w wielkośći mocy swoiey: á olbrzym nie będźie wybáwiony wysokośćią śiły swoiey.

Omylny

Fallax eqvus ad ſalutem: in abundantia autem virtutis ſuæ non ſalvabitur.

Ecce oculi Domini ſuper metuentes eum: & in eis, qui ſperant ſuper miſericordia ejus.

Vt eruat à morte animas eorum: & alat eos in fame.

Anima noſtra ſuſtinet Dominum: quoniam adjutor & protector noſter eſt.

Quia in eo lætabitur cor noſtrum: & in nomine ſancto ejus ſperavimus.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos: quemadmodum ſperavimus in te.

Omylny ieſt koń ku wybáwieniu: w obfitey mocy ſwoiey nikt nie będźie wybáwiony.

Oto oczy Páńskie ſą nád tymi, ktorzy ſię go boią: y nád tymi ktorzy ufaią w miłośierdźiu iego.

Aby wyrwał od śmierći duſze ich: y żywił ie w głodźie.

Przetoż duſzá náſzá znoſi Páná: bo on ieſt pomocnikiem y obrońcą náſzym.

Abowiem w nim ſię rozweſeli ſerce náſze: á w imieniu świętym iego ufaliśmy.

Niechay będźie miłośierdźie twoie Panie nád námi: ták iákośmy ufáli w tobie.

PSALMVS XXXIII.

ARGUMENT.

Gdy 1. Reg. 21 *uchodźił Dawid przed Saulem,*

záſiedł do Achis Filiſtynczyká Krolá Gethu, ktorego mieyſcá Krolowie zwáli ſię Achimelechámi, tám gdy go poznano, y iáko z nieprzyiaćielem chćiano poſtąpić, zmyślił ſobie káduczną chorobę, álbo ſaleńſtwo, á zátym od onego Krolá wzgárdzony y odrzucony; zá to tedy wybáwienie Pánu Bogu dźiękuie, wzywáiąc każdego wiernego, áby z nim chwalił y wyſtawiał Imię iego Boſkie. Znayda wielką pociechę w tym Pſalmie ludźie w kłopotách y fráſunkách będący, áby ſię Pánem Bogiem ćieſzyli, y od niego pomocy, rátunku y poćieſzenia z pewną nádźieią oczekiwali. Náucza tákże Dawid, co ma człowiek czynić, chceli dobre dni oglądáć w żywoćie wiecznym. Vczy oraz y boiáźni Bożey, y iáko mamy dźiękowáć Pánu Bogu zá wybáwienie z niebeſpieczeńſtw.

BEnedicam Dominum in omni tempore: ſemper laus ejus in ore meo.

In Domino laudabitur anima mea: audiant manſveti, & lætentur.

Magnificate Dominum mecum: & exaltemus nomen ejus in idipſum.

Exquiſivi Dominum,

BĘdę błogosłáwił Páná ná káżdy czás: záwſze chwałá iego będźie w uſtách moich.

W Pánu ſię chlubić będźie duſzá moiá: niechay słyſzą ćiſzy, á niech ſię weſelą.

Wielbćie Páná ze mną: wywyżſzayćie Imię iego ſpołecznie.

Szukałem Páná, á wyſłuchał

& exaudivit me: & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.

Accedite ad eum, & illuminamini: & facies veſtræ non confundentur.

Iſte pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum: & de omnibus tribulationibus ejus ſalvavit eum.

Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum: & eripiet eos.

Guſtate, & videte quoniam ſvavis eſt Dominus: beatus vir, qui ſperat in eo.

Timete Dominum omnes Sancti ejus: quoniam non eſt inopia timentibus eum.

Divites eguerunt & eſurierunt: inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.

słuchał mię: y ze wſzech fráſunkow moich wyrwał mię.

Przyſtępuyćie do niego, á będźiećie oświeceni: á obliczá wáſze nie będą záwſtydzone.

Ten ubogi wołał, á Pan go wysłuchał: y ze wſzyſtkich ućiskow iego wybáwił go.

Wpuśći obronę ſwą Anioł Páński w około boiacych ſię go: y wyrwie ie.

Skoſztuyćie, á obaczćie iż słodki ieſt Pan: błogosławiony mąż ktory w nim ufa.

Boyćie ſie Páná wſzyſcy święći iego: bo nie máſz niedoſtátku boiacym ſię go.

Bogacze niedoſtátek ćierpieli y łáknęli: lecz ſzukáiącym Páná ná żadnym dobrym nie będźie ſchodźiło. Podź-

Venite filij, audite me: timorem Domini docebo vos.

Quis eſt homo, qui vult vitam: diligit dies videre bonos?

Prohibe lingvam tuam à malo: & labia tua ne loquantur dolum.

Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem, & perſequere eam.

Oculi Domini ſuper juſtos: & aures ejus in preces eorum.

Vultus autem Domini ſuper facientes mala: ut perdat de terra memoriam eorum.

Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos: & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

Iuxta eſt Dominus ijs, qui tribulato ſunt corde: & humiles ſpiritu ſalvabit.

Podźćieſz ſynowie, słuchayćie mię: boiáźni Bożey náuczę was.

Ktoryż ieſt człowiek, ktory chce żywotá: prágnie dni dobre widźieć?

Strzeż ięzyká twego od złego: á uſtá twoie niech nie mowią zdrády.

Odwroć ſię od złego, á czyń dobrze: ſzukay pokoiu á ścigay go.

Oczy Páńskie ſą nád ſpráwiedliwymi: á uſzy iego ná prożby ich gotowe.

Ale twarz ſroga Páńska nád czyniacymi źle: áby wygładźił z źiemie pámiątkę ich.

Wołáli ſpráwiedliwi, á Pan ie wysłuchał: y ze wſzech ućiskow ich wyſwobodźił ie.

Bliski ieſt Pan tym: ktorzy ſą ſtrapionego ſercá: á pokorne w duchu zbáwi.

Wieleć

Multæ tribulationes justorum: & de omnibus his liberabit eos Dominus.

Wieleć ućiskow máią spráwiedliwi: ále z tych wszytkich Pan ie wybáwia.

Custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur.

Strzeże Pan wszytkich kośći ich: iedná z nich nie będźie skruszona.

Mors peccatorum pessima: & qui oderunt justum delinquent.

Smierć grzesznikow naygorsza: á ktorzy nienáwidzą spráwiedliwego grzeszą.

Redimet Dominus animas servorum suorum: & non delinquent omnes qui sperant in eo.

Pan odkupi dusze sług swoich: á nie zgrzeszą wszyscy ktorzy w nim ufáią.

PSALMVS XXXIV.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid Páná Bogá przećiwko Saulowi y pochlebcom iego, ktorych tu opisuie, y o ich nieszczęśćiu prorokuie, lubo słowy zda się źle im życzyć, ále nie życzy. Zámyka tákże w sobie ten Psalm proroctwo o męce Chrystusowey. Służy też Kośćiołowi, y káżdey duszy pobożney przećiw nieprzyiaćiołom.

JVdica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

OSądź Pánie szkodzące mnie: zwalcz walczące przećiwko mnie.

Apprehende arma &

Porwiy broń y tar-

cza:

ſcutum: & exurge in adjutorium mihi.

Effunde frameam, & conclude adverſus eos, qui perſeqvuntur me: dic animæ meæ, ſalus tua ego ſum.

Confundantur & revereantur: quærentes animam meam.

Avertantur retrorſum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

Fiant tanquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans eos.

Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini perſequens eos.

Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui: ſupervacuè exprobraverunt animam meam.

Veniat illi laqueus,

czą: á powſtań mi ná pomoc.

Dobądź mieczá, á záſtąp drogę, przećiwko tym ktorzy mię prześláduią: mow duſzy moiey, iam ieſt zbáwieniẽ twoim.

Niech będą záwſtydzeni y zeſromoceni: ći ktorzy ſzukáią duſze moiey.

Niech ſię obroca názad, y niech będą zelżeni: ći ktorzy mi życzą złego.

Niechay będą iáko proch przed wiátrem: á Anioł Páński niech ie ućiśnie.

Niech będźie drogá ich ćiemna y śliska: á Anioł Páński niechay ich dogánia.

Abowiem bez przyczyny kryli ná moie zátrácenie śidłá ſwe: nieſłuſznie uragáli duſzy moiey.

Niechayże nań przyi-

dzie

quem ignorat & captio, quam abscondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipsum.

dźie śidło, o ktorym nie wie: á ułowienie ktore zákrył, niechay go poima; y niechay w toż śidło wpádnie.

Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur super salutari suo.

Ale dusza moiá rozráduie się w Pánu: á ukocha się w wybáwieniu iego.

Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?

Wszystkie kośći moie rzekną: Pánie ktoż podobien tobie.?

Eripiens inopem de manu fortiorum ejus: egenum & pauperem à diripientibus eum.

Ktory wyrywasz utrapionego z ręki mocnieyszych nádeń; niedostátecznego y ubogiego od drapieżcow iego.

Surgentes testes iniqui: quæ ignorabam, interrogabant me.

Powstawszy świádkowie fałszywi; pytáli mię o to czegom nie wiedźiał.

Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ meæ.

Oddáwáli mi złe zá dobre: śieroctwo duszy moiey.

Ego autem cùm mihi molesti essent: induebar cilicio.

A ia gdy mi się przykrzyli: obłoczyłem się w włośiennicę.

Humiliabam in jeju-

Vpokarzałē postem duszę moię

nio animam meam: & oratio mea in sinu meo convertetur.

Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacebam: quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

Et adversum me lætati sunt, & convenerunt: congregata sunt super me flagella, & ignoravi.

Dissipati sunt, nec compuncti, tentaverunt me, subsannaverunt me subsannatione: frenduerunt super me dentibus suis.

Domine, quando respicies? restitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus unicam meam.

Confitebor tibi in Ecclesia magna: in populo gravi laudabo te.

Non supergaudeant mihi qui adversantur mi-

szę moię: á modlitwá moiá do mnie się náwroći.

Iáko bliźniego, y iáko brátá nászego, tákem szánował: iáko w żáłobie chodzący y smęcący się tákem się uniżał.

A oni przećiwko mnie weselili się, y schadzáli się: zgromádźili ná mię bicze, á nie wiedźiałem.

Rozerwáli się, á przećię nie pokutowáli, poduszczáli mię, szydźili ze mnie szyderstwem: zgrzytáli ná mię zębámi swemi.

Pánie kiedyż weyrzysz? przywroć duszę moię od złośći ich: y ode lwow iedynaczkę moię.

A ia ćiebie będę chwalił w kośćiele wielkim: między ludem obfitym będę ćię wysławiał.

Niech się nie wesela ći, ktorzy mi się niesprá-

wiedli-

hi iniquè: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

wiedliwie sprzećiwiáią: ktorzy mię dármo w nienawiśći máią, á mrugáią oczymá.

Quoniam mihi quidem pacificè loquebantur: & in iracundia terræ loquentes dolos cogitabant.

Bo ácz ze mną spokoynie mowili: wszákże w gniewie źiemskim mowiąc zdrády myślili.

Et dilataverunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge viderunt oculi nostri.

Y rozdárli ná mnie gęby swoie: mowiąc, hey, hey oglądáłyć oczy násze upadek iego.

Vidisti Domine, ne sileas: Domine ne discedas à me.

Widźiałeś Pánie nie milczże: Pánie nie odchodź odemnie.

Exurge, & intende judicio meo: Deus meus & Dominus meus in causam meam.

Powstań á pilnuy sądu mego Boże moy y Pánie moy: doyrzyi spráwy moiey.

Iudica me secundùm justitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

Sądź mię według spráwiedliwośći twoiey, Pánie Boże moy: á niech się nie wesela nádemną.

Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, animæ nostræ: nec dicant, devoravimus eum.

Niechay nie mowią w sercách swoich, hey, hey, duszy moiey, y niech nie mowią pożárliśmy go.

Erubeſcant & revereantur ſimul: qui gratulantur malis meis.

Niech będą záwſtydzeni pocháńbieni społem: ći ktorzy ſię weſelą ze złego moiego.

Induantur confuſione & reverentia: qui magna loqvuntur ſuper me.

Niechay będą obleczeni w hánbę y w ſromotę: ći ktorzy wielkie rzeczy mowią przećiwko mnie.

Exultent & lætentur qui volunt juſtitiam meam: & dicant ſemper, magnificetur Dominus, qui volunt pacem ſervi ejus.

A niech ſię ráduią y weſelą ći, ktorzy chcą ſpráwiedliwośći moiey: y niech mowią záwzdy, niechay uwielbiony będźie Pan, ći ktorzy życzą pokoiu słudze iego.

Et lingva mea meditabitur juſtitiam tuam: totą die laudem tuam.

A ięzyk moy będźie wyſławiał ſpráwiedliwość twoię: y cáły dźień chwałę twoię.

PSALMVS XXXV.

ARGUMENT.

Dawid máiąc w ręku Saulá, y mogąc go zábić, urznął tylko ſáty iego ſtukę, áby przez to pokazał, iż go miał w mocy ſwey, co gdy Saul obaczył, iákoby ſię upámiętał: ále to nie długo trwáło, bo znowu począł Dawidá ná śmierć ſukáć, co tu Dawid opiſuie w

tym

tym Pſalmie: pokázuie oraz, iż nam ludźiom wſzytko złe, Pánu Bogu wſzyſtko dobro ma bydź przypiſano. Dwoiákie też grzeſßniki, iedne z niewiádomośći, drugie z uporu opiſuie; y że prawdźiwa pobożność, ſpierać ſię ma ná dobroći y miłośierdźiu Bożym.

DIxit injuſtus, ut delinquat in ſemetipſo: non eſt timor Dei ante oculos ejus.

RZekł nieſpráwiedliwy áby grzeſzył ſam w ſobie: nie máſz boiáźni Bożey przed oczymáiego

Quoniam dolosè egit in conſpectu ejus: ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.

Abowiem zdrádliwie czynił przed oblicznośćia iego: áby doſzłá nieprawość iego áż do omierżenia.

Verba oris ejus iniquitas & dolus: noluit intelligere, ut benè ageret.

Słowá uſt iego ſzczera niepráwość y zdrádá: nie chćiał rozumieć áby dobrze czynił.

Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni viæ non bonæ, malitiam autem non odivit.

Niepráwość rozmyślał ná łożu ſwoim: ſtał ná wſzelkiey drodze nie dobrey, á złośći nie miał w nienawiśći.

Domine in cælo miſericordia tua: & veritas tua uſque ad nubes.

Pánie w niebieśiech miłośierdźie twoie: á prawdá twoiá áż do obłokow

Iuſtitia tua ſicut mon-

Spráwiedliwość twoiá

ieſt

tes Dei: judicia tua abyſſus multa.

Homines & jumenta ſalvabis Domine: quemadmodùm multiplicaſti miſericordiam tuam Deus.

Filij autem hominum: in tegmine alarum tuarum ſperabunt.

Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos.

Quoniam apud te eſt fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen.

Prætende miſericordiam tuam ſcientibus te: & juſtitiam tuam his, qui recto ſunt corde.

Non veniat mihi pes ſuperbiæ: & manus peccatoris non moveat me.

Ibi ceciderunt qui

ieſt iáko gory Boże: ſądy twoie przepáść wielka.

Ludźie y bydlętá záchowaſz Pánie: o iákoś rozmnożył miłośierdźie twoie Boże.

A ſynowie człowieczy: w zasłonie skrzydeł twoich ufáć będą.

Będą upoieni hoynośćią domu twego: y ſtrumieniem roskoſzy twoich nápoiſz ie.

Abowiem u ćiebie ieſt zdroy żywotá: á w świátłości twoiey ogladamy świátłość.

Rośćiągniy miłośierdźie twoie nád tymi, ktorzy ćię znáią: y ſpráwiedliwość twoię nád tymi, ktorzy ſą práwego ſercá.

Niech mię nie nádchodźi nogá pyſznego: á ręká grzeſznego niech mię nie poruſza.

Támći upádli ktorzy

czynią

operantur iniquitatem: expulsi sunt, nec potuerunt stare.

czynią niepráwość: wygnáni są, áni się mogli zostáć.

PSALMVS XXXVI.

ARGUMENT.

Pod czás woyny Filistyńskiey, głod był w Zydowskiey źiemi przez trzy látá. Dawid lud ćieszy y dla pámięći lepszey Psalmu tego, wierszе wedle obiecádłá pisze; ná káżdą literę iákoby dwa wierszе kłádąc, áby nie wątpili o Boskiey opátrznośći. Tu Duch Swięty przez Dawidá iuż ná ten czás stárego upomina, áby człowiek dobry widząc złośliwego tu ná wszystkim fortunnego, á záś cnotliwego zostáiącego w uniżeniu, tym się nie gorszył áni rozpaczał, ále áby státecznie trwał w wierze y w miłośći ku Pánu Bogu, pámiętáiąc że rzeczy doczesne, bárdzo są nie trwáłe, y prętko się mienią.

NOli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

NIe obruszay się ná złośliwych: áni bądź gorliwy nád czyniącymi niepráwość.

Quoniam tanquam fœnum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum citò decident.

Abowiem iáko trawá prędko uwiędną: á iáko liśćie u źiela wnet upádną.

Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabita

Ale ufay w Pánu, á czyń dobrze: y mieszkay

terram, & paſceris in divitijs ejus.

Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.

Revela Domino viam tuam, & ſpera in eo: & ipſe faciet.

Et educet quaſi lumen juſtitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem: ſubditus eſto Domino, & ora eum.

Noli æmulari in eo, qui proſperatur in via ſua: in homine faciente injuſtitias.

Deſine ab irá, & derelinque furorem: noli æmulari ut maligneris.

Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: ſuſtinentes autem Dominum, ipſi hæreditabunt terram.

ná źiemi, á będźieſz náſycon iey bogáctwy.

Kochay ſię w Pánu: á on tobie da pragnienia ſercá twego.

Obiaw Pánu drogę twoię, á ufay w nim: á on uczyni.

Y wywiedźie iáko świátłość ſpráwiedliwość twoię, á ſąd twoy iáko południe: ty ieno bądź poddány Pánu, á modl ſię mu.

Nie obruſzay ſię ná tego ktoremu ſię ſzczęśći ná drodze iego: dla człowieká czyniącego nieſpráwiedliwośći.

Przeſtań gniewu, á opuść zápálczywość: nie obruſzay ſię ábyś miał źle czynić.

Abowiem ktorzy źle czynią, będą wykorzenieni: lecz znoſzący Páná, odźiedźiczą źiemię.

Bo po-

Et adhuc puſillum, & non erit peccator: & quæres locum ejus, & non invenies.

Manſveti autẽ hæreditabunt terram: & delectabũtur in multitudine pacis.

Obſervabit peccator juſtum: & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.

Dominus autem irridebit eum: quoniam proſpicit quòd veniet dies ejus.

Gladium evaginaverunt peccatores: intenderunt arcum ſuum.

Vt deijciant pauperem & inopem: ut trucident rectos corde.

Gladius eorum intret in corda ipſorum: & arcus eorum confringatur.

Melius eſt modicum juſto: ſuper divitias peccatorum multas.

Bo po małym czáśie, áż ći nie máſz złośniká: y będźieſz ſzukał mieyſcá iego, á nie znaydźieſz go.

Ale ćiſzy odźiedźiczą źiemię: y kochać ſię będą w wielkośći pokoiu.

Będźie podſtrzegał złośnik ſpráwiedliwego: y będźie nań zgrzytał zębámi ſwemi.

Ale Pan będźie ſię śmiał z niego: ábowiem widźi że przyidźie dźień iego.

Mieczá dobyli grzeſznicy: náćiągnęli łuk ſwoy.

Aby poráźili ubogiego y niedoſtátecznego: áby pozábijáli ludźie ſercá práwego.

Miecz ich niech wniydźie w ſercá ich: á łuk ich niech ſię złamie.

Lepſza ieſt trochá ſpráwiedliwemu: niźli wielkie bogáctwá niezbożnemu.

Quoniam brachia peccatorum cõterentur: confirmat autem justos Dominus.

Abowiem rámioná grzeſznikow połamią ſię: ále ſpráwiedliwe Pan potwierdza.

Novit Dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.

Zna Pan dni niepokalánych: á dźiedźictwo ich ná wieki trwáć będźie.

Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribunt.

Nie będą záwſtydzeni we zły czás, y we dni głodu będą náſyceni: ábowiem grzeſznicy záginą.

Inimici verò Domini mox ut honorificati fuerint & exaltati: deficientes quẽadmodum fumus deficiẽt.

A nieprzyiaćiele Páńſcy, skoro będą uczczeni y wynieśieni: uſtáwáiąc, iáko dym uſtáną.

Mutuabitur peccator, & non ſolvet: justus autem miſeretur, & tribuet.

Będźie pożyczał grzeſznik, á nie zápłáći: ále ſpráwiedliwy czyni miłośierdźie, y dáie.

Quia benedicentes ei hæreditabunt terram: maledicentes autem ei diſperibunt.

Abowiem błogoſłáwiący go odźiedźicza źiemię: ále złorzeczący mu záginą.

Apud Dominum greſſus hominis dirigentur: & viam ejus volet.

Od Páná poſtępki człowiecze bywáią proſtowáne: y drogi iego zechce.

Cùm ceciderit, non

Gdy ſię powáli, nie

ſtłucze

collidetur: quia Dominus supponit manum suam.

Iunior fui, etenim senui: & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quærens panem.

Tota die miseretur, & commodat: & semen illius in benedictione erit.

Declina à malo & fac bonum: & inhabita in sæculum sæculi.

Quia Dominus amat judicium & non derelinquet sanctos suos: in æternum conservabuntur.

Injusti punientur: & semen impiorum peribit.

Iusti autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in sæculum sæculi super eam.

Os justi meditabitur sapientiam: & lingva

stłucze się: bo mu Pan podkłáda ręce swoie.

Byłem młodym y stárzałem się: á nie widźiałem spráwiedliwego opuszczonego, áni potomstwá iego szukáiącego chlebá.

Ná káżdy dźień czyni miłośierdźie y pożycza: á przeto potomstwo iego będźie błogosłáwione.

Odstąp od złego á czyń dobrze: á mieszkay bespiecznie ná wieki wiekow

Abowiem Pan miłuie sąd, á nie opuśći świętych swoich: ná wieki będą záchowáni.

Niespráwiedliwi będą pokaráni: y potomstwo niezbożnych záginie.

Spráwiedliwi záś odźiedźiczą źiemię: y będą mięszkáli ná wieki wiekow ná niey.

Vstá spráwiedliwego będą rozpráwiáły mądrość:

ejus loquetur judicium.

Lex Dei ejus in corde ipsius: & non supplantabuntur gressus ejus.

Considerat peccator justum: & quærit mortificare eum.

Dominus autem non derelinquet eum in manibus ejus: nec damnabit eum cùm judicabitur illi.

Expecta Dominum, & custodi viam ejus, & exaltabit te, ut hæreditate capias terram: cùm perierint peccatores, videbis.

Vidi impium superexaltatum: & elevatum sicut cedros Libani.

Et transivi, & ecce non erat: & quæsivi eum, & non est inventus locus ejus.

Custodi innocentiam & vide æquitatem: quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

á ięzyk iego będźie mowił sąd.

Zakon Bogá iego iest w sercu iego: á nie záchwieią się kroki iego.

Wypátruie grzesznik spráwiedliwego: y szuka go umorzyć.

Ale Pan nie zostáwi go w rękách iego: y nie potępi go gdy będźie osądzony od niego.

Czekay Páná, y strzeż drogi iego: á on ćię wywyższy, że odźiedźiczysz źiemię: uyrzysz gdy niezboźni poginą.

Widźiałem niezbożnikà wyniosłego: y podnieśionego iák cedry Libáńskie.

Y minąłem, álić go iuż nie mász: y szukałem go, á nie ználázło się mieysce iego.

Przestrzegay niewinnośći, á dogląday spráwiedliwośći: ábowiem są ostátki człowiekowi spokoynemu

Injusti autem disperibunt simul: reliquiæ impiorum interibunt.

Salus autem justorum à Domino: & protector eorum in tempore tribulationis.

Et adjuvabit eos Dominus, & liberabit eos: & eruet eos à peccatoribus, & salvabit eos quia speraverunt in eo.

Lecz niesprawiedliwi pospołu poginą: ostátki niezbożnikow zginą.

Zbáwienie záś sprawiedliwych od Páná: y obrońcą ich iest czásu utrapienia.

Y wspomoże ich Pan, y wybáwi ie: y wyrwie ie od złośnikow, y zbáwi ie, przeto iż w nim ufali.

PSALMVS XXXVII.

ARGUMENT.

Gdy z dopuszczenia Boskiego ná Dawidá zá grzechy iego, powstał Syn własny Absalon, opłákuie swoie grzechy Dawid, 2. Reg: 15. *ktore sa przyczyna wszelkiego nieszczęścia, y utrapienia dußnego y cielesnego: Poddáie się ná karánie Oycowskie Páná Bogá, prosząc áby raczył oddalić gniew swoy od niego; rozpámiętywa tákże w tym Psalmie choyne dobrodźieystwá y miłośierdźie Boskie pokazáne nád nędznym y upádłym człowiekiem.*

Z tego Psalmu, może się wźiąć náuká, iáko się w pokusach ćielesnych zachować.

DOmine ne in furore tuo arguas me: ne-

PAnie nie w popędliwości twoiey strofuy mię:

que in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorũ meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum & curvatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humię: áni w gniewie twoim karż mię.

Abowiem strzáły twoie utknęły we mnie: y zmocniłeś nádemną rękę twoię.

Nie mász zdrowia w ćiele moim dla gniewu twego: nie mász pokoiu kośćiom moim dla grzechow mych

Abowiem nieprawośći moie przewyższyły głowę moię: á iáko brzemię ćięższkie obćiążyły się nádemną.

Pogniły y popsowáły się blizny moie dla głupstwá moiego.

Znędzniałem y skurczyłem się áż do końcá: cáły dzień chodźiłem zásmucony.

Abowiem biodrá moie pełne są náygráwánia: á nie mász zdrowia w ćiele moim.

Ieftem strapiony, y bárdzo

miliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

Amici mei, & proximi mei: adversum me appropinquaverunt, & steterunt

Et qui juxta me erant, de longe steterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

dzo uniżony: ryczałem od wzdychánia sercá mego.

Pánie przed toba iest wszelka chuć moiá: y wzdychánie moie przed toba nie iest skryte.

Serce moie strwożone iest, opuściłá mię śiłá moiá: á iásności oczu moich, y tey nie mász przy mnie.

Przyiaćiele moi y blisçy moi: ná przećiwko mnie przybliżyli się y stánęli.

A ći ktorzy przy mnie byli, z dáleká stali: á gwałt mi czynili ktorzy szukáli dusze moiey.

A ći ktorzy mi szukáli złego, mawiáli márności: á zdrády cáły dzień wymyśláli.

Ia záś iako głuchy nie słyszałem: y iáko niemy nie otwieráiący ust swoich

Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

Y stałem się iáko człowiek nie słyszący: y nie máiący odporu w ustách swoich.

Quoniam in te Domine speravi: tu exaudies me Domine Deus meus.

Abowiem w tobiem Pánie ufał: ty mię wysłuchasz Pánie Boże moy.

Quia dixi, ne quando supergaudeant mihi inimici mei: & dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Bom ták mowił; áby się kiedy nie weselili nádemną nieprzyiaćiele moi: gdy szwánkuią nogi moie, przećiwko mnie wielkie rzeczy mowili.

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Bom ia ná bicze gotow iest: y bol moy przed oblicznością moią iest záwzdy.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo.

Abowiem winę moię oznáymię: y będę myślił z żáłością zá grzech moy.

Inimici autem mei vivunt, & confirmati sunt super me: & multiplicati sunt, qui oderunt me iniquè.

Lecz nieprzyiaćiele moi żyią, y zmocnili się nádemna: y rozmnożyli się ći, ktorzy mię nienáwidzą niesprawiedliwie.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant

Ktorzy oddawáią złe zá dobre, uwłaczáli mi:

mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

Intende in adjutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

iżem náśládował dobroći.

Nie opuszczayże mię Pánie Boże moy; nie odstępuy odemnie.

Przybadź ná rátunek moy: Pánie Boże zbáwienia mego.

PSALMVS XXXVIII.

ARGUMENT.

Gdy Semei złorzeczył Dawidowi, uchodzącemu przed własnym Synem, milczał Dawid, co tu sam opisuie. 2. Reg: 16. *Mowi tu w osobie człowieká świętego, ktory wzgárdźiwszy tymi rzeczámi doczesnymi, żada wiecznych; pokázuie iáko krotkie są dni człowieká ná tym świećie: Nákoniec prosi Páná Bogá o przedłużenie żywotá tego śmiertelnego: w zdrowiu y w pokoiu, áby mu grzechy odpuśćił wprzod niż zeydźie z tego świátá: y áby go záchował od káry y pomsty zá nie, y od złych ludźi niebespieczeństwá.*

Znaydźieß tu w tym Psalmie náukę, iáko się maß záchować widząc bliźniego grzeßącego.

DIxi, custodiam vias meas: ut non delinquam in lingva mea.

RZekłem, będę strzegł drog moich: ábym nie zgrzeszył ięzykiem moim.

Posui ori meo custodiam: cùm consisteret peccator adversum me.

Obmutui, & humiliatus sum, & silui à bonis: & dolor meus renovatus est.

Concaluit cor meum intra me: & in meditatione mea exardescet ignis.

Locutus sum in lingva mea: notum fac mihi Domine finem meum.

Et numerum dierum meorum quis est: ut sciam quid desit mihi.

Ecce mensurabiles posuisti dies meos: & substantia mea tanquam nihilum ante te.

Verùmtamen universa vanitas: omnis homo vivens.

Verùmtamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur.

Założyłem straż ustom moim: gdy stał grzesznik przećiwko mnie.

Zániemiałem, y uniżałem się, y zámilczałem dobrych słow; y bol moy odnowił się.

Zágrzało się serce moie we mnie: á w rozmyślániu moim rospalił się ogień.

Rzekłem ięzykiem moim: oznáymiy mi Pánie koniec moy.

Y liczbę dni moich ktora iest: ábym wiedźiał czego mi nie dostáie.

Otoś pomierne uczynił dni moie: á bytność moiá iáko nic przed toba.

Záprawdę wszytká márność iest: káżdy człowiek żyiący.

Záiste w obráźie przechodźi człowiek: ále prożno trwoży soba.

Skárbi:

Theſaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

Et nunc quæ eſt expectatio mea, nonne Dominus? & ſubſtantia mea apud te eſt.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium inſipienti dediſti me.

Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu feciſti: amove à me plagas tuas.

A fortitudine manus tuæ ego defeci in increpationibus: propter iniquitatem corripuiſti hominem.

Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animam ejus: verùmtamen vanè conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.

Ne ſileas, quoniam ad-

Skárbi: á nie wie komu to zbierze.

A teraz ktoreż ieſt oczekiwánie moie, izali nie Pan? y bytność moiá u ćiebie ieſt.

Od wſzytkich niepráwośći moich wyrwiy mię: ná pośmiech głupiemu dałeś mię.

Zániemiałem, y nie otworzyłē uſt moich, boś ty to uczynił: odeymiyże odemnie plagi twoie.

Od mocy ręki twoiey iam uſtał w ſtrofowániu: dla niepráwośći karałeś człowieká.

Y uczyniłeś, że wyſchłá iáko páiak duſzá iego: záiſte prożno ſię fráſuie káżdy człowiek.

Wysłuchay modlitwę moię Pánie, y prośbę moię: przyimiy w uſzy twoie łzy moie.

Nie milcz, bom ia ieſt

vena ego sum apud te, & peregrinus: sicut omnes patres mei.

przychodźień u ćiebie y podrożny: iáko wszyscy oycowie moi.

Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam: & amplius non ero.

Zfolguyże mi, ábym się ochłodźił pierwey niźli ztad odeydę: á więcey nie będę ná świećie.

PSALMVS XXXIX.

ARGUMENT.

Vćiśniony Dawid od Abśalona, modli śię dby go Bog nie opuśczał: ćieśy go tedy P. Bog, obiáwiáiac mu, co do iego y inśych zbáwienia należáło, ktore Chryśtus miał śprawić. Należy ten Psalm Chryśtuśowi Panu, zá ktorego Wćielenie y Narodzenie Kośćioł dźięki czyni w ośobie Oycow Swiętych śtárego Zakonu, ktorzy oczekiwáli przyśćia iego ná świát. Prorokuie tu tákże Dawid, iáko potym moca Imienia IEZVS Swięći mieli wielkie cudá czynić, y iáko ofiáry Stározakonne cále uśtáć miáły, że Pan Chryśtus miał wśtawić śprawiedliwość y miłośierdźie Boże.

Psalm ten śłużyć może każdemu w utrapieniu zośtáiacemu.

EXpectans expectavi Dominum: & intendit mihi.

CZekáiąc czekałem Páná: y skłonił śię ku mnie.

Et exaudivit preces

Y wysłuchał prośby moie:

meas: & eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis.

Et statuit super petram pedes meos: & direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum novum: carmen Deo nostro.

Videbunt multi, & timebunt: & sperabunt in Domino.

Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus: & non respexit in vanitates & insanias falsas.

Multa fecisti Domine Deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Annuntiavi & locutus sum: multiplicati sunt super numerum.

Sacrificium & oblationem noluisti: aures

moie: y wywiodł mię z dołu mizernego, y z błotá lgnacego.

Y postánowił ná skále nogi moie: y náprostował kroki moie.

Y wpuścił nową pieśń w ustá moie: hymn Bogu nászemu.

Vyrzą to wielu, y będą się bać: y będą ufać w Pánu.

Błogosławiony to mąż, ktorego nádzieią iest imię Pánskie: á nie ogladał się ná márności y ná szaleństwá omylne.

Wieleś uczynił ty Pánie Boże moy cudow twoich: á w myślách twoich nie iest ktoby był podobny tobie.

Opowiádałem y mowiłem; rozmnożyli się nád liczbę.

Ofiáry krwáwey y nie krwáwey nie chćiałeś: áleś mi

autem perfeciſti mihi.

Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti: tunc dixi; Ecce venio.

In capite libri ſcriptum eſt de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui: & legem tuam in medio cordis mei.

Annuntiavi juſtitiam tuam in Eccleſia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu ſcîſti.

Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo: veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi.

Non abſcondi miſericordiam tuam, & veritatem tuam: à concilio multo.

Tu autem Domine, nè longè facias miſerationes tuas à me: miſericordia tua & veritas tua

leś mi uſzy przygotował.

Całopalenia y zá grzech ofiáry nie żadałeś: tedym rzekł; Oto idę.

W ſummie kśiag nápiſano o mnie, ábym czynił wola twoię: Boże moy prágnałem tego, y zakon twoy chowałem w pośrod ſercá mego.

Opowiádałem ſpráwiedliwość twoię w kośćiele wielkim: oto warg moich nie będę hámował, Pánie tyś wiedźiał.

Spráwiedliwośći twoiey nie skryłem w ſercu moim: prawdę twoię y zbáwienie twe opowiádałem.

Nie táiłem miłośierdźia twego, y prawdy twoiey: przed zgromádzeniem wielkim.

A ty Pánie nie oddalay zmiłowánia twego odemnie: miłośierdźie twoie y prawdá twoiá

záwżdy

ſemper ſuſceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala, quorum non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.

Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine ut eruas me: Domine ad adjuvandum me reſpice.

Confundantur & revereantur ſimul qui quærunt animam meam: ut auferant eam.

Convertantur retrorſum, & revereantur: qui volunt mihi mala.

Ferant confeſtim confuſionem ſuam: qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultent & lætentur ſuper te omnes quærentes te: & dicant ſemper;

záwżdy mię ogárnęły.

Abowiem obtoczyły mię kłopoty, ktorym nie máſz liczby: poimáły mię niepráwośći moie, ktorychem nie mogł przeyrzeć.

Rozmnożyły ſię nád włoſy głowy moiey: y ſerce moie opuśćiło mię.

Niechći ſię podoba Pánie ábyś mię wyrwał: Pánie ku rátunku memu weyrzyi.

Niechay będą záwſtydzeni y zeſromoceni społem ći ktorzy ſzukáią duſze moiey: áby ią odięli.

Niech ſię obroca ná wſtecz, á niech ſię záwſtydzą: ći ktorzy życzą złeg.

Niechay odnioſą nátychmiaſt zelżywość ſwą: ći ktorzy mi mowią, hey hey

A niech ſię rozráduią y uweſelą w tobie wſzyſcy ktorzy ćię ſzukáią: y niech

mowią

magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

mowią záwżdy; niechay będźie uwielbiony Pan: ktorzy miłuią zbáwienie twoie.

Ego autem mendicus sum, & pauper: Dominus sollicitus est mei.

Ia záś ieſtem ubogi: ále Pan ſtára ſię o mnie.

Adjutor meus & protector meus tu es: Deus meus ne tardaveris.

Tyś ieſt pomocnikiem moim, y obrońcą moim: Boże moy nie omieſzkiwayże.

PSALMVS XL.

ARGUMENT.

Opowiáda złość Domownikow ſwoich Dawid przeciw ſobie, w czym ieſt figura Chryſtuſa. Złożył ten Pſalm ná ten czás, kiedy ćięſzko chorował, á nieprzyiaćiele iego z rádośćią oczekiwáli śmierći iego. Służy ten Pſalm oſobliwie człowiekowi miłośiernemu y dobremu, záwiera w ſobie proroctwo o męce y śmierći Chryſtuſa Páná, y o iego zmartwychwſtániu.

BEatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

BŁogoſłáwiony ktory ma baczenie ná potrzebnego y ná ubogiego: w dźień zły wybáwi go Pan.

Dominus conſervet eum, & vivificet eum, &

Pan niechay záchowa tákiego, y ożywi go, y

niech

beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum ejus.

niech go uczyni błogosławionym ná źiemi: y niechay go nie wydáie ná wolą nieprzyiaćioł iego.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus: universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.

Pan go niech wspomoże ná łożu niemocy iego: wszytkę pośćiel iego sprzewracałeś w chorobie iego.

Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccavi tibi.

Iam rzekł, Pánie zmiłuy się nádemną: uzdrow duszę moię, bomći grzeszył tobie.

Inimici mei dixerunt mala mihi: quando morietur, & peribit nomen ejus.

Nieprzyiaćiele moi mowili źle: kiedyż práwi umrze, á zginie imię iego.

Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur: cor ejus congregavit iniquitatem sibi.

A ieźli ktory z nich przyszedł áby mię uyrzał: tedy márnośći mowił, serce iego zgromadzáło niepráwośći sobie.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.

Wychodźił precz: y mowił pospołu.

Adversum me susurrabant omnes inimici mei: adversum me cogitabant mala mihi.

Przećiwko mnie szeptáli wszyscy nieprzyiáćiele moi: przećiw mnie myślili źle.

Verbum iniquum conſtituerunt adverſum me: nunquid qui dormit, non adjiciet ut reſurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo ſperavi: qui edebat panes meos, magnificavit ſuper me ſupplantationem.

Tu autem Domine miſerere mei, & reſuſcita me: & retribuam eis.

In hoc cognovi, quoniam voluiſti me: quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me.

Me autem propter innocentiam ſuſcepiſti: & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Iſraël à ſæculo, & uſq; in ſæculum: fiat. fiat.

Słowo nieſprawiedliwe poſtánowili przećiwko mnie: izali ten co śpi nie będźie mogł powſtáć?

Bowiem człowiek pokoiu mego, ktoremum ufał: ktory iadał chleb moy, wielką uczynił przećiwko mnie zdrádę.

Ale ty Pánie zmiłuy ſię nádemną, y wzbudź mię: á oddam im.

W tymem poznał iżeś mię chćiał: że ſię nie będźie weſelił nieprzyiaćiel moy nádemną.

A mnieś dla niewinności przyiął: y utwierdźiłeś mię przed obliczność ćia twoią ná wieki.

Błogoſławiony Pan Bog Izráelski od wieku, y áż do wieku: amen, amen.

PSALMVS XLI.

ARGUMENT.

W duchu widzac Dawid záprowádzenie w niewolą ludu

la ludu swego do Babilonu, gdźie zostawał lat siedmdźieśiat, w sobie iednego leleniá lámentuie, oświadczáiac prágnienie swoie, ogladáć przybytek Pánski w Ieruzalem; ćieszy się w nádźiei że go oglada. Według sensu duchownego, záwiera w sobie ten Psalm goraca żądza, do widzenia Páná Bogá, tákże y Swiętych Bożych, ktorzy wzdychaia do wieczney szczęśliwośći. Cieszy tu Prorok káżdego człowieká sprawiedliwego, żądáiacego mieć Krolestwo wieczne Páná Bogá, y dáieć náukę, táko maś wyświádczáć, że Bogá pragnieś y do wiecznego wzdychaś żywotá.

QVemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitivit anima mea ad Deum fortem, vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, ubi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi ad-

JAko prágnie ieleń do źrzodeł wodnych: ták prágnie dusza moiá do ćiebie o Boże.

Prágnęłá dusza moiá do Bogá mocnego, żywego: kiedyż przyidę á ukażę się przed obliczem Bożym?

Były mi łzy moie zá chleb we dnie y w nocy: gdy mi mowią codźień, kędysz iest Bog twoy?

Ná tom wspomniał, y wylałem ná się duszę moię: że poydę ná mieysce przybytku dźiwne-

mirabilis, uſq; ad domum Dei.

In voce exultationis, & confeſsionis: ſonus epulantis.

Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei & Deus meus.

Ad meipſum anima mea conturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm, à monte modico.

Abyſſus abyſſum invocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandavit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum ejus.

go, áż do domu Bożego.

Z głoſem weſela, y chwały: śpiewánie ludu goduiącego.

Czemużeś tedy ſmutna duſzo moiá? y czemu mię trwożyſz?

Miey nádźieię w Bogu, że go ieſzcze chwalić będę: ktory ieſt zbáwienie twarzy moiey, y Bog moy.

Zátrwożyłá ſię duſzá moiá we mnie: przeto będę ná ćię pámiętał z źiemie Iordańskiey, y z gor Hermońskich, z gory máluczkiey.

Przepáść przepáśći wzywa: ná głos upuſtow twoich.

Wſzytkie powodźi twoie, y náwáłności twoie: ná mię ſię ſtoczyły.

We dnie mi Pan pośle miłośierdźie ſwoie: á w nocy pieśń iego będę śpiewał.

Przy

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, ſuſceptor meus es.

Quare oblitus es mei: & quare contriſtatus incedo dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur oſſa mea: exprobraverunt mihi, qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per ſingulos dies, ubi eſt Deus tuus? quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei & Deus meus.

Przy mnie będźie modlitwá Bogu żywotá mego: rzekę Bogu, ieſteś moy obrońcá.

Czemużeś mię zápomniał: y czemu ſmutno chodzę, gdy mię trapi nieprzyiaćiel?

Gdy łamia kośći moie: urągáli mi ći ktorzy mię dręczą nieprzyiaćiele moi.

Gdy mi mowią ná káżdy dźień, kędyż ieſt Bog twoy? czemuś ieſt ſmutna duſzo moiá, y czemu mię trwożyſz?

Miey nádźieię w Bogu, żeć go ieſzcze chwalić będę: bo on ieſt zbáwienie twarzy moiey, y Bog moy.

PSALMVS XLII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie mowi Dawid z ſtrony ſprawiedliwych, żadáiac áby byli ſadzeni od Bogá miłośiernego,

y co

y co rychley wybáwieni z ućiskow. Proſi przytym o zesłánie ná świát Páná Chryſtuſa, pokázuiąc iż nikt nie może wniść do niebá, iedno przez Synà Bożego. Nápomina nas ábyśmy fráſunki y utrapienia tego żywotá, ćierpliwie znoſząc: ku Pánu Bógu y chwale iego záwſze ſię gárnęli. Ten Pſalm iákoby ieſt końcem przeſłego, y o tymże mowi.

JVdica me Deus, & diſcerne cauſam meam: de gente non ſancta ab homine iniquo & doloſo erue me.

Rozſądź mię Boże, á rozeznay ſpráwę moię: od narodu nie świętego, od człowieká nieſpráwiedliwego y chytrego wyrwiy mię.

Quia tu es Deus fortitudo mea: quare me repuliſti, & qvare triſtis incedo dum affligit me inimicus?

Boś ty ieſt Bog moc moiá: czemuś mię odrzućił, á czemu ſmutny chodzę, gdy mię trapi nieprzyiaćiel?

Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipſa me deduxerunt, & adduxerunt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.

Wyśliy świátłość twoię y prawdę twoię: te mię poprowádźiły, y przyprowádźiły ná gorę świętą twoię, do przybytkow twoich.

Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Y przyidę do ołtarzá Bożego: do Bogá ktory uweſela młodość moię.

Y będę

Confitebor tibi in cythara Deus, Deus meus: quare triſtis es anima mea & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultûs mei & Deus meus.

Y będę ćię chwalił ná cytrze Boże, Boże moy: czemu ſię fráſuieſz duſzo moiá, á czemu mię trwożyſz?

Miey nádźieię w Bogu, ábowiem go ieſzcze chwalić będę: gdyż on ieſt Zbáwićielem moim y Bogiem moim.

PSALMVS XLIII.

ARGUMENT.

Dawid w duchu widzac, iż mieli Zydźi od Antyochá Mácedonczyká wiele ućierpieć, w oſobie Mátatyaſſá Wodzá Zydowſkiego lud upomina, áby mężnie ſobie poczynali, ná co im przypomina odważne dźiełá przodkow ich.

W tym Pſalmie ieſt modlitwá Kośćiołá Bożego o obronę od nieprzyiaćioł iego: gdźie Prorok przypomina dobrodźieyſtwá y cudá, ktore Pan Bog pokazał przy wybáwieniu ludu ſobie wybránego.

DEus auribus noſtris audivimus: patres noſtri annuntiaverunt nobis

Opus, quod operatus es in diebus eorum: & in diebus antiquis.

BOże uſzymá náſzymi ſłyſzeliśmy: oycowie náſi nam opowiádáli.

Spráwę, ktoraś uczynił we dni ich: y we dni ſtárodawne.

Manus tua gentes diſperdidit, & plantaſti eos: afflixiſti populos, & expuliſti eos.

Nec enim in gladio ſuo poſſederunt terram: & brachium eorum non ſalvabit eos.

Sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuiſti in eis.

Tu es ipſe rex meus & Deus meus: qui mandas ſalutes Iacob.

In te inimicos noſtros ventilabimus cornu: & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.

Non enim in arcu meo ſperabo: & gladius meus non ſalvabit me.

Salvaſti enim nos de affligentibus nos: & odientes nos confudiſti.

Ręká twoiá pogány wytráćiłá, á wſzczepiłeś one: udręczyłeś ludźie, y wygnałeś ie.

Abowiem nie mieczem ſwym poſiedli źiemię: y rámię ich nie wybáwiło ich.

Ale práwicá twoiá, y rámię twoie, y świátłość obliczá twego: żeś ie umiłował.

Ty ſam ieſteś Krol moy, y Bog moy: ktory roskázuieſz wybawienie lákobowe.

Przez ćię nieprzyiaćioły náſze rogiem rozrzućiemy: á w imię twoie wzgárdźiemy powſtáiące przećiwko nam.

Abowiem nie w łuku moim ufać będę: á miecz moy nie wybáwi mię.

Wybáwiłeś bowiẽ nas od trapiących nas: á máiące nas w nienawiśći záwſtydźiłeś.

W Bo-

In Deo laudabimur tota die: & in nomine tuo confitebimur in sæculum.

W Bogu się chlubić będziemy ná káżdy dźień: á imię twe wysławiáć będziemy ná wieki.

Nunc autem repulisti, & confudisti nos: & non egredieris Deus in virtutibus nostris.

A teraz odegnałeś y záwstydźiłeś nas: á nie będźiesz wchodźił Boże w śiłách nászych.

Avertisti nos retrorsum post inimicos nostros: & qui oderunt nos, diripiebant sibi.

Odwroćiłeś nas wstecz od nieprzyiaćioł nászych: á ktorzy nas w nienawiśći máią, rozszárpywáli sobie.

Dedisti nos tanquam oves escarum: & in gentibus dispersisti nos.

Podałeś nas iáko owce ná rzeź: y między pogány rosproszyłeś nas.

Vendidisti populum tuum sine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

Przedałeś lud twoy ni zá co: á nie dano zań zamiány wielkiey.

Posuisti nos opprobrium vicinis nostris: subsannationem & derisum his qui sunt in circuitu nostro.

Dałeś nas ná wzgárdę sąśiádom nászym: ná szyderstwo y ná pośmiech tym, ktorzy są w okoliczy nászey.

Posuisti nos in similitudinem gentibus: commo-

Vczyniłeś nas przysłowie między pogány: ki-

tionem capitis in populis.

Tota die verecundia mea contra me eſt: & confuſio faciei meæ cooperuit me.

A voce exprobrantis & obloquentis: à facie inimici & perſequentis.

Hæc omnia venerunt ſuper nos, nec obliti ſumus te: & inique non egimus in teſtamento tuo.

Et non receſsit retrò cor noſtrum: & declinaſti ſemitas noſtras à via tua.

Quoniam humiliaſti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis.

Si obliti ſumus nomen Dei noſtri: & ſi expandimus manus noſtras ad Deum alienum.

Nonne Deus requiret

wániem głowy między ludźmi.

Cáły dźień zelżywość moiá przedemną ieſt: á wſtyd obliczá mego zákrył mię.

Od głoſu człowieká lżącego mię y obmawiáiącego: od obliczá nieprzyiáćielá y prześláduiącego.

Toć wſzytko przyſzło ná nas, á przećięśmy ćię nie zápomnieli: y nie czyniliśmy nieſpráwiedliwie w przymierzu twoim.

Y nie cofnęło ſię názad ſerce náſze: ániś dopuśćił uſtąpić śćieſzkom náſzym z drogi twoiey.

Żeś nas poniżył ná mieyſcu utrapienia: y okrył nas ćień śmierći.

Ieśliśmy zápomnieli imienia Bogá náſzego: á podnośili ręce náſze do Bogá cudzego.

Iżali ſię Bog o tym nie

będźie

ista? ipse enim novit abscondita cordis.

Quoniam propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oves occisionis.

Exurge, quare obdormis Domine? exurge, & ne repellas in finem.

Quare faciem tuam avertis? obliviscéris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ.

Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra: conglutinatus est in terra venter noster.

Exurge Domine, adjuva nos: & redime nos propter nomen tuum.

będźie pytał? gdyż on wie skrytości sercá.

Bo nas dla ćiebie morduią ná káżdy dźień: poczytáią nas iáko owce ná rzeź.

Ocuć się, czemu śpisz Pánie? powstań á nie odrzucay nas do końcá.

Czemu oblicze twoie odwracasz? zápominasz ubostwá nászego y utrapienia nászego.

Abowiem poniżona iest w proch duszá nászá: przylgnał do źiemie brzuch nász.

Powstańże Pánie, rátuy nas: á odkup nas dla imienia twego.

PSALMVS XLIV.

ARGUMENT.

W tym Psalmie prorokuie Dawid o Pánu Chrystusie, iáko iest zrodzony wiecznie od Oycá, iáko miał bydź naywdźięcznieyszy nád wszystkie ludźie, iáko miał kazáć y przepowiádáć Ewángelia, śiedzac ná Stolicy

wieczney y pánowáć w chwale, iáko go Bog Oćiec pomázáć miał oleiem wesołośći, y że Krolowa miáłá stánać ná práwicy iego, opisuie także gody Małżeńskie Chrystusa z Kośćiołem.

ERuctavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Lingva mea calamus scribæ: velociter scribentis.

Speciosus forma præ filijs hominum, diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Accingere gladio tuo super femur tuum: potentissime.

Specie tua & pulchritudine tua: intende, prosperè procede & regna.

Propter veritatem, & mansuetudinem, & justitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.

Sagittæ tuæ acutæ,

WYlało serce moie słowo dobre: opowiádā ia czyny moie krolowi.

Ięzyk moy iest iáko pioro pisarzá: prędko piszącego.

Pieknieyszy iesteś uroda nád syny człowiecze, roźlałá się wdźięczność po wárgách twoich: dla tego ćię błogosłáwił Bog ná wieki.

Przypasz miecz twoy do boku twego: o naymocnieyszy.

Slicznośćia twoią y pieknośćią twoią: náćiągniy, wyiedź fortūnie, y kroluy.

Dla prawdy y ćichośći, y spráwiedliwośći: poprowádźi ćię dźiwnie práwicá twoiá.

Strzáły twoie ostre, narody

populi sub te cadent : in corda inimicorum regis.

rody pod ćię upádną : utkną w sercách nieprzyiaćioł krolewskich.

Sedes tua Deus in sæculum sæculi: virga directionis, virga regni tui.

Stolicá twoiá o Boże trwa ná wieki wieczne : laská práwośći, iest laská kroleſtwá twoiego.

Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Vmiłowałeś sprawiedliwość, á nienáwidźiałeś niepráwośći: przeto ćię pomázał Boże Bog twoy oleykiem wesela nád uczeſtniki twoie.

Myrrha, & gutta, & casia à vestimentis tuis à domibus eburneis : ex quibus delectaverunt te filiæ regum in honore tuo.

Myrrhá y áloes y kásſya pachną z ſzat twoich, z domow słoniowych wynieśionych : z ktorych ći roskosz uczyniły corki krolewskie w poczćiwośći twoiey.

Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato : circumdata varietate.

Stánęłá Krolowa po práwicy twoiey w ſzátách złotych: obtoczona ſtroiem rozmáitym.

Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam : & obliviscere populum tuo

Słuchayże corko, á pátrz, y nákłoń uchá twego: á zápomniy narodu twego

um, & domum patris tui.

Et concupiſcet rex decorem tuum: quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus, & adorabunt eum.

Et filiæ Tyri in muneribus: vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis.

Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus: in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus.

Adducentur regi virgines poſt eam: proximæ ejus afferentur tibi.

Afferentur in lætitia & exultatione: adducentur in templum regis.

Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſuper omnẽ terram.

Memores erunt nominis tui: in omni generatione & generationem.

twego, y domu oycá twego.

A będźie pożądał krol śliczności twoiey: ábowiẽ on ieſt Pan Bog twoy, y będą ſię mu kłániáć.

Corki też Tyrskie z upominkámi obliczu twemu będą ſię modlić: wſzyſcy bogáći z ludźi.

Wſzytká chwałá corki krolewskiey ieſt wewnątrz: w bramách złotych ubrána ſtroiem rozmáitym.

Przywiodą krolowi pánny zá nią: przynioſą do ćiebie bliskie iey.

Przynioſą ie z weſelem y z rádośćią: przywiodą ie do kośćiołá krolewskiego

Miáſto oycow twoich národźiłoć ſię ſynow: poſtánowiſz ie kśiążęty náde wſzytką źiemią.

Będą wſpominać imię twoie: káżdego wieku y rodzáiu. Dla

Propterea populi confitebuntur tibi in æternum: & in sæculum sæculi.

Dla tego narody będą ćię chwalić wiecznie: ná wieki wiekow.

PSALMVS XLV.

ARGUMENT.

Psalm ten iest Dawidow, w ktorym opłákuie przyszłe Kośćiołá Chrystusowego prześládowánie; zámyka w sobie proroctwo o ućiskách tegoż Kośćiołá y Swiętych iego, tudzież stałe y státeczne potykánie ich z prześládowniki swemi, y iáko Pan Bog broni wiernych swoich we wszelákiey przygodźie y niebespieczeństwie.

DEus noster refugium & virtus: adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis.

BOg náss iest ućieczka y mocą nászą: pomocnikiem w ućiskách ktore nálázły nas bárdzo.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

Przetoż się bać nie będźiem gdy się poruszy źiemiá: y gdy się przeniosą gory w poyśrodek morzá.

Sonuerunt & turbatæ sunt aquæ eorum: conturbati sunt montes in fortitudine ejus.

Szumiáły y zámáćiły się wody iego: zátrzęsły się gory przed śiłą iego.

Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

Strumienie rzeki rozweseláią miáśto Boże: poświęćił przybytek swoy Naywyższy.

Deus in medio ejus, non commovebitur: adjuvabit eam Deus manè diluculo.

Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob.

Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram: auferens bella uſque ad fines terræ.

Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.

Vacate & videte, quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob.

Bog ieſt w pośrodku iego, przetoż nie będźie poruſzone: rátuie go Bog ráno ná świtániu.

Potrwożyły ſię narody y záchwiały ſię kroleſtwá: dał słyſzeć głos ſwoy y poruſzyłá ſię źiemiá.

Pan zaſtępow z námi: Bog lákobow ieſt obrońcą náſzym.

Podźćie, á oglądayćie ſpráwy Páńskie, iákie uczynił cudá ná źiemi: odiąwſzy woyny áż do kráiow źiemie.

Złamał łuk y pokruſzył oręże: y tarcze w ogniu popalił.

Vſpokoyćie ſię, á obaczćie, żem ći ia ieſt Bog: będę podwyżſzon między narody, y będę podwyżſzon ná źiemi.

Pan zaſtępow z námi: Bog lákobow obrońcą náſzym.

PSAL-

PSALMVS XLVI.

ARGUMENT.

Według historyi ten Psalm złożył Dawid, kiedy Arká Pánska wprowadzona była do Kościoła Ierozolimskiego z weselem y tryumfem, Iosue 18. 1. Reg 6. *Vpomina tu Prorok, áby lud Chrześćiáński chwalił Páná Bogá z tego, iż się náwrocił z pogáństwá, że mu dána obietnicá Kroleſtwá niebieſkiego. Prorokuie oraz o Wniebowſtapieniu Páná Chryſtuſa, y iáko wiecznie krolować miał w chwale Oycá ſwego.*

OMnes gentes plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis.

Quoniam Dominus excelſus, terribilis: rex magnus ſuper omnem terram

Subjecit populos nobis: & gentes ſub pedibus nostris.

Elegit nobis hæreditatem ſuam: ſpeciem Iacob quam dilexit.

Aſcendit Deus in jubilo: & Dominus in voce tubæ.

Pſallite Deo nostro

WSzyſtkie narody kláskayćie rękomá: wykrzykayćie Bogu głoſem weſołym.

Abowiem Pan ieſt wyſoki y ſtráſzny: krol wielki nád wſzytka źiemia.

Podbił ludźie pod nas: y narody pod nogi náſze.

Obrał nam dźiedźictwo ſwoie: piekność Iákobowę, ktorą umiłował.

Wstapił Bog z weſołym śpiewániem: á Pan z głoſem traby.

Spiewayćież Bogu náſzemu

psallite: psallite regi nostro psallite.

Quoniam rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.

Regnabit Deus super gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham: quoniam Dij fortes terræ vehementer elevati sunt.

szemu, śpiewaycie: śpiewayćie krolowi nászemu śpiewayćie.

Abowiem Bog iest krolem wszystkiey źiemie: śpiewayćieſz mądrze.

Będźie krolował Bog nád narody: Bog śiedźi ná stolicy swey świętey.

Xiążętá narodow zgromádźiły się z Bogiem Abráámowym: ábowiem Bogowie mocni źiemie, sa bárdzo wywyższeni.

PSALMVS XLVII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie Dawid prorokuie, iáko Miáſto Ieruzalem miáło ſię ſtáć ſławne po wſzytkim świećie, iż w nim miał bydź uznan Pan IEZVS, y tám przebywáć obecnośćią ſwoią, iáko do tego Miáſtá mieli przyiáchác Trzey Krolowie, ſzukáiac Páná IEZVSA. Iáko tám miał bydź ſtrách w prześládowániu Páná IEZVSA y iego Vczniow, y że Nayświętſza Pánna miáła go ofiárowáć w Kośćiele Ierozolimſkim. Przeto dźięknie Dawid, zá náprawę Miáſtá tego, po niewoli Bábilońſkiey, co ſię ſtało po śmierći iego. Dźięknie

y Chry-

y Chrystusowi Pánu, zá wybáwienie Kościołá iego, y dáie náukę, iáko się w Kościele záchowáć trzebá.

MAgnus Dominus, & laudabilis nimis: in civitate Dei noſtri, in monte ſancto ejus.

Fundatur exultatione univerſæ terræ mons Sion: latera Aquilonis, civitas regis magni.

Deus in domibus ejus cognoſcetur: cùm ſuſcipiet eam.

Quoniam ecce reges terræ congregati ſunt: convenerunt in unum.

Ipſi videntes ſic admirati ſunt, conturbati ſunt, commoti ſunt: tremor apprehendit eos.

Ibi dolores ut parturientis: in ſpiritu vehementi conteres naves Tharſis.

Sicut audivimus, ſic vidimus in civitate Do-

WIelki ieſt Pan, y bárdzo chwalebny: w mieśćie Bogá náſzego, ná gorze świętey iego.

Funduie ſię z rádośćią wſzytkiey źiemie gorá Syon: y ſtrony iey pułnocne miáſto Krola wielkiego.

Bog w domách iego będźie poznány: kiedy ie wſpomoże.

Abowiem oto krolowie źiemſcy zgromádźili ſię: ześli ſię ſpołem.

Ci uyrzawſzy że ták, zdźiwili ſię, zátrwożyli ſię, wzruſzyli ſię: drżenie ie nápádło.

Tám boleśći iáko rodzącey niewiáſty: wiátrem gwałtownym pokruſzyſz okręty Tárſeńskie.

Iákośmy ſłyſzeli, tákeśmy widźieli w mieśćie Pá-

mini virtutum, in civitate Dei noſtri: Deus fundavit eam in æternum.

Suſcepimus Deus miſericordiam tuam: in medio templi tui.

Secundùm nomen tuum Deus, ſic & laus tua in fines terræ: juſtitia plena eſt dextera tua.

Lætetur mons Sion, & exultent filiæ Iudæ: propter judicia tua Domine.

Circumdate Sion, & complectimini eam: narrate in turribus ejus.

Ponite corda veſtra in virtute ejus: & diſtribuite domos ejus, ut enarretis in progenie altera.

Quoniam hic eſt Deus, Deus noſter in æter-

ná zaſtępow, w mieśćie Bogá náſzego: Bog ie ugruntował ná wieki.

Przyięliśmy o Boże miłośierdźie twoie: w poyśrod kośćiołá twego.

Iáko imię twoie o Boże, ták y chwałá twoiá ſłynie ná koniec źiemie: ſpráwiedliwośći pełna ieſt práwicá twoiá.

Niech ſię weſeli gorá Syon, á niech ſię rozráduia corki ludzkie: dla ſądow twoich Pánie.

Obſtąpćie Miáſto Syońskie, á obeydźćie ie: opowiádayćie ná wieżách iego.

Vważayćie w ſercách ſwych moc iego: á przypátrzćie ſię z oſobná domom iego, ábyśćie to opowiádáli potomſtwu drugiemu.

Zeć ten ieſt Bog, Bog náſz ná wieki wieczne: on nas

num, & in sæculum sæculi: ipse reget nos in sæcula.

on nas będźie rządźił ná wieki.

PSALMVS XLVIII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie prorokuie Dawid, iáko Pan Chrystus miał częſto kazáć w przypowieśćiách, iáko miał iść ná mękę mężnie: iáko nikt nie odkupi ludu Zydowſkiego w dźień ſądny od potępienia. Ze pyſżni á dufaiacy w ſwoich bogáctwách, przyrownáni będą bydlętom, y w piekle będą pogrzebieni.

Dáie nam przytym náukę Dawid S. iáko ſię przećiw świátu y zgorſżeniu ſtáwić mamy, w nim ſię iáko w omylnym nie kochać; pokázuie tákże iakim ma bydź ten, ktory uczy drugich rzeczy zbawiennych.

Ieſt tákże ten Pſalm o ſadźie Bożym. Ieſt y pośiecha Kośćiołá Bożego, naprzećiw prześládowcom y ſżczęśćiu złośliwych.

AVdite hæc omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

SŁuchayćie tego wſzyſtkie narody: bierzćie to w uſzy ſwe wſzyſcy obywátele źiemſcy.

Quique terrigenæ, & filij hominum: ſimul in unum dives & pauper.

Ták wy z poſpolſtwá, iáko y wy zacnieyśi: ták bogáty iáko y ubogi.

Os meum loquetur ſapientiam: & meditatio

Vſtá moie będą mowiły mądrość: á rozmyślánie

ſercá

cordis mei prudentiam.

Inclinabo in parabolam aurem meam: aperiam in pſalterio propoſitionem meam.

Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei mei circumdabit me.

Qui confidunt in virtute ſua: & in multitudine divitiarum ſuarum gloriantur.

Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem ſuam.

Et pretium redemptionis animæ ſuæ: & laborabit in æternum, & vivet adhuc in finem.

Non videbit interitum, cùm viderit ſapientes morientes: ſimul inſipiens & ſtultus peribunt.

ſercá mego opowie roſtropność.

Nákłonię do przypowieśći uchá mego: otworzę przy árfie powieść moię.

Czemu ſię mam bać we zły dźień niepráwość ſtopy moiey ogárnie mię.

Ktorzy ufaią w mocy ſwoiey: y chlubią ſię w wielkich bogáctwách ſwoich.

Ieśli ćię brát nie odkupi, iákoż ćię odkupi inſzy człowiek: żaden nie da ubłagánia zá ſię.

Ani zapłáty odkupienia duſze ſwoiey: y nie będźie prácował ná wieki, y nie będźie żył ieſzcze áż do końcá.

Iżali nie oglądá skázenia, gdy uyrzy y mądre umieráiące: záprawdę poſpołu niemądry y głupi zginą.

Y zo-

Et relinquent alienis divitias suas: & sepulchra eorum domus illorum in æternum.

Tabernacula eorum in progenie & progenie: vocaverunt nomina sua in terris suis.

Et homo cùm in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.

Hæc via illorum scandalum ipsis: & postea in ore suo complacebunt.

Sicut oves in inferno positi sunt: mors depascet eos.

Et dominabuntur eorum justi in matutino: & auxilium eorum veterascet in inferno à gloria eorum.

Verùmtamen Deus redimet animam meam de

Y zostáwią obcym máiętnośći swoie: á groby ich domámi ich ná wieki.

Przybytkámi ich od narodu: názywáli imioná swe w źiemiách swoich.

A człowiek gdy we czći był, nie rozumiał: przyrownány iest bydlętom bezrozumnym, y stał się im podobny.

Tá drogá ich pogorszenie im: á potym w uśćiech swych będą ią sobie podobáli.

Iáko owce, w piekle są położeni: śmierć ie trawić będźie.

A będą spráwiedliwi pánować nád niemi ráno: á rátunek ich stárzeie się w piekle, po sławie ich.

Wszákże Bog odkupi duszę moię z ręki piekielney,

manu inferi: cùm acceperit me.

Ne timueris, cùm dives factus fuerit homo: & cùm multiplicata fuerit gloria domûs ejus.

Quoniam cùm interîerit, non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria ejus.

Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur: confitebitur tibi cùm benefeceris eis.

Introibit usque in progenies patrum suorum: & usque in æternum non videbit lumen.

Homo cùm in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.

ney: gdy mię przyimie.

Nie boy się gdy się zbogáći człowiek: y gdy się rozmnoży sławá domu iego.

Abowiem gdy zginie, nie weźmie wszystkiego: áni zstąpi z nim sławá iego.

Bo duszá iego będźie zá żywotá iego błogosłáwiona: będźieć wyznawał gdy mu dobrze uczynisz.

Wnidźie áż do rodzáiu oycow swoich: y áż ná wieki nie uyrzy świátłości.

Człowiek gdy we czći był, nie rozumiał: przyrownan iest bydlętom nierozumnym, y stał się im podobny.

PSALMVS XLIX.

ARGUMENT.

Psalm ten Dawidow wyśpiewywał Asaph Przełożony

żony nád muzyka; Zámyka w ſobie proroctwo o ſkutecznym Kazaniu Páná Chryſtuſowym, y o dwoiákim przyśćiu iego ná świát: iednym w uboſtwie, drugim ná ſąd w Máieſtaćie; y że ofiáry ſtárego Zakonu uſtáć y ſkázone bydź miáły.

DEus Deorum Dominus locutus eſt: & vocavit terram.

A ſolis ortu uſque ad occaſum: ex Sion ſpecies decoris ejus.

Deus manifeſtè veniet: Deus noſter, & non ſilebit.

Ignis in conſpectu ejus exardeſcet: & in circuitu ejus tempeſtas valida.

Advocabit cælum deſurſum: & terram diſcernere populum ſuum.

Congregate illi ſanctos ejus: qui ordinant teſtamentum ejus ſuper ſacrificia.

Et annuntiabunt cæli

BOg nád Bogi Pan mowił: y przyzwał źiemie.

Od słońcá wſchodu áż do zachodu: z Syonu piekność ozdoby iego.

Bog iáwnie przyidźie: Bog náſz á nie będźie milczał.

Ogień przed obliczność́ią iego rozpali ſię: á około niego wicher wielki.

Przyzwie niebá zwierzchu: y źiemię, áby rozſądźił lud ſwoy.

Zgromadźćie mu święte iego: ktorzy rozrządzáią teſtáment iego w ofiárách.

Y będą opowiádáły

juſtitiam ejus: quoniam Deus judex eſt.

Audi populus meus, & loquar, Iſraël & teſtificabor tibi: Deus, Deus tuus ego ſum.

Non in ſacrificijs tuis arguam te: holocauſta autem tua in conſpectu meo ſunt ſemper.

Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos.

Quoniam meæ ſunt omnes feræ ſilvarum: jumēta in montibus & boves

Cognovi omnia volatilia cæli: & pulchritudo agri mecum eſt.

Si eſuriero, non dicam tibi: meus eſt enim orbis terræ, & plenitudo ejus.

Numquid manducabo carnes taurorum: aut ſangvinem hircorū potabo?

niebioſa ſpráwiedliwość iego: iż Bog ieſt ſędźia.

Słuchay ludu moy, á mowić będę: Izráelu, á oświádczáć będę przećiw tobie: Bog, Bog twoy ia ieſtem.

Nie będę ćię karał z ofiar twoich: bo cáłopalone ofiáry twoie ſą przedemną záwzdy.

Nie będę brał z domu twego ćielcow: áni z trzod twoich kozłow.

Abowiem moie ſą wſzyſtkie zwierzętá leśne: bydłá po gorách y woły.

Znam wſzyſtkie ptáſtwá niebieskie: y piekność polá zemna ieſt.

Ieśli będę łáknął, nie będęć mowił: bo moy ieſt okrąg źiemie, y nápełnienie iego.

Iżali będę iadł mięſo wołowe: ábo krew kozłową będę pił?

Ofiáruy

Immola Deo ſacrificium laudis: & redde Altiſsimo vota tua.

Et invoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.

Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum?

Tu verò odiſti diſciplinam: & projeciſti ſermones meos retrorſum.

Si videbas furem, currebas cum eo: & cum adulteris portionem tuam ponebas.

Os tuum abundavit malitia: & lingva tua concinnabat dolos.

Sedens adverſus fratrem tuum loquebaris: & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum: hæc feciſti, & tacui.

Exiſtimaſti iniquè, quòd

Ofiáruy Bogu ofiárę chwały: á odday Naywyżſzemu śluby twoie.

A wzyway mię w dźień utrapienia: á ia ćię wyrwę, á ty mię czćić będźieſz.

Ale grzeſznikowi rzekł Bog: Czemu ty opowiádaſz ſpráwiedliwośći moie, y bierzeſz Teſtáment moy w uſtá twoie?

A oto ty maſz w nienawiśći kárność: y zárzućiłeś słowá moie názad.

Ieśliś widźiał złodźieiá, biegałeś z nim: á z cudzołożniki miałes ſwoy skład.

Vſtá twoie były pełne złośći: á ięzyk twoy plotł zdrády.

Siedząc mawiałeś przećiw brátu twemu: y dawałeś zgorſzenie przećiw ſynowi mátki twoiey: toś czynił, á iam milczał.

Mniemałeś nieſpráwiedliwie,

ero tui similis: arguam te, & statuam contra faciem tuam.

dliwie, żem miał bydź tobie podobny: będę cię strofował, y stáwięć przed oczy twoie.

Intelligite hæc, qui obliviscimini Deum: ne quando rapiat, & non sit qui eripiat.

Rozumieyćieſz to, ktorzy zápominaćie Bogá: by kiedy nie porwał, á nie będźie ktoby wydárł.

Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo ostendam illi salutare Dei.

Ofiárá chwały uczći mię: y tám drogá, ktorą mu ukaże zbáwienie Boże.

PSALMVS L.

ARGUMENT.

Gdy zgrzeſył Dawid z Zoną Vryaſową, y Mężá iey zábił, Prorok Náthán grzech mu ten iego przełożył, á on pokutuiąc, ten Psalm nápiſał. Prośi tu Pánâ Bogá, áby ſię nád nim zmiłował, y grzech mu odpuśćił, áby w nim czyſte ſerce ſtworzył, y żeby go nie odrzucał od obliczá ſwego. Prorokuie zátym, iáko ofiáry ſtározakonne uſtáć miáły, á iż ofiárá Pánu Bogu przyięmna ieſt, ſerce ſkruſzone y upokorzone. Pobudza tu ſwym przykłádem Prorok S. człowieká grzeſznego, ku pokućie y żalu zá grzechy.

Miſerere

Miserere mei Deus: secundùm magnam misericordiam tuam.

Et secundùm multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatẽ meã.

Ampliùs lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis & vincas cùm judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Zmiłuy się nádemną Boże: według wielkiego miłośierdźiatwego.

A według mnoſtwá litośći twoich: zgładź niepráwość moię.

Ieſzcze więcey omyi mię od niepráwośći moiey: y od grzechu mego oczyść mię.

Abowiem ia znam niepráwość moię: y grzech moy ieſt záwżdy przedemną.

Tobie ſamemu zgrzeſzyłem y złość przed tobą uczyniłem: ábyś się ty uſpráwiedliwił w mowách twoich, á zwyćiężył gdy ćię poſądzáią.

Oto bowiem w niepráwośćiách ieſtem poczęty: á w grzechách poczęłá mię mátká moiá.

Oto bowiem umiłowałeś prawdę: niewiádome y skryte rzeczy mądrośći twoiey obiáwiłeś mi.

Asperges me hyssopo & mundabor: lavabis me & super nivem dealbabor.

Pokropisz mię hyzopem, á będę oczyszczony: omyiesz mię, á będę nád śnieg wybielony.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Słuchowi memu dasz rádość y wesele: y rozráduią się kości poniżone.

Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Odwroć oblicze twoie od grzechow moich,: á zgładź wszytkie nieprawości moie.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innova in visceribus meis.

Serce czyste stworz we mnie Boże: y Duchá prawego odnow we wnętrznościách moich.

Ne proijcias me à facie tua: & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Nie odrzucay mię od obliczá twego: y Duchá świętego twego nie bierz odemnie.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: & Spiritu principali confirma me.

Przywroć mi rádość zbáwienia twoiego: y Duchem przednieyszym potwierdź mię.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te convertentur.

Będę náuczał niepráwe drog twoich: á niezbożni do ćiebie się náwroca.

Libera me de sãgvinibus

Wybaw mię ze krwi

Boże,

Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingva mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Boże, Boże zbáwienia mego: á ięzyk moy z rádością będźie wysławiał spráwiedliwość twoię.

Pánie otworzysz wárgi moie: á ustá moie będą opowiádáć chwałę twoię.

Abowiem gdybyś był chćiał ofiáry, wzdybychći ią był dał: w cáłopalonych nie będźiesz się kochał.

Ofiárá Bogu iest duch strapiony: sercá skrusżonego y uniżonego Boże nie wzgárdźisz.

Vczyń dobrze Pánie Syonowi w dobrey woli twoiey: áby się zbudowáły mury Ierozolimskie.

Tedy przyimiesz ofiárę spráwiedliwośći, oblácicy y cáłopalenia: tedy nákłádą ná ołtarz twoy ćielcow.

PSALMVS LI.

ARGUMENT.

T

Vcho-

Vchodzac Dawid przed Saulem, wstąpił do Achimelechá Káplaná. Co wydał Saulowi Doeg, 2. Reg. 22. zá co ręka Doegá, Saul Káplánow pułtorástá zábił, ná tę tu złość Dawid nárzeka, y oświádcza swoię niewinność, dźiękuiac Pánu Bogu, że go wybáwił; y prorokuie iák wielka będźie rádość dobrych, gdy do chwały wieczney będa wprowádzeni. Ten Psalm zámyka w sobie poćiechę w trudnośćiách, dla ludźi spráwiedliwych.

QVid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

Tota die injustitiam cogitavit lingva tua: sicut novacula acuta fecisti dolum.

Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis, quàm loqui æquitatem.

Dilexisti omnia verba præcipitationis: lingvâ dolosâ.

Propterea Deus destruet te in finem, evellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo: & radicem tuam de terra viventium.

CO ię przechwalasz ze złośći: ktoryś iest śilny w niepráwośći.

Ná káżdy dźień niespráwiedliwość myślił ięzyk twoy: iáko brzytwá ostra czyniłeś zdrádę.

Vmiłowałeś złość nad dobroć: niepráwość więcey niż mowić spráwiedliwość.

Vmiłowałeś wszystkie słowá zátrácenia: ięzykiem zdrádliwym.

Przetoż ćię Bog zniszczy do końcá, wywroći ćię, y wypędźi ćię z przybytku twego: y plemię twoie z źiemie żyiacych.

Vyźrzą

Videbunt justi, & timebunt, & super eum ridebunt, & dicent: Ecce homo, qui non posuit Deum adjutorem suum.

Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: & prævaluit in vanitate sua.

Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei: speravi in misericordia Dei in æternum, & in sæculum sæculi.

Confitebor tibi in sæculū, quia fecisti: & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum.

Vyźrzą sprawiedliwi, y będą się bać, y nád nim będą się śmiać, y rzeką: Oto człowiek, ktory nie kładł Bogá pomocnikiē swoim.

Ale ufał w mnoſtwie bogáctw swoich: y przemogł w márności swoiey.

Ia záś iáko oliwá rodzáyna w domu Bożym: ufałem w miłośierdźiu Bożym wiecznie, y ná wieki.

Będę wyznawał ná wieki, żeś uczynił: y będę oczekiwał imienia twego, bo dobre iest przed obliczność̀ia świętych twoich

PSALMVS LII.

ARGUMENT.

Ten Psalm tylko się iednym wierſzykiem, ktory tu wyłożemy rożni od trzynaſtego, dany iest do wyśpiewánia gromádźie muzykow, co się znáczy Máchaleth. Pokázuie madrość Dawidowa, ktory opłákuie głupſtwo narodu ludzkiego, iż źli ludźie ták łátwo grzeſzą, iákoby Bo-

by Bogá nie było. Cießy tu ludźie pobożne, w przećiwnośćiách y trudnośćiách będace.

DIxit inſipiens in corde ſuo: Non eſt Deus.

RZekł głupi w ſercu ſwoim: Nie máſz Bogá.

Corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in iniquitatibus: non eſt qui faciat bonum.

Popſowáli ſię, y obrzydłemi ſię ſtáli w nieprawośćiách: nie máſz ktoby dobrze czynił.

Deus de cælo proſpexit ſuper filios hominum: ut videat, ſi eſt intelligens aut requirens Deum.

Bog z niebá poyrzał ná ſyny człowiecze: áby oglądał, ieśli ieſt znáiący ábo ſzukáiący Bogá.

Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum.

Wſzyſcy odſtąpili, poſpołu ſtáli ſię niepożytecznemi: nie máſz ktoby dobrze czynił, nie máſz áż do iednego.

Nonne ſcient omnes, qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam, ut cibum panis.

Iżali nie poznáią wſzyſcy ktorzy czynią nieprawość ktorzy pożeráią lud moy, iákoby chleb iedli.

Deum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor

Bogá nie wzywáli: tám drżżeli od boiáźni, gdźie nie było ſtráchu.

Quoniam Deus diſſipavit oſſa eorum, qui homi-

Abowiem Bog rozſypał kośći tych, ktorzy ſię ludźio m

nibus placent : confusi sunt quoniam Deus sprevit eos.

Quis dabit ex Sion salutare Israël? cùm converterit Deus captivitatem plebis suæ, exultabit Iacob, & lætabitur Israël.

dźiom podobáia: pohánbieni są, bo ie Bog wzgárdźił.

Ktoż da z Syonu zbáwienie Izráelu? gdy Bog náwroći lud swoy z niewoli, y rozráduie się Iákob, y rozweseli się Izráel

PSALMVS LIII.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem, wstąpił do Zyfow ná Pustyni, iáko do Przyiaćioł, á oni dáli znáć o tym Saulowi, ále y z tego niebespieczeństwá wybáwił go Pan Bog: lubo iuż był otoczony od Saulá, on w tym niebespieczeństwie Psalm ten nápisał, w ktorym uczy człowieká sprawiedliwego, áby w przećiwnośćiách umiał chwalić Bogá; y prorokuie, iáko Pan IEZVS uskarżáć się miał ná niewdźięczność ludu żydowskiego, y iáko go Oćiec Niebieski miał wspomoc w iego ćięszkośćiách, y że sam dobrowolnie miał się ná krzyż ofiárować.

DEus in nomine tuo salvum me fac: & in virtute tua judica me.

Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

BOże, w imię twoie zbaw mię: á w mocy twoiey sądź mię.

Boże wysłuchay modlitwę moię: przyimiy w uszy słowá ust moich.

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, & fortes quæsierunt animam meam: & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adjuvat me: & Dominus susceptor est animæ meæ.

Averte mala inimicis meis: & in veritate tua disperde illos.

Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine: quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

Abowiem obcy powstáli przećiwko mnie, á mocarze szukáli dusze moiey: á nie kładli Bogá przed oczymá swymi.

Bo oto Bog mię podpiera: á Pan iest obrońcą dusze moiey.

Odwroć złe ná nieprzyiaćiele moie: á zátrać ie według prawdy twoiey.

Dobrowolnie będę ofiárował tobie, y będę chwalił imię twoie Pánie: ábowiem dobre iest.

Bo z wszytkiego frásunku wyrwałeś mię: á oko moie wzgárdźiło nieprzyiaćioły moie.

PSALMVS LIV.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Absalonem, y tułáiac się po pustyniách, utrapienie swoie opisuie, y prorokuie o męce Páná Chrystusa, iáko się miał smęćić, od żydow bydź poiman, iáko nie miał naymniey ustapić od spráwiedli-

wiedliwośći, że miał bydź wydan od własnego Vczniá y od inßych opußczony. Náoßtátek upomina, áby káżdy człowiek miał nádźieię w Pánu Bogu.

EXaudi Deus orationem meam: & ne deſpexeris deprecationem meam: intende mihi & exaudi me.

WYsłuchay Boże modlitwę moię, á nie wzgárdzay prośby moiey: weyrzyi ná mię, á wysłuchay mię.

Contriſtatus ſum in exercitatione mea: & conturbatus ſum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.

Záſmućiłem ſię w ćwiczeniu moim: y zátrwożyłem ſię dla głoſu nieprzyiaćielá, y dla ućiśnienia grzeſznikà.

Quoniam declinaverunt in me iniquitates: & in ira moleſti erant mihi.

Abowiem zwáláli ná mię nieprawośći: á w gniewie przykrzyli mi ſię.

Cor meum conturbatum eſt in me: & formido mortis cecidit ſuper me.

Serce moie zátrwożyło ſię we mnie: á ſtrách śmierći przypadł ná mię.

Timor & tremor venerunt ſuper me: & contexerunt me tenebræ.

Boiaźń y drżżenie przyſzły ná mię: y okryły mię ćiemnośći.

Et dixi: quis dabit mihi pennas ſicut columbæ: & volabo, & requieſcam?

Y rzekłem: kto mi da skrzydłá iáko gołębice: á będę latał, y odpoczywał.

Ecce elongavi fugi-

Oto oddaliłem ſię ućieká-

ens: & manſi in ſolitudine.

Expectabam eum, qui ſalvum me fecit: à puſillanimitate ſpiritûs, & tempeſtate.

Præcipita Domine, divide lingvas eorum: quoniam vidi iniquitatem & contradictionē in civitate.

Die ac nocte circumdabit eam ſuper muros ejus iniquitas: & labor in medio ejus, & injuſtitia.

Et non defecit de plateis ejus: uſura & dolus.

Quoniam ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: ſuſtinuiſſem utique.

Et ſi is, qui oderat me, ſuper me magna locutus fuiſſet: abſcondiſſem me forſitan ab eo.

Tu verò homo unanimis: dux meus & notus meus.

ćiekáiąc: y mieſzkałem ná puſtyni.

Czekałem tego, ktory mię wybáwił: od lękliwośći duchá, y od náwálności.

Zátráć ie Pánie, rozdźiel ich ięzyki: bom widźiał niepráwość, y ſpor w mieśćie.

We dnie y w nocy obtoczy ie po murách iego niepráwość: á obćiążenie ieſt w poyśrod iego y nieſpráwiedliwość.

Y nie uſtáłá ná ulicách iego lichwá: y zdrádá.

Abowiē by mi był złorzeczył nieprzyiaćiel moy: wzdybych był wytrwał.

Y by był ten, ktory mię nienáwidźiał, przećiwko mnie wielkie rzeczy mowił: ſnadźbych ſię był skrył przed nim.

Ale ty człowiecze iednomyślny: wodzu moy y znáiomy moy.

Qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo Dei ambulavimus cum consensu.

Ktoryś posołu ze mną iadał słodkie pokármy: w domu Bożym chodźiliśmy w zgodźie.

Veniat mors super illos: & descendant in infernum viventes.

Niechay śmierć przyidźie ná nie: á niechay żywo zstapią do piekłá.

Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum: in medio eorum.

Bo złości pełno w mieszkániách ich: w pośrodku ich.

Ego autem ad Deum clamavi: & Dominus salvabit me.

A ia záś do Bogá wołałem: á Pan mię wybáwi.

Vespere & manè & meridiè narrabo, & annuntiabo: & exaudiet vocem meam.

W wieczor y ráno y w południe: będę opowiádał y wysławiał, y wysłucha głos moy.

Redimet in pace animam meam ab his, qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum.

Odkupi duszę moię od tych, ktorzy mi się sprzećiwiáią: ábowiem między wielą byli zemną.

Exaudiet Deus, & humiliabit illos: qui est ante sæcula.

Wysłucha mię Bog, y uniży ie ten: ktory iest przed wieki.

Non enim est illis commutatio, & non timuerũt

Bo nie máſz w nich odmiány, y nie bali się Bo-

Deum: extendit manum ſuam in retribuendo.

Contaminaverunt teſtamentum ejus, diviſi ſunt ab ira vultus ejus: & appropinquavit cor illius.

Molliti ſunt ſermones ejus oleum: & ipſi ſunt jacula.

Iacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet: non dabit in æternum fluctuationem juſto.

Tu verò Deus deduces eos: in puteum interitus.

Viri ſangvinum, & doloſi non dimidiabunt dies ſuos: ego autem ſperabo in te Domine.

gá: y przetoż wyćiągnał rękę ſwoię w oddawániu.

Pokaláli przymierze twarzy iego: y ſprzećiwiło ſię ſerce ich.

Gładſze ſą mowy iego nád oliwę: á one ſą ſtrzáły.

Wrzuć ná Páná ſtáránie twoie, á on ćię wychowa: á nie dopuśći ná wieki záchwiać ſię ſpráwiedliwemu.

Ale ty Boże záwiedźieſz ie do ſtudnie zátrácenia.

Mężowie krwáwi y zdrádliwi nie doyda połowice dni ſwoich: lecz ia będę ufał w tobie Pánie.

PSALMVS LV.

ARGUMENT.

Strapiony Dawid uchodzac przed Saulem, záſiedł do źiemie Seth, gdźie go nieprzyiaćiele iego poznali y zátrzymáli, on zmyśliwſzy ſaleńſtwo, uſiedł ná puſcza, gdźie

gdźie zebráło się do niego czteryśtá wygnáńcow, ktorzy dla tego do Swiatnice przyśtąpić nie mogli. Psalm ten w ten czás iáko iáki zapis wieczny Dawid zośtáwił. Prorokuie w nim, iáko lud Chrześćiáński miał prześladowánie ćierpieć, y że záwśe miał bydź pocieśon: náośtátku o ślubách wśpomina. Ieśt też to modlitwá o wybáwienie z niebeśpieczeńśtw.

Miserere mei Deus, quoniam conculcavit me homo: tota die impugnans tribulavit me.

Conculcaverunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes adversum me.

Ab altitudine diei timebo: ego verò in te sperabo.

In Deo laudabo sermones meos, in Deo speravi: non timebo quid faciat mihi caro.

Tota die verba mea execrabantur: adversum me omnes cogitationes eorum in malum.

Miłuy się nádemną Boże, boć mię podeptał człowiek: przez cáły dźień walcząc utrapił mię.

Podeptáli mię nieprzyiaćiele moi ná káżdy dźień: ábowiem wiele ieśt walczących przećiw mnie

Od wysokośći dniá ulęknę się: ia záś w tobie nádźieię mieć będę.

W Bogu wysławiáć będę słowá moie, w Bogum ia ufał: nie będę się bał co mi uczyni ćiáło.

Cáły dźień słowá moie powtarzáia: przećiwko mnie wszytkie myśli ich były ná złe.

Inhabitabunt, & abſcondent: ipſi calcaneum meum obſervabunt.

Sicut ſuſtinuerunt animam meam, pro nihilo ſalvos facies illos: in ira populos confringes.

Deus vitam meam annuntiavi tibi: poſuiſti lacrymas meas in conſpectu tuo.

Sicut & in promiſsione tua: tunc convertentur inimici mei retrorſum.

In quacunque die invocavero te: ecce cognovi quoniam Deus meus es.

In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo ſermonem: in Deo ſperavi, non timebo quid faciat mihi homo.

In me ſunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi.

Będą mięſzkáć y kryć ſię: ſami ſtop moich będą ſzlákowáć.

Iáko czekáli ná duſzę moię zá nic ie zbáwiſz: w gniewie ludźi pokruſzyſz.

Boże żywot moy obiáwiłem tobie: położyłeś łzy moie przed obliczno-ścią twoią.

Iákoś przyrzekł w obietnicy twoiey: tedy podádzą tył nieprzyiaćiele moi.

W ktorykolwiek dźień będę ćię wzywał: otom poznał że Bogiem moim ieſteś.

W Bogu będę chwalił słowo, w Pánu będę chwalił mowę: miałem nádźieię w Bogu, nie będę ſię lękał co mi uczyni człowiek

We mnie ſą Boże śluby twoie: ktore oddam chwały tobie.

Abowie-

Quoniam eripuisti animam meam de morte, & pedes meos de lapsu: ut placeam coram Deo in lumine viventium.

Abowiemeś wyrwał duszę moię od śmierći, á nogi moie od upadku: ábym się podobał przed Bogiem w świátłości żyiacych.

PSALMVS LVI.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem 1. Reg: 24. *do Iáskinie Engáddy skrył się: w ktora też wszedł sam ieden Saul, nie wiedzac o Dawidźie. Tám go Dawid iako mu rádźili Towárzysze iego mogł zábić, ále mu przepuścił; O tym ten Psalm napisał, y dał mu tytuł, Nie zágubiay: prorokuie w nim, o męce, śmierći, Zmartwychwstániu, y Wniebowstapieniu Chrystusowym.*

Iest też to Modlitwá Kościołá, náprzeciw prześládowcom, ktorzy wiernych iego ućiskáia.

Miserere mei Deus: miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.

Clamabo ad Deum altissimum: Deum, qui bene fecit mihi.

Zmiłuy się nádemną Boże, zmiłuy się nádemna: ábowiem w tobie ufa duszá moiá.

Y w ćieniu skrzydeł twoich nádźieię mieć będę, áż niepráwość minie.

Będę wołał do Bogá naywyższego: Bogá, ktory mi dobrze uczynił.

Misit de cælo, & liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

Posłał z niebá, y wybáwił mię: dał ná pohánbienie te, ktorzy mię dręczą.

Misit Deus misericordiam suam, & veritatem suam: & eripuit animam meam de medio catulorum leonum, dormivi conturbatus.

Zesłał Bog miłośierdźie swoie, y prawdę swoię: y wyrwał duszę moię z pośrzodká szczęniąt lwich, spałem strwożony.

Filij hominum, dentes eorum arma & sagittæ: & lingva eorum gladius acutus.

Synowie ludzcy, zęby ich orężе y strzáły: á ięzyk ich miecz ostry.

Exaltare super cælos Deus: & in omnem terram gloria tua.

Wywyszże się Boże nád niebiosa: á po wszytkiey źiemi chwałá twoiá.

Laqueum paraverunt pedibus meis: & incurvaverunt animam meam.

Zástáwili śidło ná nogi moie: y náchylili duszę moię.

Foderunt ante faciem meam foveam: & inciderunt in eam.

Wykopáli doł przed obliczem moim: á wpádli weń.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cãtabo, & psalmum dicam.

Gotowe serce moie Boże, gotowe serce moie: będę śpiewał y grał.

Exurge gloria mea, Powstań chwało moiá,

powstań

exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine: & psalmum dicam tibi in gentibus.

Quoniam magnificata est usque ad cælos misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus: & super omnem terram gloria tua.

powstań árfo y cytro: wstánę ná świtániu.

Będę wyznawał między ludem Pánie: á będę tobie grał między narody.

Abowiem wywyższone iest áż do niebios miłośierdźie twoie: y áż pod obłoki prawdá twoiá.

Podwyfz się nád niebiosá Boże: á po wszytkiey źiemi chwałá twoiá.

PSALMVS LVII.

ARGUMENT.

Nárzeka Dawid ná niezbożnych porádnikow Saulowych, prorokuie o Pánu Chrystusie, iáko miał bydź sprawiedliwy, y iáko żydźi prześládować mieli. Vpomina ludźi, áby prawdźiwie mowili y sądźili.

Z tego Psalmu może pociechę brać człowiek utrapiony, y mieć nádźieię, że go Bog pocieszy, y pokarze nieprzyiaćioły iego, ktorzy go prześladuia.

SI verè utique justitiam loquimini: recta judicate filij hominum.

Etenim in corde ini-

IEśliż po prawdźie spráwiedliwość mowićie: sądźćie spráwiedliwie synowie człowieczy.

Abowiem w sercu czynićie

quitates operamini: in terra injuſtitias manus veſtræ concinnant.

nićie niepráwość: ná źiemi ręce wáſze plotą niepráwiedliwośći.

Alienati ſunt peccatores à vulva, erraverunt ab utero: locuti ſunt falſa.

Odłaczyli ſię grzeſznicy skoro wyſzli z żywotá: pobłądźili, skoro z żywotá, mowili kłamſtwo.

Furor illis ſecundùm ſimilitudinem ſerpentis: ſicut aſpidis ſurdæ, & obturantis aures ſuas.

Iad máią ná podobieńſtwo wężá: iáko źmiie głuchey y zátuláiącey uſzy ſwoie.

Quæ non exaudiet vocem incantantium: & venefici incantantis ſapienter.

Ktora nie uſłyſzy głoſu záklináiacych: y czárowniká záklináiącego mądrze.

Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum: molas leonum confringet Dominus.

Bog pokruſzy zęby ich w uśćiech ich: zęby trzonowe lwow połamie Pan.

Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens: intendit arcum ſuum donec infirmentur.

Wniwecz ſię obroca iáko wodá zbiegáiąca: náćiągnął łuk ſwoy áż zemdleią.

Sicut cera quæ fluit, auferentur: ſupercecidit ignis, & non viderunt ſolem.

Iáko wosk, ktory płynie, znieśieni będą: przypadł z wierzchu ogień, y nie uyrzeli słońcá.

Pierwey

Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum: sicut viventes, sic in ira absorbet eos.

Lætabitur justus cùm viderit vindictam: manus suas lavabit in sangvine peccatoris.

Et dicet homo, si utique est fructus justo: utique est Deus judicans eos in terra.

Pierwey niźli ćiernie wásze poczuły tarny: iáko żywe ták ie w gniewie pożrze.

Będźie się weselił spráwiedliwy, kiedy uyrzy pomstę: ręce swe umyie we krwi grzeszniká.

Y rzecze człowiek, ieśli iest pożytek spráwiedliwemu: przećięć iest Bog ktory ie sądźi ná źiemi.

PSALMVS LVIII.

ARGUMENT.

Nasłał był śiepáczow Saul áby Dawidá w domu zábili, ále go wprzod żoná Michol w nocy przez okno spuśćiłá. 1. Reg: 1. *Wypisuie tu modlitwę, ktora ná ten czás czynił, y prorokuie, iáko się żydźi gwałtem rzućić mieli ná Páná Chrystusa, pod czás męki iego, y iáko się potym náwrocić mieli ku wierze Chrześćiáńskiey przed dniem sądnym.*

ERipe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

WYrwiy mię od nieprzyiaćiołmoich Boże moy: y od powstáiacych przećiwko mnie wybaw mię.

W Wyr-

Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris sangvinum salva me.

Wyrwiy mię od tych ktorzy broią niepráwość: y od mężow krwáwych wybaw mię.

Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

Boć oto ułowili duszę moię: rzućili się ná mię możni.

Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine: sine iniquitate cucurri, & direxi.

Ani niepráwość moiá, áni grzech moy Pánie: bez niepráwośći biegałem y prostom postępował.

Exurge in occursum meum, & vide: & tu Domine Deus virtutum, Deus Israël.

Powstań ábyś mi zábieżał, y obacz: á ty Pánie Boże zastępow, Boże Izráelski.

Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem.

Vday się ná náwiedzenie wszech narodow: nie miey litośći nád wszytkiemi, ktorzy broią niepráwość.

Convertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

Náwroca się ku wieczorowi: y będą mrzeć głod iáko psi, y będą chodźić około miástá.

Ecce loquentur in ore suo, & gladius in labijs eorum: quoniam quis audivit?

Oto będą mowić usty swemi, á miecz w uśćiech ich: bo ktoż słyszał?

A ty

Et tu Domine deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes.

Fortitudinem meam ad te custodiam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus, misericordia ejus præveniet me.

Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos: ne quando obliviscantur populi mei.

Disperge illos in virtute tua: & depone eos protector meus Domine.

Delictum oris eorum, sermonem labiorum ipsorum: & comprehendantur in superbia sua.

Et de execratione & mendacio annuntiabuntur in consummatione: in ira consummationis, & non erunt.

Et scient, quia Deus dominabitur Iacob: & finium terræ.

A ty Pánie náśmieieśz śię z nich: wniwecz obrocíśz wśzytkie narody.

Mocy moiey u ćiebie ſtrzedz będę: ábowiem Boże ieſteś obrońcá moy: Bog moy, miłośierdźie iego uprzedźi mię.

Bog pokaże mi nád nieprzyiaćioły memi: nie zábijay ich, by kiedy nie zápomnieli ludźie moi.

Roſproſz ie mocą twoią: y zrzuć ie obrońcá moy Pánie.

Grzech uſt ich, mowę warg ich: á niech będą poimáni w hárdośći ſwoiey.

Y dla złorzeczeńſtwá y kłamſtwá będą opowiedzeni ná ſtrácenie: w gniewie zátrácenia, y nie będźie ich.

Y doznáią iż Bog będźie pánował Iákobowi: y kráiom źiemie.

Convertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

Ipsi dispergentur ad manducandum: si verò non fuerint saturati, & murmurabunt.

Ego autem cantabo fortitudinem tuam: & exaltabo manè misericordiam tuam.

Quia factus es susceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ.

Adjutor meus tibi psallam, quia Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia mea.

Náwroca się ku wieczorowi, y będą mrzeć głod iáko psi: y będą chodźić około miáśtá.

Ciż rozbieżą się ku iedzeniu: á ieśli się nie náiedzą, będą szemráć.

Ale ia będę śpiewał moc twoię: y będę z rádośćia wychwalał ráno miłośierdźie twoie.

Boś się stał obrońca moim: y ućieczka moia w dźień utrapienia mego.

Pomocniku moy tobie będę śpiewał, iżeś ty Boże obrońcá moy: Bog moy, miłośierdźie moie.

PSALMVS LIX.

ARGUMENT.

Pisse Dawid ten Psalm ná pámiatkę, że pobił nieprzyiaćioły, 2. Reg: 8. *Prorokuie o prześládowániu Chrześćian, y o rozszerzeniu Kośćiołá Chrystusowego, y o zwyćięstwie, ktore mieli odnieść nád pogány.*

Boże

DEus repuliſti nos, & deſtruxiſti nos : iratus es, & miſertus es nobis.

Commoviſti terram, & conturbaſti eam : ſana contritiones ejus, quia commota eſt.

Oſtendiſti populo tuo dura : potaſti nos vino compunctionis.

Dediſti metuentibus te ſignificationem : ut fugiant à facie arcus.

Vt liberentur dilecti tui : ſalvum fac dextera tua, & exaudi me.

Deus locutus eſt in ſancto ſuo : lætabor, & partibor Sichimam, & convallem tabernaculorum metibor.

Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes : & Ephraim fortitudo capitis mei.

Iuda rex meus : Moab olla ſpei meæ.

BOże odrzućiłeś nas, y skáźiłeś nas : rozgniewałeś ſię, y zmiłowałeś ſię nád námi.

Wzruſzyłeś źiemię, y zátrwożyłeś ią : ulecz skruſzenia iey, bo ſię záchwiałá.

Okazałeś ludowi twemu ćięſzkośći : napoiłeś nas winem żáłośći.

Dałeś znák boiacym ſię ćiebie : ábyućiekáli od obliczá łuku.

Aby byli wybáwieni mili twoi : wybaw práwicą twoią, á wysłuchay mię.

Bog mowił w świątnicy ſwoiey : rozweſelę ſię, y będę dźielił Sychimę, y dolinę namiotow pomierzę.

Moyći ieſt Gáláád, y y moy Mánáſſes : y Efráim moc głowy moiey.

Iudá krol moy : Moáb gárniec nádźieie moiey.

In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ ſubditi ſunt.

Quis deducet me in civitatem munitam? quis deducet me uſque in Idumæam?

Nonne tu Deus, qui repuliſti nos? & non egredieris Deus in virtutibus noſtris?

Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.

In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.

Nád Idumea roſćiagnę bot moy: mnie cudzoźiemcy ſa poddáni.

Ktoż mię doprowádźi do miáſtá obronnego? kto mię doprowádźi áż do Idumei?

Iżali nie ty Boże, ktoryś nas odrzućił? y nie wynidźieſz Boże z woyſki ſwemi?

Day nam rátunek z utrapienia: boć omylny rátunek człowieczy.

W Bogu uczynimy śiłę: á on wniwecz obroći trapiące nas.

PSALMVS LX.

ARGUMENT.

Modlitwę Ludu Bożego będacego w niewoli Bábilońſkiey Dawid opiſuie. Ten Pſalm nápiſał mieſzkáiac ná oſtatnich gránicach źiemie Hánáán, gdźie ſię był ſchronił przed Saulem, dla większego beſpieczeńſtwá zdrowia ſwoiego. Modli ſię w oſobie ludu Chrześćiánſkiego, proſząc áby iego modlitwá wyſłuchána była.

Exaudi

EXaudi Deus deprecationem meam: intende orationi meæ.

A finibus terræ ad te clamavi: dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.

Deduxisti me, quia factus es spes mea: turris fortitudinis à facie inimici.

Inhabitabo in tabernaculo tuo in sæcula: protegar in velamento alarum tuarum.

Quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum.

Dies super dies regis adijcies: annos ejus usque in diem generationis & generationis.

Permanet in æternum in conspectu Dei: misericordiam & veritatem ejus quis requiret?

WYsłuchay Boże prośbę moię: słuchay modlitwy moiey.

Od końcá źiemie wołałem do ćiebie: gdy się fráśowáło serce moie, ná skále wywyższyłeś mię.

Prowádźiłeś mię, boś się stał nádźieią moią: wieża mocną od nieprzyiaćielá.

Będę mieszkał w przybytku twoim ná wieki: zászczycon będę pod zasłoną skrzydeł twoich.

Bo ty Boże moy wysłuchałeś modlitwę moię: dałeś dźiedźictwo boiącym się imienia twego.

Dni ná dni krolewskie przyczyniss: látá iego áż do dniá narodu y narodu.

Mieszka ná wieki przed oblicznością Boża: miłośierdźia y prawdy iego kto będźie szukał?

Sic psalmum dicam nomini tuo in sæculum sæculi: ut reddam vota mea de die in diem.

Ták będę psalm śpiewał imieniu twemu ná wieki: ábym oddał śluby moie ode dniá do dniá.

PSALMVS LXI.

ARGUMENT.

Prorokuie Dawid o woynách, ktore mieli zá wiárę, gdy prowádźił Máchábeyczykow, y mowi w ich osobie, skłádáiac wßytkie spráwy Krolestwá swego, ná ktore był od Páná Bogá wywyżßony w ręce iego Boskie, y upomina nas, ábyśmy doczesne świátá tego rzeczy opuśćiwßy, ku wiecznym się mieli; ále w tey mierze ostrożnymi byli, bo nayćiężße pokusy ná tych się obrußáia, ktorzy się naywięcey ku Pánu Bogu y bogomyślnośći máia. Vczy przytym bogátych, iáko się przy bogáctwách rzadźić powinni: pokázuie tákże iáko Pan Bog iest miłośierny, oddáiacy káżdemu według uczynkow iego.

NOnne Deo subjecta erit anima mea? ab ipso enim salutare meum.

Nam & ipse Deus meus, & salutaris meus: susceptor meus, non movebor ampliùs.

Quousque irruitis in hominem, interficitis uni-

IZali Bogu nie będźie poddána dußá moiá? bo od niego zbáwienie moie.

Bo y on Bog moy, y Zbáwićiel moy: obrońcá moy, nie záchwieię się więcey.

Dokadże náćieraćie ná człowieká, zábijaćie wy

wszyscy

versi vos: tanquam parieti inclinato, & maceriæ depulsæ?

Verùmtamen pretium meum cogitaverunt repellere, cucurri in siti: ore suo benedicebant, & corde suo maledicebant.

Verùmtamen Deo subjecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea.

Quia ipse Deus meus, & Salvator meus: adjutor meus, non emigrabo.

In Deo salutare meum, & gloria mea: Deus auxilij mei, & spes mea in Deo est.

Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra: Deus adjutor noster in æternum.

Verùmtamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris: ut

wszyscy: iákoby ściáná byłá pochylona, y płot wywrocony?

Zaprawdę poczćiwość moię myślili oddalić, biegałem z prágnieniem: usty swemi błogosławili, á sercem swym złorzeczyli.

Wszákże dusza moiá Bogu bądź poddána: boć od niego ćierpliwość moiá.

Bo on Bog moy y Zbáwićiel moy: pomocnik moy, nie wyprowádzę się.

W Bogu zbáwienie moie, y chwałá moiá: Bog pomocy moiey, y nádźieiá moiá iest w Bogu.

Mieyćie nádźieię w nim wszelkie zgromádzenie ludźi: wylewayćie przed nim sercá wásze: Bog pomocnik nász ná wieki.

Záprawdę omylni sa synowie człowieczy, kłamliwi synowie ludzcy w wa-

decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

Nolite sperare in iniquitate, & rapinas nolite concupiscere : divitiæ si affluant, nolite cor apponere.

Semel locutus est Deus. duo hæc audivi, quia potestas Dei est, & tibi Domine, misericordia : quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

gách : áby oszukiwáli sami z márności spolnie.

Nie mieyćie nádźieie w nieprawości, y drapieństwá nie pożadayćie: ieśli wam przybędźie máiętności, nie przykładayćiesz sercá.

Raz rzekł Bog, tem dwie rzeczy słyszał, iż moc iest Boża, á tobie Pánie miłośierdźie: bo ty oddasz káżdemu według uczynkow iego.

PSALMVS LXII.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem, tułał się po pustyni Zydowskiey, ktora tu názywa Pogańska, Idumeyska, Ten Psalm Bogu śpiewa, 1. Reg. 22. *y z strony swoiey y inszych Swiętych Oycow stárego Zakonu, goraco żada przyścia ná świát Synà Bożego, chwali miłośierdźie Boże, prosi áby był nászycon łáska iego, okázuie nabożenstwo swoie, skárży się ná tych co go prześládowáli, y dáie nam náukę, ktora zabáwá pierwsza ma bydź Sługi Bożego. Y Kościoł Swięty w utrapieniu y uciskách będący w tym Psalmie o wyswobodzenie do Páná Bogá woła.*

Deus

DEus Deus meus : ad te de luce vigilo.

Sitivit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, & invia & inaquosa : sic in sancto apparui tibi : ut viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas : labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea : & in nomine tuo levabo manus meas.

Sicut adipe & pingvedine repleatur anima mea : & labijs exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te:

BOże Boże moy: do ćiebie czuię ná świtániu.

Prágnęłá ćię dusza moiá: iáko rozmáićie tobie ćiáło moie.

W źiemi pustey y nie drożney, y bezwodney, iáko w świątnicy stáwiłem się przed toba: ábym widźiał moc twoię y chwałę twoię.

Iż lepsze iest miłośierdźie twoie niżli żywoty: wárgi moie będą ćiebie chwalić.

Ták ćię błogosłáwić będę zá żywotá mego: á w imię twoie będę podnośił ręce moie.

Iáko sadłem y tłustośćią niech będźie nápełniona dusza moiá: á wárgámi wesołości będą wychwaláć ustá moie.

Ieślim ná ćię pámiętał ná łożu moim, rano będę rozmyślał o tobie: boś

quia fuisti adjutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

Ipsi verò in vanum quæsierunt animam meam: introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpiũ erunt.

Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes, qui jurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

był pomocnikiem moim.

Y w zasłonie skrzydeł twoich rozráduie się: przylgnęłá duszá moiá do ćiebie: broniłá mię práwicá twoiá.

A oni prożno fzukáli duſze moiey: wnidę w niskośći źiemie, będą podáni w ręce mieczá, częśćiámi liſzek będą.

Ale Krol będźie się weselił w Bogu: y chlubić się będą wſzyſcy ktorzy nań przyśięgáią: bo zátkáne ſą uſtá mowiacych niepráwośći.

PSALMVS LXIII.

ARGUMENT.

Modlitwá Dawidá do Páná Bogá, áby go bronił y wybáwił od nieprzyiaćioł iego. Prorokuie w tym Pſalmie o Pánu Chryſtuśie, iáko ſię miał modlić: iáko żydźi mieli nań záoſtrzáć ięzyki ſwoie, áby go w czym podchwyćić, y iáko z głębokiey rády ſwoiey miał ſię Pan IEZVS wydáć ná śmierć, y że żydźi mieli bydź zeſromoceni. Vpomina nas tákże

Prorok

Prorok Swięty, ábyś ny się státecznie w przećiwnośćiách záchowáli; y umieli ták iáko on Pánu Bogu się modlić, w tych ućiskách náßych.

EXaudi Deus orationem meam cùm deprecor: à timore inimici eripe animam meam.

Protexisti me à conventu malignantium: à multitudine operantium iniquitatem.

Quia exacuerunt ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem amaram, ut sagittent in occultis immaculatum.

Subitò sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam.

Narraverunt ut abscónderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?

Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.

Accedet homo ad cor

WYsłuchay Boże prośbę moię gdy się modlę: od strácha nieprzyiaćielá wybaw duße moię.

Obroniłeś mię od zboru złośnikow: od mnoßtwá czyniących niepráwość.

Bo záoßtrzyli iáko miecz ięzyki swoie: náćiagnęli łuk rzecz gorzką, áby w skrytośćiách strzeláli ná niepokalánego.

Z prędká nań strzeláć będą, á będą się bać: utwierdźili sobie mowę złośliwą.

Námawiáli się żeby zákryli śidłá: mowili, Ktoż ie obaczy?

Szukáli niepráwośći: uśtáli szukáiąc szukániem.

Przyśtąpi człowiek do

altum : & exaltabitur Deus.

Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum : & infirmatæ sunt contra eos lingvæ eorum.

Conturbati sunt omnes, qui videbant eos : & timuit omnis homo.

Et annuntiaverunt opera Dei: & facta ejus intellexerunt.

Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo : & laudabuntur omnes recti corde.

sercá głębokiego: á Bog wywyższon będźie.

Strzałki máluczkich stáły się rány ich ; y pomdláły przećiwko nim ich ięzyki.

Strwożyli się wszyscy, ktorzy ie widźieli: y bał się wszelki człowiek.

Y opowiádáli spráwy Boże: y uczynki iego rozumieli.

Będźie się weselił sprá-wiedliwy w Pánu, y będźie w nim nádźieię miał: y będą pochwaleni wszyscy sercá práwego.

PSALMVS LXIV.

ARGUMENT.

W osobie wychodzacych z niewoli Bábilońskiey, Psalm ten nápisał Dawid, á przypisał go Ieremiaszowi y Ezechielowi Prorokom, ktorzy o tey niewoli naywięcey prorokowáli; błogosłáwi przytym lud Chrześćiáński, wystawia Kośćioł Boży, że iest wielkiey świątobliwośći. Prosi áby Pan IEZVS przyszedł ná świát, bo on miał bydź nádźieią wszytkich ná świećie żyiących.

cych. Dźiękuie także Pánu Bogu z Kościołem iego zá pokoy y obfitość urodzáiow: ćießy wßytkich, ktorzy ſą ná wygnániu tego pádołu, czyniąc im umyſł dobry y nádźieię, że wnidą do zwierzchnego Ieruzalem.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Ieruſalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum prævaluerunt ſuper nos: & impietatibus noſtris tu propitiaberis.

Beatus quem elegiſti, & aſſumpſiſti: inhabitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ: ſanctum eſt templum tuum, mirabile in æquitate.

Exaudi nos Deus ſalutaris noſter: ſpes omnium finium terræ, & in mari longè.

TObie przyſtoi pieśń Boże w Syonie: y tobie oddádzą ślub w Ieruzalem.

Wysłuchay modlitwę moię: do ćiebie wſzelkie ćiáło przyidźie.

Słowá niezboźnikow wźięły gorę nád námi: á nieprawośćiom náßym ty będźieſz miłośćiw.

Błogosławiony, ktoregoś obrał y przyiął: będźie mieſzkał w śieniách twoich.

Będźiem nápełnieni dobrámi domu twego: święty ieſt kościoł twoy, dźiwny w ſpráwiedliwośći

Wysłuchay nas Boże Zbáwićielu náſz: nádźieio wſzytkich kráiow źiemie, y ná morzu dáleko.

Ktory

Præparans montes in virtute tua, accinctus potentia: qui conturbas profundum maris, ſonum fluctuum ejus.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à ſignis tuis: exitus matutini & veſpere delectabis.

Viſitaſti terram, & inebriaſti eam: multiplicaſti locupletare eam.

Flumen Dei repletum eſt aquis, paraſti cibum illorum: quoniam ita eſt præparatio ejus.

Rivos ejus inebria, multiplica genimina ejus: in ſtillicidijs ejus lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur ubertate.

Pingveſcent ſpecioſa deſerti & exultatione colles accingentur.

Ktory gotuieſz gory mocą ſwoią, przepaſany możnośćią: ktory záburzaſz głębokość morską, ſzum náwáłności iego.

Zátrwożą ſię narody, y będą ſię bać ktorzy mieſzkáią ná kráiách dla znákow twoich: kráie ráná y wieczoru ućieſzyſz.

Náwiedźiłeś źiemię y nápełniłeś ią: rozmáićie ubogáćiłeś ią.

Rzeká Boża pełná ieſt wody, zgotowałeś żywność ich: bo ták ieſt zgotowánie iey.

Brozdy iey nápoy, rozmnoż iey urodzáie: z kropel iey rozweſeli ſię rodzaca.

Błogosłáwić będźieſz okręgowi roku z dobrotliwośći twoiey: á polá twoie będą pełne obfitośći.

Tłuſtośćią ozdoby puſtynie: á rádośćią págorki przepaſzą ſię. Przy-

Induti sunt arietes ovium, & valles abundabunt frumento: clamabunt,etenim hymnum dicent.

Przyodźiani są báráni owiec, á doliny będą obfitować zbożem : będą wykrzykáć pieśń nową.

PSALMVS LXV.

ARGUMENT.

Psalm ten może się przywłaszczyć ludowi Izráelskiemu, kiedy był wyprowádzony z Egiptu, przez morze czerwone, y przez rzekę Iordan, do źiemie Chánáán, á potym wyprowádzony z niewoli Bábilońskiey, Opisuie tu Dawid powrocenie ludu tego z Bábilonu, y iáko był wywyższony náKroleſtwo, po długim prześládovániu od Saula y Absaloná, przywodźi lud ku dźiękovániu Pánu Bogu; że nas wybáwił od potępienia wiecznego, przez śmierć Syná swego. Prorokuie iákie cudá miały się dźiáć czásu męki iego, iáko nań mieli kłamáć żydowie , wspomina o ofiárách stárego Zakonu: ktore znamionowały Páná Chrystusá, y iák wielkie mieli uczuć Oycowie Swięći w otchłániach będący: tudźież y wszyscy wierni Chrystusowi wesele z iego Zmartwychwstánia; naostátek pokazuie, że P. Bog grzesznego nie wysłuchá.

JVbilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

WYkrzykuyćie Bogu wszytká źiemio Psalm śpiewayćie imięniu iego: dayćie cześć chwale iego.

Y Mowćie

Dicite Deo, quàm terribilia sunt opera tua Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.

Venite & videte opera Dei: terribilis in consilijs super filios hominum.

Qui convertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pede: ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi ejus super gentes respiciunt: qui exasperant non exaltentur in semetipsis.

Benedicite gentes Deum nostrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

Qui posuit animam meam ad vitam: & non de-

Mowćie Bogu, iáko strásżne są sprawy twoie Pánie: dla wielkośći mocy twoiey będą kłámáć przed tobą nieprzyiaćiele twoi.

Wśytká źiemiá niech ći się kłánia, y niechay ći śpiewa: niech psalm śpiewa imieniu twoiemu.

Chodźćie, á ogladayćie dźiełáBoże: strásżny w rádách nád syny człowieczymi.

Ktory obroćił morze w sucha źiemię: przez rzekę przeydą nogą: tám się będźiem wesełili w nim.

Ktory pánuie w mocy swey ná wieki, oczy iego ná narody patrzą: ktorzy drażnią, niech się sámi w sobie nie wynoszą.

Błogosławćie narody Bogá nászego: á daycie słyszeć głos chwały iego.

Ktory położył do żywotá duszę moię: y nie dał

dit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus: igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.

Transivimus per ignem, & aquam: & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum: in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: offeram tibi boves cum hircis.

Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

dał ná záchwianie nog moich.

Abowiemeś doświadczył nas Boże: wypławiłeś nas ogniem, iáko płáwia srebro.

Przywiodłeś nas w śidło, nákładłeś ućiskow ná grzbiety násze: wsádźiłeś ludźie ná głowy násze.

Prześliśmy przez ogień, y przez wodę: y wywiodłeś nas ná ochłodę.

Wniydę do domu twego z cáłopaleniem: oddam ći śluby moie, ktore wyráźiły wárgi moie.

Y wymowiły ustá moie: w ućisku moim.

Cáłopalenia tłuste ofiáruię tobie z kádzeniem báránow: ofiáruiąc woły z kozłámi.

Chodźćie, słuchayćie wszyscy ktorzy się Bogá boiće: á będę powiadał iáko wielkie rzeczy uczynił

 duszy moiey. Do

Ad ipsum ore meo clamavi: & exaltavi sub lingva mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Do niego usty memi wołałem: y wywyższałem ięzykiem moim.

Ieślim pátrzał ná niepráwość w sercu moim: nie wysłucha Pan.

Przetoć wysłuchał Bog: y był pilen głosu modlitwy moiey.

Błogosławiony Bog, ktory nie odrzucił modlitwy moiey, y miłośierdźia swego odemnie.

PSALMVS LXVI.

ARGUMENT.

W tym Psalmie żada Dawid przyśćiá ná świát Pána Chrystusá, áby nas wybawił, y dał błogosławieństwo; y nauczył drogi do niebá: y iáko lud Chrześćiáński má chwalić Páná Bogá. Prorokuie, że Nayświętsza Pánna Márya, iáko dobrá źiemiá, miáłá wydać Owoc. Wysławia trzy Osoby Bogá, y iednę Istność.

Iest też to Modlitwa ná uproszenie odpuszczenia grzechow, y dárow Duchá Swiętego.

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum

NIech się nád námi Bog zmiłuie, y błogosławi nam; niech rozświeći obli-

ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes quoniam judicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

ći oblicze ſwe nád námi, á zlituie ſię nád námi.

Zebyśmy poználi ná źiemi drogę twoię: między wſzemi narody zbáwienie twoie.

Niechći wyznawáią ludźie Boże: niechći wyznawáią wſzyſcy ludźie.

Niech ſię weſelą y ráduią narody: iż ſądźiſz ſpráwiedliwie, narody ná źiemi ſpráwuieſz.

Niechći wyznawáią ludźie Boże: niechći wyznawáią wſzyſcy ludźie: źiemiá dáłá ſwoy owoc.

Niech nas błogoſłáwi Bog, Bog náſz, niech nas błogoſłáwi Bog: á niech ſię go boią wſzytkie kráie źiemie.

PSALMVS LXVII.

ARGUMENT.

Opiſuiac Dawid wſtąpienie Páńſkie ná gorę Syndi, ná ktorey dał przykazánie Moyżeſſowi, w rzeczy ſa-

mey opisuie Zmartwychwstánie, y Wniebowstapienie Páná Chrystusa. Prorokuie o zginieniu mocy diabelskiey y żydowskiey, zesłániu Duchá Swiętego, dániu Ewángeliey, według ktorey upomina Prorok, áby spokoynie ludźie mieszkáli; Chwali lud Chrześćiáński, iáko iest żyzny y płodny, opowiáda iáko tysiacámi Aniołow miáło prowádźić Páná Chrystusa w niebo, á on miał Ieńce to iest Oycze Swięte, z soba prowádźić w niebo, że Pogánie mieli się ku niemu náwrocić. Tego Psalmu przedtym záżywał Moyżeß, kiedy Arkę Páńska z mieyscá rußano.

EXurgat Deus, & dissipentur inimici ejus: & fugiant, qui oderunt eum, à facie ejus.

Nlech powstánie Bog, á niech się rozproszą nieprzyiaćiele iego: á niechućiekáią ktorzy go nienáwidzą od obliczá iego.

Sicut deficit fumus, deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

Iáko ustáie dym, niechay ustáną: iáko się wosk rozpływa od ogniá, ták niechay zginą grzesznicy od obliczá Bożego.

Et justi epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

A spráwiedliwi niechay używáią, y weselą się przed oczymá Bożemi. y niech roskoßuią w rádości.

Cantate Deo, psalmum

Spiewayćie Bogu, psalm

śpie-

dicite nomini ejus: iter facite ei, qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu ejus: turbabuntur à facie ejus, patris orphanorum, & judicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: Deus qui inhabitare facit unius moris in domo.

Qui eduxit vinctos in fortitudine: similiter eos, qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cum egrederetis in conspectu populi tui: cùm pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillaverunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israël.

Pluviam voluntariam segregabis Deus hæreditati tuæ, & infirmata est:

śpiewayćie imieniowi iego: czyńćie drogę temu, ktory wstąpił ná zachod: Pan imię iego.

Ráduyćie się przed obliczem iego: zátrwożą się od obliczá iego, oycá śierot y Sędźiego wdow.

Bog ná mieyscu swym świętym: Bog ktory czyni, że mieszkáią iednych obyczáiow w domu.

Ktory wywodźi więźnie w mocy: tákże y te co obrażáią, ktorzy mieszkáią w grobách.

Boże gdyś wychodźił przed ludem twym: gdyś chodźił po puszczy.

Ziemiá się trzęsłá, niebiosa też kropiły od obliczá Bogá Synái: od obliczá Bogá Izráel.

Deszcz dobrowolny oddźielisz Boże dźiedźictwu twoiemu, y zemdlá-

ło: á

tu verò perfeciſti eam.

Animalia tua habitabunt in ea : paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum evangelizantibus : virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti : & ſpeciei domus dividere ſpolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ: & poſteriora dorſi ejus in pallore auri.

Dum diſcernit cæleſtis reges ſuper eam, nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pingvis.

Mons coagulatus, mons pingvis: ut quid ſuſpicamini montes coagulatos?

Mons in quo beneplacitum eſt Deo habitare

ło : á tyś ie poſilił.

Zwierzętá twoie będą mieſzkáły w nim : nágotowałeś z słodkośći twey ubogiemu Boże.

Pan da słowo poprzedzáiacym Ewángelią moca wielka.

Krol zaſtępow umiłowánego umiłowánego : y piekności domu rozdźieláć korzyśći.

Choćbyśćie ſpáli w pośrodku loſow, piorá gołębice poſrebrzoney : á tył grzbietu iego żołćieie iáko złoto.

Gdy niebieski rozſadza krole w nim, będą wybieleni iáko śnieg ná Selmon : gorá Boża, gorá tłuſta.

Gorá obfita, gorá tłuſta : co ſię przypátruiećie gorom zśiádłym?

Gorá, ná ktorey ſię Bogu podoba mieſzkáć, ábowiem

in eo : etenim Dominus habitabit in finem.

Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium : Dominus in eis in Sina in ſancto.

Aſcendiſti in altum, cepiſti captivitatem : accepiſti dona in hominibus.

Etenim non credentes : inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus die quotidie : proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum.

Deus noſter, Deus ſalvos faciendi : & Domini, Domini exitus mortis.

Verùmtamen Deus confringet capita inimicorum ſuorum : verticem capilli perambulãtium in delictis ſuis.

Dixit Dominus, Ex Baſan, convertam : converwiem Pan będźie mieſzkał ná wieki.

Woz Boży dźieśiaćia tyśięcy rozmáity, tyśiące weſelących ſię : Pan między niemi ná Synái w świątnicy.

Wſtąpiłeś ná wyſokość, poymałeś poymáne : nábrałeś dárow w ludźiách.

Też y niewierzące : áby Pan Bog mieſzkał.

Błogosłáwiony Pan ná káżdy dźień : ſzczęśliwą uczyni drogę nam Bog zbáwienia náſzego.

Bog náſz Bogiem zbáwiáiącym : y Páńskie, Páńskie wyśćie z śmierći.

Wſzákże Bog potłucze głowy nieprzyiáćioł ſwoich : wierzch włoſu, ktorzy chodzą w wyſtępkách ſwoich.

Rzekł Pan, Náwrocę z Bázán : náwrocę w głę-

tam in profundum maris.

Vt intingatur pes tuus in sangvine: lingva canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Viderunt ingressus tuos Deus: ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto.

Prævenerunt principes conjuncti psallentibus: in medio juvencularum tympanistriarum.

In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israël.

Ibi Beniamin adolescentulus: in mentis excessu.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephtali.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Ierusalem: tibi offerent reges munera.

w głębokość morską.

Aby się omoczyłá nogá twoiá we krwi: y ięzyk psow twoich z nieprzyiaćioł w teyże.

Widźieli postępowánia twoie Boże, postępowániaBogá mego: krolá moiego, ktory iest w świątnicy.

Vprzedźili Xiążętá złączeni z śpiewáiącemi: w pośrodku młodźiuchnych bębenniczek.

W kośćiele błogosławćie Bogu: Pánu źrodeł Izráelskich.

Tám Beniámin młodźiuchny: w záchwyceniu myśli.

Xiążętá ludá, wodzowie ich: Xiążęta Zábulon, y Xiążętá Nephtáli.

Przykaż Boże mocy twoiey: umocniy to Boże, coś w nas spráwił.

Od kośćiołá twego w Ieruzalem: tobie ofiáruią krolowie dáry. Po-

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos, qui probati sunt argento.

Dissipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthyopia præveniet manus ejus Deo.

Regna terræ cantate Deo: psallite Domino.

Psallite Deo, qui ascendit super cælum cæli: ad orientem.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date gloriam Deo super Israël: magnificentia ejus, & virtus ejus in nubibus.

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israël: ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus.

Pogrom zwierze trzćinne, zgromadzenie bykow między krowámi narodow: áby wypchneli te, ktorzy sa doświádczeni iáko srebro.

Rozprosz narody, ktore woien chcą, przyidą posłowie z Ægyptu: Murzyńska źiemiá uprzedźi z rękámi swemi do Bogá.

Krolestwá źiemskie śpiewayćie Bogu: grayćie Pánu

Grayćie Bogu, ktory wstąpił ná niebo nád niebá: ná wschod słońcá.

Oto da głosowi swemu głos mocy: dayćie chwałę Bogu nád Izráelem, wielmożność iego, á moc iego w obłokách.

Dźwny Bog w świętych swoich Bog Izráelski: ten da moc y siłę ludowi swemu, błogosłáwiony Bog.

PSALMVS LXVIII.

ARGUMENT.

Dawid opowiáda mękę Páńską, zgubę żydow, y nowy Kościoł Chrześćiáńſki, záwiera w ſobie ten Pſalm proroctwo o końcu Chryſtuſowym, zá ktory założył ſobie zbáwienie náſze.

Ieſt ten Pſalm dla tych, ktorzy będą przemienieni, to ieſt, náwroca ſię z pogáńſtwá do wiáry Chryſtuſowey.

SAlvum me fac Deus: quoniam intraverunt aquæ uſq; ad animã meam.

Infixus ſum in limo profundi: & non eſt ſubſtãtia.

Veni in altitudinem maris: & tempeſtas demerſit me.

Laboravi clamans, raucæ factæ ſunt faces meæ: defecerunt oculi mei, dum ſpero in Deum meum.

Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

Confortati ſunt qui

WYbaw mię Boże: boć weſzły wody áż do duſze moiey.

Vlgnałem w błoćie głębokośći: y dná nie máſz.

Przyſzedłem ná głębokość morską: á náwáłność mię przynurzyłá.

Sprácowałem ſię woláiąc, ochrápiáło gárdło moie: uſtáły oczy moie, gdy mam nádźieię w Bogu moim.

Rozmnożyli ſię nád włoſy głowy moiey: ktorzy mię máią w nienawiśći bez przyczyny.

Zmocnili ſię ktorzy mię nieſprá-

persecuti sunt me inimici mei injustè: quæ non rapui, tunc exolvebam.

Deus, tu scis insipientiam meam: & delicta mea à te non sunt abscondita.

Non erubescant in me, qui expectant te Domine: Domine virtutum.

Non confundantur super me: qui quærunt te Deus Israël.

Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciē meam.

Extraneus factus sum fratribus meis: & peregrinus filijs matris meæ.

Quoniam zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Et operui in jejunio animam meam: & factum est in opprobrium mihi.

niesprawiedliwie prześládowáli nieprzyiaćiele moi: czegom nie wydárł tedym płáćił.

Boże, ty znasz głupstwo moie: á występki moie nie sa tobie táyne.

Niech nie będą záwstydzeni dla mnie ći ktorzy ćię oczekiwáią Pánie: Pánie zastępow.

Niech nie będą pohánbieni dla mnie: ktorzy ćię szukáią Boże Izráelski.

Bom dla ćiebie znosił uragánie: zelżywość okrywáłá oblicze moie.

Stałem się obcym bráći moiey: y cudzoźiemcem synom mátki moiey.

Bo mię zawisna miłość domu twego gryzłá: á uragánia uragáiacych tobie, spádły ná mię.

Y okryłem w pośćie duszę moię: y stáło mi uragániem.

Et poſui veſtimentum meum cilicium: & factus ſum illis in parabolam.

Y oblokłem miáſto ſzáty włośiennicę: y ſtałem ſię im przypowieśćia.

Adverſum me loquebantur qui ſedebant in porta: & in me pſallebant qui bibebant vinum.

Mowili przećiwko mnie, ktorzy śiedźieli w bramie: y śpiewáli przećiw mnie ktorzy pili wino.

Ego verò orationem meam ad te Domine: tempus beneplaciti Deus.

Ale ia modlitwę moię do ćiebie Pánie: czás upodobánia mego Boże.

In multitudine miſericordiæ tuæ exaudi me: in veritate ſalutis tuæ.

W wielkośći miłośierdźia twego wyſłuchay mię: w prawdźie zbáwienia twego.

Eripe me de luto, ut non infigar: libera me ab his, qui oderunt mè, & de profundis aquarum.

Wyrwiy mię z błotá, ábym nie ulgnął: wybaw mię od tych ktorzy mię nienáwidzą, y z głębokośći wod.

Non me demergat tempeſtas aquæ, neque abſorbeat me profundum: neque urgeat ſuper me puteus os ſuum.

Niech mię nie zátapia náwáłność wody, áni mię niech nie pożera głębokość: áni niech niezáwiera nádemną ſtudnia wierzchu ſwego.

Exaudi me Domine, quoniam benigna eſt mi-

Wyſłuchay mię Pánie, bo łáskáwe ieſt miłośierdźie

sericordia tua: secundùm multitudinem miserationum tuarum respice in me.

Et ne avertas faciem tuam à puero tuo: quoniam tribulor, velociter exaudi me.

Intende animæ meæ, & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

Tu scis improperium meum, & confusionem meam: & reverentiam meam.

In conspectu tuo sunt omnes, qui tribulant me: improperium expectavit cor meum, & miseriam.

Et sustinui qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inveni.

Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potaverunt me aceto.

Fiat mensa eorum co-

dźie twoie: według mnostwá litośći twoich weyrzyi ná mię.

A nie odwracay oblicza twego od sługi swego: bom iest w utrapieniu, prędko wysłuchay mię.

Przybliż się ku duszy moiey, á wybaw ią: dla nieprzyiaćioł moich wyrwiy mię.

Ty znasz poháńbienie moie, y zelżywość moię: y wstyd moy.

Przed oczymá twemi są wszyscy ktorzy mię trapią: uragánia y nędze czekáło serce moie.

Y czekałem ktoby się społem smęćił, á nie było: y ktoby pośieszył, á nie ználazłem.

Y dáli żołć ná pokarm moy: á w prágnieniu moim nápawáli mię octem.

Niechay będźie stoł

ich

ram ipsis in laqueum: & in retributiones,& in scandalum.

Obscurentur oculi eorum ne videant: & dorsum eorum semper incurva.

Effunde super eos iram tuam: & furor iræ tuæ comprehendat eos.

Fiat habitatio eorum deserta: & in tabernaculis eorum, non sit qui inhabitet.

Quoniam quem tu percusisti, persecuti sunt, & super dolorem vulnerum meorum addiderunt.

Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: & non intrent in justitiam tuam.

Deleantur de libro viventium: & cum justis non scribantur.

ich przed niemi śidłem: y ná zapłáty, y ná upadek.

Niech się záćmią oczy ich áby nie widźieli: á grzbietu ich záwżdy náchylay.

Wyley ná nie gniew twoy: y zápálczywość gniewu twego niech ie ogárnie.

Mieszkánie ich niech się stánie puste: á w przybytkách ich, niechay nie będźie ktoby mieszkał.

Bo ktoregoś ty zránił, prześládowáli: á ná boleśći ran moich náddáwáli.

Przydayże niepráwość ku niepráwośći ich: á niech nie wchodza do spráwiedliwośći twoiey.

Niechay będą wymázáni z ksiąg żyiących: á niech z spráwiedliwemi nie będą wpisani.

Iamći

Ego sum pauper & dolens: salus tua Deus suscepit me.

Laudabo nomen Dei cum cantico: & magnificabo eum in laude.

Et placebit Deo super vitulum novellum: cornua producentem & ungulas.

Videant pauperes, & lætentur: quærite Deum, & vivet anima vestra.

Quoniam exaudivit pauperes Dominus: & vinctos suos non despexit.

Laudent illum cæli & terra: mare, & omnia reptilia in eis.

Quoniam Deus salvam faciet Sion: & ædificabuntur civitates Iuda.

Et inhabitabunt ibi: & hæreditate acquirent eam.

Et semen servorum

Iamći iest ubogi y zboláły: zbáwienie twoie Boże wspomogło mię.

Będę chwalił imię Boże pieśnią: y wielbić go będę chwałą.

A przyiemni będą Pánu niźli młode ćielę: ktoremu rogi y kopytá podrastáią.

Niech widzą ubodzy, á niech się wesela: szukayćie Bogá, á będźie żyłá dusza wászá.

Abowiem Pan wysłuchał ubogich: á więźniámi swemi nie wzgárdził.

Niechay go chwalą niebiosa, y ziemiá: morze y wszytek płaz ná nich.

Abowiem Bog zbáwi Syon: y będą zbudowáne Miásta Iudzkie.

Y będą tám mieszkáć: y dostáną iey dźiedźictwem.

Y násienie sług iego

ejus posſidebit eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

otrzyma ią: á ktorzy miłuią imię iego, będą w niey mieſzkáć.

PSALMVS LXIX.

ARGUMENT.

Ten Pſalm ſześć wierſzy ma też, co ſa w Pſalmie 39. y tám ich ieſt wytożenie. Vżywał záś Dawid Pſalmu tego, gdy mu grzechy iego na pámięć przychodźiły. Prorokuie táko mieli bydź zeſromoceni nieprzyiaćiele Páná Chryſtuſa, á że ći, ktorzy go ſzukáią, radowáć ſię będą. Vczy nas co mamy czynić, kiedy grzechy ná pámięć przychodzą, y że mamy záwſze ufáć w Pánu Bogu, teżeli chcemy zbáwienia doſtąpić.

DEus in adjutoriũ meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina.

BOże weyrzyi ku wſpomożeniu memu; Pánie poſpieſz ſię ku rátunku memu.

Confundantur & revereantur: qui quærunt animam meam.

Niechay będą záwſtydzeni y poháńbieni: ktorzy ſzukáią duſze moiey.

Avertantur retrorſum & erubeſcant: qui volunt mihi mala.

Niech ſię obroca ná wſtecz, á niech ſię záwſtydza: ktorzy mi chcą złego.

Avertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi, euge, euge.

Niech ſię nátychmiaſt obroca ze wſtydem: ktorzy mi mowią, ehey, ehey.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant ſemper: Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

Ego verò egenus & pauper ſum: Deus adjuva me.

Adjutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Niech ſię weſelą y ráduią w tobie wſzyſcy ktorzy ćię ſzukáią, á niech záwzdy mowią: niechay uwielbion będźie Pan, ktorzy miłuią zbawienie twe.

A iam ieſt ubogi y żebrak: Boże wſpomoż mię.

Pomocnikiem moim y wybáwićielem ieſteś ty moim: Pánie nie omieſzkayże.

PSALMVS LXX.

ARGUMENT.

Sławni byli względem posłuſzeńſtwá Synowie Ionádábá Ierem: 25. *Ci kiedy Ieremiaſz Prorok przepowiádał káry Boſkie, dobrowolnie pośli do Bábilonu w niewolą; á potym drudzy zá nimi; Wich oſobie proſzących Bogá o wolność, ten Pſalm ieſt nápiſany; Z drugiey ſtrony zda ſię, że ten Pſalm złożył Dawid ná ten czás, kiedy będąc iuż ſtárym, y na śiłach zwątlony, nieprzyiaćiele iego, myślili go zrzućić z Kroleſtwá. Proſi tu Páná Bogá, áby raczył bydź obrońcą iego, á nie oddalał go od obliczá ſwego, oſobliwie gdy zgáśnie pobożność, á nieprawość obfitować będźie, y żeby zeſromoceni zoſtali nieprzyiaćiele iego.*

Vczy nas swym przykładem, aby każdy sprawiedliwy w Panu Bogu, uprzeyma nádźieię miał.

IN te Domine speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me, & eripe me.

W Tobiem Pánie nádźieię miał, niech nie będę pohánbion ná wieki: w spráwiedliwości twoiey wybaw mię y wyrwiy mię.

Inclina ad me aurem tuam: & salva me.

Nákłoń ku mnie uchá twego: á zbaw mię.

Esto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut salvum me facias.

Bądź mi Bogiem obrońcą, y mieyscem obronnym: ábyś mię zbáwił.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Abowiem twierdzá moiá: y ucieczká moiá iesteś ty.

Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de manu contra legem agentis, & iniqui.

Boże moy wyrwiy mię z ręki grzesznika: y z ręki przeciw zakonowi czyniącego y niespráwiedliwego.

Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine spes mea à juventute mea.

Abowiem tyś iest ćierpliwość moiá Pánie: Pánie nádźieio moiá od młodości moiey.

In te confirmatus sum ex utero: de ventre ma-

Przez ćiebiem iest umocniony: záraz z żywotá

mátki

tris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam.

Ne proijcias me in tempore senectutis: cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

Dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

Confundantur & de-

mátki moiey tyś iest obrońca moim.

O tobie śpiewánie moie záwzdy: iáko dźiwowisko ſtałem ſię wielom, á ty pomocnik mocny.

Niechay będą nápełnione uſtá moie chwałą, ábym śpiewał sławę twoię: cáły dźień wielmożność twoię.

Nie odrzucay mię czáſu ſtárośći: gdy uſtánie śiłá moiá, nie opuſzczay mię.

Abowiem mowili nieprzyiaćiele moi przećiwko mnie: á ktorzy ſtrzegli ná duſzę moię, rádę uczynili ſpołem.

Mowiąc, Bog go opuśćił: gońćie á poymayćie go, boć nie máſz kto, by wyrwał.

Boże nie oddalay ſię ode mnie: Boże moy poyrzyi ku pomocy moiey.

Niech będą záwſtydze-

ficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confuſione & pudore, qui quærunt mala mihi.

ni y niech uſtáną uwłaczáiący duſzy moiey: niech będą okryći zelżywośćią y wſtydem, ktorzy mi ſzukáią złego.

Ego autem ſemper ſperabo: & adijciam ſuper omnem laudem tuam.

A ia záwzdy nádźieię mieć będę: y przyczynię nád wſzytkę chwałę twoię

Os meum annuntiabit juſtitiam tuam: tota die ſalutare tuum.

Vſtá moie będą opowiádáć ſpráwiedliwość twoię: cáły dźień zbáwienie twe

Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor juſtitiæ tuæ ſolius.

Iżem w piśmie ia nie biegły, wnidę w możnośći Páńskie: Páníe będę wſpominał ſpráwiedliwość ćiebie ſamego.

Deus docuiſti me à juventute mea: & uſque nunc pronuntiabo mirabilia tua.

Boże uczyłeś mię z młodośći moi y: y aż dotąd będę opowiádał cudá twoie.

Et uſque in ſenectam, & ſenium: Deus ne derelinquas me.

Y áż do ſtárośći y ſędźiwośći: Boże nie opuſzczay mię

Donec annuntiem brachium tuum: generationi omni, quæ ventura eſt.

Aż opowiem rámię twe: wſzelkiemu narodowi, ktory ma przyiść.

Potentiam tuam, &

Moc twoię y ſpráwiedliwość

justitiam tuam Deus usque in altissima, quæ fecisti magnalia: Deus quis similis tibi.

dliwość twoię Boże, áż do wysokości, wielkie rzeczy ktoreś uczynił: Boże ktoż podobien tobie.

Quantas ostendisti mihi tribulationes multas, & malas, & conversus vivificasti me: & de abyssis terræ iterum reduxisti me.

Iáko wielkie ukazałeś mi ućiski liczne y złe: á náwroćiwszy się ożywiłeś mię, y z przepáści ziemskich znowu wywiodłeś mię.

Multiplicasti magnificentiam tuam: & conversus consolatus es me.

Rozmnożyłeś wielmożność twoię: á wroćiwszy się pośieszyłeś mię.

Nam & ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam: Deus psallam tibi in cythara, sanctus Israël.

Bo ia wysławiać będę tobie ná naczyniu pieśni prawdę twoię: Boże będęć grał ná cytrzę, święty Izráelski.

Exultabunt labia mea cùm cantavero tibi: & anima mea, quam redemisti.

Rozráduią się wárgi moie, kiedyć będę śpiewał: y dusza moiá ktoraś wykupił.

Sed & lingva mea tota die meditabitur justitiam tuam: cùm confusi & reveriti fuerint, qui quærunt mala mihi.

Ale y ięzyk moy cáły dzień będźie rozmyślał sprawiedliwość twoię: kiedy záwstydzeni y zelżeni będą, ktorzy mi szukáli złego.

PSAL-

PSALMVS LXXI.

ARGUMENT.

Oſtátni to ieſt Pſalm lubo go tu położono, nie ná końcu; w nim Dawid pod imieniem Sálomoná, á potym iáwnie Chryſtuſa opiſuie, prorokuiac o Krolestwie iego wiecznym.

DEus judicium tuum Regi da: & juſtitiam tuam filio Regis.

Iudicare populum tuum in juſtitia: & pauperes tuos in judicio.

Suſcipiant montes pacem populo: & colles juſtitiam.

Iudicabit pauperes populi, & ſalvos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum ſole, & ante lunam: in generatione & generationem.

Deſcendet ſicut pluvia in vellus: & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.

BOże day ſąd twoy Krolowi: á ſpráwiedliwość twoię ſynowi krolewskiemu.

Aby ſądźił lud twoy w ſpráwiedliwośći: á ubogie twe w rozſądku.

Niechay przyimą gory pokoy ludowi: á págorki ſpráwiedliwość.

Będźie ſądźił ubogie z ludu, y wybáwi ſyny ubogich: á uniży potwarcę.

Y będźie trwał z słońcem, y przed księżycem: ná pokolenie y pokolenie.

Znidźie iáko deſcz ná runo: á iako krople ná źiemię kápiące.

Wznidź.e

Orietur in diebus ejus juſtitia & abundantia pacis: donec auferatur luna.

Et dominabitur à mari uſque ad mare: & à flumine uſque ad terminos orbis terrarum.

Coram illo procident Æthiopes: & inimici ejus terram lingent.

Reges Tharſis, & inſulæ munera offerent: Reges Arabum, & Sabba dona adducent.

Et adorabunt eum omnes reges terræ: omnes Gentes ſervient ei.

Quia liberabit pauperem à potente: & pauperem, cui non erat adjutor.

Parcet pauperi & inopi: & animas pauperum ſalvas faciet.

Ex uſuris, & iniquitate redimet animas eorum

Wznidźie zá dni iego ſpráwiedliwość y obfitość pokoiu: áż zginie mieśiąc.

Y będźie pánował od morzá áż do morzá: y od rzeki áż do kráiow okręgu źiemie.

Przed nim będą padáć Murzynowie: á nieprzyiaćiele iego źiemię lizáć będą.

Krolowie Tárſis y wyſpy przynioſą dáry: Krolowie Arábſcy y Sábá przywiozą upominki.

Y będą mu ſię kłániáć wſzyſcy krolowie źiemſcy: wſzytkie narody będą mu służyć.

Abowiem wybáwi ubogiego od możnego: y nędznego, ktory nie miał pomocniká.

Przepuśći ubogiemu y niedoſtátecznemu: á duſze ubogich zbáwi.

Z lichwy y niepráwośći wykupi duſze ich: á imię

rum: & honorabile nomen eorum coram illo.

Et vivet, & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabunt de ipso semper: tota die benedicent ei.

imię ich uczćiwe przed nim.

A będźie żył, y dádzą mu z złotá Arábskiego, y będą się záwsze kłániáć dla niego: cáły dźień będą go błogosłáwić.

Et erit firmamentum in terra in summis montium, superextolletur super Libanum fructus ejus: & florebunt de civitate sicut fœnum terræ.

Y będźie utwierdzenie ná źiemi ná wierzchu gor: podnieśie się nád Liban urodzay iego, y rozkwitnie się z miástá iáko źiołá polne.

Sit nomen ejus benedictum in sæcula: ante solem permanet nomen ejus.

Niechay będźie imię iego ná wieki błogosłáwione: przed słońcem trwa imię iego.

Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.

Y będą w nim błogosłáwione wszytkie pokolenia źiemskie: wszytkie narody wielbić go będą.

Benedictus Dominus Deus Israël: qui facit mirabilia solus.

Błogosłáwiony Pan Bog Izráelski: ktory sam czyni cudá.

Et benedictum nomen majestatis ejus in æternum: & replebitur ma-

Y błogosłáwione imię iego ná wieki: y będźie nápełniona máje-

státem

jeſtate ejus omnis terra, fiat, fiat.

ſtatem iego wſzytká źiemiá, ſtań ſię, ſtań ſię.

PSALMVS LXXII.

ARGUMENT.

Opowiáda Dawid przyſłe zwyćięſtwo, ktore otrzymáć możemy z nieprzyiaćioł náſſych, ieżeli mocno przy Pánu Bogu trwáć będźiemy, znoſac ćierpliwie nędze y utrapienia tego żywotá; Dáie nam náukę, co czynić mamy, áby w nas Pan Bog mieſkał, y ábyśmy widzac złych obfitowánie y ſczęśćie, myśli náſſych od Páná Bogá nie odwracáli, ále wiedzac ich nieſtáteczność y odmiánę, cnoty ſię y pobożnośći záwſze trzymáli.

QVàm bonus Iſraël Deus: his qui recto ſunt corde.

Mei autem penè moti ſunt pedes: penè effuſi ſunt greſſus mei.

Quia zelavi ſuper iniquos: pacem peccatorum videns.

Quia non eſt reſpectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum.

In labore hominum non

IAko dobry Bog Izráelczykow: tym ktorzy ſa proſtego ſercá.

Ale moie nogi máło ſię nie potknęły: máło nie ſzwánkowáły kroki moie.

Iżem był żárliwy ná przećiw złośnikom: widzac pokoy grzeſznych.

Abowiem nie máſz względu ná śmierć ich: áni przedłużenia w utrapieniu ich.

W pracy ludzkiey nie

ſunt: & cum hominibus non flagellabuntur.

Ideò tenuit eos ſuperbia: operti ſunt iniquitate, & impietate ſua.

Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum: tranſierunt in affectum cordis.

Cogitaverunt, & locuti ſunt nequitiam: iniquitatē in excelſo locuti ſunt.

Poſuerunt in cælum os ſuum: & lingva eorum tranſivit in terra.

Ideò convertetur populus meus hîc: & dies pleni invenientur in eis.

Et dixerunt: Quomodo ſcit Deus? & ſi eſt ſcientia in excelſo?

Ecce ipſi peccatores, abundantes in ſæculo: obtinuerunt divitias.

Et dixi: Ergo ſine cauſa juſtificavi cor meum: & lavi inter innocentes manus meas.

ſa: y z ludźmi nie będą karáni.

Y przetoż ie pychá zięłá: okryli ſię niepráwoścĺa y niezbożnoścĺa ſwą.

Wyſtąpiłá iákoby z tłuſtoścĺ niepráwość ich: puśćili ſię zá żądzámi ſercá.

Myślili y mowili złość: niepráwość ku gorze mowili.

Podnieśli w niebo uſtá ſwoie: á ich ięzyk przechodźił po źiemi.

Y przetoż lud moy obroći ſię tu: y dni pełne nayda ſię między nimi.

Y mowili: lákoż wie Bog? á ieśli ieſt wiádomość ná wyſokośći?

Oto ći grzeſznicy, á obfituiący ná świećie: otrzymáli bogáctwá.

Y rzekłem: Tomći tedy pożno uſpráwiedliwiał ſercе ſwe: y omywałem między niewinnymi ręce moie

Y byłem

Et fui flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis.

Si dicebam, narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

Existimabam ut cognoscerem hoc: labor est ante me.

Donec intrem in sanctuarium Dei: & intelligam in novissimis eorum.

Verùmtamen propter dolos posuisti eis: dejecisti eos, dum allevarentur.

Quomodo facti sunt in desolationem, subitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam.

Velut somnium surgentium Domine: in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nescivi.

Y byłem biczowan cały dzień: á karánie moie ráno.

Ieślim mowił, ták mowić będę: otom rodzay synow twoich potępił.

Myślíłem ábym to zrozumiał: praca to przedemna.

Aż wnidę do świątnice Bożey: y zrozumiem ich dokończenie.

Bo záprawdę dla zdrad, nágotowałeś im: zrućiłeś ie gdy się podnośili.

Iákoż spustoszeli: nátychmiast ustáli, zginęli dla niepráwości swoiey.

Iáko sen ustawáiacych Pánie: w mieście twym obraz ich wniwecz obrócisz.

Bo się zápaliło serce moie, y odmieniły się biodrá moie: y iam wniwecz obrocony, á nie wiedźiałem.

Vt jumentum factus ſum apud te: & ego ſemper tecum.

Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxiſti me: & cum gloria ſuſcepiſti me.

Quid enim mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei: & pars mea Deus in æternum.

Quia ecce, qui elongant ſe à te, peribunt: perdidiſti omnes, qui fornicantur abs te.

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt: ponere in Domino Deo ſpem meam.

Vt annuntiem omnes prædicationes tuas: in portis filiæ Sion.

láko bydlę ſtałem ſię u ćiebie: á ia záwſze z toba.

Viałeś mię zá práwą rękę moię: á według woli twoiey prowádźiłeś mię, y przyiałeś mię z chwałą.

Bo coż ia mam w niebie? ábo czegom chćiał ná źiemi oprocz ćiebie?

Vſtáło ćiáło moie, y ſerce moie: Boże ſercá mego, y częśći moiá Boże ná wieki.

Bo oto ktorzy ſię oddaláią od ćiebie, zginą: zátráćiłeś wſzytkie, ktorzy cudzołożą od ćiebie.

Ale mnie dobrze ieſt trwáć przy Bogu: pokłádáć w Pánu Bogu nádźieię moię.

Abym opowiádał wſzytkie chwały twoie: w bramách Corki Syońskiey.

PSAL-

PSALMVS LXXIII.

ARGUMENT.

Opisuie Dawid zepsowánie y zruinowánie pierwszego Kościoła w Ieruzalem przez Antyochá; Pan Bog dopuścił to dla grzechow ludu Zydowskiego, prosi áby raczył uśmierzyć gniew swoy, dla obietnice dáney ludowi temu, iż mieli osiagnać ziemię obiecána. Prorokuie przytym o przyściu Messyaszá, y iáko miáło bydź wyznawáne Imię iego w Syonie, nápomina nas tákże, áby opuściwszy stáránie o rzeczách doczesnych, mieliśmy pilność o wiecznych.

UT quid Deus repulisti in finem? iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ.

Memor esto congregationis tuæ: quam possedisti ab initio.

Redemisti virgam hæreditatis tuæ: mons Sion, in quo habitasti in eo.

Leva manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto?

PRzeczżeś Boże odegnał do koncá: rozgniewáłá się zápálczywość twoiá ná owce pástwiská twego.

Wspomniy ná zgromádzenie twoie: ktoreś posiadł od początku.

Odkupiłeś szczep dziedzictwá twego: gorá Syon ná ktoreyeś mieszkał.

Podnieś ręce twoie ná pychy ich na koniec: iáko wiele nárobił nieprzyiaćiel w świątnicy.

Y chlu-

Et gloriati sunt, qui oderunt te: in medio solemnitatis tuæ.

Posuerunt signa sua, signa: & non cognoverunt, sicut in exitu super summũ.

Quasi in silva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum: in securi & ascia dejecerunt eam.

Incenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui.

Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: quiescere faciamus omnes dies festos Dei à terra.

Signa nostra non vidimus, jam non est propheta: & nos non cognoscet ampliùs.

Vsquequo Deus improperabit inimicus? irritat adversarius nomen tuum in finem?

Vt quid avertis manum

Y chlubili się ktorzy ćię nienáwidzą: w pośrodku świętá uroczyſtego twego

Położyli znáki ſwoie, znáki: á nie poználi iáko ná wyiśćiu ná wierzch.

Iáko w leśie drzew śiekie rámi wyrębowáli drzwi iego pośpołu: toporem y oſzkárdem obaláli ie.

Zápalili ogniem świątnicę twą: ná źiemi ſplugáwili przybytek imienia twego.

Mowili w ſercu ſwoim rodzay ich pośpołu: uczyńmy że uſtáną wſzytkie świętá Boże ná źiemi.

Znákow náſzych nie widźiliśmy: iuż nie máſz proroká: y iuż nas więcey nie pozna.

Dokądże Boże nieprzyiaćiel uragáć będźie? drażni przećiwnik imię twe do końcá?

Czemuſz odwracaſz

rękę

tuam, & dexteram tuam: de medio sinu tuo in finem.

Deus autem rex noster ante sæcula: operatus est salutem in medio terræ.

Tu confirmasti in virtute tua mare: contribulasti capita draconum in aquis.

Tu confregisti capita draconis: dedisti eum escam populis Æthiopum.

Tu dirupisti fontes & torrentes: tu siccasti fluvios Ethan.

Tuus est dies, & tua est nox: tu fabricatus es auroram & solem.

Tu fecisti omnes terminos terræ: æstatem & ver tu plasmasti ea.

Memor esto hujus, inimicus improperavit Domino: & populus insipiens incitavit nomen tuum.

Ne tradas bestijs ani-

rękę twoię: y práwicę twoię z pośrzodku zánádrzá twego do końcá.

Ale Bog Krol náſz przed wieki: ſpráwił zbáwienie w pośrzodku źiemie.

Tyś utwierdźił moca twoią morze: pokruſzyłeś głowy ſmokow w wodách.

Tyś potárł głowy ſmokowe: dałeś go ná pokarm ludźiom Murzyńskim.

Tyś przerwał źrzodłá y potoki: tyś wyſuſzył rzeki Ethán.

Twoyći ieſt dźień, y twoiá ieſt noc: tyś uczynił zorze y słońce.

Tyś uczynił wſzytkie gránice źiemie: láto y wioſnę tyś ie ſpráwił.

Pámiętay ná to, nieprzyiaćiel uragał Pánu: á lud bezrozumny draźnił imię twoie.

Nie podaway beſtyom

mas confitentes tibi: & animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem.

Reſpice in teſtamentum tuum: quia repleti ſunt, qui obſcurati ſunt, terræ domibus iniquitatum.

Ne avertatur humilis factus confuſus: pauper & inops laudabunt nomen tuum.

Exurge Deus, judica cauſam tuam: memor eſto improperiorum tuorum, eorum, quæ ab inſipiente ſunt, tota die.

Ne obliviſcaris voces inimicorum tuorum: ſuperbia eorum, qui te oderunt, aſcendit ſemper.

duſz wyznawáiacych ćiebie: y duſz ubogich twoich nie zápominay do końcá.

Weyrzyi ná teſtáment twoy: ábowiem nápełnieni ſą naypodleyśi ná źiemi domow niepráwośći.

Niech ſię nie wráca nędznik záwſtydzony: ubogi á niedoſtáteczny będą chwalić imię twoie.

Powſtań Boże, rozſądź ſpráwę moię: pomniy ná poháńbienia twoie, te ktore ſię dźieią od głupiego cáły dźień.

Nie zápominay głoſow nieprzyiaćioł twoich: pychá tych, ktorzy ćię nienáwidzą, ku gorze idźie záwſze.

PSALMVS LXXIV.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie prorokuie Dawid o ſpráwách Páná Chry-

Chrystusa y iego Apostołow, iáko mieli Kościoł stánowić, lud grzeßny od grzechu odwodźić, grożeniem sądu Bożego, y ogniem piekielnym. Iże ná sądźie Bożym stáwieni będą wßyscy Mocarze tego świátá. Vczy nas iáko się pychy strzedz mamy.

COnfitebimur tibi Deus: confitebimur & invocabimus nomen tuum.

Narrabimus mirabilia tua: cùm accepero tempus, ego juſtitias judicabo.

Liquefacta eſt terra, & omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas ejus.

Dixi iniquis, nolite inique agere: & delinquentibus, nolite exaltare cornu.

Nolite extollere in altum cornu veſtrum: nolite loqui adverſus Deum iniquitatem.

Quia neque ab oriente, neque ab occidente, neq;

WYznawáćći będźiemy Boże: wyznawáć będźiemy y wzywáć imienia twego.

Opowiádáć będźiemy dźiwne ſpráwy twoie: gdy wezmę czás, ia ſpráwiedliwośći ſadźić będę.

Roztopiłá ſię źiemiá, y wſzyſcy mieſzkáiacy ná niey: iam umocnił filary iey.

Mowiłem niepráwym, nie czyńćie niepráwośći: á wyſtępnym, nie podnośćie pychy.

Nie podnośćie ku gorze pychy wáſzey: nie mowćie przećiw Bogu niepráwośći.

Bo áni od wſchodu, áni od zachodu, áni od

à desertis montibus: quoniam Deus judex est.

Hunc humiliat, & hunc exaltat: quia calix in manu Domini, vini meri plenus misto.

Et inclinavit ex hoc in hoc, verùmtamen fæx ejus non est exinanita: bibent omnes peccatores terræ.

Ego autem annuntiabo in sæculum: cantabo Deo Iacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam: & exaltabuntur cornua justi.

puſtych gor: ábowiem Bog ieſt ſędźia.

Tego poniża, á owego podwyżſza: bo w ręce Páńskiey ieſt kielich winá ſzczerego, pełen zmieſzánia.

Y náchyli z tego w ow, wſzákże drożdże iego nie wylały ſię: będą pić wſzyſcy grzeſznicy źiemie.

A ia będę opowiádał náwieki: będę śpiewał Bogu Iákobowemu.

Y wſzytkie rogi grzeſznikow połamie: á rogi ſpráwiedliwego będą wywyżſzone.

PSALMVS LXXV.

ARGUMENT.

Opowiáda Prorok przyſłe zwyćięſtwo, ktore miał lud Boży odnieść nad Senácherybem woyſk Aſſyryiſkich Hermánem, ktoremu 183. *tyśięcy woyſká Anioł zabił,* 4. Reg: 19. *Prorokuie iáko Pan Bog w człowieczeńſtwie*

ſtwie miał bydź uznan w źiemi Zydowſkiey, iáko czáſu pokoiu narodźić ſię miał, y bydź przykładem wielkiey światobliwośći całemu światu, ktorey głupi y łákomi ludźie przyiáć nie chćieli, iáko z niey y pyßni nic pożytku nie zbiora. Wſpomina y o ſrogośći ſadow Bożych nád tákowymi, y wſpomina, áby człowiek ſluby uczynione Bogu pełnił, dáiąc náukę, co czynić mamy, aby Pan Bog w nas mießkał.

NOtus in Iudæa Deus: in Iſraël magnum nomen ejus.

Et factus eſt in pace locus ejus: & habitatio ejus in Sion.

Ibi confregit potentias arcuum: ſcutum, gladium, & bellum.

Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis: turbati ſunt omnes inſipientes corde.

Dormierunt ſomnum ſuum: & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus ſuis.

Ab increpatione tua Deus Iacob: dormitave-

ZNáiomy Bog w Iudźie, w Izráelu wielkie imię iego.

Y ſtáło ſię w pokoiu mieyſce iego: y mieſzkánie iego ná Syonie.

Tám połamał mocnośći łukow: tarczą, miecz, y woynę.

Ty oświecáiący dźiwnie z gor wiekuiſtych: ſtrwożyli ſię wſzyſcy głupiego ſercá.

Záſnęli ſnem ſwoim: á nic nie náleźli bogacze w rękách ſwoich.

Od fukánia twego Boże lákob: drzymáli

runt qui ascenderũt equos.

Tu terribilis es, & quis resistet tibi? extunc ira tua.

De cœlo auditum fecisti judicium: terra tremuit & quievit.

Cùm exurgeret in judicium Deus: ut salvos faceret omnes mansuetos terræ.

Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: & reliquiæ cogitationis diem festum agent tibi.

Vovete & reddite Domino Deo vestro: omnes, qui in circuitu ejus affertis munera.

Terribili, & ei, qui aufert spiritum principum: terribili apud reges terræ.

ći co wśiádáli ná konie.

Tyś iest strászliwy, á ktoż się sprzećiwi tobie? odtąd gniew twoy.

Z niebá dałeś słyszeć sąd: źiemiá zádrzáłá y zámilkłá.

Gdy powstawał Bog ná sąd: áby wybáwił wszytkie ćiche źiemie.

Bo myśl człowiecza będźie wyznawáłá ćiebie: á ostátki myśli będąć świę to święćić.

Sluby czyńćie, á oddawayćie Pánu Bogu wászemu: wszyscy, ktorzy około niego przynośićie dáry

Strászliwemu, á temu, ktory odeymuie duchá Xiążętom: stráznemu u krolow źiemskich.

PSALMVS LXXVI.

ARGUMENT.

Psalm ten Asaf ná instrumenćie názwánym Idithum grał: á w osobie ludu swego opisuie utrapienie

iego

iego: uczy nas przykładem swoim, ábyśmy się ućiekáli do Páná Bogá we wßytkich potrzebách náßych, y nie uſtawáli modlić się iemu, ábyśmy żodzą y kochánie świátá tego w ſobie tłumili, przekładáiąc náde wßytko Páná Bogá náßego.

VOce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Deum, & intendit mihi.

In die tribulationis meæ Deum exquiſivi, manibus meis nocte contra eum: & non ſum deceptus.

Renuit conſolari anima mea: memor fui Dei & delectatus ſum, & exercitatus ſum, & defecit ſpiritus meus.

Anticipaverunt vigilias oculi mei: turbatus ſum, & non ſum locutus.

Cogitavi dies antiquos: & annos æternos in mente habui.

Et meditatus ſum nocte cum corde meo: &

GŁoſem moim wołałem do Páná: głoſem moim do Bogá, y wyſłuchał mię.

W dźień utrapienia mego ſzukałem Bogá, rękámi memi w nocy ku niemu: á nie ieſtem omylony.

Niechćiáłá ſię dáć pocieſzyć duſzá moiá: wſpomniałem ná Bogá, y kochałem ſię, y rozumiałem, y uſtał duch moy.

Vprzedzáły ſtraże nocne oczy moie: ztrwożyłem ſię, á nie mowiłem.

Rozmyślałem dni ſtárodawne: y roki wieczne miałem ná pámięći.

Y rozważałem w nocy w ſercu moim: y ćwiczyłem

exercitabar, & ſcopebam ſpiritum meum.

Numquid in æternum proijciet Deus: aut non apponet, ut complacitior ſit adhuc?

Aut in finem miſericordiam ſuam abſcindet: à generatione in generationē.

Aut obliviſcetur miſereri Deus: aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas?

Et dixi, nunc cœpi: hæc mutatio dexteræ Excelſi.

Memor fui operum Domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adventionibus tuis exercebor.

Deus in ſancto via tua, quis Deus magnus ſicut Deus noſter? tu es

łem ſię, y umiátałem Duchá moiego.

Izali ná wieki Bog odrzućí? czyli nie przyda áby ieſzcze był łáskaw?

Czyli do końcá odetnie miłośierdźie ſwoie: od rodzáiu áż do rodzáiu.

Czyli Bog zápomni zmiłować ſię: ábo w gniewie ſwym zátrzyma litośći ſwoie?

Y rzekłem, teraz począłem: tá ieſt odmiáná práwicy Naywyżſzego.

Wſpomniałem ná ſpráwy Páńskie: bo będę pámiętał ná cudá twoie od początku.

Y będę rozmyślał o wſzytkich ſpráwách twoich: y będę ſię ćwiczył w wynálazkách twoich.

Boże w świątośći drogá twoiá, ktoryż Bog wielki iáko Bog náſz? tyś ieſt

Bog

Deus, qui facis mirabilia.

Notam fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Iacob & Ioseph.

Viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ: & timuerunt, & turbatæ sunt abyssi.

Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes.

Etenim sagittæ tuæ transeunt: vox tonitrui tui in rota.

Illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ: commota est, & contremuit terra.

In mari via tua, & semitæ tuæ in aquis multis: & vestigia tua non cognoscentur.

Deduxisti sicut oves populum tuum: in manu Moysi & Aaron.

Bog ktory cudá czyni.

Oznáymiłeś między narody moc twoię: odkupiłeś rámieniem twoim lud twoy, syny Iákobá y Iozefá.

Vyrzáły ćię wody Boże, uyrzáły ćię wody: y ulękły się, y wzruszyły się przepáśći.

Wielkość szumu wod: obłoki głos wypuściły.

Ale y strzáły twoie przechodzą: głos grzmotu twego ná koło.

Błyskáwice twoie okrąg ziemie oświecáły: wzruszyłá się y zátrzęsłá ziemiá.

Ná morzu drogá twoiá, y ścieszki ná wodách wielkich: á śládow twoich znáć nie będzie.

Prowádziłeś lud twoy iáko owce: przez rękę Moyzeszá y Aároná.

PSALMVS LXXVII.

ARGUMENT.

Przypomina Prorok dobrodźieyſtwo Boże ludowi, nie pátrzac porzadku, ktore ſię pierwey álbo poźniey ſtáły; Pobudza do ſtáteczności w wierze y w boiáźni Bożey; do opuſczenia grzechu, ábyśmy nie byli niewdźięczni Bogu, a przez to nie przyſli o utrátę łáſki iego. Wylicza tákże y plagi, ktore ná Egypt Pan Bog przepuśćił, dla niewdźięczności ludu Zydowſkiego.

ATtendite populę meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei.

SŁuchayćie ludu moy zakonu mego: nákłońćie uchá ſwego ku słowom uſt moich.

Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio.

Otworzę w podobieńſtwách uſtá moie: będę powiádał przypowieści od początku.

Quanta audivimus, & cognovimus ea: & patres noſtri narraverunt nobis.

Iáko wielkieśmy rzeczy słyſzeli y poználi: y oycowie náśi powiádáli nam.

Non ſunt occultata à filijs eorum: in generatione altera.

Nie zátáiły ſię przed ſyny ich: w drugim narodźie.

Narrantes laudes Domini, & virtutes ejus: & mirabilia ejus quæ fecit.

Powiádáiąc chwały Páńskie, y mocy iego: y cudá iego ktore czynił.

Y wzbu-

Et ſuſcitavit teſtimonium in Iacob: & legem poſui in Iſraël.

Quanta mandavit patribus noſtris nota facere ea filijs ſuis: ut cognoſcat generatio altera.

Filij qui naſcentur, & exurgent: & narrabunt filijs ſuis.

Vt ponant in Deo ſpem ſuam, & non obliviſcantur operum Dei: & mandata ejus exquirant.

Ne fiant ſicut patres eorum: generatio prava & exaſperans.

Generatio quæ non direxit cor ſuum: & non eſt creditus cum Deo ſpiritus ejus.

Filij Ephrem intendentes & mittentes arcum: converſi ſunt in die belli.

Non cuſtodierunt te-

Y wzbudźił świádectwo w Iákobie: á zakon położył w Izráelu.

Iáko wielkie rzeczy roskazał oycom náſzym, áby ie oznáymili ſynom ſwoim: áby wiedźiał rodzay drugi.

Synowie ktorzy ſię národzą y powſtáną: y będą ie powiádać ſynom ſwoim.

Zeby pokłádáli w Bogu nádźieię ſwoię, á nie zápominali ſpraw Bożych: y pytáli ſię o mándátách iego.

Aby nie byli iáko oycowie ich: narod zły y draźniący.

Narod ktory nie proſtował ſercá ſwego: y nie był wierny Bogu duch iego.

Synowie Ephrem náćiągáiący y ſpuſzczáiący łuk: podáli tył w dźień woyny.

Nie ſtrzegli teſtámentu Bo-

ſtamentum Dei: & in lege ejus noluerunt ambulare.

Et obliti ſunt benefactorum ejus: & mirabilium ejus quæ oſtendit eis.

Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti: in campo Taneos.

Interrupit mare, & perduxit eos: & ſtatuit aquas quaſi in utre.

Et deduxit eos in nube diei: & tota nocte in illuminatione ignis.

Interrupit petram in eremo: & adaquavit eos velut in abyſſo multa.

Et eduxit aquam de petra: & deduxit tamquam flumina aquas.

Et appoſuerunt adhuc peccare ei: in iram excitaverunt Excelſum in inaquoſo.

tu Bożego: niechćieli chodźić w zakonie iego.

Y zápomnieli dobrodźieyſtw iego: y cudow iego ktore im ukazał.

Przed oczy ich czynił cudá w źiemi Egyptſkiey: ná polu Táneyſkim.

Rozerwał morze, y przeprowádźił ie: y záſtáwił wody iáko w skorzánym worze.

Y prowádźił ie w obłoku we dnie: á przez cáłą noc w roświeceniu ogniá.

Rozſzczepił skáłę ná puſzczy: y nápoił ie iáko w wielkiey głębokośći.

Y wywiodł wodę z opoki: y prowádźił wody iáko z rzeki.

A przydáli ieſzcze grzeſzyć przećiw iemu: wzruſzyli ku gniewu Naywyżſzego, ná mieyſcu bezwodnym.

Y kuſi-

Et tentaverunt Deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis.

Et male locuti sunt de Deo: dixerunt, Numquid poterit Deus parare mensam in deserto?

Quoniam percussit petrã & fluxerunt aquæ: & torrentes inundaverunt.

Numquid & panem poterit dare, aut parare mensam populo suo?

Ideò audivit Dominus, & distulit: & ignis accensus est in Iacob, & ira ascendit in Israël.

Quia non crediderunt in Deo: nec speraverunt in salutari ejus.

Et mandavit nubibus desuper: & januas cæli aperuit.

Et pluit illis manna ad manducandum: & panem cæli dedit eis.

Y kuśili Bogá w sercách swoich: prosząc pokarmu duszom swoim.

Y mowili źle o Bogu: rzekli, Iżali Bog może stoł zgotować ná puszczy?

Że uderzył w skáłę, y wypłynęły wody: y strumienie wezbráły.

Izali y chleb będźie mogł dáć: ábo nágotować stoł ludowi swemu.

Przetoż usłyszał Pan, y odłożył: y ogień zápalił się przećiw Iákobowi, y gniew powstał przećiw Izráelowi.

Bo nie wierzył w Bogá: áni mieli nádźieie w zbáwieniu iego.

Y roskazał obłokom zwierzchu: y otworzył forty niebieskie.

Y spuścił im mánnę ku iedzeniu: y dał im chleb niebieski.

Panem Angelorum manducavit homo: cibaria misit eis in abundantia.

Chlebá Anielskiego pożywał człowiek: posłał im pokármow dostátkiem.

Transtulit austrum de cælo: & induxit in virtute sua Africum.

Przeniosł wiátr południowy z niebá. y przywiodł moca swa wiátr z zachodu.

Et pluit super eos sicut pulverem carnes: & sicut arenam maris volatilia pennata.

Y spuścił ná nich mięso iáko proch: á iáko piasek morski ptástwo skrzydláste.

Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum.

Y upádło w pośrod ich obozu: około ich namiotow.

Et manducaverunt, & saturi sunt nimis, & desideriũ eorum attulit eis: non sũt fraudati à desiderio suo

Y iedli, y náiedli się bárdzo, y uczynił dosyć ich chćiwośći: nie byli omyleni w żadzy swoiey.

Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum: & ira Dei ascendit super eos.

Ieszcze pokármy ich były w gębách ich: á gniew Boży zstąpił ná nie.

Et occidit pingves eorum: & electos Israël impedivit.

Y pobił tłuszcze ich: á wybor Izráelczykow spętał.

In omnibus his peccaverũt adhuc: & non crediderunt in mirabilibus ejus.

W tym wszytkim ieszcze grzeszyli: y nie wierzyli cudom iego.

Y ustáły

Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni eorum cum feſtinatione.

Cùm occideret eos, quærebant eum: & revertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

Et rememorati ſunt, quia Deus adjutor eſt eorum: & Deus excelſus redemptor eorum eſt.

Et dilexerunt eum in ore ſuo: & lingva ſua mentiti ſunt ei.

Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamento ejus.

Ipſe autem eſt miſericors, & propitius fiet peccatis eorum: & non diſperdet eos.

Et abundavit ut averteret iram ſuam: & non accendit omnem iram ſuam.

Et recordatus eſt, quia

Y uſtáły w márnośći dni ich: y látá ich z prędkośćia.

Gdy ie zábiiał, ſzukáli go: y wracáli ſię, y rániuchno chodźili do niego.

Y wſpomnieli że Bog ieſt ich pomocnikiem: á Bog wyſoki ieſt ich odkupićielem.

Y miłowáli go uſty ſwemi: á ięzykiem ſwym kłámáli mu.

A ſerce ich nie było proſte ku niemu: áni byli wiernymi w teſtámenćie iego.

A on ieſt miłośierny, y miłośćiw będźie grzechom ich: y nie zátráći ich.

Y wiele czynił áby odwrácał gniew ſwoy: y nie zápalił wſzytkiego gniewu ſwego.

Y pámiętał, że byli

ćiáłem

caro sunt: spiritus vadens & non rediens.

Quoties exacerbaverunt eum in deserto: in iram concitaverunt eum in inaquoso.

Et conversi sunt, & tentaverunt Deum: & sanctũ Isráël exacerbaverunt.

Non sunt recordati manus ejus: die qua redemit eos de manu tribulantis.

Sicut posuit in Ægypto signa sua: & prodigia sua in campo Taneos.

Et convertit in sangvinem flumina eorum: & imbres eorũ, ne biberent.

Misit in eos cœnomyiam, & comedit eos: & ranam, & disperdidit eos.

Et dedit ærugini fructus eorum: & labores eorum locustæ.

Et occidit in grandine vineas eorum: & moros eorum in pruina.

ćiáłem: wiátr idący, á nie wracáiący się

Iáko często drażnili go ná puszczy: do gniewu pobudzáli go ná mieyscách bezwodnych.

Y wroćili się, y kuśili Bogá: y drażnili świętego Izráelskiego.

Nie pámiętáli ná rękę iego: w dzień ktory ie odkupił z ręki trapiącego.

Iáko pokázował w Egypćie znáki swoie: y cudá swe ná polu Táneyskim.

Y przemienił w krew rzeki ich: y deszcze ich, áby nie pili.

Puścił ná nie rozmáitą muchę, y kasałá ie: y żábę, y wygubiłá ie.

Y dał ich owoce chrząszczom: y robotę ich szárańczy.

Y porażił grádem winnice ich: á morwy ich mrozem.

Y podał

Et tradidit grandini jumenta eorum : & possessionem eorum igni.

Misit in eos iram indignationis suæ : indignationem, & iram, & tribulationem, immissiones per angelos malos.

Viam fecit semitæ iræ suæ, & non pepercit à morte animabus eorum : & jumenta eorum in morte conclusit.

Et percussit omne primogenitum in terra Ægypti : primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

Et abstulit sicut oves populum suum : & perduxit eos tanquam gregem in deserto.

Et deduxit eos in spe, & non timuerunt : & inimicos eorum operuit mare.

Et induxit eos in mon-

Y podał grádowi bydło ich : á máiętności ich ogniowi.

Puścił ná nie gniew zápálczywości swoiey : popędliwość y rozgniewánie, y utrapienie, przepuszczenia przez ánioły złe.

Vczynił drogę ścieszcze gniewu swego : nie wypuścił dusz ich od śmierći, y bydło ich w śmierći záwárł.

Y pobił wszytkie pierworodne w źiemi Egyptskiey : pierwiastki wszytkich prac ich w przybytkách Chám.

Y odiął lud swoy iáko owce : y prowádźił ie iáko stádo ná puszczy.

Y prowádźił ie w nádźiei, y nie bali się : á nieprzyiaćioły ich okryło morze.

Y przywiodł ie ná gorę po-

tem ſanctificationis ſuæ: montem, quem acquiſivit dextera ejus.

Et ejecit à facie eorum gentes: & ſorte diviſit eis terram in funiculo diſtributionis.

Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus Iſraël.

Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deum excelſum: & teſtimonia ejus non cuſtodierunt.

Et averterunt ſe, & non ſervaverũt pactum: quem admodum patres eorum, converſi ſunt in arcũ pravũ

In iram concitaverunt eum in collibus ſuis: & in ſculptilibus ſuis, ad æmulationem eum provocaverunt.

Audivit Deus, & ſprevit: & ad nihilum redegit valde Iſraël.

Et repulit tabernacu-

rę poświęcenia ſwego: gorę ktorey doſtáłá práwicá iego.

Y wyrzućił przed nimi pogány: y loſem podźielił im ſznurem pomiáru.

Y dał mieſzkánia w przybytkách ich: pokoleniom Izráelskim.

Y kuśili y obráźili Bogá wyſokiego: y nie ſtrzegli świádectw iego.

Y odwroćili ſię, á nie záchowáli umowy, iáko y oycowie ich: wywroćili ſię iáko łuk opáczny.

Ku gniewu go wzruſzyli ná ſwych págorkách: á báłwánámi ſwemi pobudźili go ku skwápliwośći.

Vsłyſzał Bog, y wzgárdźił: y wniwecz obroćił bárdzo lud Izráelski.

Y odrzućił przybytek

lum Silo: tabernaculum ſuum, ubi habitavit in hominibus.

Et tradidit in captivitatem virtutem eorum: & pulchritudinem eorum in manus inimici.

Et concluſit in gladio populum ſuum: & hæreditatem ſuam ſprevit.

Iuvenes eorum comedit ignis: & virgines eorum non ſunt lamentatæ.

Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: & viduæ eorum non plorabantur.

Et excitatus eſt tanquam dormiens Dominus: tanquam potens crapulatus à vino

Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobrium ſempiternum dedit illis.

Et repulit tabernaculum Ioſeph: & tribum Ephraim non elegit.

tek Sylo: przybytek ſwoy, kędy mieſzkał między ludźmi.

Y podał moc ich w niewolą: y piękność ich w ręce nieprzyiaćielskie.

Y dał pod miecz lud ſwoy: y wzgárdźił dźiedźictwo ſwoie.

Młodźieńce ich ogień pożárł: á pánien ich nie płákáno.

Kápłáni ich od mieczá polegli: á wdowy ich nie chodźiły w żałobie.

Y ocućił ſię Pan iáko ze ſnu: iáko mocarz upiwſzy ſię winem.

Y záráźił nieprzyiaćioły ſwe ná pośládkách ich: dał im hánbę wieczną.

Y odrzućił namiot Iozefow: y nie obrał pokolenia Ephráim.

Sed elegit tribum Iudam: montem Sion quem dilexit.

Et ædificavit sicut unicornium sanctificium suum in terra: quam fundavit in sæcula.

Et elegit David servum suum, & sustulit eum de gregibus ovium: de post fætantes accepit eum.

Pascere Iacob servum suum: & Israël hæreditatem suam.

Et pavit eos in innocentia cordis sui: & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Ale obrał pokolenie Iudy: gorę Syon ktorą umiłował.

Y zbudował iáko Iednorożcow świątnicę swoię ná źiemi: ktorą ugruntował ná wieki.

Y obrał Dawidá sługę swego, y wźiał go od trzod owiec: od kotnych owiec wźiał go.

Aby pásł Iákobá sługę iego: y Izráelá dźiedźictwo iego.

Y pásł ie w niewinności sercá swego: á w rostropności rak swoich prowádźił ie.

PSALMVS LXXVIII.

ARGUMENT.

Opłákuie Dawid utrapienie wiernych, ktore ucierpieli zá czásu Máchábeyczykow, y okrućieństwo wielkie nád Ieruzalem, ktore się dźiało zá Krolá Antyochá okrutniká srogiego: modli się o wspomożenie, aby Pan nie raczył pámiętáć ná grzechy nasse: prorokuie że się pomści Pan Bog krzywdy Swiętych swoich.

Boże

DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam: polluerunt templum ſanctum tuum, poſuerunt leruſalem in pomorum cuſtodiam.

Poſuerunt morticina ſervorum tuorum eſcas volatilibus cæli: carnes ſanctorum tuorum beſtijs terræ.

Effuderunt ſangvinem ipſorum tanquam aquam in circuitu leruſalem: & non erat qui ſepeliret.

Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio & illuſio his, qui in circuitu noſtro ſunt.

Vſquequo Domine iraſceris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt: & in regna, quæ

BOże przyſzli pogánie ná dźiedźictwo twoie: ſplugáwili kośćioł twoy święty, obrośili leruzalem w budkę ná chowánie iábłek.

Porzućili trupy sług twoich ná ſtráwę ptakom powietrznym: ćiáłá świętych twoich zwierzętom ziemskim.

Rozlali krew ich iáko wodę około leruzalem: á nie był ktoby pogrzebł.

Stáliśmy pohańbieni u ſąśiad náſzych: náśmiewiskiem y igrzyskiem u tych, ktorzy ſą w okoliczy náſzey.

Dokadże Pánie gniewáć ſię będźieſz do końcá: rozpali ſię iáko ogień zápálczywość iego?

Wylyi gniew twoy ná pogány, ktorzy ćię nie znáią: y ná kroleſtwá,

nomen tuum non invocaverunt.

Quia comederunt Iacob: & locum ejus desolaverunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: citò anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis

Adjuva nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne fortè dicant in gentibus: ubi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Vltio sangvinis servorum tuorum, qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundùm magnitudi-

ktore imienia twego nie wzywáły.

Abowiem pożárli lákobá: y mieysce iego spustoszyli.

Nie wspominay stárych niepráwośći náßych: niech nas rychło uprzedzą litośći twoie, bośmy się stáli bárdzo ubogiemi.

Wspomoż nas Boże zbáwićielu náſz: á dla sławy imienia twego Pánie wybaw nas: á bądź miłośćiw grzechom náſzym dla imienia twego.

Aby snadź nie mowili między pogány: kędyż iest Bog ich? á niech znáczna będźie nád pogány, przed oczymá náſzemi.

Pomstá krwie sług twoich, ktora iest wylana: niech przyidźie przed obliczność twoię wzdychanie spętánych.

Według wielmożności rá-

mieniá

nem brachij tui: posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum, quod exprobraverunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oves pascuæ tuæ: confitebimur tibi in sæculum.

In generationem & generationem: annuntiabimus laudem tuam.

mieniá twego: záchoway syny pomordowánych.

A odday sąsiádom nászym śiedmioráko do ich łoná: uragánie ich, ktorym uragáli tobie Pánie.

A my lud twoy y owce pástwiská twego: będźiemyć wyznawáć ná wieki.

Od rodzáiu do rodzáiu: będźiem opowiádáć chwałę twoię.

PSALMVS LXXIX.

ARGUMENT.

Opisuie tu Dawid niewolą, w ktorą wźiął dźieśięć pokolenia Krol Assyryiski? Zada przyśćia ná świát Chrystusowego? prosi aby Pan Bog raczył bronić Winnice swoiey, to iest ludu Chrześćiáńskiego; Kościoł też święty, tę modlitwę czyni ku Bogu.

QVi regis Israël, intende: qui deducis velut ovem Ioseph.

Qui sedes super Cherubim: manifestare coram

KTory rządźisz Izráel, posłuchay: ktory prowádźisz iáko owce Iozef.

Ktory śiedźisz ná Cherubinách: okaż się przed

Efrái-

Ephraim, Beniamin, & Manasse.

Excita potentiam tuam, & veni: ut salvos facias nos.

Deus converte nos: & ostende faciem tuam, & salvi erimus.

Domine Deus virtutum: quousque irasceris super orationem servi tui.

Cibabis nos pane lacrymarum: & potum dabis nobis in lacrymis in mensura.

Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: & inimici nostri subsannaverunt nos.

Deus virtutum converte nos: & ostende faciem tuam, & salvi erimus.

Vineam de Ægyto trãstulisti: ejecisti gentes, & plantasti eam.

Dux itineris fuisti in

Efráimem, Beniáminem, y Mánássem.

Wzbudź możność twoię, á przyidź: ábyś nas wybáwił.

Boże náwroć nas: á ukaż oblicze twoie, á będźiemy zbáwieni.

Pánie Boże zastępow: dokadże się będźiesz gniewał ná modlitwę sługi twego.

Będźiesz nas karmił chlebem płáczu: á będźiesz nápawał nas łzámi pod miárą.

Wystáwiłeś nas ná przećiwieństwo sąsiádom nászym: á nieprzyiaćiele náśi náśmiewáli się z nas.

Boże zastępow náwroćże nas: y pokaż oblicze twoie, á będźiē zbáwieni.

Przeniosłeś winnicę z Egyptu: wygnałeś pogány y záśadźiłeś ią.

Byłeś przewodnikiem

w drodze

conſpectu ejus: plantaſti radices ejus, & implevit terram.

Operuit montes umbra ejus: & arbuſta ejus cedros Dei.

Extendit palmites ſuos uſque ad mare: & uſque ad flumen propagines ejus.

Vt quid deſtruxiſti maceriam ejus: & vindemiant eam omnes, qui prætergrediuntur viam?

Exterminavit eam aper de ſylva: & ſingularis ferus depaſtus eſt eam.

Deus virtutum convertere: reſpice de cælo & vide, & viſita vineam iſtam.

Et perfice eam, quam plantavit dextera tua: & ſuper filium hominis, quem confirmaſti tibi.

Incenſa igni, & ſuffoſſa: ab increpatione vultus tui peribunt.

w drodze przed nią: wſadźiłeś korzenie iey, y napełniłá źiemię.

Okrył ćień iey gory: á drzewká iey cedry Boże.

Roſpuśćiłá látorosłki ſwe áż do morzá: á gáłąski ſwe áż do rzeki.

Przeczżeś rozwálił płot iey: y obieráią ią wſzyſcy ktorzy mimoidą drogą?

Rozkopał ią dźiki wieprz z láſa: á iedyniec ſpásł ią.

Boże zaſtępow náwroćże ſię: weyrzyi z niebá, á obacz y náwiedź tę winnicę.

Y náprawtę, ktorą ſczepiłá práwicá twoiá: y ná ſyná człowieczego, ktoregoś ſobie zmocnił.

Spalona ogniem, y roſkopána: od obliczá łáiánia twego pogina.

Fiat manus tua ſuper virum dexteræ tuæ: & ſuper filium hominis, quem confirmaſti tibi.

Et non diſcedimus à te, vivificabis nos: & nomen tuum invocabimus.

Domine Deus virtutum converte nos: & oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus.

Niech będźie ręká twoiá nád mężem práwicy twey: y nád ſynem człowieczym ktoregoś ſobie zmocnił.

A nie odſtapiemy od ćiebie: ożywiſz nas, á będźiemy wzywáć imienia twego.

Pánie Boże zaſtępow náwroć nas: y okaż nam oblicze twoie, á będźiemy zbáwieni.

PSALMVS LXXX.

ARGUMENT.

Przypomina Prorok ludowi dobrodźieyſtwá Boſkie, á oraz iego mu niewdźięczność przekłada, y upomina áby świętá nabożnie odprawował, y ábyśmy opuśćiwſzy źiemſkie rzeczy, ku niebieſkim ſię garnęli. Ieſt to głos Kośćiołá Bożego.

EXultate Deo adjutori noſtro: jubilate Deo Iacob.

RAduyćie ſię Bogu pomocnikowi náſzemu: wykrzykayćie Bogu Iakobowemu.

Sumite pſalmum, & date tympanum: pſalterium tucundum cum cythara.

Weźmiyćie pſalm, á podayćie bęben: wdźięczną árfę z cytrą.

Trabćie

Buccinate in Neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestræ.

Quia præceptum in Israël est: & judicium Deo Iacob.

Testimonium in Ioseph posuit illud, cùm exiret de terra Ægypti: lingvam, quam non noverat audivit.

Divertit ab oneribus dorsum ejus: manus ejus in cophino servierunt.

In tribulatione invocasti me, & liberavi te: exaudivi te in abscondito tempestatis, probavi te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus & contestabor te: Israël si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.

Ego enim sum Domi-

Trąbćie ná nowiu w trąbę: w dźień zacny uroczystego świętá wászego.

Abowiem iest roskazánie w Izráelu: y wyrok Bogu Iakobowemu.

Postánowił to ná świádectwo w Iozefie, gdy wychodźił z źiemie Egyptskiey: słyszał ięzyk ktorego nie umiał.

Wybáwił od brzemiõ rámioná iego: ręce iego służyły w noszeniu koszow.

Wzywałeś mię w ućisku, á wybáwiłem ćię: wysłuchałem ćię gdyś się krył dla gromu, doświádczałem ćię nád wodámi swaru.

Słuchay ludu moy á oświádczę się ná ćię: Izráelu ieśli mię usłuchasz, nie będźie w tobie Bogá nowego, y nie będźiesz chwalił Bogá cudzego.

Bomći ia iest Pan Bog

nus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

Et non audivit populus meus vocem meam: & Israël non intendit mihi.

Et dimisit eos secundùm desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

Si populus meus audisset me: Israël si in viis meis ambulasset.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in sæcula.

Et cibavit eos ex adipe frumenti: & de petra, melle saturavit eos.

twoy, ktorym cię wywiodł z źiemie Ægyptskiey: rozszerz usta twoie, á napełnię ie.

A nie słuchał lud moy głosu mego: á Izráel niedbał ná mię.

Y puściłem ie zá żądzámi serc ich: poyda w wynálazkách swoich.

By był lud moy słuchał mię: by był Izráel chodźił drogámi moiemi.

Wnet y łácnobym był poniżył nieprzyiaćioły ich: á ná trapiące ie obroćiłbym był rękę swoię.

Nieprzyiaćiele Páńscy skłámáli mu: y będźie czás ich ná wieki.

Y nákarmił ie tłustośćia zboża: y náśyćił ie miodem z opoki.

PSALMVS LXXXI.

ARGUMENT.

Dawid

Dawid w osobie naywyższego, uczy Sędziow sprawiedliwości, żeby pámiętali, iż Pan Bog obecny iest przy ich sadách, ktory iest naypierwszym Sędzia wszytkich ludźi sprawiedliwy y nieodmienny, pobudza áby tákże y ná śmierć pámiętáli. Prorokuie, że Pan Chrystus miał z stąpić z niebá, ábyśmy się my stáli synámi Bożemi.

DEus stetit in synagoga deorum: in medio autem deos dijudicat.

Vsquequò judicatis iniquitatem: & facies peccatorum sumitis.

Iudicate egeno & pupillo: humilem & paupérem justificate.

Eripite pauperem: & egenum de manu peccatoris liberate.

Nescierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant: movebuntur omnia fundamenta terræ.

Ego dixi Dij estis: & filij Excelsi omnes.

Vos autē sicut homines

BOg stánął w zgromádzeniu bogow: á w pośrzodku bogi sądźi.

Dokądże niesprawiedliwość sądźićie: á osoby grzesznikow przyimuiećie

Czyńćie sprawiedliwość ubogiemu y sierośie: strapionego y ubogiego usprá wiedliwiayćie.

Wyrwiyćie ubogiego: á nędznego z ręki niezbożnego wyzwolćie.

Nie umieli áni rozumieli: chodzą w ćiemnośćiách: záchwieią się wszytkie grunty źiemie.

Iam rzekł: iesteśćie Bogowie: y synowie Naywyższego wszyscy.

A wy pomrzećie iáko lu-

moriemini: & sicut unus de principibus cadetis.

Surge Deus, judica terram: quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus.

ko ludźie, á iáko ieden z Xiążąt upádniećie.

Powstań Boże, sądź źiemię: bo ty odźiedźiczysz wszytkie narody.

PSALMVS LXXXII.

ARGUMENT.

Dawid w osobie Kościoła prosi, áby go Bog obronił od Antychrysta: lest też to modlitwá ludu Bożego, áby im raczył Pan Bog zesłáć pomoc, ná wygłádzenie ich nieprzyiaćioł.

DEus quis similis erit tibi? ne taceas, neque compescaris Deus.

BOże ktoż będzie podobien tobie? nie zámilczay, áni zániechay Boże.

Quoniam ecce inimici tui sonuerunt: & qui oderunt te, extulerunt caput.

Bo oto nieprzyiaćiele twoi okrzyk uczynili: á ktorzy ćię nienáwidzą, wynieśli głowę.

Super populum tuum malignaverunt consilium: & cogitaverunt adversus sanctos tuos.

Przećiw ludowi twemu rádę złośliwą wymyślili: y spikneli się przećiw świętym twoim.

Dixerunt, venite, & disperdamus eos de gente:

Mowili, podźćie, á wytraćmy ie z narodu: á niech

& non memoretur nomen Iſraël ultra.

Quoniam cogitaverunt unanimiter: ſimul adverſum te teſtamentum diſpoſuerunt, tabernacula Idumæorum & Iſmahelitæ Moab, & Agareni, Gebal, & Ammon, & Amalec: alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Aſſur venit cum illis: facti ſunt in adjutorium filijs Lot.

Faciat illis ſicut Madian, & Siſaræ: ſicut Iabin in torrente Ciſſon.

Diſperierunt in Endor: facti ſunt ut ſtercus terræ.

Pone Principes eorum, ſicut Oreb: & Zeb, & Zebee, & Salmana.

Omnes Principes eorum, qui dixerunt: Hæreditate poſsideamus ſanctuarium Dei.

niech nie wſpominaią więcey imienia Izráelskiego.

Bo ſię ſpiknęli iednym umysłem: społem przećiw tobie przymierze poſtánowili, namioty Idumey czykow y Izmáelitow.

Moabitowie, y Agárenowie, Gebálczycy, y Ammonitowie, y Amálecitowie: cudzoźiemcy z obywátelámi.

Ale y Aſſur przyſzedł z niemi: przyſzli ná pomoc ſynom Lotowym.

Vczyn im iáko Mádián y Syſarze: iáko Iábin u potoku Ciſſon.

Poginęli w Endor: ſtáli ſię iáko gnoy ná źiemi.

Day Hetmány ich, iáko Oreb: y Zeb, y Zebee y Sálmáná.

Wſzytkie Xiążętá ich, ktorzy mowili: pośiadźmy dźiedźictwem świątnicę Bożą. Boże

Deus meus pone illos ut rotam: & ſicut ſtipulam ante faciem venti.

Sicut ignis, qui comburit ſylvam: & ſicut flamma comburens montes.

Ita perſequeris illos in tempeſtate tua: & in ira tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominiâ: & quærent nomen tuum Dominum.

Erubeſcant & conturbentur in ſæculum ſæculi: & confundantur & pereant.

Et cognoſcant quia nomen tibi Dominus: tu ſolus altiſsimus in omni terra.

Boże moy położę iáko koło: y iáko źdźbło przed wiátrem.

Iáko ogień ktory pali lás: y iáko płomień ktory pali gory.

Ták ie gonić będźieſz náwáłnośćią twoią: y zátrwożyſz ie w gniewie twoim.

Nápełniy twarzy ich ſromotą: y ſzukáć będą imienia twego Pánie.

Niechay ſię záwſtydzą, y zátrwożą ná wieki wiekow: y niech będą pohánbieni, y niech záginą.

A niech poznáią że imię tobie Pan: tyś ſam naywyżſzym ná wſzytkiey źiemi.

PSALMVS LXXXIII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie ukázuie Dawid goraca żadza ſwoię, y pragnienie do Ierozolimy niebieſkiey; mowi w oſobie wſzelkiego człowieká nabożnego: wyſtawia ſzczęśliwość

ność tych, ktorzy mieſkáia w domu Bożym y Bogu wolno służą; Známienita też chwałá Kościoła świętego, y słowá Bożego w tym Pſalmie ſię zámyka, á iáko to rzecz ieſt pożądána bydź obywátelem Domu Bożego, y iego dobr używáć.

QVàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini.

JAko miłe przybytki twoie Pánie zaſtępow: żada y uſtáie duſzá moiá do páłácow Páńskich.

Cor meum, & caro mea: exultaverunt in Deum vivum.

Serce moie, y ćiáło moie: rozweſeliły ſię w Bogu żywym.

Etenim paſſer invenit ſibi domum: & turtur nidum ſibi, ubi ponat pullos ſuos.

Bo y wrobel nálazł ſobie domek, y Synogárlicá gniazdo ſobie: gdźieby położyłá ptaſzętá ſwoie.

Altaria tua Domine virtutum: Rex meus, & Deus meus.

Ołtarze twoie Pánie zaſtępow: Krolu moy y Boże moy.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in ſæcula ſæculorum laudabunt te.

Błogosłáwieni ktorzy mieſzkáią w domu twoim Pánie: ná wieki wiekow będą ćię chwalić.

Beatus vir, cujus eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſu-

Błogosłáwiony mąż, ktorego rátunek ieſt od ćiebie: rozłożył wſtępo-

it in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies una in atrijs tuis: super millia.

Elegi abjectus esse in Domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam, & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

wánia w sercu swoim: w pádole, ná mieyscu ktore zgotował.

Abowiem da błogosławieństwo zakonodawcá, poydą z mocy do mocy: ogladáią Bogá nád Bogi w Syonie.

Pánie Boże zastępow wysłuchay modlitwę moię: usłysz Boże Iákobow.

Obrońco nász Boże weyrzyi: á weyrzyi ná oblicze Chrystusa twego.

Abowiem lepszy iest ieden dzień w páłácách twoich: niż tysiące.

Obrałem bydź naypodleyszym w domu Bogá moiego: niżeli mieszkáć w przybytkách niezbożnych.

Abowiem miłośierdźie y prawdę miłuie Bog: Pan da łáskę y chwałę.

Nie

Non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo, qui sperat in te.

Nie odeymie dobr tym, ktorzy w niewinnośći chodzą: Pánie zaſtępow, błogosławiony człowiek ktory w tobie ma nádźieię.

PSALMVS LXXXIV.

ARGUMENT.

We trzech pierwßych wierßách Pſalmu tego, prorokuie Dawid o zbáwieniu świátá, iákoby ſię iuż ſtáło, á potym o to zbáwienie proſi. Prorokuie o Kroleſtwie Páná Chryſtuſowym, y modli ſię áby Pan Bog przy prawdźiwey chwale ſwey raczył lud ſwoy záchować.

BEnedixiſti Domine terram tuam: avertiſti captivitatem Iacob.

Remiſiſti iniquitatem plebis tuæ: operuiſti omnia peccata eorum.

Mitigaſti omnem iram tuam: avertiſti ab ira indignationis tuæ.

Converte nos Deus ſalutaris noſter: & averte iram tuam à nobis.

Nunquid in æternum

BŁogoſłáwiłeś Pánie źiemię twoię: przywroćiłeś poimánie Iákobá

Odpuśćiłeś niepráwość ludu twego: pokryłeś wſzytkie grzechy ich.

Vśmierzyłeś twoy wſzytek gniew: odwroćiłeś ſię od gniewu popędliwośći twoiey.

Náwroć nas Boże zbáwićielu náſz: á oddal gniew ſwoy od nas.

Izali ná wieki będźieſz

irascéris nobis? aut extendes iram tuam à generatione in generationem.

Deus tu conversus vivificabis nos: & plebs tua lætabitur in te.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam: & salutare tuum da nobis.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam.

Et super sanctos suos: & in eos, qui convertentur ad cor.

Verùmtamen propè timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra.

Misericordia & veritas obviaverunt sibi: justitia & pax osculatæ sunt.

Veritas de terra orta est: & justitia de cælo prospexit.

się ná nas gniewał? ábo rośćiągniesz gniew twoy od rodzáiu do rodzáiu.

Bóże ty náwrociwszy się ożywisz nas: á lud twoy rozweseli się w tobie.

Pokaż nam Pánie miłośierdźie twoie: á day nam zbáwienie twoie.

Będę słuchał co we mnie będźie mowił Pan Bog: bo będźie mowił pokoy nád ludem swoim.

Y nád świętymi swymi: y nád tymi ktorzy się do sercá náwrácáią.

Záisteć blisko zbáwienie iego tym ktorzy się go boią: áby mießkáłá chwałá w źiemi nászey.

Miłośierdźie y prawdá potkáły się z soba: spráwiedliwość y pokoy pocáłowáły się.

Prawdá wyrosłá z źiemie: á spráwiedliwość z niebá poyrzáłá.

Abo-

Etenim Dominus dabit benignitatem: & terra nostra dabit fructum suum.

Iustitia ante eum ambulabit: & ponet in via gressus suos.

Abowiem Pan pokaże dobrotliwość: á źiemiá náſzá wyda ſwoy owoc.

Spráwiedliwość przed nim chodźić będźie: y położy ná drodze kroki ſwe.

PSALMVS LXXXV.

ARGUMENT.

Będąc prześládowány Dawid od Saula, Absaloná y inſzych nieprzyiaćioł; prośi Páná Bogá o znák iáki pewny, że go bronić będźie: Vznawa Páná Bogá zá ſwego obrońcę. W duchownym ſenśie służy ten Pſalm Chryſtuſowi modlącemu ſię w Ogroycu, áby był wybáwion od háńby nieprzyiaćioł ſwoich, przez znák pewny chwalebnego Zmartwychwſtánia ſwego.

Ieſt też to modlitwá człowieká ſtrapionego.

INclina Domine aurem tuã, & exaudi me: quoniam inops & pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum: ſalvum fac ſervum tuum, Deus meus ſperantem in te.

Miſerere mei Domine, quoniam ad te clamavi to-

NAkłoń Pánie uchá twego, á wyſłuchay mię: bomći ia ieſt nędzny y ubogi.

Strzeż duſze moiey, bom święty ieſt: zbaw ſługę twego, Boże moy, nádźieię máiącego w tobie.

Zmiłuy ſię nádemną Pánie, bom do ćiebie wo-

ta die: lætifica animam ſervi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.

Quoniam tu Domine ſvavis & mitis: & multæ miſericordiæ omnibus invocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamavi ad te: quia exaudiſti me.

Non eſt ſimilis tui in dijs Domine: & non eſt ſecundùm opera tua.

Omnes gentes quaſcunque feciſti, venient, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus ſolus.

łał cáły dźień: rozweſel duſzę ſługi twego, bom ku tobie Pánie podniosł duſzę moię.

Abowiemeś ty Pánie słodki y ćichy: y wielce miłośierny ku wſzytkim ktorzy ćię wzywáią.

Wysłuchay Pánie modlitwę moię: á przypilnuy głoſu prośby moiey.

W dźień ućisku mego wołałem do ćiebie: boś wysłuchał mię.

Nie máſz tobie podobnego między Bogi Pánie: y nie máſz według uczynkow twoich.

Wſzytkie narody ktoreśkolwiek ſtworzył, przyida á pokłonia ſię przed tobą Pánie: y będa sławić imię twoie.

Abowiemeś ty wielki, y czyniący cudá: ty ieſteś Bog ſam.

Prowadź

Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui inſurrexerunt ſuper me, & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu Domine Deus miſerator & miſericors: patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.

Reſpice in me, & miſerere mei: da imperium tuum puero tuo, & ſalvum fac filium ancillæ tuæ.

Prowadź mię Pánie droga twoią, á niechay chodzę w prawdźie twoiey: niech ſię weſeli ſerce moie, áby ſię bało imienia twego

Wyznawáćći będę Pánie Boże moy, ze wſzytkiego ſercá: á będę wysławiał imię twe ná wieki.

Bo miłośierdźie twoie wielkie ieſt nádemną: y wyrwałeś duſzę moię z niżſzego piekłá.

Boże nieprawi powſtáli ná mię, á zgromádzenie mocarzow ſzukáło duſze moiey: y nie kłádli ćiebie przed oczámi ſwymi.

A ty Pánie Bog litośćiwy y miłośćiwy: ćierpliwy, y wielce miłośierny, y prawdźiwy.

Weyrzyi ná mię, á zmiłuy ſię nádemną: day pánowánie twoie słudze twemu, á zbaw ſyná służebnicę twey.

Vczyń

Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adjuvisti me, & consolatus es me.

Vczyń ze mną znák ku dobremu, áby uyrzeli ći ktorzy mię nienáwidzą: á byli záwstydzeni, iżeś ty Pánie rátował mię, y pocieszyłeś mię.

PSALMVS LXXXVI.

ARGUMENT.

W tym Psalmie prorokuie Dawid o Kościele nowego Zakonu, ná czym, y iáko miał bydź zbudowány, chwali tenże Kościoł Chrześćiańśki.

FVndamenta ejus in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.

FVndámentá iego ná gorách świętych: miłuie Pan bramy Syon nádewszytkie przybytki Iákobá.

Glorioſa dicta sunt de te: civitas Dei.

Sławne rzeczy powiedźiano o tobie: miáſto Boże.

Memor ero Rahab, & Babylonis: scientium me.

Wſpomnię ná Ráháb, y ná Bábilon: ktorzy mię znáią.

Ecce alienigenæ & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

Oto cudzoźiemcy y Tyr, y lud Murzyński: ći tám byli.

Numquid Sion dicet, homo, & homo natus

Izali Syonowi mowić nie będą, człowiek y człowiek

narodźił

est in ea: & ipse fundavit eam Altissimus.

Dominus narrabit in scripturis populorum, & principum: horum qui fuerunt in ea.

Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

narodził się w nim: á sam ie Naywyższy ugruntował.

Pan wypowie w pismách narodow y Xiążąt: tych ktorzy w nim byli.

Iáko weselących się wszytkich mieszkánie iest w tobie.

PSALMVS LXXXVII.

ARGUMENT.

Ten Psalm iest o nędzy y utrapieniu tego żywotá, w ktorym Dawid ciężsko, y iuż práwie śmiertelnie choruiąc, modli się do Páná Bogá, áby mu przywroćił zdrowie; Znáyduie się w tym Psalmie náuká, dla káżdey duße pobożney w utrapieniu zostáiącey dla grzechow, y iáko w piekle żadnego miłośerdźia nie máß.

DOmine Deus salutis meæ: in die clamavi & nocte coram te.

Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.

Quia repleta est malis

PAnie Boże zbáwienia mego: we dniem wołał y w nocy przed tobą.

Niechay modlitwá moiá przyidźie przed oblicznośc twoię: nákłoń uchá twego ku prośbie moiey.

Abowiem dusza moiá

anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.

napełniona iest złym: á żywot moy przybliżył się do piekłá.

Æstimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo, sine adjutorio, inter mortuos liber.

Poczytano mię z stępuiacymi do dołu: stałem się iáko człowiek bez pomocy, między umárłymi wolny.

Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius: & ipsi de manu tua repulsi sunt.

Iáko zránieni ktorzy śpią w grobách, ná ktore więcey nie pámiętasz: y oni z ręki twoiey wyrzuceni są.

Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis, & in umbra mortis.

Wsádźili mnie w doł głębszy: do ćiemnośći, y do ćieniá śmierći.

Super me confirmatus est furor tuus: & omnes fluctus tuos induxisti super me.

Zmocnił się gniew twoy nádemna: y przywiodłeś ná mię wszytkie nawáłności swoie.

Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi.

Oddaliłeś odemnie znájome moie: uczynili mię obrzydzeniem sobie.

Traditus sum & non egrediebar: oculi mei languerunt præ inopia.

Iestem podan, y nie wychodźiłem: oczy moie zemdláły dla nędze.

Clamavi ad te Domine

Wołałem ku tobie Pánie

cały

tota die: expandi ad te manus meas.

Numquid mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabunt, & confitebuntur tibi?

Numquid narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuã: & veritatem tuam in perditione?

Numquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua: & juſtitia tua in terra oblivionis?

Et ego ad te Domine clamavi: & mane oratio mea præveniet te.

Vt quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me?

Pauper ſum ego, & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem humiliatus ſum, & conturbatus.

In me tranſierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbáverunt me.

cáły dźień: wyćiągałem do ćiebie ręce moie.

Izali umárłym cudá czynić będźieſz: ábo lekarze wskrzeſzą, y wyznawáć ći będą?

Izali kto w grobie będźie opowiádał miłośierdźie twoie: y práwdę twoię w zginieniu?

Izali poznáne będą w ćiemnośćiách cudá twoie: á ſpráwiedliwość twoiá w źiemi zápámiętánia?

A iam Pánie wołał ku tobie: á modlitwá moiá uprzedźi ćię ráno.

Czemuż Pánie odrzucaß modlitwę moię: odwrácaſz oblicze twe odemnie

Iamći ieſt ubogi, y w pracách od młodości moiey: á będąc wywyżſzony, ieſtem poniżony, y zátrwożony.

Ná mię ſię przeniosły gniewy twoie: á ſtráchy twoie zatrwożyły mię.

Circumdederunt me ſicut aqua tota die: circumdederunt me ſimul.

Elongaſti à me amicum & proximum: & notos meos à miſeria.

Ogárnęły mnie cáły dźień iáko wodá: obtoczyły mnie ſpołem.

Oddaliłeś odemnie przyiaćielá y bliskiego: y znáiome moie dla nędze.

PSALMVS LXXXVIII.

ARGUMENT.

Trzy częśći ma ten Pſalm, w pierwßey áż do wierßá 22. przypomina Dawid obietnicę ſobie dana od Páná Bogá, 2. Reg. 7. iż Kroleſtwo iego miáło trwáć ná wieki: ztámtad poczawßy áż do wierßá 48. wykłáda tę obietnicę, iż ſię miáłá ná Chryſtuśie ſpełnić; á Dawid tylko w figurze to miał otrzymáć; Od 48. wierßá, áż do końcá, prośi o zeſłánie Meſſyaßá: wyſtawiá oraz miłośierdźie Páná Bogá, prawdę y moc iego, y inſze dobrodźieyſtwá nam dane.

Miſericordias Domini: in æternum cantabo.

In generationem & generationem: annuntiabo veritatem tuã in ore meo.

Quoniam dixiſti, in æternum miſericordia ædificabitur in cælis: præpa-

Miłośierdźia Pánskie: ná wieki wyśpiewywáć będę.

Od narodu do narodu: práwdę twoię uſty memi opowiádáć będę.

Abowiemeś mowił, miłośierdźie wiecznie zbudowáne będźie ná niebioſách:

rabitur veritas tua in eis.

Disposui testamentum electis meis, juravi David servo meo: usque in æternum præparabo semen tuum.

Et ædificabo in generationem & generationem: sedem tuam.

Confitebuntur cæli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Ecclesia sanctorum.

Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino? similis erit Deo in filijs Dei?

Deus qui glorificatur in consilio sanctorum: magnus & terribilis super omnes, qui in circuitu ejus sunt.

Domine Deus virtutum, quis similis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

sách: prawdá twoiá będźie w nich zgotowána.

Postánowiłem testáment wybránym moim, przyśiągłem Dawidowi słudze memu: że áż ná wieki zgotuię naśienie twoie.

Y zbuduię od rodzáiu do rodzáiu: stolicę twoię.

Będą wyznawáć niebiosá cudá twoie Pánie: y prawdę twoię w zgromádzeniu świętych.

Abowiem ktoż ná obłokách Pánu zrownány będźie? podobny będźie Bogu między syny Bożemi.

Bog ktory iest wielbion w rádźie świętych: wielki y strászliwy nádewszytkie, ktorzy są koło niego.

Pánie Boże zastępow, ktoż podobien tobie? możnyś iest Pánie, á prawdá twoiá około ćiebie.

Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas.

Tu humiliasti sicut vulneratum, superbum: in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.

Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem ejus tu fundasti: Aquilonem & mare tu creasti.

Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.

Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: justitia & judicium præparatio sedis tuæ.

Misericordia & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus, qui scit jubilationem.

Domine in lumine vul-

Ty pánuiesz nád mocą morską: á wzruszenie náwałności iegoty uśmierzasz.

Tyś poniżył pyszngo iáko zránionego: mocą rámienia twego rospросzyłeś nieprzyiaćioły twoie.

Twoieć są niebiosá, y twoiá iest źiemiá, tyś ugruntował okrąg źiemie y nápełnienie iey: tyś stworzył pułnocną stronę y morze.

Tabor y Hermon w imieniu twym rádować się będą: twoie rámię z mocą.

Niech się zmocni ręká twoiá, y niech się wynieśie práwicá twoiá: spráwiedliwość y sąd przygotowánie stolice twoiey.

Miłośierdźie y prawdá uprzedzą oblicze twoie: błogosłáwiony lud, ktory umie śpiewánie.

Pánie chodźić będą w iá

śności

tus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die: & in justitia tua exaltabuntur.

Quoniam gloria virtutis eorum tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.

Quia Domini est assumptio nostra: & sancti Israël Regis nostri.

Tunc locutus es in visione sanctis tuis, & dixisti: posui adjutorium in potente, & exaltaui electum de plebe mea.

Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.

Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.

snośći obliczá twego, á w imięniu twoim będą się weselić cáły dzień: y w práwiedliwośći twoiey będą podwyższeni.

Abowiem ty iesteś chwałá mocy ich: á w upodobániu twoim wywyższy się obfitość nászá.

Bo Pánska iest nászá obroná: y świętego Izráel Krolá nászego.

W on czás mowiłeś w widzeniu do świętych swoich, y rzekłeś: położyłem wspomożenie w mocnym, y wywyższyłem wybránego z ludu moiego.

Nálazłem Dawidá sługę mego: pomazáłem go oleiem świętym moim.

Bo mu ręká moiá będźie pomagáłá: y pośili go rámię moie.

Nic nie zyszcze ná nim nieprzyiaćiel: y syn niepráwośći nie przyda szkodźić mu.

Et concidam à facie ipſius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam.

Y wyśiekę przed nim nieprzyiaćioły iego: y uczynię że tył podádzą ći, ktorzy go máią w nienawiśći.

Et veritas mea, & miſericordia mea cum ipſo: & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

A prawdá moiá, y miłośierdźie moie z nim: á w imię moie rog iego będźie wywyższony.

Et ponam in mari manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus.

Y poſtáwię ná morzu rękę iego: y ná rzekách práwicę iego.

Ipſe invocabit me, Pater meus es tu: Deus meus, & ſuſceptor ſalutis meæ.

On mnie będźie wzywáł, Oycem moim ieſteś ty: Bogiem moim, y obrońcą zbáwienia mego.

Et ego primogenitum ponam illum: excelſum præ regibus terræ.

A ia go pierworodnym uczynię: wyżſzym nád krole źiemskie.

In æternum ſervabo illi miſericordiam meam: & teſtamentum meum fidele ipſi.

Záchowam mu ná wieki miłośierdźie moie: y teſtáment moy wierny iemu.

Et ponam in ſæculum ſæculi ſemen ejus: & thronum ejus ſicut dies cæli.

Y położę ná wiek wieku naśienie iego: á ſtolicę iego iáko dni niebieskie.

Si autem dereliquerint

A ieśli ſynowie iego

opuſzczą

filij ejus legem meam: & in judicijs meis non ambulaverint.

Si justitias meas profanaverint: & mandata mea non custodierint.

Visitabo in virga iniquitates eorum: & in verberibus peccata eorum.

Misericordiam autem meam non dispergam ab eo: neque nocebo in veritate mea.

Neque profanabo testamentum meum: & quæ procedunt de labijs meis, non faciam irrita.

Semel juravi in sancto meo, si David mentiar: semen ejus in æternum manebit.

Et thronus ejus sicut sol in conspectu meo: & sicut luna perfecta in æternum, & testis in cælo fidelis.

Tu verò repulisti & despexisti: distulisti Christũ tuum.

opuszczą zakon moy: á w sądách moich chodźić nie będą.

Ieśli zgwałcą spráwiedliwośći moie: á nie będą strzedz przykazánia mego

Nawiedzę przestępstwá ich rozgą: á grzechy ich biczámi.

A miłośierdźia mego nie oddalę od niego: y nie zászkodzę w práwdźie moiey.

Ani zgwałcę testámentu moiego: á co wychodźi z ust moich, nie odmienię.

Razem przyśiągł w świętym moim, ieśli skłamam Dawidowi: naśienie iego będźie trwáć ná wieki.

A stolicá iego iáko słońce przed oczymá memi: y iáko pełny kśiężyc ná wieki y świádek wierny ná niebie

Ty przećię odrzućiłeś y wzgárdźiłeś: odwlokłeś Chrystusá twoiego.

Evertisti testamentum servi tui: profanasti in terra sanctuarium ejus.

Destruxisti omnes sepes ejus: posuisti firmamentum ejus formidinem.

Diripuerunt eum omnes transeuntes viam: factus est opprobrium vicinis suis

Exaltasti dexteram deprimentium eum: lætificasti omnes inimicos ejus.

Avertisti adjutoriũ gladij ejus: & non es auxiliatus ei in bello.

Destruxisti eum ab emundatione: & sedem ejus in terram collisisti.

Minorasti dies temporis ejus: perfudisti eum confusione.

Vsquequò Domine avertis in finem: exardescet sicut ignis ira tua?

Memorare quæ mea sub-

Wywroćiłeś testáment sługi twego: zgwałćiłeś ná źiemi poświęcenie iego.

Popsowałeś wszytkie płoty iego: uczyniłeś obronę iego strácheм.

Szárpáli go wszyscy idący droga: stał się pośmiewiskiem u sąsiádow swoich.

Wywyższyłeś práwicę tłumiacych go: uweseliłeś wszytkie nieprzyiaćioły iego.

Odjałeś pomoc mieczowi iego: á nie rátowałeś go ná woynie.

Zepsowałeś ochędożenie iego: á stolicę iego uderzyłeś o źiemię.

Vkroćiłeś dni czásu iego: oblałeś go wstydem.

Dokadże Pánie odwrácasz się do końcá: zápali się gniew twoy iáko ogień

Wspomniy co zá bytność moia:

ſtantia: numquid enim vanè conſtituiſti omnes filios hominum?

Quis eſt homo, qui vivet & non videbit mortem: eruet animam ſuam de manu inferi.

Vbi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ Domine: ſicut juraſti David in veritate tua.

Memor eſto Domine opprobrij ſervorum tuorum: quod continui in ſinu meo multarum gentium.

Quod exprobraverunt inimici tui Domine: quod exprobraverunt commutationem Chriſti tui.

Benedictus Dominus in æternum: fiat, fiat.

moią: bo ázaż prożno ſtworzyłeś wſzytkie ſyny człowiecze?

Ktoryż ieſt człowiek, ktory żyć będźie á nie ogládá śmierći: wyrwie duſzę ſwą z ręki piekielney.

Gdźież ſą Pánie ſtáre miłośierdźia twoie: iákoś przyśiągł Dawidowi wprawdźie twoiey.

Wſpomniy Pánie ná zelżywość ſług twoich: ktoram zátrzymał w zánádrzu moim od wiela narodow.

Ktora uragáli nieprzyiaćiele twoi Pánie: ktora uragáli odmięnienie pomázáncá twego.

Błogoſłáwiony Pan ná wieki: ſtan ſię, ſtan ſię.

PSALMVS LXXXIX.

ARGUMENT.

Pſalm ten przypiſuią Moyzeſowi, dla tego, iż Dawid mowi w nim w oſobie Moyzeſá: modlac ſię zá na-

rod ludzki, proßąc Páná Bogá, áby go rátował w utrapieniu, ktore ćierpi dla grzechu pierworodnego. Mowi tu tákże o śmierći, nędzy, márnośći, y krotkośći tego żywotá, y o krewkośći, ułomnośći ludzkiey: upomina ku wzgardźie rzeczy doczesnych, á zámiłowániu się wiecznych. Náoßátek prośi Páná Bogá, áby on sam sporządzał wßytkie správy iego.

DOmine refugium factus es nobis: à generatione in generationem.

Priusquam montes fierent, aut formaretur terra & orbis: à sæculo, & usque in sæculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, Convertimini filij hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies hesterna, quæ præterijt.

Et custodia in nocte: quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Mane sicut herba transeat, mane floreat, & transPAnie stałeś się ućieczką nam: od rodzáiu do rodzáiu.

Pierwey nizli stánęły gory, abo źiemiá y świát był stworzony: od wieku y áż do wieku ty iesteś Bog.

Nie obracay w poniżenie człowieká: y rzekłeś, Náwrácayćie się synowie człowieczy.

Abowiem tyśiąc lat przed oczymá twymi: iáko dźień wczoráyszy, ktory przeminął.

Y straż nocna: co zá nic nie stoi, ich látá nie będą.

Ráno iáko trawá niech przeminie, ráno niech kwitnie,

ſcat: veſpere decidat, induret, & areſcat.

Quia defecimus in ira tua: & in furore tuo turbati ſumus.

Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo: ſæculum noſtrum in illuminatione vultûs tui.

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt: & in ira tua defecimus.

Anni noſtri ſicut aranea meditabuntur: dies annorum noſtrorum, in ipſis ſeptuaginta anni.

Si autem in potentatibus octoginta anni: & amplius eorum labor & dolor.

Quoniam ſupervenit manſvetudo: & corripiemur.

Quis novit poteſtatem iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?

tnie, y przeminie: w wieczor niech upádnie, ſtwárdnieie, y uſchnie.

Bośmy uſtáli w gniewie twoim: y ieſteśmy ſtrwożeni w zapálczywośći twey.

Położyłeś nieprawośći náſze przed oczymá ſwymi: wiek náſz przed iáſnośćią obliczá twego.

Abowiem wſzytkie dni náſze uſtáły: y uſtáliśmy w gniewie twoim.

Látá náſze iáko páięczyná będą poczytáne: dni żywotá náſzego, w nich ſiedmdźieśiąt lat.

A ieśli w możnośćiach ośmdźieśiąt lat: á nád to co więcey, praca y boleść.

Abowiem łáskáwość nádeſzłá: y będźiemy karáni.

Ktoż wie możność gniewu twego: y przed boiáżnią twoią gniew twoy policzyć?

Dexteram tuam ſic notam fac: & eruditos corde in ſapientia.

Convertere Domine uſquequò: & deprecabilis eſto ſuper ſervos tuos.

Repleti ſumus manè miſericordia tua: exultavimus, & delectati ſumus omnibus diebus noſtris.

Lætati ſumus pro diebus, quibus nos humiliaſti: annis, quibus vidimus mala.

Reſpice in ſervos tuos & in opera tua: & dirige filios eorum.

Et ſit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos, & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus manuum noſtrarum dirige

Prawicę twoię ták uczyń znáioma: á wyćwiczonego ſercá w mądrośći.

Náwroćże ſie Pánie do tądże: á day ſię ubłagáć ſługom twoim.

Nápełnieniśmy ráno miłośierdźiá twego: y rozrádowáliśmy ſię, y kocháliśmy ſię po wſzytkie dni náſze.

Weſeliliśmy ſię zá dni, w ktoreś nas uniżył: zá látá, ktoreśmy widźieli złe.

Weyzrzyiże ná ſługi ſwoie y ná dźiełá ſwoie: á prowadź ſyny ich.

A niech będźie iáſność Páná Bogá náſzego nád námi, á ſpráwy rąk náſzych proſtuy nád námi: y dźieło rąk náſzych proſtuy.

PSALMVS XC.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie rozmawiáia Bog, człowiek ſprawiedliwy, y Dawid Prorok o ufności w Bogu. Pełen ieſt ten

Pſalm

Psalm pociechy duchowney, bo nam wystáwia stáránie y protekcya Páná Bogá naßego nád wybránymi swemi; y iáko w wielkiey obronie położon iest ten człowiek, ktory w nim ufa, y wßytkę w nim pokłáda nádźieię.

QVi habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

Dicet Domino, Susceptor meus es tu. & refugium: Deus meus sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de láqueo venantium: & à verbo aspero,

Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incursu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mil-

KTo mieszka w wspomożeniu Naywyżßego: w obronie Bogá niebieskiego będźie przebywał.

Rzecze Pánu, Obrońcá moy, y ućieczká moiá iesteś ty Bog moy: w nim będę miał nádźieię.

Abowiem on mie wyrwał z śidłá łowiacych: y od przykrego słowá.

Plecámi swemi okryie ćię. á pod skrzydłámi iego nádźieię mieć będźiesz.

Tárcza ogárnie ćię prawdá iego: nie ulęknieśz się od strachu nocnego.

Od strzały lecacey we dnie, od spráwy chodzacey w ćiemnośći: od naiázdu y od czártá południowego.

Pádnie po boku twoim tyśiąc,

le, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

tyśiac, á dźieśięć tyśięcy po prawey ſtronie twoiey: á ku tobie ſię nieprzybliży

Verùmtamen oculis tuis conſiderabis: & retributionem peccatorũ videbis.

Záiſte oczymá twymi oglądaſz: y uyrzyſz odpłátę grzeſznikow.

Quoniam tu es Domine ſpes mea: altiſsimum poſuiſti refugium tuum.

Abowiem ty Pánie ieſteś nádźieią moią: poſtáwiłeś Naywyżſzego ućieczką twoią.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Nie przyſtąpi do ćiebie złe: y nie przybliży ſię bicz do przybytku twego.

Quoniam Angelis ſuis mandavit de te: ut cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

Abowiem Aniołom ſwoim roskazał o tobie: áby ćię ſtrzegli ná wſzytkich drogách twoich.

In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Ná ręku będą ćię nośić: byś ſnáć nie obráźił o ká-mień nogi twoiey.

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Po źmijey, y po bazyliſzku chodźić będźieſz: y podepceſz lwá y ſmoká.

Quoniam in me ſperavit, liberabo eum: protegam

Iż we mnie nádźieię miał, wybáwię go: obronię go,

gam eum, quoniam cognovit nomen meum.

nię go, że poznał imię moie.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eũ, & glorificabo eum.

Będźie wołał ku mnie, á ia go wysłucham: z nim iestem w ućisku, wyrwę go, y uwielbię go.

Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

Długością dniow nápełnię go: y pokażę mu zbáwienie moie.

PSALMVS XCI.

ARGUMENT.

Wysławiá w tym Psalmie Dawid dobroć Páná Bogá, náprzećiw swoim wybránym; ktorzy lubo czásem zda się iż sa od niego opuszczeni: záwsze iednák bywáia wspomożeni. Opowiáda, iáko głębokie sa myśli Boskie, ktorych głupi y nierozumny nie poymuie. Oznaymia prędka y nágła zgubę grzesznych. Iáko Pan Iezus iest chwała, y głowa Kościołá Swiętego, ktory miał bydź podwyższon: że sprawiedliwi, iáko pálma kwitnąc y rozkrzewiáć się będa, iáko Cedry Libánskie: náostatek upomina, ábyśmy w tym żywoćie, wszytkie prace y ćięszkośći skromnie podeymowáli, Páná Bogá zdrownie w szczęśćiu y w nieszczęśćiu chwalili; ćieszac się wiecznym błogosławieństwem, ktorego czekamy.

BOnum est confiteri Domino: & psallere nomini tuo Altissime.

DObrze iest wyznawáć Páná: y śpiewáć imieniu twemu Naywyższy.

Ad annuntiandum mane misericordiam tuam: & veritatem tuam per noctem.

In decachordo psalterio: cum cantico in cithara.

Quia delectasti me Domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.

Quàm magnificata sunt opera tua Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.

Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum: & apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem.

Vt intereant in sæculum sæculi: tu autem Altissimus in æternum Domine.

Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce

Aby było opowiádáne ráno miłośierdźie twoie: y prawdá twoiá przez noc.

Ná instrumencie o dźieśiąći stronách: ná árfie, z śpiewániem ná cythrze.

Boś mię ućieszył Pánie w stworzeniu twoim: y będę się rádował w uczynkách rąk twoich.

O iáko wielmożne są Pánie sprawy twoie! názbyt głębokie stáły się myśli twoie.

Maż bezrozumny nie pozna: á głupi nie zrozumie tego.

Gdy grzesznicy wyrosła iáko tráwá: y pokażą się wszyscy, ktorzy niepráwość czynią.

Aby zginęli ná wiek wieku: á ty Naywyższy ná wieki Pánie.

Abowiem oto nieprzyiaćiele twoi Pánie, bo oto

nieprzy-

inimici tui peribunt: & dispergentur omnes, qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: & senectus mea in misericordia uberi.

Et despexit oculus meus inimicos meos: & in insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea.

Iustus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Plantati in domo Domini: in atrijs domus Dei nostri florebunt.

Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: & benè patientes erunt, ut annuntient.

Quoniam rectus Dominus Deus noster: & non est iniquitas in eo.

nieprzyiaćiele twoi zginą: będa rosprosżeni wszyscy, ktorzy czynią niepráwość.

Y będźie wywyższon rog moy iáko iednorożcow: á stárość moiá w obfitym miłośierdźiu.

Y wzgárdźiło oko moie nieprzyiaćioły moie: á o powstáiących ná mię złośnikách usłyszáły uszy moie.

Spráwiedliwy iáko pálmá rozkwitnie: iáko drzewo Cedrowe ná Libánie rozmnoży się.

Wsadzeni w domu Páńskim: rozkwitną się w źiemiách domu Bogá nászego.

Ieszcze się rozmnożą w kwitnącey stárośći: y dobrze zdrowi będą, áby opowiádáli.

Iż práwy Pan Bog nász: á niepráwośći w nim nie mász.

PSALMVS XCII.

ARGUMENT.

Ze w Piątek człowiek ſtworzony, y tegoż dniá odkupiony, dla tego ten Pſalm Dawid ná piątek napiſał do ſpiewánia; w nim ſtworzenie świáta y náprawę opiſuie, ále iż wiele mowi o Zmartwychwſtániu Páńſkim, ktore ſię ſtáło w Niedźielę, tedy ten Pſalm Kośćioł w Niedźielę ſpiewá.

Zámyka w ſobie proroctwo o Kroleſtwie Chryſtuſowym, y iego Apoſtołách.

DOminus regnavit decorem indutus eſt: indutus eſt Dominus fortitudinem & præcinxit ſe.

PAn krolował oblokł ſię w ozdobę: oblokł ſię moca y przepaſał ſię.

Etenim firmavit orbem terræ: qui non commovebitur.

Abowiem uczynił okrąg świátá: ktory ſię nie poruſzy.

Parata ſedes tua extunc: à ſæculo tu es.

Zgotowána ſtolicá twoiá od onego czáſu: ty ieſteś od wieku.

Elevaverunt flumina Domine: elevaverunt flumina vocem ſuam.

Podniosły rzeki Pánie: podniosły rzeki głos ſwoy.

Elevaverunt flumina fluctus ſuos: à vocibus aquarum multarum.

Podniosły rzeki náwáłności ſwoie: od ſzumu wod wielkich.

Mirabiles elationes

Dźiwne náwáłności morskie:

maris: mirabilis in altis Dominus.

Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo Domine, in longitudinem dierum.

morskie: dźiwny ná wysokośćiách Pan.

Swiádectwá twoie okazáły się bydź bárdzo wiáry godne: domowi twemu Pánie, przystoi świątobliwość ná długość dni.

PSALMVS XCIII.

ARGUMENT.

Psalm ten Dawid ná Srzodę nápisał, iż opátrzność Boska, ktora tu opisuie, iest we środku dobrych y złych: żada sądu Bożego y pomsty ná tych, ktorzy prześláduia y ućiskáia ludźi niewinnych, mniemáiacych że Pan Bog nie wie o tych rzeczách, ktore się tu dźieią ná źiemi, y upewnia, że Pan nie opuśći ludu swego.

DEus ultionum Dominus: Deus ultionum libere egit.

BOg pomsty Pan: Bog pomsty wolno poczynił.

Exaltare qui judicas terram: redde retributionem superbis.

Wywysz się ktory sądźisz źiemię: odday zapłátę pysznym.

Vsquequò peccatores Domine: usquequò peccatores gloriabuntur?

Dokądże grzesznicy Pánie: dokąd grzesznicy będą się chlubić?

Effabuntur, & loquentur iniquitatem: loquen-

Będą świegotáć, y mowić niepráwości: będą

tur omnes, qui operantur injuſtitiam?

Populum tuum Domine humiliaverunt: & hæreditatem tuam vexaverunt.

Viduam & advenam interfecerunt: & pupillos occiderunt.

Et dixerunt, non videbit Dominus: nec intelliget Deus Iacob.

Intelligite inſipientes in populo: & ſtulti aliquando ſapite.

Qui plantavit aurem, non audiet: aut qui finxit oculum, non conſiderat?

Qui corripit gentes, non arguet: qui docet hominem ſcientiam?

Dominus ſcit cogitationes hominum: quoniam vanæ ſunt.

Beatus homo, quem tu erudieris Domine: & de lege tua docueris eum.

mowić wſzyſcy, ktorzy robia nieſpráwiedliwość?

Lud twoy Pánie poniżyli: y dźiedźictwo twoie trapili.

Wdowę y przychodniá zábili: y śieroty pomordowáli.

Y mowili, nie uyrzy Pan: áni zrozumie Bog Iákobow.

Zrozumieyćieſz głupi między ludźmi: á bezrozumni mieyćie kiedy rozum.

Ktory wſzczepił ucho, nie uſłyſzy: ábo ktory uformował oko, nie uyrzy?

Ktory ſtrofuie narody, zaż nie będźie karał: ktory uczy człeká mądrośći.

Pan zna myśli człowiecze: że ſą márne.

Błogosłáwiony człowiek, ktorego ty Pánie wyćwiczyſz: á náuczyſz go zakonu ſwego.

Abyś

Vt mitiges ei à diebus malis: donec fodiatur peccatori fovea.

Quia non repellet Dominus plebem ſuam: & hæreditatem ſuam non derelinquet.

Quoaduſque juſtitia convertatur in judicium: & qui juxta illam, omnes qui recto ſunt corde.

Quis conſurget mihi adverſus malignantes? aut quis ſtabit mecum adverſus operantes iniquitatem?

Niſi quia Dominus adjuvit me: paulò minus habitaſſet in inferno anima mea.

Si dicebam, motus eſt pes meus: miſericordia tua Domine adjuvabat me.

Secundùm multitudinem dolorùm meorum in corde meo: conſolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

Abyś mu ulżył ode złych dni: áż wykopáia doł grzeſznikowi.

Boć nie odrzući Pan ludu ſwego: á dźiedźictwá ſwego nie opuśći.

Aż ſię ſpráwiedliwość w ſąd obroći: á ktorzy przy niey, wſzyſcy ktorzy ſercá prawego.

Ktoż mi powſtánie przećiw złośnikom: ábo kto przy mnie ſtánie przećiw czyniacym niepráwość?

Ieđno że Pan wſpomogł: máłoby byłá duſzá moiá nie mieſzkáłá w piekle.

Ieślim mowił, záchwiałá ſię nogá moiá: miłośierdźie twoie Pánie wſpomagáło mię.

Według mnoſtwá boleśći moich w ſercu moim: twoie poćiechy uweſeliły duſzę moię.

Iżali

Numquid adhæret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in præcepto?

Captabunt in animam justi: & sangvinem innocentem condemnabunt.

Et factus est mihi Dominus in refugium: & Deus meus in adjutorium spei meæ.

Et reddet illis iniquitatem ipsorum, & in malitia eorum disperdet eos: disperdet illos Dominus Deus noster.

Iżali trzyma się ćiebie stolicá niepráwośći: ktory zmyślasz praca w przykazániu?

Záśadza się ná duszę spráwiedliwego: á krew niewinną potępia.

Y stał mi się Pan ućieczka: á Bog obroną nádźieie moiey.

Y odda im niepráwość ich: á we złośći ich wytráći ie: wytráći ie Pan Bog nász.

PSALMVS XCIV.

ARGUMENT.

W tym Psalmie pobudza Dawid y przywodźi lud do chwalenia Páná Bogá, y nabożnego iemu się modlenia, potym niedbałym grozi potępieniem, y upomina wszytkich, áby byli posłuśni Bogu, áby nie zátwárdzáli serc swoich, iáko niegdy Zydźi na puszczy.

VEnite exultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

PODźćie ráduymy się Pánu: śpiewaymy Bogu Zbáwićielowi nászemu.

Vprzedź-

Præoccupemus faciem ejus in confeſsione: & in pſalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus: & Rex magnus ſuper omnes Deos.

Quia in manu eius ſunt omnes fines terræ: & altitudines montiũ ipſius ſunt.

Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud: & ſiccam manus eius formaverunt.

Venite adoremus, & procidamus: ploremus ante Dominum qui fecit nos: quia ipſe eſt Domiuus Deus noſter.

Et nos populus paſcuæ eius: & oves manus eius.

Hodie ſi vocem eius audieritis: nolite obdurare corda veſtra.

Sicut in irritatione ſecundùm diem tentationis in deſerto: ubi tentaverũt me patres veſtri, probaverunt & viderunt opera mea.

Vprzedźmy oblicze iego z wyznawániem: á z pſalmámi śpiewáymy mu.

Abowiem Bog wielki Pan: y Krol wielki nád wſzyſtkiemi Bogi.

Bo w ręce iego ſą wſzytkie kráie źiemie: y gor wyſokośći iego ſą.

Bo iego ieſt morze, á on ie uczynił: á źiemię utworzyły ręce iego.

Podźćie pokłonmy ſię, y upadaymy: płáczmy przed Panem ktory nas ſtworzył: ábowiem on ieſt Pánem Bogiem náſzym.

A my ludem páſtwiská iego: y owcámi ręki iego.

Dźiś ieźli głos iego uſłyſzyćie: nie zátwárdzayćieſz ſerc wáſzych.

Iáko w draźnieniu wedle dniá kuſzenia ná puſzczy: kędy mię kuśili oycowie wáśi, doświádczali mię, y uyrzeli uczynki moie.

Quadraginta annis offensus fui generationi illi, & dixi; semper hi errant corde.

Et isti non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea: si introibunt in requiem meam.

Czterdźieśći lat gniewałem się ná ten narod: y rzekłem; záwsze ći błądzą sercem.

A ći nie poználi drog moich, iákom przyśiągł w gniewie moim: ieśli wniydą do pokoiu mego.

PSALMVS XCV.

ARGUMENT.

Psalm ten śpiewał Dawid, kiedy się wrácałá Arká Páńská, á Esdráſz kiedy Kośćioł po niewoli Bábilońskiey náprawował: w nim opisuię przyiśćie Chryſtuſowe ná świát, y kroleſtwo iego. Vpomina tákże lud wſzytek, áby chwalił Páná Boga, y iemu ofiáry oddáwał. Oznaymiá y powtorne przyiśćie Páná Chryſtuſowe ná świát, y iáko będźie ſadźił w ſprawiedliwośći.

CAntate Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino, & benedicite nomini ejus: annuntiate de die in diem salutare ejus.

Annuntiate inter gentes

SPiewayćie Pánu pieśń nową: śpiewayćie Pánu wſzytká źiemio.

Spiewayćie Pánu, á błogosławćie imieniu iego: opowiádayćie odedniá do dniá zbawienie iego.

Opowiádayćie między narody

gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dij gentium dæmonia: Dominus autem cælos fecit.

Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: sanctimonia, & magnificentia in sanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem; afferte Domino gloriam nomini ejus.

Tollite hostias, & introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Commoveatur à facie eius universa terra: dicite in gentibus, quia Dominus regnavit.

narody chwałę iego: między wszytkimi ludźmi cudá iego.

Iż wielki Pan, y bárdzo chwálebny: strászliwy iest nád wszystkie Bogi.

Abowiem wszyscy bogowie pogáńscy czárći: ále Pan niebiosá uczynił.

Wyznawánie y piękność przed oblicznością iego: świątość, y wielmożność w świątobliwośći iego.

Przynośćie Pánu narody pogáńskie, przynośćie Pánu cześć y chwałę: przynośćie Pánu chwałę imieniu iego.

Bierzćie ofiáry, á wchodźćie do śieni iego: kłániayćie się Pánu w przyśionkách świętych iego.

Niech się wzrusźy od oblicznośći iego wszytká źiemiá: powiádayćie między narody, iż Pan krolował.

Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: judicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli, & exultet terra: commoveatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

Tunc exultabunt omnia ligna silvarum, à facie Domini, quia venit: quoniam venit judicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua.

Abowiem náprawił okrąg źiemie, ktory się nie poruszy: będźie ludźie sądźił w sprawiedliwości.

Niech się wesela niebiosá, á niech się ráduie źiemiá, niech się wzruszy morze, y pełność iego: rozráduią się polá, y wszytko co iest ná nich.

Wtedy skakáć będą wszytkie drzewá leśne, przed Pánem, że przyszedł: bo przyszedł sądźić źiemię.

Będźie sądźił świát w sprawiedliwości: á narody według prawdy swoiey.

PSALMVS XCVI.

ARGUMENT.

Z okazyi Pánstwá sobie dánego po śmierći Absálona, opisuie Dawid, iáko po sadźie ostátecznym, Kościoł do zupełney doskonałości przyidźie, y wszyscy mu nieprzyiaćiele iego poddáni będą: opisuie tákże srogość sądu tego, y znáki ktore go poprzedzą; y że ná ten czás pyszni zágina od oblicznośći Bożey, náostatek pobudza sprawiedlinych, áby się weselili w Pánu.

Pan

DOminus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

Nubes & caligo in circuitu eius: justitia & judicium correctio sedis ejus.

Ignis ante ipsum præcedet: & inflammabit in circuitu inimicos eius

Illuxerunt fulgura eius orbi terræ: vidit & commota est terra.

Montes sicut cera fluxerunt à facie Domini: à facie Domini omnis terra.

Annuntiaverunt cæli justitiam ejus: & viderunt omnes populi gloriam ejus.

Confundantur omnes, qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulacris suis.

Adorate eum omnes Angeli ejus: audivit, & lætata est Sion. L13

PAn kroluie, niech się ráduie źiemiá: niech się wesela wyspy wszytkie.

Obłog y mgłá około niego: spráwiedliwość y sąd náprawienie stolice iego.

Ogień przed nim uprzedźi: y zápali w około nieprzyiaćioły iego.

Oświećiły błyskáwice iego okrąg źiemie: uyrzáłá y zádrżżáłá źiemia.

Gory się iáko wosk rozpłynęły, przed obliczem Páńskim: przed obliczem Páná wszytká źiemiá.

Oznáymiły niebiosa spráwiedliwość iego: y ogladáli wszyscy ludźie chwałę iego.

Niech będą záwstydzeni wszyscy, ktorzy służą báłwánom: y ktorzy się chlubia w márnych bożkách swoich.

Kłániayćie się mu wszyscy Aniołowie iego: usłyszał, y uweselił się Syon. Y

Et exultaverunt filiæ Judæ: propter judicia tua Domine.

Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes Deos.

Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eos.

Lux orta est justo: & rectis corde lætitia.

Lætamini justi in Domino: & confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

Y rozrádowáły się corki ludzkie: dla sądow twoich Pánie.

Abowiem tyś Pan naywyższy nád wszytka ziemią bárdzoś wywyższony nád wszytkie Bogi.

Ktorzy miłuiećie Páná, mieyćiesz grzech w nienawiśći: strzeże Pan dusz świętych swoich, wyrwie ie z ręki grzesznika.

Swiátłość weszłá spráwiedliwemu: á wesele ludźiom práwego sercá.

Weselćie się spráwiedliwi w Pánu: á wysławiayćie pámiątkę świątobliwośći iego.

PSALMVS XCVII.

ARGUMENT.

Przeto, że Pan Bog osoba swoia przyszedszy ná świát, przez národzenie nawiedźić nas raczył, odkupić, do wiáry świętey wezwáć y oświećić: upomina nas Prorok, ábyśmy go chwalili, y cześć iemu oddawáli, że wspomniał ná miłośierdźie swoie, pobudza ku weselu y

śpie-

śpiewániu, y opowiáda drugie przyiśćie Chryſtuſowe ná ſad.

CAntate Dominum canticum novum: quia mirabilia fecit.

Salvavit ſibi dextera ejus: & brachium ſanctum ejus.

Notum fecit Dominus ſalutare ſuum: in conſpectu gentium revelavit juſtitiam ſuam.

Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ: & veritatis ſuæ domui Iſraël.

Viderunt omnes termini terræ: ſalutare Dei noſtri.

Iubilate Deo omnis terra: cantate, & exultate, & pſallite.

Pſallite Domino in cithara, in cithara & voce pſalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

Iubilate in conſpectu regis Domini: moveatur

SPiewayćie Pánu pieśń nową: bo uczynił cudá.

Zbáwiłá ſobie práwicá iego: y rámię święte iego.

Obiáwił Pan zbáwienie ſwoie: przed oczymá pogánow oznáymił ſpráwiedliwość ſwoię.

Wſpomniał ná miłośierdźie ſwoie: y ná práwdę ſwą domowi Izráel.

Ogladáły wſzytkie kráie źiemie: zbáwienie Bogá náſzego.

Wykrzykayćie Pánu wſzytká źiemio: śpiewayćie á weſelćie ſię, y grayćie

Grayćie Pánu ná cytrze, ná cytrze y z głoſem pſalmu: ná puzanách, y ná kornetách głośnych.

Wykrzykayćie przed oblicznośćią krolá Páná:

niech

mare, & plenitudo ejus, orbis terrarum, & qui habitant in eo.

Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini: quoniam venit judicare terram.

Iudicabit orbem terrarum in justitia: & populos in æquitate.

niech się wzruszy morze, y pełność iego, okrąg ziemie, y mieszkáiący ná nim.

Rzeki będą kláskáć rękámi, gdy społem będą się weselić przed obliczność ią Páńską: bo przyszedł sądźić ziemię.

Będźie sądźił świát w spráwiedliwośći: á národy w práwośći.

PSALMVS XCVIII.

ARGUMENT.

Kiedy Krolestwo Dawidowi potwierdzone było, przez ktore się znáczyło Krolestwo Chrystusowe; wzywa Poddánych do chwalenia Páná Bogá, y upomina ábyśmy mu byli posłuśni przykłádem Moyżeśá, Aároná y Sámuelá, ktorzy byli wierni słudzy miłego Bogá.

DOminus regnavit, irascantur populi: qui sedet super Cherubim, moveatur terra.

PAn krolował niech się gniewáią narody: ktory śiedźi ná Cherubinách, niech się trzęśie ziemiá.

Dominus in Sion magnus: & excelsus super omnes populos.

Pan wielki ná Syonie: y wywyższony nád wszytkie narody.

Niech

Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & ſanctum eſt: & honor regis judicium diligit.

Tu paraſti directiones: judicium & juſtitiam in Iacob tu feciſti.

Niech wyznawáią imieniu twemu wielkiemu, ábowiem ſtráſzne y święte ieſt: á cześć krolewska ſąd miłuie.

Tyś nágotował proſtowánia: tyś uczynił ſąd y ſpráwiedliwość w domu Iákobowym.

Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate ſcabellum pedum ejus: quoniam ſanctum eſt.

Moyſes & Aaron in Sacerdotibus ejus: & Samuel inter eos, qui invocant nomen ejus.

Invocabant Dominum, & ipſe exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos.

Cuſtodiebant teſtimonia eius: & præceptum, quod dedit illis.

Domine Deus noſter tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuiſti eis, & ulci-

Wywyżſzayćie Páná Bogá náſzego: á kłániayćie ſię podnożkowi nog iego, bo święty ieſt.

Moyzeſz y Aáron między Kápłány iego: á Sámuel między tymi, ktorzy wzywáią imienia iego.

Wzywáli Páná, á on ich wysłuchywał: w słupie obłokowym mawiał do nich.

Strzegli świádectw iego: y przykazania, ktore im podał.

Pánie Boże náſz tyś ie wysłuchywał: Boże tyś im był miłośćiw, y mſcza-

ſcens in omnes adinventiones eorum.

Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate in monte ſancto eius: quoniam ſanctus Dominus Deus noſter.

cy ſię wſzytkich wynálázkow ich.

Wywyżſzayćie Páná Bogá náſzego, y kłaniayćie ſię gorze świętey iego: ábowiem święty Pan Bog náſz.

PSALMVS XCIX.

ARGUMENT.

Vpomina w tym Pſalmie Dawid lud Chrześćiáńſki, áby chwalili Páná Bogá, ktory nas ſtworzył, y áby mu pieśń śpiewali w Kośćiele iego świętym.

JVbilate Deo omnis terra: ſervite Domino in lætitia.

Introite in conſpectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

Populus eius, & oves paſcuæ eius: introite portas eius in confeſsione, atria eius in hymnis confitemini illi.

Laudate nomen eius,

WYkrzykayćie Bogu wſzytká źiemio: służćie Pánu z weſelem.

Wchodźćie przed oblicznoſć iego: z rádośćią.

Wiedźćie iż Pan ſam ieſt Bog: on nas uczynił, á nie my śiebie.

Ludu iego, y owce páſtwiská iego: wchodźćie w bramy iego w wyznawániu, do śieni iego z pieśniámi wyznawáyćie mu.

Chwalćie imię iego, boć

słodki

quoniam suavis est Dominus, in æternum misericordia eius: & usque in generationem & generationem veritas eius.

słodki iest Pan, ná wieki miłośierdźie iego: y áż od rodzáiu do rodzáiu prawdá iego.

PSALMVS C.

ARGUMENT.

Vczy Dawid przykładem swoim, iáko się Krolowie y Pánowie sprawować máia: opisuie porzadek y sprawy dobrego gospodarzá w domu, Krolá w Páństwie swym, áby złe karał, dobre miłował; oświádcza się, iáko záwsze w niewinności chodźił, y ze złymi nigdy nie zostawał, tylko z niewinnymi.

Misericordiam & judicium: cantabo tibi Domine.

Miłośierdźie y sąd: będę śpiewał tobie Pánie.

Psallam & intelligam in via immaculata: quando venies ad me.

Będę śpiewał, á będę rozumiał ná drodze niepokalány: kiedy przyidźiesz do mnie.

Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus meæ.

Chodźiłem w niewinności sercá mego: w pośrodku domu mego.

Non proponebam ante oculos meos rem injustã: facientes prævaricationes odivi.

Nie kładłem przed oczy swe niesprawiedliwey rzeczy: czyniące przewrotności miałẽ w nienawiśći.

Non adhæsit mihi cor pravum: declinantem à me malignum non cognoscebam.

Detrahentem secretò proximo suo: hunc persequebar.

Superbo oculo, & insatiabili corde: cum hoc non edebam.

Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabat.

Non habitabit in medio domus meæ qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.

In matutino interficiebam omnes peccatores terræ: ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

Nie przystáło ku mnie serce złośliwe: odstępuiacego odemnie złośniká nie znałem.

Ktory uwłacza potáiemnie bliźniemu swemu: tegom prześládował:

Z człowiekiem pyszne go oká, á nienásyconego sercá: z tymem nie iádał

Oczy moie ná wierne ná źiemi, áby śiádáli zemna: chodzący droga niepokalána, ten mi służył.

Nie będźie mieszkał w pośrod domu mego, ktory czyni pychę: ktory mowi niepráwości, nie miał szczęścia w oczách moich.

Ráno trácíłem wszytkie grzeszniki ziemi: ábym wykorzenił z miástá Páńskiego wszytkie czyniące niepráwość.

PSALMVS CI.

ARGUMENT.

W tym

W tym Psalmie opisuie Dawid nędze tego żywotá, płacz, boleść, y modlitwę ludu swego: y dźiękuie Pánu Bogu, że go wysłuchał. Mowi także w osobie Páná Chrystusá, modlacego się zá narod ludzki. Iest tez to Modlitwá wszelkiego człowieká w utrapieniu zostáiacego y pokutuiacego, w ktorym prosi Páná Bogá o odpuszczenie grzechow: y ták no doyść może, iáko się przy pokućiu záchować; prosi także Dawid, áby mu oznaymił krotkość dni życiá iego.

DOmine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

PAnie wysłuchay modlitwę moię: á wołánie moie niech do ćiebie przyidźie.

Non avertas faciem tuam à me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

Nie odwrácay oblicza twego odemnie: ktoregokolwiek dniá ieſtem ućiśniony, nákłoń ku mnie uchá twego.

In quacumque die invocavero te: velociter exaudi me.

Ktoregokolwiek dniá wzywáć ćię będę: prędko wysłuchay mię.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

Abowiem ustáły iáko dym dni moie: á kośći moie iáko skwárki wyschły.

Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

Zwiądłem iáko śiáno, y wyschło serce moie: iżem zápomniał pożywáć chlebá mego.

A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

Dla głosu wzdychánia mego: przyschły kośći moie do ćiáłá mego.

Similis factus sum pelicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.

Stałem się podobnym Pelikanowi ná puśczy: y stałem się iáko kruk nocny ná puśtkách.

Vigilavi: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Nie spałem: y stałem się iáko wrobel sam ieden ná dáchu.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, adversum me jurabant.

Przez cały dźień uragáli mi nieprzyiaćiele moi: á ći ktorzy mię chwalili, przećiw mnie przyśięgáli.

Quia cinerem tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

Bo popioł iáko chleb iadałem: á napoy moy z płáczem mieszałem.

A facie iræ & indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

Dla gniewu y popędliwośći twoiey: ábowiem podnioszby roztrąciłeś mię

Dies mei sicut umbra declinaverunt: & ego sicut fœnum arui.

Dni moie zeszły iáko ćień: á iam uschł iáko śiáno.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

Ale ty Pánie trwasz ná wieki: á pámiątká twoiá od rodzáiu do rodzáiu.

Ty

Tu exurgens miserebéris Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: & terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium: & non sprevit preces eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus, qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cælo in terram aspexit.

Vt audiret gemitus

Ty powstawszy zmiłuieſz ſię nád Syonem: boć czás zmiłowánia nád nim, bo przyszedł czás.

Abowiem upodobáły ſię sługom twoim kámienie iego: á użala ſię źiemie iego.

Y będą ſię narody bały imienia twego Pánie: y wszyscy krolowie źiemscy chwały twoiey.

Abowiem Pan pobudował Syon: y pokaże ſię w chwale swoiey.

Weyrzał ná modlitwę poniżonych: y nie wzgárdźił ich prośba.

Niech to nápiſza rodzáiowi potomnemu: á lud ktory będźie ſtworzony, będźie Páná chwalił.

Abowiem weyrzał z wyſokiey świątnice swoiey: Pan z niebá ná źiemię poyrzał.

Aby wysłuchał wzdychánia

compeditorum: ut ſolveret filios interemptorum.

chánia więźniow: áby rozwiązał ſyny pomordowánych.

Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem ejus in Ieruſalem.

Aby wysławiano imię Páńskie ná Syonie: y chwałę iego w Ieruzalem.

In conveniendo populos in unum: & reges ut ſerviant Domino.

Gdy ſię narody zbierą w iedno: y krolowie áby służyli Pánu.

Reſpondit ei in via virtutis ſuæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Odpowiedźiał mu w drodze mocy ſwoiey: krotkość dni moich obiaw mi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Nie bierz mię z tego świátá w połowicy dni moich: látá twoie od wieku do wieku.

Initio tu Domine terram fundaſti: & opera manuum tuarum ſunt cæli.

Tyś Pánie ná początku źiemię ugruntował: á dźiełá rąk twoich ſą niebioſa.

Ipſi peribunt, tu autem permanes: & omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.

One poginą, ále ty zoſtánieſz: y wſzytkie iáko ſzátá zwietſzeią.

Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.

Y iáko odźienie odmieniſz ie, y odmienią ſię: ále ty tenżeś ieſt, y látá twoie nie uſtáną.

Syno-

Filij ſervorum tuorum habitabunt: & ſemen eorum in ſæculum dirigetur.

Synowie sług twoich mieſzkáć będą: á potomſtwo ich ná wieki będźie ſzczęśliwie prowádzone.

PSALMVS CII.

ARGUMENT.

Pſalm ten oſobliwym ſpoſobem od Duchá Swiętego nátchniony Dawid nápiſał, w nim wylicza dobrodźieyſtwá Boſkie, ktore Bog dobrym czyni, y zá nie dźiękuie; upomina lud, áby chwalił Páná Boga, iż on ieſt Pan miłośierny y ſprawiedliwy, odpuſzczáiący grzechy, widzący krewkość ludzką; iáko żyćie człowieká ieſt krotkie, á miłośierdźie iego wieczne. Vczy nas tedy, ábyśmy uprzeymym ſercem dźiękowáli mu zá wſzytkie dobrodźieyſtwá od niego odebráne. Pobudza y Anioły święte áby go chwalili.

BEnedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me ſunt, nomini ſancto ejus.

Benedic anima mea Domino: & noli obliviſci omnes retributiones ejus.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui

BŁogoſław duſzo moiá Pánu: y wſzytko co we mnie, imieniu świętemu iego.

Błogoſław duſzo moiá Pánu: á nie zápominay wſzytkich dobrodźieyſtw iego.

Ktory miłośćiwie odpuſzczá wſzytkie niepráwo-

ſanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.

Qui replet in bonis deſiderium tuum: renovabitur ut aquilæ iuventus tua.

Faciens miſericordias Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus.

Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs Iſraël voluntates ſuas.

Miſerator & miſericors Dominus: longanimis & multùm miſericors.

Non in perpetuum iraſcetur: neque in æternum comminabitur.

Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.

ści twoie: ktory uzdrawia wſzytkie choroby twoie.

Ktory odkupuie żywot twoy od zátrácenia: ktory cię koronuie miłośierdźiem y litościámi.

Ktory nápełnia dobrámi żądzą twoię: odnowi ſię iáko orłowá młodość twoiá.

Czyniący miłośierdźie Pan: y ſąd wſzytkim krzywdę czyniącym.

Oznáymił drogi Moyzeſzowi: y wolą ſwoię ſynom Izráelskim.

Litośćiwy y miłośierny Pan: długo czekáiący, á wielce miłośierny.

Nie ná wieki ſię gniewáć będźie: áni wiecznie grożić będźie.

Nie według grzechow náſzych uczynił nam: áni według niepráwośći náſzych oddał nam.

Abo-

Quoniam ſecundùm altitudinem cæli à terra: corroboravit miſericordiam ſuper timentes ſe.

Quantùm diſtat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates noſtras.

Quomodo miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentibus ſe: quoniam ipſe cognovit figmentum noſtrum.

Recordatus eſt, quoniam pulvis ſumus: homo ſicut fœnum, dies ejus tanquã flos agri ſic efflorebit.

Quoniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & non cognoſcet ampliùs locum ſuum.

Miſericordia autem Domini ab æterno: & uſque in æternum ſuper timentes eum.

Et juſtitia illius in filios filiorum: his qui ſervant teſtamentum ejus.

Abowiẽ według wyſokośći niebá od źiemie utwierdźił miłośierdźie ſwoie: nád tymi ktorzy ſię go boią.

Iáko dáleko ieſt wſchod od zachodu: dáleko oddalił od nas niepráwośći náſze.

Iáko lituie oćiec ſynow ſwoich, zlitował ſię Pan nád tymi ktorzy ſię go boią: boć on zna utwierdzenie náſze.

Wſpomniał żeśmy proch: człowiek iáko trawá dni iego, iáko kwiát polny ták okwitnie.

Abowiem powionie wiátr nań, y nie oſtoi ſię: y więcey nie pozna mieyſcá ſwego.

Ale miłośierdźie Páńſkie od wieku: y áż do wieku nád tymi ktorzy ſię go boią.

Y ſpráwiedliwość iego ná ſyny ſynow: tych ktorzy chowáią teſtáment iego.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

Dominus in cælo paravit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus.

Benedicite Domino omnes virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus.

Benedicite Domino omnia opera ejus: in omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino.

Y pámiętáia ná przykazánia iego: áby ie pełnili.

Pan ná niebie przygotował stolicę swoię: á kroleſtwo iego nád wſzemi pánować będźie.

Błogosławćie Páná Aniołowie wſzyſcy iego: możni w śile ktorzy czynićie słowo iego, ná usłyſzenie głosu mow iego.

Błogosławćie Pánu woyská wſzytkie iego: słudzy iego, ktorzy czynićie wola iego.

Błogosławćie Pánu uczynki wſzytkie iego: ná wſzelkim mieyſcu pánowánia iego, błogosław duſzo moiá Páná.

PSALMVS CIII.

ARGUMENT.

Błogosłáwi Dawid w tym Pſalmie Páná, chwalac iego dobroć w ſtworzeniu świátá y Aniołow, że źiemię umocnił, że wodá z gránic ſwoich nie wychodźi, że ten

Pan.

Pan żywi zwierzęta y ptáſtwo, á źiemiá rodźi pożywienie; ſłuſznie tedy Prorok przywodźi nas ku chwaleniu Páná Bogá.

BEnedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.

Confeſsionem & decorem induiſti: amictus lumine ſicut veſtimento.

Extendens cælum ſicut pellem: qui tegis aquis ſuperiora ejus.

Qui ponis nubem aſcenſum tuum: qui ambulas ſuper pennas ventorum.

Qui facis Angelos tuos ſpiritus: & miniſtros tuos ignem urentem.

Qui fundaſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam: non inclinabitur in ſæculum ſæculi.

Abyſſus ſicut veſtimentum, amictus ejus: ſuper montes ſtabunt aquæ.

BŁogoſław duſzo moiá Pánu: Pánie Boże moy bárdzoś ſię wielmożnym pokazał.

Oblokłeś ſię w wyznánie y ozdobę: odźiany świátłośćią iáko ſzátą.

Ktory roścіągaſz niebo iáko skorę: ktory okrywaſz wodámi wierzch iego.

Ktory kłádźieſz obłoki wſtępem twoim: ktory chodźiſz ná skrzydłách wiátrowych.

Ktory czyniſz Anioły twoie duchy: y ſługi twoie ogień palący.

Ktoryś ugruntował źiemię ná iey ſtałośći: nie náchyli ſię ná wiek wieku.

Głębokośći iáko ſzátá odźienie iey: nád gorámi ſtáną wody.

Ab increpatione tua fugient: à voce tonitrui tui formidabunt.

Ascendunt montes, & descendunt campi: in locum quem fundasti eis.

Terminum posuisti, quem non transgredientur: neque convertentur operire terram.

Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertransibunt aquæ.

Potabunt omnes bestiæ agri: expectabunt onagri in siti sua.

Super ea volucres cæli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.

Producens fœnum ju-

Ná fukánie twoie ućieka: ulękną się głosu gromu twego.

Podnoszą się gory, y zniżáia polá: ná mieysce ktoreś im założył.

Zámierzyłeś kres, ktorego nie przestąpią: áni się wroca okryć źiemię.

Ktory wypuszczasz źrzodłá po dolinách: pośrodkiem między gorámi popłyną wody.

Będą pić wszytkie zwierzętá polne: osłowie dźicy czekáć będą w prágnieniu swoim.

Nád nimi będą mieszkáć ptaszki powietrzne: z pośrodká skał wydádzą głosy.

Ktory pokrapiasz gory z wysokośći swoich: z owocu spraw twoich násyći się źiemiá.

Ktory czynisz że śiáno ro-

mentis: & herbam ſervituti hominum.

Vt educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.

Vt exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.

Saturabuntur ligna campi, & Cedri Libani quas plantavit: illic paſſeres nidificabunt.

Herodij domus dux eſt eorum: montes excelſi cervis, petra refugium herinacijs.

Fecit lunam in tempora: ſol cognovit occaſum ſuum.

Poſuiſti tenebras, & facta eſt nox: in ipſa pertranſibunt omnes beſtiæ ſilvæ.

Catuli leonum rugientes ut rapiant: & quærant à Deo eſcam ſibi.

Ortus ſol, & congregati

no rośnie: á źiołá ná posługę człowieká.

Abyś wywiodł chleb z źiemie: á wino rozweſeliło ſerce człowiecze.

Aby uweſelił oblicze oliwą: á chleb ſerce człowiecze potwierdźił.

Náſycą ſię drzewa polne, y Cedry Libánu ktorych náſadźił: tám ſię wroble gnieźdźić będą.

Herodyoná gniazdo ieſt wodzem ich: gory wyſokie ieleniom, opoki ućieczką ieżom.

Vczynił Xiężyc dla czáſow: ſłońce poznáło zachod ſwoy.

Przywiodłeś ćiemnośći, y ſtáłá ſię noc: w nię przechodźić będą wſzytkie zwierzętá leśne.

Szczeniętá lwie ryczące áby porwáły: y ſzukáły od Bogá pokármu ſobie

Weſzło ſłońce, y zgromádźili

ſunt: & in cubilibus ſuis collocabuntur.

Exibit homo ad opus ſuum: & ad operationem ſuam uſque ad veſperum.

Quàm magnificata ſunt opera tua Domine! omnia in ſapientia feciſti: impleta eſt terra poſſeſſione tua.

Hoc mare magnum & ſpatioſum manibus: illic reptilia, quorum non eſt numerus.

Animalia puſilla cum magnis: illic naves pertranſibunt.

Draco iſte, quem formaſti ad illudendum ei: omnia à te expectant, ut des illis eſcam in tempore.

Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.

Avertente autem te famádźili ſię: y w iámách ſwoich położą ſię

Wynidźie człowiek ná robotę ſwoię: y ná ſpráwy ſwoie áż do wieczorá.

Iáko wielmożne ſą Pánie uczynki twoie! wſzytkoś w mądrośći uczynił: nápełniona ieſt źiemiá oſiádłośćią twoią.

To morze wielkie y ſzerokie odnogámi: w ktorym ryb ták wiele że im nie máſz liczby.

Zwierzętá máłe z wielkiemi: tám okręty płynąć będą.

Smok ten ktoregoś ſtworzył ku náygráwániu iemu: wſzytkie ná ćię czekáią, ábyś im dał pokarm czáſu ſwego.

Gdy im ty daſz, będą zbierać: gdy otworzyſz rękę twoię, wſzytkie ſię dobrem nápełnia.

Ale gdy ty odwroćiſz obli-

ciem, turbabuntur: auferes spiritum eorum, & deficient, & in pulverem suum revertentur.

Emittes spiritum tuum & creabuntur: & renovabis faciem terræ.

Sit gloria Domini in sæculum: lætabitur Dominus in operibus suis.

Qui respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant

Cantabo Domino in vita mea: psallam Deo meo quamdiu sum.

Iucundum sit ei eloquium meum: ego verò delectabor in Domino.

Deficiant peccatores à terra, & iniqui ita ut non sint: benedic anima mea Domino.

oblicze zátrwoża się: y odeymiesz duchá ich, y ustána, y w proch się swoy obroca.

Wypuść duchá twego, á będa stworzone: y odnowisz oblicze źiemie.

Niechayże chwałá Pánska będźie ná wieki: będźie się Pan weselił w uczynkách swoich.

Ktory pátrzy ná źiemię, y czyni że drży: ktory tyka gor, y kurzą się.

Będę śpiewał Pánu zá żywotá mego: będę grał Bogu memu poki mię stawa.

Niech mu będzie wdźięczna wymowá moiá: á ia się roskocham w Pánu.

Niechay ustána grzesznicy z źiemie, á złośnicy ták że ich nie będźie: błogosław duszo moiá Pánu.

PSALMVS CIV.

ARGUMENT.

Ten Psalm ma tytuł Alleluia, to iest chwalćie Pá-

ná, iż w nim Dawid wylicza rożliczne dobrodźieyſtwá Boże, ku dźiękczynieniu y chwale Páná Bogá nas przywodzac; opowiáda iáko ſprawiedliwe ſa ſady iego; iáko ſpełnił obietnicę ſwą dáną Abrámowi, że ſię Chryſtus z pokolenia iego národźić miał. Wſpomina o głodźie onym wielkim, ktory był zá czáſu Iákobá, y zá przedániu Iozefa przez bráćia do Egyptu, gdźie potym Iozef pánował, y iáko Pan Bog plagi wielkie w Egyptćie ſpuſzczał, zá czáſu Moyżeſzá, y iáko lud wywiodł przez niego.

CONfitemini Domino, & invocate nomen ejus: annuntiate inter gentes opera ejus.

Cantate ei, & pſallite ei: narrate omnia mirabilia ejus.

Laudamini in nomine ſancto ejus: lætetur cor quærentium Dominum.

Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem ejus ſemper.

Mementote mirabilium ejus, quæ fecit: prodigia ejus, & judicia oris ejus.

WYznawayćie Pánu, y wzywayćie imienia iego: opowiádayćie miedzy pogány ſprawy iego.

Spiewayćie mu, y grayćie mu: oznáymiayćie wſzytkie cudá iego.

Chlubćie ſię w imieniu świętym iego: niech ſię weſeli ſerce ſzukáiacych Páná.

Szukayćie Páná, á bądźćie umocnieni: ſzukayćie obliczá iego záwſze.

Pámiętayćie ná cudá iego, ktore uczynił: ná cudá iego y ſady uſt iego.

Potom-

Semen Abraham servi ejus: filij Iacob electi ejus.

Ipse Dominus Deus noster: in universa terra judicia ejus,

Memor fuit in sæculum testamenti sui: verbi quod mandavit in mille generationes,

Quod disposuit ad Abraham: & juramenti sui ad Isaac,

Et statuit illud Iacob in præceptum: & Israèl in testamentum æternum,

Dicens, tibi dabo terram Chanaan: funiculum hæreditatis vestræ.

Cùm essent numero brevi: paucissimi & incolæ ejus.

Et pertransierunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum.

Non reliquit hominem

Potomstwo Abráámowe, słudzy iego: synowie Iákobowi wybráni iego.

Oni Pan Bog nász: po wszytkiey źiemi sądy iego.

Pámiętał wiecznie ná testáment swoy: ná słowo ktore przykazał ná tyśiączne narody.

Ktore postánowił z Abráámem; y ná przysięgę swą z Izáákiem.

Y postánowił ią Iákobowi zá przykazánie: á Izráelowi zá testáment wieczny.

Mowiąc, tobie dam źiemię Chánáán: sznur dźiedźictwá wászego.

Gdy byli w máłey liczbie bárdzo; y mało obywátelow ich.

Y przechodźili od narodu do narodu; y z krolestwá do innego ludu.

Nie dopuścił im krzywdy

nocere eis: & corripuit pro eis reges.

Nolite tangere Christos meos: & in prophetis meis nolite malignari.

Et vocavit famem super terram: & omne firmamentum panis contrivit.

Misit ante eos virum: in servum venundatus est Ioseph.

Humiliaverunt in compedibus pedes ejus, ferrum pertransivit animam ejus: donec veniret verbum ejus.

Eloquium Domini inflammavit eum, misit rex, & solvit eum: princeps populorum, & dimisit eum

Constituit eum dominum domus suæ: & principem omnis possessionis suæ.

Vt erudiret principes ejus sicut semetipsum: &

wdy czynić człowiekowi: y pokarał dla nich krole.

Nie tykayćie pomázáńcow moich: á ná proroki moie nie badźćie złośliwymi.

Y zwabił głod ná źiemię: y skruszył wszytko pośilenie chlebá.

Posłał przed niemi mężá: zá niewolniká przedany iest Iozef.

Poniżył w pętách nogi iego: żelázo przeszło duszę iego, áż przyszło słowo iego.

Mowienie Pánskie zápaliło go: posłał krol, y rozwiązał go: Pan ludu, y wypuśćił go.

Postánowił go pánem domu swego: y xiążęćiem wszytkiey dźierżáwy swoiey.

Aby ćwiczył xiążętá iego iáko śiebie samego:

senes ejus prudentiam doceret.

Et intravit Israël in Ægyptum: & Iacob accola fuit in terra Cham.

Et auxit populum suum vehementer: & firmavit eum super inimicos ejus.

Convertit cor eorum ut odirent populum ejus: & dolum facerent in servos ejus.

Misit Moysen servum suum: Aaron quem elegit ipsum.

Posuit in eis verba signorum suorum: & prodigiorum in terra Cham.

Misit tenebras, & obscuravit: & non exacerbavit sermones suos.

Convertit aquas eorum in sangvinem: & occidit pisces eorum.

Edidit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipsorum.

á stárce iego mądrości ná uczył.

Y wszedł Izráel do Egyptu: y Iákob był obywátelem w źiemi Chám.

Y rozmnożył lud swoy bárdzo: y zmocnił go nád nieprzyiaćioły iego.

Odmienił serce ich, áby nienáwidźieli ludu iego: y czynili zdrády nád sługámi iego.

Posłał Moyzeszá sługę swego: Aároná ktorego obrał.

Położył w nich słowá znákow swoich: y cudow w źiemi Chám.

Puścił ćiemności y zácmił: y nieuprzykrzył słow swoich.

Obroćił wody ich w krew: á ryby ich pomorzył.

Zrodźiłá źiemiá ich żáby: w pokoiách krolow ich.

Dixit, & venit cœnomya: & cinifes, in omnibus finibus eorum.

Roskazał, y przyszłá rozmáita muchá: y mszyce we wszytkich gránicách ich.

Posuit pluvias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorũ.

Vczynił dżdże ich grádem: y ogień palący ná ich źiemi.

Et percussit vineas eorum & ficulneas eorum: & contrivit lignum finium eorum.

Y potłukł winnice ich y figi ich: y pokruszył drzewá w ich gránicách.

Dixit, & venit locusta, & bruchus: cujus non erat numerus.

Rzekł, y przyszłá szárańcza, y chrzaszcz: ktorym nie było liczby.

Et comedit omne fœnum in terra eorum: & comedit omnem fructum terræ eorum.

Y poiádły wszytkę trawę w ich źiemi: y poiádły wszytek owoc źiemie ich.

Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboribus eorum.

Y pobił wszytkie pierworodne w źiemi ich: pierwiastki wszelkiey pracy ich.

Et eduxit eos cum argento & auro: & non erat in tribubus eorum infirmus.

Y wprowádźił ie ze srebrem y złotem: á nie był między ich pokoleniem chory.

Lætata est Ægyptus in

Rádował się Egypt z wyiścia

profectione eorum: quia incubuit timor eorum super eos.

Expandit nubem in protectionem eorum: & ignē ut luceret eis per noctem.

Petierunt, & venit coturnix: & pane cæli saturavit eos.

Dirupit petram, & fluxerunt aquæ: abierunt in sicco flumina.

Quoniam memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad Abraham puerum suum.

Et eduxit populum in exultatione: & electos suos in lætitia.

Et dedit illis regiones gentium: & labores populorum possederunt.

Vt custodiant justificationes ejus: & legem ejus requirant.

z wyiścia ich: bo był przyszedł ná nie strách ich.

Rościągnął obłok ná okrycie ich: á ogień áby im świecił w nocy.

Zádáli y przyleciały przepiorki: y chlebem niebieskim náśyćił ie.

Rozszczepił opokę, y wypłynęły wody: płynęły rzeki ná suszy.

Abowiem pomniał ná słowo święte swoie: które miał do Abráámá sługi swego.

Y wywiodł lud swoy z weselem: á wybráne swe z rádośćia.

Y dał im kráiny pogánow: á roboty narodow posiedli.

Aby przestrzegáli uspráwiedliwienia iego: y o zakonie iego się bádáli.

PSALMVS CV.

ARGUMENT.

W prze-

W przeßłym Pßalmie, chwalił Dawid Páná Bogá z dobrodźieyßtw iego: á w tym z miłośierdźia pokazánego niewdźięcznikom, to ießt, ludowi Zydowßkiemu w Egypćie; Wylicza dobrodźieyßtwá Boże ku nim, á iáko oni ćięßko grzeßyli, kiedy ćielcá ßobie ulali, y iego ádorowáli: y rozmáite złośći płodźili, wyßedßy z Egyptu, y ná pußczy mießkáiąc. Opißuie y plagi, ktore ná nich Pan Bog dopuśćił dla ich grzechow; ábyśmy tym przykłádem, nauczyli ßię báć Páná Bogá, y iego nie obrażáć, y bydź wdźięcznemi zá dobrodźieyßtwá od niego odebráne.

COnfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in fæculum miſericordia ejus.

WYznawayćie Pánu, boć dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Quis loquetur potentias Domini: auditas faciet omnes laudes ejus?

Ktoż wymowi możnośći Páńskie: da w posłuch wßyßtkie chwały iego?

Beati qui cuſtodiunt judicium: & faciunt juſtitiam in omni tempore.

Błogosłáwieni ktorzy ßtrzegą ßądu: á czynią ßpráwiedliwość ná káżdy czás.

Memento noſtri Domine in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo.

Wßpomniy ná nas Páńie w upodobániu ludu twego: náwiedź nas przez zbáwienie twoie.

Ad videndum in bo-

Abyśmy oglądáli do-

brá

nitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ : ut lauderis cum hæreditate tua.

Peccavimus cum patribus nostris: injustè egimus, iniquitatem fecimus.

Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ.

Et irritaverunt ascendentes in mare; mare rubrum.

Et salvavit eos propter nomen suum: ut notam faceret potentiam suam.

Et increpuit mare rubrum, & exsiccatum est: & deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Et salvavit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici.

brá wybránych twoich, y rozweselili się wesełē ludu twego: ábyś był pochwalon z dźiedźictwē twoim.

Zgrzeszyliśmy z oycámi nászymi: niesprá-wiedliwieśmy czynili, niepráwość popełnili.

Oycowie náśi w Egypćie nie zrozumieli cudow twoich: nie pámiętáli ná wielkość miłośierdźia twego.

Y doználi gdy wstępowáli w morze: w morze czerwone.

Y wybáwił ie dla imienia swego: áby pokazał możność swoię.

Y zfukał morze czerwone y wyschnęło: y przewiodł ie przez głębokośći iáko przez puszczą.

Y wybáwił ie z ręki tych ktorzy ich nienáwidźieli: y wykupił ie z ręki nieprzyiaćielskiey.

Et operuit aqua tribulantes eos: unus ex eis non remanſit.

Et crediderunt verbis ejus: & laudaverunt laudem ejus.

Citò fecerunt, obliti ſunt operum ejus: & non ſuſtinuerunt conſiliũ ejus.

Et concupierunt concupiſcentiam in deſerto: & tentaverunt Deum in inaquoſo.

Et dedit eis petitionem ipſorum: & miſit ſaturitatem in animas eorum.

Et irritaverunt Moyſen in caſtris: Aaron ſanctum Domini.

Aperta eſt terra, & deglutivit Dathan: & operuit ſuper congregationem Abiron.

Et exarſit ignis in Synagoga eorum: flamma combuſsit peccatores.

Et fecerunt vitulum in

Y okryłá wodá te ktorzy ich ćiażyli: ieden z nich nie zoſtał.

Y uwierzyli słowom iego: y wysławiáli chwałę iego.

Prędko odpráwili, zápomnieli uczynkow iego: á nie czekáli rády iego.

Y byli zięći chćiwością ná puſzczy: y kuśili Bogá ná mieyſcu bezwodnym.

Y dał im prośbę ich: y przepuśćił náſycenie ná duſze ich.

Y rozdraźnili Moyzeſzá w obożie: Aárona áświętego Páńskiego.

Otworzyłá ſię źiemiá, y pożárłá Dátháná: y okryłá zbor Abironow.

Y zápalił ſię ogień w ich zborze: płomień palił grzeſzniki.

Y uczynili ćielcá przy Horeb:

Horeb : & adoraverunt sculptile.

Et mutaverunt gloriam suam : in similitudinem vituli comedentis fœnum.

Obliti sunt Deum, qui salvavit eos ; qui fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.

Et dixit ut disperderet eos : si non Moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus.

Ut averteret iram ejus, ne disperderet eos : & pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.

Non crediderunt verbo ejus & murmuraverunt in tabernaculis suis : non exaudierunt vocem Domini

Et elevavit manum suam super eos ut prosterneret eos in deserto.

Horeb : y kłániáli się bałwánowi.

Y przemienieli chwałę swą : w podobieństwo ćielcá iedzącego trawę.

Zápomnieli Bogá, ktory ie zbáwił : ktory czynił wielkie rzeczy w Egypćie, cudá w źiemi Chám, strásżne rzeczy ná czerwonym morzu.

Y rzekł że miał wytráćić ich : by był Moyzesz wybrány iego nie zástáwił się w przełomániu przed oczymá iego.

Aby był odwroćił gniew iego, żeby ich nie wytráćał : y zá nic sobie nie mieli źiemie pożądáney.

Nie wierzyli słowu iego, y szemráli w namiotách swoich : nie słuchali głosu Pánskiego.

Y podniosł rękę swoię ná nie : áby ie położył ná puszczy.

Et ut deijceret ſemen eorum in nationibus: & diſpergeret eos in regionibus.

Ażeby porzućił potomſtwo ich między narody: y roſproſzył ie po źiemiách.

Et initiati ſunt Beelphegor: & comederunt ſacrificia mortuorum.

Y oddáli ſię Beelphegorowi: y iedli ofiáry umárłych.

Et irritaverunt eum in adinventionibus ſuis: & multiplicata eſt in eis ruina.

Y wzruſzyli go ku gniewu wynálazkámi ſwemi: y ſtał ſię w nich większy upadek.

Et ſtetit Phinees, & placavit: & ceſſavit quaſſatio.

Y ſtánął Phinees, y ubłagał: y przeſtáłá porażká.

Et reputatum eſt ei in juſtitiam: in generationem & generationem uſque in ſempiternum.

Y poczytano mu ku ſpráwiedliwośći: od narodu do narodu áż ná wieki.

Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis: & vexatus eſt Moyſes propter eos, quia exacerbaverunt ſpiritum ejus.

Y wzruſzyli go ku gniewu u wod ſprzećiwieńſtwá: y utrapiony był Moyzeſz dla nich, że rozdraźnili duchá iego.

Et diſtinxit in labijs ſuis: non diſperdiderunt gentes, quas dixit Dominus illis.

Y wyráźił uſty ſwemi: nie wygładźili pogánow, o ktorych im był Pan rzekł.

Y po-

Et commisti sunt inter gentes & didicerunt opera eorum, & servierunt sculptilibus eorum: & factum est illis in scandalū.

Et immolaverunt filios suos: & filias suas dæmonijs.

Et effuderunt sangvinē innocentem: sangvinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan.

Et infecta est terra in sangvinibus, & contaminata est in operibus eorum: & fornicati sunt in adinventionibus suis.

Et iratus est furore Dominus in populum suum: & abominatus est hæreditatem suam.

Et tradidit eos in manus gentium: & dominati sunt eorum, qui oderunt eos.

Et tribulaverunt eos

Y pomieszáli się z pogány y náuczyli się uczynkow ich: y służyli bálwánom ich, y stáło się im ná upadek.

Y ofiárowáli syny swoie: y corki swoie czártom.

Y wylewáli krew niewinną, krew synow swoich, y corek swoich: ktore ofiárowáli bálwánom Chánáneyskim.

Y splugáwiona byłá źiemiá krwiámi, y zászpecona ich uczynkámi: y cudzołożyli w wynálazkách swoich.

Y rozgniewał się Pan zápálczywośćia przećiw ludowi swemu: y obrzydźił sobie dźiedźictwo swoie.

Y podał ie w ręce pogánom: y pánowáli nád nimi, ktorzy ie mieli w nienawiśći.

Y ćiążyli ie nieprzyiaćiele

inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum: sæpè liberavit eos.

Ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo & humiliati sunt in iniquitatibus suis.

Et vidit cùm tribularentur: & audivit orationem eorum.

Et memor fuit testamenti sui: & pænituit eum secundùm multitudinem misericordiæ suæ.

Et dedit eos in misericordias: in conspectu omnium qui ceperant eos.

Salvos nos fac Domine Deus noster: & congrega nos de nationibus.

Vt confiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua.

Benedictus Dominus Deus Israël à sæculo, & usque in sæculum: & dicet omnis populus, fiat, fiat.

ćiele ich, y byli uniżeni pod rękámi ich: często ie wybáwiał.

Ale oni do gniewu go przyprowádźili rádámi swymi: y poniżeni byli dla niepráwości swoich.

Y widźiał kiedy byli ućiśnieni: y wysłuchał ich modlitwę.

Y wspomniał ná testáment swoy: y żal mu było według wielkiego miłośierdźia swego.

Y dał ie ná miłośierdźie: przed oczymá wszytkich, ktorzy ie byli poimáli.

Wybaw nas Pánie Boże náss: á zgromadź nas z narodow.

Abyśmy wyznawáli imięniu twemu świętemu: á chlubili się w chwale twey

Błogosłáwiony Pan Bog Izráelski od wieku y áż ná wieki: á niechay rzecze wszytek lud, ſtań się, ſtań się.

PSAL-

PSALMVS CVI.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid lud, áby dźięki Bogu oddawał, zá czworákie wybáwienie, w ktorym moc swoię pokazał, y aby go chwalił z miłośierdźia y prawdy iego.

Kośćioł święty używa tego Psalmu dźięknuiąc Pánu Bogu zá wybáwienie od prześládowcow iego, y káżda dusśá pobożna, widząc się bydź uwolniona z iákiego utrapienia, álbo niebeśpieczeńśtwá w drodze, w niewoli, w głodźie, w więźieniu, w chorobie, ná morzu, y w ućiśnieniu od nieprzyiaćioł.

CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in fæculum miſericordia ejus.

WYznawayćie Pánu, bo dobry ieſt: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Dicant qui redempti ſunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

Niech powiedzą ktorzy ſą od Páná odkupieni, ktore wykupił z ręki nieprzyiaćielskiey: y z kráiow zgromádźił ie.

A ſolis ortu & occaſu: ab aquilone & mari.

Ze wſchodu słońcá, y z zachodu: z pułnocy y od morzá.

Erraverunt in ſolitudine in inaquoſo: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

Błądźili po puſzczy ná mieyſcu bezwodnym: y nie náydowáli drogi do miáſtá w ktorymby mieſzkáli.

Łákna-

Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Łáknący prágnący: dusza ich w nich ustawáłá.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

Y wołáli do Páná gdy ućiśnieni byli: y wyrwał ie z ich potrzeb.

Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

Y náwiodł ie ná prostą drogę: áby szli do miástá w ktorymby mieszkali.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus; & mirabilia ejus filijs hominum.

Niechayże wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego synom ludzkim.

Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

Bo náśyćił duszę głodną: á duszę łáknaca nápełnił dobrámi.

Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

Siedzące w ćiemnośćiách y ćieniu śmierći: więźnie w niedostátku y w żeleźie.

Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

Bo się sprzećiwiáli słowom Bożym; y rádę Naywyższego rozdraźnili.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

Y uniżone było w pracy serce ich: upádli, á nie był ktoby ich rátował.

Et clamaverunt ad Do-

Y wołáli do Páná gdy

minum cùm tribularentur: & de neceſsitatibus eorum liberavit eos.

Et eduxit eos de tenebris, & umbra mortis: & vincula eorum diſrupit.

Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filijs hominum.

Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

Suſcepit eos de via iniquitatis eorum: propter injuſtitias enim ſuas humiliati ſunt.

Omnem eſcam abominata eſt anima eorum: & appropinquaverunt uſque ad portas maris.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de neceſsitatibus eorum liberavit eos.

Miſit verbum ſuum, & ſanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

gdy utrapieni byli: y wybáwił ie z ich potrzeb.

Y wywiodł ie z ćięmnośći, y z ćięniá śmierći: y okowy ich połamał.

Niechayże wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego ſynõ ludzkim.

Przeto że skruſzył drzwi miedźiáne: y połamał zapory żelázne.

Wybáwił ie z drogi niepráwośći ich: bo dla nieſpráwiedliwośći ſwoich byli poniżeni.

Wſzelkim pokármem brzydźiłá ſię duſzá ich: y przybliżyli ſię áż do bram śmierći.

Y wołáli do Pána gdy uciśnieni byli: y wybáwił ie z ich potrzeb.

Zesłał słowo ſwoie, y uzdrowił ie: y wyrwał ie od ich zginienia.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia eius filijs hominũ.

Et sacrificent sacrificium laudis: & annuntient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in navibus: facientes operationem in aquis multis.

Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

Dixit & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus eius.

Ascendunt usque ad cælos, & descendunt usque ad abysos: anima eorum in malis tabescebat.

Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorũ devorata est

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

Et statuit procellam

Niech wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego synom ludzkim.

A niech ofiáruią ofiárę chwały: y niech opowiádáią uczynki iego z weselé

Ktorzy zstępuią ná morze w okręty: y máią spłáwy po wodách wielkich.

Ci widźieli dźiełá Páńskie: y dźiwy iego ná głębinie.

Rzekł y powstał wiátr burzliwy: y podniosły sie nawáłności iego.

Wstępuią áż do niebá, y zstępuią áż do przepáści: dusza ich schłá we złey przygodźie.

Strwożyli się, y zátaczáli się iáko pijáni: y wszytká ich mądrość pożarta iest.

Y wołáli do Páná gdy byli ućiśnieni: y wywiodł ie z ich potrzeb.

Y obrocił burze iego

w ćiszą:

ejus in auram: & ſiluerunt fluctus ejus.

Et lætati ſunt quia ſiluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filijs hominũ.

Et exaltent eum in Eccleſia plebis: & in cathedra ſeniorum laudent eum.

Poſuit flumina in deſertum: & exitus aquarum in ſitim.

Terram fructiferam in ſalſuginem: à malitia inhabitantium in ea.

Poſuit deſertum in ſtagna aquarum: & terram ſine aqua in exitus aquarum.

Et collocavit illic eſurientes: & conſtituerunt civitatem habitationis.

Et ſeminaverunt agros, & plantaverunt vineas: &

w ćiſzą: y uſpokoiły ſię nawáłności iego.

Y urádowáli ſię że ućichły: y przyprowádźił ie do portu woli ich.

Niech wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego ſynomludzkim.

Y niech go wywyżźáią w zgromádzeniu ludźi: á ná ſtolicy ſtárcow niech go chwalą.

Obroćił rzeki w puſzczą: á potoki wod w ſuſzą.

Ziemię rodzáyną w słone polá: dla złości tych, ktorzy w niey mieſzkáią.

Obroćił puſtynią w ieźiorá wodne: á źiemię bezwodną w ſtrumienie wodne.

Y oſádźił tám łáknące: y záłożyli miáſto ku mieſzkániu.

Y poſiáli polá, y naſádźili winnice: y uczyniły

fecerunt fructũ nativitatis.

Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit.

Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via.

Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias.

Videbunt recti, & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Quis sapiens, & custodiet hæc: & intelliget misericordias Domini?

niły pożytek urodzáju.

Y błogosławił im, y bardzo się rozmnożyli: y bydłá ich nie umnieyszył.

Y máło ich zostáło: y udreczeni są od utrápienia złego, y od boleśći.

Wylána iest wzgárdá ná przełożone: y dopuśćił że błądźili ná bezdrożnym mieyscu, á nie ná drodze.

Y wspomogł ubogiego z niedostátku: y uczynił iáko owce fámilie.

Vyźrzą spráwiedliwi, y weselić się będą: á wszelka niepráwość zátká ustá swoie.

Ktoż mądry, á strzedz będźie tego: á wyrozumi miłośierdźia Pánskie?

PSALMVS CVII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie mowi naprzod Dawid, iáko Pan IEZVS ochotnym był w wykonaniu woli Oycá swego, potym proro-

prorokuie, iáko miáł powſtáć z mártwych, y w niebo wſtąpić; y że ſtawá iego rozßerzyć ſię miáłá po wßytkim świećie, y iako miał náwracáiacy ſię ku ſobie lud Pogáńſki przyiáć: upomina nás przytym ku dobrym uczynkom, y dźiękczynieniu Pánu Bogu.

PAratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo & pſallam in gloria mea.

Exurge gloria mea, exurge pſalterium & cithara: exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine: & pſallam tibi in nationibus.

Quia magna eſt ſuper cælos miſericordia tua: & uſque ad nubes veritas tua.

Exaltare ſuper cælos Deus, & ſuper omnem terram gloria tua: ut liberentur dilecti tui.

Salvum fac dextera tua, & exaudi me: Deus

GOtowe ſerce moie Boże, gotowe ſerce moie: będę śpiewał y grał w chwale ſwoiey.

Powſtań chwało moiá, powſtań árfo y cytro: wſtánę ná świtániu.

Będęć wyznawáł między ludem Pánie: á będę tobie śpiewał między narody.

Abowiem wielkie ieſt nád niebioſá miłośierdźie twoie: y áż pod obłoki prawdá twoiá.

Wywyſźże ſię nád niebiosá Boże, á po wſzytkiey źiemi chwałá twoiá: áby byli wybáwieni umiłowáni twoi.

Wybáw práwicą twoią, á wysłuchay mię: Bog

locutus eſt in ſancto ſuo.

Exultabo, & dividam Sichimam: & convallem tabernaculorum dimetiar.

Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes: & Ephraim ſuſceptio capitis mei.

Iuda Rex meus: Moab lebes ſpei meæ.

In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti ſunt.

Quis deducet me in civitatem munitam? quis deducet me uſque in Idumæam?

Nonne tu Deus, qui repuliſti nos: & non exibis Deus in virtutibus noſtris.

Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.

In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet inimicos noſtros.

mowi w świątnicy ſwoiey.

Rozweſelę ſię, y będę dźielił Sychimę: y dolinę námiotow rozmierzę.

Moy ieſt Gáláád, y moy Mánáſſes: y Ephráim obroná głowy moiey.

Iudá Krol moy: Moáb gárnec nádźieie moiey.

Ná Idumeą roſćiągnę bot moy: mnie cudzoźiemcy ſtali ſię przyiaćioły.

Ktoż mię doprowádźi do miáſtá obronnego? kto mię doprowádźi áż do Idumei?

Izali nie ty Boże, ktoryś nas odrzućił: y nie wynidźieſz Boże z woyſkámi náſzymi.

Day nam rátunek w utrapieniu: boć omylne wybáwienie człowiecze.

Bogu uczyniemy moc: á on wniwecz obroći nieprzyiaćioły náſze.

PSAL-

PSALMVS CVIII.

ARGUMENT.

Modli się w tym Psalmie Dawid, y żada od Páná Bogá pomsty nád zákamiátemi nieprzyiaćiołmi iego, ktorzy go prześládowali w sprawie Bożey, zázdrośćzac mu zwyćięstwá, ktore był otrzymał nád Goliátem, y że był ná krolestwo wywyższony. Historya świádczy, że to przeklęctwo nie było daremne, gdyż padło ná Saulá, Doego, y Semey, y ná inszych: w duchownym sensie uważáiąc, iest to przeklęctwo ná Iudaszá, y wszytkie żydy zátwardźiáłe, ná ktorych padło przeklęctwo ono przepowiedźiane przez samego Chrystusa, iáko szerzey w piśmie świętym mamy. Wzmiánká tákże tu iest o zdrádźie Iudászowey nad Chrystusem, y o nienáwiśći Zydowskiey przećiw niemu.

DEus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris, & os dolosi super me apertum est.

Locuti sunt adversum me lingua dolosa, & sermonibus odij circumdederunt me: & expugnaverunt me gratis.

Pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam.

BOże chwały moiey nie zámilczay: boć ustá grzesznikà y zdrayce przećiwko mnie się otworzyły.

Mowili przećiw mnie ięzykiem zdrádliwym, y ogárnęli mię mowámi nienawistnemi: y walczyli ná mnie bez przyczyny.

Miásto tego co mię miłować mieli, uwłaczáli mi: á iam się modlił.

Et posuerunt adversus me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet à dextris eius.

Cùm judicatur, exeat condemnatus: & oratio ejus fiat in peccatum.

Fiant dies eius pauci: & episcopatum eius accipiat alter.

Fiant filij ejus orphani: & uxor ejus vidua.

Nutantes transferantur filij ejus, & mendicent: & eijciantur de habitationibus suis.

Scrutetur fœnerator omnem substantiam ejus: & diripiant alieni labores eius.

Non sit illi adjutor: nec sit qui misereatur pupillis ejus.

Y oddawáli mi złym zá dobre: á nienawiśćią zá miłość moię.

Postawże nád nim grzeszniká: á diabeł niech stoi po práwicy iego.

Gdy go sądzą niech wynidźie potępiony: á modlitwá iego niech się w grzech obroći.

Dni iego niechay będą krotkie: á biskupstwo iego niechay weźmie inny.

Synowie iego niech będą śierotámi: á żoná iego wdową.

Niech się tułáiący przenoszą synowie iego, niech żebrzą: y niech będą wyrzuceni z mießkánia swego.

Niech wyszpera lichwiarz wszytkę máiętność iego: á niech rozchwyca obcy prace iego.

Niech nie ma pomocniká: á niech nie będźie ktoby się zlitował nád śierotámi iego. Dźie-

Fiant nati eius in interitum: in generatione una deleatur nomen eius.

In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conspectu Domini: & peccatum matris ejus non deleatur.

Fiant contra Dominum semper, & dispereat de terra memoria eorum: pro eo quod non est recordatus facere misericordiam.

Et persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare.

Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

Et induit maledictionem sicut vestimentum: & intravit sicut aqua in interiora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus.

Dźieći iego niech będą zniszczone: w iednym rodźie niech zginie imię iego

Niech przyidźie ná pámięć przed oczymá Páńskimi niepráwość oycow iego: á grzech mátki iego niech nie będźie zgładzon

Niech będą przed Pánem záwsze, á niech wyginie z źiemie pámiątká ich: przeto że nie pámiętał czynić miłośierdźia.

Y prześládował człowieká niedoſtátecznego y żebraká: á skrusżonego ná sercu, áby go zámordował

Y umiłował przeklęctwo, y przyidźie nań: y niechćiał błogosłáwieńſtwá, á będźie oddalone od niego.

Y oblokł ſię w przeklęctwo iáko w ſzátę: y weſzło iáko wodá we wnętrznośći iego, á iáko oliwá w kośći iego.

Fiat ei ſicut veſtimentum, quo operitur: & ſicut zona, quâ ſemper percingitur.

Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum: & qui loqvuntur mala adverſus animã meã.

Et tu Domine, Domine fac mecum propter nomen tuum: quia ſuavis eſt miſericordia tua.

Libera me, quia egenus & pauper ego ſum: & cor meum conturbatum eſt intra me.

Sicut umbra cùm declinat, ablatus ſum: & excuſſus ſum ſicut locuſtæ.

Genua mea infirmata ſunt à jejunio: & caro mea immutata eſt propter oleũ

Et ego factus ſum opprobrium illis: viderunt me, & moverunt capita ſua.

Niechże mu będźie iáko odźienie, ktorym ſię okrywa: y iáko pás ktorym ſię záwſze opáſuie.

To dźieło tych, ktorzy mi u Páná uwłaczáią: y ktorzy źle mowią przećiw duſzy moiey.

A ty Pánie, Pánie uczyń ze mną dla imienia twego: ábowiem słodkie ieſt miłośierdźie twoie.

Wyzwol mię, bom ia ieſt ubogi y nędzny: y ſerce moie we mnie ieſt utrapione.

Przeminałem iáko ćień, kiedy ſchodźi: y y ieſtem ſtrząśniony iáko ſzárańca.

Koláná moie zemdláły od poſtu: á ćiáło moie odmieniło ſię od oleiu.

A ia ſtałem ſię u nich naśmiewiskiem: pátrzáli ná mię, y kiwáli głowámi ſwemi.

Wſpo-

Adjuva me Domine Deus: ſalvum me fac ſecundùm miſericordiam tuam.

Et ſciant quia manus tua hæc: & tu Domine feciſti eam.

Maledicent illi, & tu benedices, qui inſurgunt in me confundantur: ſervus autem tuus lætabitur.

Induantur qui detrahunt mihi pudore: & operiantur ſicut diploide confuſione ſua.

Confitebor Domino nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum.

Quia aſtitit à dextris pauperis: ut ſalvam faceret à perſequentibus animam meam.

Wſpomożże mię Pánie Boże moy: zbaw mię według miłośierdźia twego.

A niech poznáia, że to ręká twoiá: á żeś ty Pánie uczynił ią.

Oni będą złorzeczyć, á ty rácz błogosławić: ktorzy powſtáią przećiwko mnie niech będą záwſtydzeni, á ſługá twoy będźie ſię weſelił.

Niechay będą ći ktorzy mi uwłoczą ſromotą obleczeni: á niech ſię przyodźieią iáko dwoiſtym płaſzczẽ zelżywośćią ſwoią.

Będę bárdzo wyznawał Pánu uſty memi: á w pośrod wielu chwalić go będę.

Iż on ſtánął po práwey ſtronie ubogiego: áby wybáwił od prześládowcow duſzę moię.

PSALMVS CIX.

ARGUMENT.

Zámyka w ſobie ten Pſalm známienite proroctwo o Chryſtuśie, że miał bydź Synem Dawidowym, prawdźiwym Bogiem, y Człowiekiem, Zbáwićielem świátá, nioſąc ná ſobie Vrzad Krolewſki y Kápłáńſki, áż do ſkończenia świátá; iáko Bog Oćiec miał ſię pomśćić nád nieprzyiaćioły iego, y iáko ma krolowáć wiecznie w chwale.

DIxit Dominus Domino meo: ſede à dextris meis.

Donec ponam inimicos tuos: ſcabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ, in ſplendoribus ſanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Iuravit Dominus, & non pœnitebit eum: tu es Sacerdos in æternum, ſecun-

RZekł Pan Pánu memu: śiedź po práwicy moiey.

Áż położę nieprzyiaćioły twoie: podnożkiem nog twoich.

Láskę mocy twoiey wypuśći Pan z Syonu: pánuy w pośrzod nieprzyiaćioł twoich.

Przy tobie przodkowánie w dźień możności twoiey w iáſnośćiách świątośći: z żywotá przed intrzenką zrodźiłem ćię.

Przyśiągł Pan, á nie będźie mu żal: ty ieſteś Kápłánem ná wieki, we-

dług

dùm ordinem Melchiſedech.

Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ ſuæ reges.

Iudicabit in nationibus, implebit ruinas: conquaſſabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet: propterea exaltavit caput.

dług porządku Melchiſedechowego.

Pan po práwicy twoiey: porażił w dźień gniewu ſwego krole.

Będźie ſądźił narody, nápełni upáśći: potłucze głowy wielu ná źiemi.

Z ſtrumieniá ná drodze pić będźie: dla tego wywyżſzy głowę.

PSALMVS CX.

ARGUMENT.

Pſalm ten chwały Boſkie w ſobie záwiera, Prorok ná ten czás w oſobie ludu żydowſkiego, á teraz w oſobie całego Kościołá, wyliczaiąc dobrodźieyſtwá Boże, dźięki oddáie Pánu Bogu, oſobliwie zá wyzwolenie z niewoli Egypſkiey, á potym od okrućieńſtwá śmierći, grzechu y ſátáná, przez Páná náſzego IEZVSA Chryſtuſa, ktory nam dał przenayświętſze Ciáło ſwoie ná pokarm, ná pámiątkę dźiwney dobroći ſwoiey, ktorego náuki y przykazánia ſą prawdźiwe. Pſalm ten śpiewány był w dźień święty Wielkanocny, á tyle ma wierſzow w ſobie, ile ieſt liter obiecádłá żydowſkiego.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: in consilio justorum, & congregatione.

Magna opera Domini exquisita in omnes voluntates ejus.

Confessio & magnificentia opus ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus: escam dedit timentibus se.

Memor erit in sæculum testamenti sui: virtutem operum suorum annuntiabit populo suo.

Vt det illis hæreditatem gentium: opera manuum ejus veritas & judicium.

Fidelia omnia mandata ejus confirmata in sæculum sæculi: facta in veritate & æquitate.

BĘdę wyznawał Pánie wszytkim sercem moim: w rádźie spráwiedliwych, y w zgromádzeniu.

Wielkie spráwy Pánskie: doświádczone we wszytkim upodobániu iego.

Wyznánie y wielmożność dźieło iego: á spráwiedliwość iego trwa ná wieki wiekow.

Vczynił pámiątkę cudow swych miłośćiwy á miłośierny Pan: dał pokarm tym ktorzy się go boią.

Pámiętáć będźie wiecznie ná testáment swoy: moc uczynkow swoich, oznaym ludowi swemu.

Aby im dał dźiedźictwo pogánow: uczynki rąk iego prawdá y sąd.

Pewne są wszytkie przykazánia iego: utwierdzone ná wieki wieczne, y uczynione w prawdźie y práwośći.

Po-

Redemptionem misit Dominus populo suo: mādavit in æternum testamētum suum.

Posłał odkupienie ludowi swemu: postánowił ná wieki testáment swoy.

Sanctum & terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

Swięte y strászne imię iego: początek mądrośći boiaźń Páńska.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio ejus manet in sæculum sæculi.

Wyrozumienie dobre wszytkim ktorzy ie czynią: chwałá iego trwa ná wieki wiekow.

PSALMVS CXI.

ARGUMENT.

Widzac Dawid w duchu Aggeuszá y Zácháryaszá Prorokow, w ich osobie mowi, iako wroćiwszy się z niewoli záchęcáli lud do cnoty; y opisuie szczęśćie sługi Bożego, y błogosłáwieństwo boiacego się Páná. Wspomina o Narodzeniu Páná Chrystusa, iako człowiek miłośierny weźmie nagrodę od Bogá, y pámiatká iego będźie wieczna, y w dźień sądny dobrze iemu będźie; á záś człowiek nie miłośierny smutek znaydźie. Nápomina nas tákże ábyśmy woli y roskazánia Páńskiego pilni byli.

BEatus vir, qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

BŁogosłáwiony mąż, ktory się boi Páná: w przykazániu iego będźie się kochał wielce. Mo-

Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

Możne ná źiemi będźie naśienie iego: narod práwych będźie błogosławiony.

Gloria & divitiæ in domo ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Sławá y bogáctwá w domu iego: á spráwiedliwość iego trwa ná wieki wiekow.

Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors, & miserator & justus.

Weszłá w ćiemnościách świátłość práwym: miłośćiwy, miłośierny y spráwiedliwy.

Iucundus homo, qui miseretur & commodat, disponet sermones suos judicio: quia in æternum non commovebitur.

Roskoszny człowiek, ktory się zlituie y pożycza, będźie miárkował mowy swe z rozsądkiem: bo ná wieki nie będźie poruszony.

In memoria æterna erit justus: ab auditione mala non timebit.

W wieczney pámiątce będźie spráwiedliwy: nie będźie się bał posłuchu iego.

Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus: non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Gotowe serce iego nádźieię mieć w Pánu, umocnione iest serce iego nie poniży się, áż wzgárdźi nieprzyiaćioły swymi.

Dispersit, dedit paupe-

Rosproszył, dał ubogim,

ribus, justitia ejus manet in sæculum sæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

gim, sprawiedliwość iego trwaná wieki wiekow: rog iego wywyższy się w chwale.

Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Grzesznik uyrzy, y będźie się gniewał, będźie zgrzytał zębami swymi, á będźie schnął: żadza niezbożnych záginie.

PSALMVS CXII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie pobudza nas Dawid ku chwaleniu Páná Bogá, zá to, że nas poniżywszy wywyższyć raczył. Prorokuie iáko Imię Boże miáło się rozstawić po wszystkim świećie przez przyiśćie Páná Chrystusá: chwali tákże Páná Bogá, iż weyrzyć raczył ná ubogie, y lud swoy wyrwał od potępienia. Mowią Doktorowie Swięći, iż ten Psalm mowił Pan Iezus po ostátniey wieczerzy.

LAudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

CWalćie dźieći Pana: chwalćie Imię Páńskie.

Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

Niechay będźie Imię Páńskie błogosławione: od tąd, y áż ná wieki.

A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

Od wschodu słońcá áż do zachodu: chwalebne Imie Páńskie.

Excelsus super omnes gentes Dominus: & super cælos gloria ejus.

Wysoki nád wszystkie narody Pan: á nád niebioſá chwałá iego.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat: & humilia respicit in cælo, & in terra.

Ktoż iáko Pan Bog naſz, ktory mieſzka ná wyſokośći: á ná niskie rzeczy pátrzy ná niebie y ná źiemi.

Suscitans à terra inopem: & de stercore erigens pauperem.

Podnoſzący z źiemie nędznego: á z gnoiu wywyżſzáiący ubogiego.

Vt collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui.

Aby go poſádźił z xiążęty: z xiążęty ludu ſwego.

Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

Ktory czyni iż niepłodna mieſzka w domu: mátká ſynow weſoła.

PSALMVS CXIII.

ARGUMENT.

Przypomina Dawid ludowi dobrodźieyſtwá Boże, ktore uczynił wyprowadzáiąc go z Egyptu, żeby go przez te ufáć w Pánu Bogu nauczył: przypomina y nam, dabyśmy widząc ſię bydź wybáwieni od tyráńſtwá ſátáná, śmierći, y grzechu, przez śmierć y zmártwychſtanie Páná Chryſtuſá, iemu chwałę y cześć zá to oddawáli.

IN exitu Israël de Ægypto: domus Iacob de populo barbaro.

GDy wychodźił lud Izráelski z Egyptu: dom Iákobow z ludu pogáńskiego.

Facta eſt Iudæa ſanctificatio ejus: Iſraël poteſtas ejus.

Mare vidit & fugit: Iordanis converſus eſt retrorſum.

Montes exultauerunt vt arietes: & colles ſicut agni ouium.

Quid eſt tibi mare quod fugiſti: & tu Iordanis, quia conuerſus es retrorſum?

Montes exultaſtis ſicut arietes: & colles ſicut agni ouium.

A facie Domini mota eſt terra: à facie Dei Iacob.

Qui conuertit petram in ſtagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.

Non nobis, Domine, non nobis: ſed nomini tuo da gloriam.

Super miſericordia tua,

Stał ſię lud Iudzki poświęcenie iego: Izráel moc iego.

Morze uyrzáło y ućiekło: Iordan wrocił ſię názad.

Gory skakáły iáko báráni: á págorki iáko iagnięta.

Cożći ſię ſtáło morze żes ućiekło: y tobie Iordánie żes ſię názad wrocił?

Gory wyskoczyłyśćie iako bárani? á pagorki iako iagnięta?

Od oblicza Páńskiego zádrżáłá źiemiá, od oblicza Boga Iakobowego.

Ktory obrocił opokę w wodne ieźiorá: á skáłę w źrzodłá wodne.

Pſalm 115. *według Zydow.*

Nie nam Pánie, nie nam: ále imieniowi twemu day chwałę.

Dla miłośierdźia twe-

& veritate tua: ne quando dicant gentes, ubi est Deus eorum?

go, y dla prawdy twoiey: áby snadź nie rzekli pogáni: gdźież iest Bog ich?

Deus autem noster in cælo: omnia quæcunque voluit fecit.

A no Bog nasz ná niebie: wszytko cokolwiek chćiał uczynił.

Simulacra gentium, argentum & aurum: opera manuum hominum.

Bálwány pogáńskie srebro y złoto, robotá rąk czlowieczych.

Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

Vsta máją á nie mowią: oczy máją á nie uyżrzą.

Aures habent, & non audient: nares habent, & non odorabunt.

Vszy máją á nie usłyszą: nozdrze mają, á nie powoniáją.

Manus habent & non palpabunt, pedes habent & non ambulabunt: non clamabunt in gutture suo.

Ręce máją, á nie będą mácác: nogi máją, á nie będą chodzic: áni wołąc będą gárdłem swoim.

Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

Niech im podobni będą ktorzy je czynią: y wszyscy ktorzy wnich ufáją.

Domꝰ Israël sperauit in Domino: adjutor eorum, & protector eorum est.

-Dom Izráelski nádzieję miał wPanu: pomocnikiẽ ich y obrońca ich jest.

Domus Aaron sperauit in Domino: adjutor eo-

Dom Aaronow-nadzieję miał wPanu: pomocnikiẽ

ich

rum, & protector eorũ est.

Qui timent Dominum, sperauerunt in Domino: adjutor eorum, & protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri: & benedixit nobis.

Benedixit domui Israël: benedixit domui Aaron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum: pusillis cum majoribus.

Adijciat Dominus super vos: super vos, & super filios vestros.

Benedicti vos à Domino: qui fecit cælum & terram.

Cælum cæli Domino: terram autem dedit filijs hominum.

Non mortui laudabunt te Domine: neque omnes qui descendunt in infernum.

Sed nos qui viuimus,

ich y obronca ich jest.

Ktorzy się boją Páná, nadźieję mieli w PANV: pomocnikiem ich, y obronca ich jest.

Pan pámiętał ná nas: y błogosławił nam.

Błogosławił domowi Izráelskiemu: błogosławił domowi Aaronowemu.

Błogosławił wszytkim ktorzy się boją PANA: małym z większymi.

Niech przyczyni Pan ná was: ná wás y ná syny wáße.

Błogosławieni wy od PANA: ktory stworzył niebo y źiemię.

Niebo nád niebiosy Panu: á źiemię dał synom człowieczym.

Nie umarli będą cię chwalić Pánie: áni wszyscy ktorzy zstępuią do piekłá

Ale my, ktorzyśmy zy-

benedicimus Domino: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

wi, błogosławiemy Pánu, od tego czásu aż ná wieki.

PSALMVS CXIV.

ARGUMENT.

Zámyka w sobie ten Psalm dźiękowanie Pánu Bogu, iż raczy wysłuchywac prośby nasze y wybawiác od utrapienia wnętrznego y powierzchownego; prorokuie w nim Dawid, iáko Pan IEZVS miáł bydź záwsze wysłuchan od Bogá Oycá swego, y o iego zmartwychstaniu; prágnie tákże zbawienia wiecznego, y nárzeka ná przeszkody do niego.

DIlexi, quoniam exaudiet Dominus: vocem orationis meæ.

ROzmiłowałem się, iż wysłucha PAN głos modlitwy moiey.

Quia inclinauit aurem suam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Abowiem nákłonił ucha swego ku mnie: á we dni moie będę wzywał.

Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Ogárnęły mię boleśći śmiertelne: á niebespieczeństwa piekielne potkały mię.

Tribulationem & dolorem inueni: & nomen Domini inuocaui.

Nálazłem ućisk y boleść: y wzywałem imienia Pánskiego.

O Domine libera animam meam, misericors

O Panie, wybaw duszę moię: miłośćiwy Pan, y

spra-

Dominus & justus: & Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus: humiliatus sũ, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lachrymis: pedes meos à lapsu.

Placebo Domino: in regione viuorum.

sprawiedliwy: á Bog nasz jest litościwy.

Pan strzeże maluczkich: uniżyłem się, á wybawił mię.

Nawroć się duszo moia do odpocznienia twego: ábowiem ći Pan dobrze uczynił.

Bo wyrwał duszę moię od śmierći, oczy moie od płáczu: nogi moie od upadku.

Będę sie podobał Pánu: w kráinie żyiących.

PSALMVS CXV.

ARGUMENT.

Máiąc Dawid upewnienie o swoim zbáwieniu, dźięk-kuie Pánu Bogu y opowiáda nam, iż ieżeli práwdźiwie będźiem Páná Bogá wyznawáć y chwalić, á skromnie co ná nas przypadnie wyćierpiemy, wyzwoleni od wszystkiego złego będźiemy, y zbawienie otrzymamy: iáko y on, gdy po ciężkim á długim prześládowaniu od Saulá, nákoniec Pan Bog go wybawił y o zbawieniu upewnił, zá to tu dźięki oddáie.

Ten

Ten Psalm może bydz wielka pociecha tym ktorzy sa wiakim uciſku, á zle dla wiary ſwiętey.

CRedidi, propter quod locutus ſum: ego autem humiliatꝰ ſum nimis.

Ego dixi in exceſsu meo: omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino: pro omnibus quæ retribuit mihi?

Calicem ſalutaris accipiam: & nomen Domini inuocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus: pretioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum ejus.

O Domine, quia ego ſervus tuus: ego ſervus tuus, & filius ancillæ tuæ.

Dirupiſti vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiam laudis: & nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino red-

VWierzyłem, przeto żem mowił: á ja poniżon jeſtem bárdzo.

Iam rzekł w záchwyceniu moim: káżdy człowiek kłamcá.

Coż oddam Pánu: zá wſzytko co mi dobrze uczynił?

Kielich zbáwienia wezmę: á imienia Panskiego wzywáć będę.

Sluby moje Panu oddam przed wſzytkim ludem iego: droga przed oblicznoscią Panską śmierć świętych iego.

O Panie, bom ia sługa twoy: iam sługá twoy, y ſyn służebnice twoiey.

Potárgałeś pętá moje: tobie ofiáruię ofiárę chwały: á imienia Pánskiego wzywáć będę.

Sluby moje PANV od-

dam in conſpectu omnis populi ejus: in atrijs domus Domini, in medio tui Ieruſalem.

oddam przed oczymá wſzytkiego ludu iego: wśieniach domu Panskiego, w pośrzodku ciebie o Ieruzalem.

PSALMVS CXVI.

ARGUMENT.

Dźiękuie Dawid Pánu Bogu, że Meſsyaſzá nie tylko Zydom, ále y Poganom, y inſzym narodom poſłał, pobudzá y nas, ábysmy chwalili Páná Bogá z miłośierdźiá y práwdy iego.

LAudate Dominum omnes Gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia ejus: & veritas Domini manet in æternum.

CHwalćie Páná wſzyſcy pogánie: chwalćie go wſzytkie narody.

Bo ſię umocniło nád námi miłośierdźie iego: á prawdá Panská trwa ná wieki.

PSALMVS CXVII.

ARGUMENT.

Dawid przetrwáwſzy ſwe nieprzyiaćioły, zá Dobrodźieyſtwá Pánu BOGV dźiękuie, y o Chryſtuſie prorokuie, iáko miał bydź kámieniem węgielnym, ktory wzgárdzon od Zydow przygodźił ſię ná węgieł, gdy ſpoił dwie ścienie, to ieſt lud żydowski y pogdński: opowiáda iáka po-

ćiechę mamy mieć z tego złaczenia: á iż Pan IEZVS złaczywszy Bostwo swoie z człowieczeństwem, odkupił narod ludzki, zá to go chwalić mamy.

W tym Psalmie wychwalá lud wierny, dobroć y miłośierdźie Boże, toż czyni y káżdy monarchá Chrześćiáński po odnieśionym zwycięstwie z nieprzyiaćioł.

CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

WYznawayćie PANA bo dobry: ná wieki miłośierdźie iego.

Dicat nunc Israël quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Niechay teraz mowi Izráel, że dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Niechay teraz mowi dom Aaronow: że na wieki miłosierdźie iego.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculũ misericordia ejus.

Niechay teraz mowią ktorzy sie boią Páná: że ná wieki miłośierdźie iego.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Z ućisku wzywałem Páná: y wysłuchał mię ná przestrzeństwie Pan.

Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Pan pomocnikiem moim: nie będę sie bał coby mi uczynił człowiek.

Dominus mihi adjutor:

Pan pomocnikiem moim:

& ego despiciam inimicos meos.

im: á ia wzgardzę nieprzyjaćioły moie.

Bonum est confidere in Domino: quàm confidere in homine.

Lepiey iest ufáć w Pánu: niźli ufáć w człowieku.

Bonum est sperare in Domino: quàm sperare in principibus.

Lepiey iest mieć nádźieię w Panu: niźli mieć nadźieię w xiążętách.

Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.

Wszytkie narody obtoczyły mię: á w imię Panskie pośćiłę się nád nimi.

Circumdantes circumdederunt me: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.

Obstapiwszy ogárnęli mię á w imię Panskie pomśćiłem się nád niemi.

Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.

Obstapili mię iako pszoły, y rozpaliły się iáko ogień w ćierniu: á w imię Pańskie pomśćiłem się nád niemi.

Impulsus euersus sum ut caderem: & Dominus suscepit me.

Potrącony wywroćiłem się, ábym upadł: á Pán wspomogł mię.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Moc moiá y chwałá moia Pan: y stał mi się zbáwieniem.

Vox exultationis & sa-

Głos weśela y zbáwienia

lutis: in tabernaculis justorum.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit virtutem.

Non moriar, sed vivam: & narrabo opera Domini.

Castigans castigavit me Dominus: & morti non tradidit me.

Aperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, justi intrabunt in eam.

Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.

A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.

w przybytkách sprawiedliwych.

Práwicá Páska uczyniłá moc: práwicá Panska wywyższyłá mię: práwicá Páska dokazáłá mocy.

Nie umrę, ale będę żył: y będę opowiádał spráwy Páńskie.

Karząc karał mię Pan: á nie zdał mię ná śmierć.

Otworzćie mi bramy spráwiedliwośći, wszedßy w nie będę Pánu wyznawał: tá bramá Páńska, spráwiedliwi przez nię będą wchodźić.

Będęć wyznawał żeś mię wysłuchał: y stałeś mi się zbáwieniem.

Kámień ktory odrzućili budujący: ten się stał głową węgłá.

Od Páná się to stáło: á iest dźiwno w oczách nászych.

Ten

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus, & lætemur in ea.

O Domine salvum me fac, o Domine benè prosperare: benedictus qui venit in nomine Domini.

Benedximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis: usque ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Ten iest dzień, ktory uczynił Pan: ráduymy się y weselmy się weń.

O Pánie zbaw mię: o Pánie zdarz dobrze: błogosławiony ktory przychodźi w imię Pánskie.

Błogosławiliśmy wam z domu Panskiego: Bog Pan y oświecił nas.

Postánowćie dzień uroczysty w gęstwie: áż do rogu ołtárzá.

Bog moy iesteś ty, y wyznawáćći będę: Bog moy iesteś ty, y wywyższáć ćię będę.

Będęć wyznawał iżes mię wysłuchał: y stałeś mi się zbáwieniem.

Wyznawayćie Panu, bo dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

PSALMVS CXVIII.

ARGUMENT.

Psalm ten iest ze wszystkich náydłuższy, dlá tego roz-

dźielony w páćierzach kapłanskich ná Primę, Tercya, Sexte y Nonę, cały iest o przykazániu Bożym, ktore Dawid názywa práwem, prawda, sprawiedliwośćia, sporzadzeniem, mowa, słowem, świadectwem, wyrzeczeniem, sądem, droga szeroka, y sprawiedliwośćia, biorac te Tytuły z własności y skutkow iego. Idźie ten Psalm wedle obiecadłá Zydowskiego ná każda literę kłádac osm Wierszow. Napisałgo Dawid áby był śpiewany ná ten czás, kiedy Arkę Pánska z Zamku Syonu do kośćiołá Salomoná miáno prowadźić 3. Reg. 8. v. 2. Paral. 7. álbo żeby był śpiewany, gdy trzy kroć ná rok, lud sie do kośćiołá zchodźił. Chwali w nim Przykazánia Boże, pobudza áby ie sobie wierni bárdzo poważáli y one chowáli. Zada od Páná, żeby w nim wszyscy byli dobrze ćwiczeni, á ći co ie przestępuia, áby byli zniszczeni y zágubieni. Sam patáiacy miłośćia Bośka z prawego sercá pragnie żeby dobrze mogł życ y niepokalanie; á iz sam z siebie tego dokazáć nie może dla ludzkiey krewkośći, słabośći y pokus diábelskich, przeto we wszystkim tym Psalmie prośi Páná Bogá, áby zakon Boży y przykazania iego mogł wyrozumieć y w nim bydź ćwiczonym.

BEati imaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

BŁogosłáwieni niepokaláni w drodze: ktorzy chodzą w zakonie Pánskim.

Beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto

Błogosłáwieni, ktorzy się pilno pytáią o świádect-

corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs ejus ambulaverunt.

Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

Vtinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas justificationes tuas.

Tunc non confundar: cùm perspexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas usquequoque.

IN quo corrigit adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exdeciwách iego: szukáią go ze wszytkiego sercá.

Nie chodźili bowiem w drogách iego: ktorzy niepráwość czynia.

Tyś roskazał: áby przykazánia twego strzeżono bárdzo.

Day Boże áby się prostowáły drogi moie: ku strzeżeniu uspráwiedliwieniow twoich.

Tedy się nie nie záwstydzę: gdy weyrzę we wszytkie rozkazánia twoie.

Wyznáwáćći będę w prostośći sercá: przeto żē się náuczył sądow spráwiedliwośći twoiey.

Spráwiedliwośći twoich będę strzedź: nie opuszczay mię do końcá.

CZymże poprawia młody człowiek drogi swoiey? gdy záchowa mowy twoie.

Ze wszytkiego sercá me-

quisivi te: ne repellas me à mandatis tuis.

mego szukałem ćiebie: nie odpędzay mię od mándatow twoich.

In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi.

Wsercu moim skryłem słowá twoie: ábych nie zgrzeszył tobie.

Benedictus es Domine: doce me iustificationes tuas.

Błogosławionyś iest Pánie: náucz mię spráwiedliwości twoich.

In labijs meis: pronuntiavi omnia iudicia oris tui.

Wárgámi moimi: opowiadałem wszytkie sądy ust twoich.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus divitijs.

Kochałem się w drodze swiádectw twoich, iáko we wszytkich bogáctwách.

In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.

Będę się ćwiczył w roskazániách twoich: y przypátrzę sie drogom twoim.

In iustificationibus tuis meditabor: non obliviscar sermones tuos.

Będę rozmyslál w spráwiedliwośćiách twoich: nie zápomnię mow twoich.

REtribue servo tuo, vivifica me: & custodiam sermones tuos.

VCzyń dobrze słudze twemu, ożyw mię, á będę strzegł mow twoich.

Odsłon

Revela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

Odsłoń oczy moie: á przypátrzę ſię cudom zakonu twego.

Incola ego ſum in terra: non abſcondas à me mandata tua.

Ieſtem ia gośćiem ná źiemi: nie kryi przedemną mándatow twoich

Concupivit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas: in omni tempore.

Prágnęłá duſzá moiá, żadác ſpráwiedliwośći twoich: ná káżdy czás.

Increpaſti ſuperbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Zgromiłeś pyſzne: przeklęći ktorzy odſtępuią od mándatow twoich.

Aufer à me opprobrium & contemptum: quia teſtimonia tua exquiſivi.

Oddal odemnie pohánbienie y wzgárdę: bom ſię bádał o swiádectwách twoich.

Etenim ſederunt principes, & aduersùm me loquebantur: ſervus autem tuus exercebatur in juſtificationibus tuis.

Bo y xiążęta śiadáli, y przeciwko mnie mowili: ále sługá twoy ćwiczył ſię w ſpráwiedliwośćiách twoich.

Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt: & conſilium meum iuſtificationes tuæ.

Bo y świádectwá twoie ſą rozmyślánie moie: y ſpráwiedliwośći twoie rada moia.

ADhæſit pavimento anima mea: vivifica me

PRzylgnęłá do źiemie duſzá moiá: ożyw

ſecundùm verbum tuum.

Vias meas enuntiavi, & exaudiſti me: doce me juſtificationes tuas.

Viam juſtificationum tuarum inſtrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amove à me: & de lege tua miſerere mei.

Viam veritatis elegi: judicia tua non ſum oblitus.

Adhæſi teſtimonijs tuis Domine: noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri: cùm dilataſti cor meum.

LEgem pone mihi Domine viam juſtificationũ

mię według słowá twego.

Drogi moie rospowiedźiałem, y wysłuchałeś mię: náucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

Náucz mię drogi ſpráwiedliwośći twoich: á będę ſię ćwiczył w cudách twoich.

Drzymáłá duſzá moiá od tesknice: poſil mię w słowách twoich.

Drogę niepráwośći oddal odemnie: á w zakonie twoim zmiłuy ſię nádemną.

Obrałem drogę prawdy: nie zápomniałem ſądow twoich.

Przyſtałem do ſądow twoich Panie: nie záwſtydzay mię.

Bieżałem droga mándatow twoich: gdyś rozſzerzył ſerce moie.

POſtaw mi zakon PANIE drogę ſpráwiedliwo-

tuarum: & exquiram eam ſemper.

Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam: & cuſtodiam illam in toto corde meo.

Deduc me in ſemitam mandatorum tuorũ: quia ipſam volui.

Inclina cor meum in teſtimonia tua: & non in avaritiam.

Averte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuifica me.

Statue ſervo tuo eloquium tuum: in timore tuo.

Amputa opprobrium meum, quod ſuſpicatus ſũ: quia judicia tua jucunda.

Ecce concupivi mandata tua: in æquitate tua vivifica me.

ET veniat ſuper me miſericordia tua Domi-

woſći twoich: á będę iey ſzukał záwſze.

Day mi zrozumienie, á będę ſię bádał zákonu twego: y będę go ſtrzegł ze wſzytkiego ſercá mego.

Prowadź mię ścieszką mándatow twoich: bom iey prágnął.

Nákłoń ſerce moie ku ſwiádectwom twoim: á nie ku łákomſtwu.

Odwroć oczy moie áby nie pátrzáły ná prożność: ożyw mię w drodze twoiey.

Potwierdź słudze twemu wyrok twoy: wboiáźni twoiey.

Odetniy pohãbienie moie, ktoregõ ſię obawiał: ábowiem ſądy twoie ućieſne.

Otom pożądał mándatow twoich: ożyw mię w ſpráwiedliwośći twoiey.

ANiech ná mię przyidźie Panie miłośierdźie,

ne: ſalutare tuum ſecundùm eloquium tuum.

dźie twoie : zbáwienie twoie według wyroku twego.

Et reſpondebo exprobrantibus mihi verbum: quia ſperavi in ſermonibus tuis.

Y odpowiem tym ktorzy mi urągaią słowo: iżē nádźieię miał w słowách twoich.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia in judicijs tuis ſuperſperavi.

A nie odeymuy nigdy z uſt moich słowa práwdy: gdyżē bárzo nádźieię miał w ſądách twoich.

Et cuſtodiam legem tuam ſemper: in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Y będę ſtrzegł zakonu twego záwżdy: ná wieki y ná wieki wieku.

Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquiſivi.

Y chodźiłem ná przeſtrzeńſtwie : iżem pilnie ſukał przykazánia twego.

Et loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum: & non confundebar.

Y mowiłem o świádectwách twoich przed oczymá krolow: á nie wſtydźiłem ſię.

Et meditabar in mandatis tuis: quæ dilexi.

Y rozmyślałem w przykazániách twoich: ktorem umiłował.

Et leuavi manus meas ad mandata tua, quæ dilexi: & exercebar in

Y podniosłem ręce ſwe ku mándatō twoim, ktorem umiłował: y ćwiczyłem

justificationibus tuis.

MEmor esto verbi tui servo tuo: in quo mihi spem dedisti.

Hæc me consolata est in humilitate mea: quia eloquiũ tuũ vivificavit me.

Superbi inique agebant usquequaque: à lege autem tua non declinavi.

Memor fui judiciorum tuorum à sæculo Domine: & consolatus sum.

Defectio tenuit me: pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam.

Cantabiles mihi erant justificationes tuæ: in loco peregrinationis meæ.

Memor fui nocte nominis tui Domine: & custodivi legem tuam.

Hæc facta est mihi: quia justificationes tuas exquisivi.

łem się w sprawiedliwościach twoich.

POmniy ná słowo twoie słudze twemu: w ktorymeś mi nadźieię uczynił.

To mię ćieszyło w utrapieniu moim: bo wyrok twoy ożywił mię.

Pyszni bárzo niesprawiedliwie czynili: á nie odstąpiłē od zakonu twego.

Pamiętałem Pánie ná sądy twoie od wieku: y ućieszyłem się.

Mdłość mię zdyimowáłá: dla grzesznikow opuszczáiących zakon twoy.

Pieśniámi były mi ustáwy twoie: ná mieyscu pielgrzymowánia mego.

Pámiętałem w nocy ná imię twoie Panie: y strzegłem práwa twego.

To mi się stáło: iżem pilnie szukał sprawiedliwośći twoich.

POrtio mea Domine: dixi custodire legem tuam.

Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundùm eloquium tuum.

Cogitavi vias meas: & converti pedes meos in testimonia tua.

Paratus sum, & non sum turbatus: ut custodiam mandata tua.

Funes peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.

Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super judicia justificationis tuæ.

Particeps ego sum omnium timentium te: & custodientium mandata tua.

Misericordia tua Domine plena est terra: justi-

CZastká moiá Panie: obiecałem strzedź zakonu twego.

Prośiłem oblicza twego ze wszytkiego sercá mego: zmiłuy się nádemną według mowy twoiey.

Rozmyślałem drogi moie: á obrácałem nogi moie ku świádectwom twoim.

Ieśtem gotow, á nie strwożyłem się: ábym strzegł mãdatow twoich.

Powrozy grzesznikow uplotły mię: á nie przepomniałem zakonu twego.

Wstawałem o pułnocy, ábych ći wyznawał: dla sądow spráwiedliwośći twoiey.

Vczęstnikiem ia ieśtem wszytkich ktorzy sie boią ćiebie: y strzegą przykazánia twego.

Miłośierdźia twego Pánie pełná ieśt źiemiá: náucz

ficationes tuas doce me.

BOnitatem feciſti cum ſervo tuo Domine: ſecundùm verbum tuum.

Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum cuſtodivi.

Bonus es tu: & in bonitate tua doce me juſtificationes tuas.

Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autem in toto corde meo ſcrutabor mandata tua.

Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego verò legem tuam meditatus ſũ.

Bonum mihi quia humiliaſti me: ut diſcam juſtificationes tuas.

ucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

VCzyniłeś łáskę z ſługą twoim PANIE: według słowá twoiego.

Náucz mię dobroći, y kárnośći, y umieiętnośći: bom uwierzył mándatom twoim.

Pierwey niźlim był uniżon, iam wykroczył: dla tego ſtrzegłem wyroku twego.

Dobryżeś ty: á według dobrotliwości twey náucz mię ſpráwiedliwośći twoiey.

Rozmnożyłá ſię nádemną niepráwość pyſznych: á ia ze wſzytkiego ſercá będę ſie bádał mándatow twoich.

Zśiádło ſię iáko mleko ſerce ich: á iam rozmyślał w zakonie twoim.

Dobrze ná mię żeś mię uniżył: ábym ſię náuczył ſpráwiedliwośći twoich.

Bonum mihi lex oris tui: super millia auri & argenti.

Lepszy mi iest zakon ust twoich: niżli tysiące złotá y srebrá.

MAnus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua.

RĘce twoie uczyniły mię, y ulepiły mię: day mi rozum, á náuczę się mándatow twoich.

Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur: quia in verba tua superspéravi.

Ktorzy się ćiebie boią uyrzą mię, y rozweselą się: iżem bárzo nádźieię miał w słowách twoich.

Cognovi Domine, quia æquitas judicia tua: & in veritate tua humiliasti me.

Poznałem Pánie, że sprawiedliwość sądy twoie: á w prawdźie twoiey uniżyłeś mię.

Fiat misericordia tua ut consoletur me: secundùm eloquium tuum servo tuo.

Niechay będźie miłośierdźie twoie áby mię ćieszyło: według wyroku twego słudze twemu.

Veniant mihi miserationes tuæ, & vivam: quia lex tua meditatio mea est.

Niechay ná mię przyidą litości twoie, á będę żył: bo zakon twoy iest rozmyślánie moie.

Confundantur superbi, quia injustè iniquitatem fecerunt in me: ego au-

Niechay beda záwstydzeni hárdźi, bo niesłusznie niesprawiedliwość ádemna

tem exercebor in mandatis tuis.

Convertantur mihi timentes te: & qui noverunt testimonia tua.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis: ut non confundar.

DEfecit in salutare tuum anima mea: & in verbum tuum superspravi.

Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, quando consolaberis me?

Quia factus sum sicut uter in pruina: justificationes tuas non sum oblitus.

Quot sunt dies servi tui? quando facies de persequentibus me judicium?

demna czynili: á ia będę się ćwiczył w mándatách twoich.

Niech się obroca do mnie ktorzy się boią ćiebie: y ktorzy znáią świádectwá twoie.

Niech będźie serce moie niepokaláne w spráwiedliwośćiách twoich: ábym się nie záwstydził.

VStáłá dusza moiá prágnąc zbáwienia twego: y miałem nádźieię bárdzo wsłowie twoim.

Vstáły oczy moie czekáiąc obietnice twoiey: mowiąc: kiedyż mię pocieszysz?

Bom się stał iáko łagiew skorzána ná mrozie: nie zápomniałem spráwiedliwośći twoich.

Wieleż iest dni sługi twego? kiedyż uczynisz z prześládownikow moich spráwiedliwość?

Narraverunt mihi iniqui fabulationes: sed non ut lex tua.

Omnia mandata tua veritas: iniquè persecuti sunt me, adiuva me.

Paulòminùs consummaverunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua.

Secundùm misericordiam tuam vivifica me: & custodiam testimonia oris tui.

In æternũ Domine: verbũ tuũ permanet in cælo.

In generationem & generationẽ veritas tua: fundasti terram, & permanet.

Ordinatione tua perseverat dies: quoniam omnia serviunt tibi.

Nisi quod lex tua meditatio mea est: tunc fortè perijssem in humilitate mea.

Powiádáli mi złośnicy baśni: ále nie iáko twoy zakon.

Wszytkie przykazánia twoie prawdá: prześládowáli mię niesprawiedliwie, rátuy mię.

Bez máłá mię nie dokończyli ná źiemi: á ia nie opuszczałem mándatow twoich.

Według miłośierdźia twego ożyw mię: á będę strzegł świádectw ust twoich.

Ná wieki Pánie: słowo twoie trwa ná niebie.

Do rodzáiu y rodzáiu prawdá twoiá: ugruntowałeś źiemię y trwa.

Zrządzeniẽ twoim dźień trwa: ábowiem tobie wszytko służy.

Iedno że zakon twoy iest rozmyślániem moim: tedybym był zginał w uniżeniu swoim.

Ná

In æternum non obliviscar justificationes tuas: quia in ipsis vivificasti me.

Tuus sum ego, salvum me fac: quoniam justificationes tuas exquisivi.

Me expectaverunt peccatores, ut perderent me: testimonia tua intellexi.

Omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

QVomodo dilexi legem tuam Domine: tota die meditatio mea est.

Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est.

Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est.

Super senes intellexi:

Ná wieki nie przepomnię sprawiedliwości twoich: boś mię przez nie ożywił.

Twoy ia iestem zbawże mię: bom szukał sprawiedliwości twoich.

Na mię czekáli złośnicy áby mię zátráćili: zrozumiałem świádectwá twoie.

Wszelkiey doskonáłości widźiałem koniec: bárdzo szerokie przykazánie twoie.

IAkom się rozmiłował zakonu twego Pánie: cáły dźień iest rozmyślániem moim.

Nád nieprzyiaćioły mądrym mię uczyniłeś przykazániem twoim: bo wiecznie iest zemna.

Nád wszytkie uczyćiele moie zrozumiałem: bo świádectwá twoie są rozmyślánie moie.

Nád stárcow zrozumia-

quia mandata tua quæſiui.

łem: iżem ſię dowiádował mándatow twoich.

Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut cuſtodiam verba tua.

Od wſzelákiey złey drogi hámowałem nogi moie: ábym ſtrzegł słow twoich.

A judicijs tuis non declinavi: quia tu legem poſuiſti mihi.

Nie odſtępowałem od ſądow twoich: boś ty mnie zakon uſtáwił.

Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua: ſuper mel ori meo!

Iáko wdźięczne podniebieniu memu słowá twoie: nád miod uſtom moim!

A mandatis tuis intellexi: propterea odivi omnem viam iniquitatis.

Z przykazánia twego zrozumiałem: przetożē miał w nienawiśći wſzelką drogę niepráwośći.

Lucerna pedibus meis verbum tuum: & lumen ſemitis meis.

Pochodnia nogom moim słowo twoie: y świátłość śćieſzkom moim.

Iuravi, & ſtatui: cuſtodire judicia juſtitiæ tuæ.

Przyśiągłem y poſtánowiłem: ſtrzedz ſądow ſpráwiedliwośći twoiey.

Humiliatus ſum usquequaque Domine: vivifica me ſecundùm verbum tuū.

Ieſtem zewſząd uniżony Pánie: ożyw mię według słowá twego.

Voluntaria oris mei be-

Dobrowolne uſt moich przyi-

neplacita fac Domine: & judicia tua doce me.

przyimiy wdźięcznie Pánie: á náucz mię sądow twoich.

Anima mea in manibus meis semper: & legem tuam non sum oblitus.

Dusza moiá záwzdy wrękách moich: y nie zápomniałem zakonu twego.

Posuerunt peccatores laqueum mihi: & de mandatis tuis non erravi.

Zástáwiáli grzesznicy śidło ná mię: y nie zábładźiłem od mándatow twoich.

Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei sunt.

Dostałem dźiedźictwē świádectw twoich ná wieki: bo sa rádością sercá mego.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum: propter retributionem.

Nákłoniłem sercá swego, ábym czynił spráwiedliwośći twoie ná wieki: dla odpłáty.

INiquos odio habui: & legem tuam dilexi.

Złośniki miałē w nienawiśći: y rozmiłowałem sie zakonu twego.

Adjutor & susceptor meus es tu: & in verbum tuum superesperavi.

Pomocńik y obrońcá moy iesteś ty: á ia w bárdzo nádźieię miał w słowie twoim.

Declinate à me mali

Odstąpćie odemnie złośni-

gni: & ſcrutabor mandata DEI mei.

Suſcipe me ſecundùm eloquium tuum, & vivam: & non confundas me ab expectatione mea.

Adjuva me, & ſalvus ero: & meditabor in juſtificationibus tuis ſemper.

Spreviſti omnes diſcedentes à judicijs tuis: quia injuſta cogitatio eorum.

Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideo dilexi teſtimonia tua.

Confige timore tuo carnes meas: à judicijs enim tuis timui.

FEci judicium & juſtitiam: non tradas me calumniantibus me.

Suſcipe ſervum tuum

śnicy: á będę ſię wywiádował mándatow Bogá mego.

Broń mię według wyroku twego, y ńiechay żyię: á nie záwſtydzay mię w oczekiwániu moim.

Wſpomoż mię á zbáwion będę: y będę rozmyślał w ſpráwiedliwośćiach twoich záwżdy.

Wzgárdźiłeś wſzytkie odſtępuiące od ſądow twoich: bo niepráwa myśl ich.

Poczytałem zá przeſtępce wſzytkie grzeſzniki źiemie: przetożem umiłował świádectwá twoie.

Przebiy boiáźnią twoią ćiáło moie: bom ſię bał ſądow twoich.

CZyniłem ſąd y ſpráwiedliwość: nie day mię potwarcom moim.

Przymiy ſługę twego ku do-

in bonum: non calumnientur me superbi.

Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium justitiæ tuæ.

Fac cum servo tuo secundùm misericordiam tuam: & justificationes tuas doce me.

Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi Domine: dissipaverunt legẽ tuã.

Ideo dilexi mandata tua: super aurum & topazion.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum

dobremu: niech mię nie potwarzáią hárdzi.

Oczy moie ustały prágnąc zbáwienia twego: y wyrokow spráwiedliwośći twoiey.

Vczyń z sługą twym według miłośierdźia twego: á náucz mię spráwiedliwośći twoich.

Sługá twoy ia iestem: day mi rozumienie, ábym umiał świádectwá twoie.

Czás czynić Pánie: rozmiotáli zakon twoy.

Przetożem umiłował mandata twoie, nád złoto, y nád topáziusza.

Dla tegoż według wszytkich mándatow twoich spráwowałem się: wszelką drogę niepráwą miałem w nienawiśći.

Dziwne świádectwá twoie: przetoż się ich wywiádowáłá dusá moiá.

Wykład słow twoich

oświe-

tuorum illuminat: & intellectum dat parvulis.

oświeca: y dáie wyrozumienie máluczkim.

Os meum aperui, & attraxi ſpiritum: quia mandata tua deſiderabam.

Otworzyłem uſtá moie, y wźiąłem wśię duchá: iżem prágnał przykazánia twego.

Aſpice in me, & miſerere mei: ſecundùm judicium diligentium nomen tuum.

Weyrzyi ná mię á zmiłuy ſię nádemną: według ſadu miłuiących imię twoie.

Greſsus meos dirige ſecundùm eloquium tuum: & non dominetur mei omnis injuſtitia.

Kroki moie proſtuy według słowá twego: á niech nádemną żadna nieſpráwiedliwość nie pánuie.

Redime me à calumnijs hominum: ut cuſtodiam mandata tua.

Wykup mię od potwarzy ludźi: y będę ſtrzegł mándatow twoich.

Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum: & doce me juſtificationes tuas.

Oblicze twe rozświeć nád sługą twoim: á náucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia nō cuſtodierunt legem tuam.

Strumienie łez wypuśćiły oczy moie: iż ńie ſtrzegły zakonu twego.

JVſtus es Domine: & rectum judicium tuum.

SPráwiedliwyś ieſt Páńie: y ſad twoy práwy.

Przy-

Mandâsti justitiam testimonia tua: & veritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei.

Ignitum eloquium tuum vehementer: & servus tuus dilexit illud.

Adolescentulus sum ego, & contemptus: justificationes tuas non sum oblitus.

Justitia tua, justitia in æternum: & lex tua veritas.

Tribulatio & angustia invenerunt me: mandata tua meditatio mea est.

Æquitas testimonia tua in æternum: intellectum da mihi, & vivam.

CLamavi in toto corde meo, exaudi me Do-

Przykazałeś sprawiedliwość świadectwá twoie: y prawdę twoię bárdzo.

Wysuszyłá mię zapálczywość moiá: iż zápomnieli słow twoich nieprzyiaćiele moi.

Ogniste bárdzo słowo twoie: á sługá twoy rozmiłował się go.

Młodźieniaszkiem iestem ia, y wzgárdzonym: nie zápomniałem sprawiedliwośći twoich.

Sprawiedliwość twoia, sprawiedliwość ná wieki: á zakon twoy prawdá.

Vćisk y utrápienie ogarnęły mię: mándaty twoie są rozmyślániem moim.

Sprawiedliwość świádectwá twoie ná wieki: day mi rozum, á żyć będę.

WOłałem ze wszytkiego seroá mego, wy-

mine: juſtificationes tuas requiram.

wysłuchay mię Pánie: będę ſię dowiádował ſprá-wiedliwośći twoich.

Clamavi ad te, ſalvum me fac: ut cuſtodiam mandata tua.

Wołałem ktobie, zbaw mię: ábym ſtrzegł mándatow twoich.

Præveni in maturitate, & clamavi: quia in verba tua ſuperſperavi.

Vprzedźiłem bárdzo ráno y wołałem: iżem bárdzo nádźieię miał w słowach twoich.

Prævenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer eloquia tua.

Vprzedzáły oczy moie do ćiebie ná świtániu: ábym rozmyślał słowá twoie.

Vocem meam audi ſecundùm miſericordiam tuam Domine: & ſecundùm judicium tuum vivifica me.

Vsłyſz głos moy Pánie, według miłośierdźia twego: á według ſadu twego ożywiay mię.

Appropinquaverunt perſequentes me iniquitati: à lege autem tua longè facti ſunt.

Przybliżyli ſię prześládownicy moi ku nieprá-wośći: á oddalili ſię od zakonu twego.

Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ veritas.

Bliskoś ty ieſt Pánie: á wſzytkie drogi twoie práwdá.

Initio cognovi de teſti-

Z początku poznałem świá-

monijs tuis: quia in æternum fundâsti ea.

Vide humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam non sum oblitus.

Iudica judicium meum, & redime me: propter eloquium tuũ vivifica me.

Longe à peccatoribus salus: quia justificationes tuas non exquisiêrunt.

Misericordiæ tuæ multæ Domine: secundùm judicium tuũ vivifica me.

Multi qui persequuntur me, & tribulant me: à testimonijs tuis non declinavi.

Vidi prævaricantes, & tabescebam: quia eloquia tua non custodiêrunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in misericordia tua vivifica me.

świádectwá twoie: żená wieki ugruntowałeś ie.

OBacż uniżenie moie, á wyrwiy mię: bowiem nie zápomniáłem zakonu twego.

Osądź sąd moy, á odkup mię: dla słowá twego ożyw mię.

Daleko od grzesznikow zbáwienie: bo spráwiedliwośći twoich nie szukáli.

Litośći twoie mnogie Pánie: ożyw mię według sądu twego.

Wiele tych ktorzy mię prześláduią, y trapią mię: nie uchyliłem się od świádectw twoich.

Widźiałem przestępce á schnąłem: że nie strzegli wyrokow twoich.

Obacz żem umiłował mándaty twoie Pánie: ożyw mię według miłośierdźia twego.

Principium verborum tuorum veritas: in æternum omnia judicia justitiæ tuæ.

PRincipes persecuti sũt me gratis: & à verbis tuis formidavit cor meum.

Lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa.

Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.

Septies in die laudem dixi tibi: super judicia justitiæ tuæ.

Pax multa diligentibus legem tuam: & non est illis scandalum.

Expectabam salutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.

Custodivit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.

Początek słow twoich prawdá: ná wieki wszytkie sądy spráwiedliwośći twoiey.

XIążęta prześládowáły mię niewinnie: á słow twoich bało się serce moie.

Będę się ia weselił w wyrokách twoich: iáko ktory ználazł korzyśći wiele.

Nienawidźiałem niepráwośći, y brzydźiłẽ się: á zakon twoy umiłowałem.

Siedmkroć przez dźień chwałę tobie dawałem: dla sądow spráwiedliwośći twoiey.

Pokoy wielki tym ktorzy zakon twoy miłuią: á nie máią obráżenia.

Oczekiwałem zbáwienia twego Pánie: á mándaty twoie umiłowałem.

Strzegła dusza moiá świádectw twoich: y umiłowałá ie bárdzo.

Cho-

Servavi mandata tua, & testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

Chowałem mándaty twoie, y świádectwá twoie: bo wszytkie drogi moie przed oczymá twemi.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine: juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

Niechay się przybliży Pánie przed cię prośbá moiá: według słowá twego day mi zrozumienie.

Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundùm eloquium tuum eripe me.

Niechay modlitwá moiá wnidźie przed obliczność twoię: wyrwiy mię według mowy twoiey.

Eructabunt labia mea hymnum: cùm docueris me justificationes tuas.

Będą wydawáć wárgi moie chwałę: gdy mię náuczysz spráwiedliwośći twoich.

Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

Będźie opowiádał ięzyk moy wyroki twoie: bo wszytkie mándaty twoie práwość.

Fiat manus tua, ut salvet me: quoniam mandata tua elegi.

Niech będźie ręká twoiá, áby mię zbáwiłá: bom obrał mándaty twoie.

Concupivi salutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea est.

Prágnąłę zbáwienia twego Pánie: á zakon twoy iest rozmyślánie moie.

Vivet anima mea, & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me.

Będźie żyć duszá moiá, y będźie ćię chwalić: á sądy twe pomagáć mi będą.

Erravi sicut ovis quæ perijt: quære servum tuum, quia mandata tua non sum oblitus.

Zbładźiłem iáko owcá ktorá zginęłá: szukay sługi twego bom nie zápomniał przykazánia twego.

PSALMVS CXIX.

ARGUMENT.

Psalmy te są gráduálne álbo stopniowe, á tych iest piętnaście; nazywáią się pieśniami wstępowánia, częśćią dlá tego iż ie nápisał Dawid, áby gdy Arkę Páńską po piętnastu stopniách do Kośćiołá nieśiono, ná káżdym stopniu ieden z nich śpiewano! cześćią też y dlá tego, iż te Psalmy opisuią wstępowánie Dawidowe z grzechu do łáski y przyiaźńi Bożey z przesládowánia do pokoiu! álbo ludu Izráelskiego z Egiptu, lubo z Bábilonu do źiemie obiecaney! wszystkie wyráżáią prágnienie człowieká teskniącego sobie ná tym padole płáczu y z niebespieczeństwá tego świátá do niebieskiey y wieczney wzdycháiącego Oyczyzny.

Mogą śię tákże tłumáczyć według pospolitego rozumienia o powroceniu ludu z Babilonu z Zorobábelem, y Neemiászem, ktore iest opisane w kśięgách Esdry! Iednák

Iednák łácno ie może káżdy stosować do wybawienia z niewoli tego żywotá y zaprowadzenia do wieczney Oyczyzny.

W tym Psalmie modli się Dawid wosobie sprawiedliwego człowieká, áby go Pan Bog wybáwić raczył od ięzykow zdrádliwych, y nárzeká iż się mieszkánie iego przedłużyło.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus:

WOłałem do Pána, gdym był utrapiony: y wysłuchał mię.

Pánie wyzwol duszę moię od ust niepráwych: y od ięzyká zdrádliwego.

Coć może bydź dáno, ábo coć może bydź przyłożono: do ięzyká zdrádliwego?

Strzały mocarzowe ostre: z węglem pustoszącym.

Ah mnie, że się mieszkánie moie przedłużyło mieszkałem zobywátelmi Cedar: długo przebywáłá dusza moiá.

Z tymi ktorzy nienawidzą pokoiu, byłem spokoy-

cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

koyny: gdym mowił z nimi, prześládowáli mię bez przyczyny.

PSALMVS CXX.

ARGUMENT.

Cieszy tu Dawid wstępuiacych do Ieruzálem, obiecuiac im obronę Bożą; opowiada, iáko człowiek sprawiedliwy żadáiacy widźieć Páná Bogá, znizkad inad nie ma poćieszenia, áni go mieć prágnie, tylko od sámego Páná Bogá, od ktorego strzeżony bywa we dnie y w nocy.

LEvavi oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: nequè dormitet, qui custodit te.

Ecce non dormitabit, nequè dormiet: qui custodit Israël.

Dominus custodit te, Dominus protectio tua: super manũ dexteram tuã.

POdnośiłem oczy moie ná gory: zkąd mi przyidźie pomoc.

Pomoc moiá od Pána: ktory stworzył niebo y źiemię.

Niech nie da záchwiać się nodze twoiey: y niech się nie zdrzymie ktory ćię strzeże.

Oto się nie zdrzymie áni záśnie: ktory strzeże Izráela.

Pan ćię strzeże, Pán obroná twoiá: po práwey ręce twoiey.

Nie

Per diem sol non uret te: nequé luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc, & usqué in sæculum.

Nie upali cię słońce we dnie: áni mieśiąc w nocy.

Pan ćie ſtrzeże od wſzego złego: Pan niech ſtrzeże duſze twoiey.

Pan niech ſtrzeże weśćia twego, y wyśćia twego: od tad y áż náwieki.

PSALMVS CXXI.

ARGUMENT.

Rádość ludu wrácáiącego ſię, do Ieruzálem pokázuie nam tu Prorok. Y iáko prawdźiwe weſele człowieká ſprawiedliwego ieſt w rozmyślániu mieſzkánia niebieskiego, y że tego ſámego żadać mamy, co ieſt potrzebnego ku oſiągnieniu wieczńego pokoiu; upomina nás, ábyśmy wdźięczni byli dobrodźieyſtw Páńskich, y żebyśmy w zgodźie, w pokoiu, á w ſpołeczney iedności z ſobą żyli, chwaląc iednomyślnie Páná Bogá náſzego.

LÆtatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi: in Domum Domini ibimus.

WEſeliłem ſię ztego co mi powiedźiano: poydźiemy do domu Páńskiego.

Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis Ieruſalem.

Stawáły nogi náſze: w ſieniách twoich Ieruzálem.

Ierùſalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipſum.

Illuc enim aſcenderunt tribus, tribus Domini: teſtimonium Iſraël ad confitendum nomini Domini.

Quia illic ſederunt ſedes in judicio: ſedes ſuper domum David.

Rogate, quæ ad pacem ſunt Ieruſalem: & abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos, & proximos meos: loquebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei noſtri: quæſivi bona tibi.

Ieruzálem, ktore ſię buduie iako miaſto: ktorego uczeſtnictwo ſpołeczne.

Bo tám wſtępowáły pokolenia, pokolenia Páńskie: świádectwo Izráela ku wyznawániu imieniu Páńskiemu.

Bo tám poſtáwione ſą ſtolice ná ſąd: ſtolice w domu Dawidowym.

Prośćie, co ieſt ku pokoiowi Ieruzálem: á doſtátek tym, ktorzy ćię miłuią.

Niechay będźie pokoy w mocy twoiey: á doſtátek w báſztach twoich.

Dla bráci moich y bliźnich moich: mowiłem pokoy o tobie.

Dla Domu Páná Bogá naſzego: ſzukałem dobrá tobie.

PSAL-

PSALMVS CXXII.

ARGUMENT.

Modlitwa wrácáiacych ſię do Ieruzálem; tu Prorok w oſobie ſmutnego y ućiśnionego człowieká podnoſi oczy ſwe ku Pánu Bogu, żadáiąc miłośierdźia y wſpomożenia iego przećiwko tym, ktorzy go naygrawáią y kośćioł święty; proſi, ábygo bronić ráczył od prześládowcow y bluźnierców.

AD te levavi oculos meos: qui habitas in cælis.

Ecce ſicut oculi ſervorum: in manibus dominorum ſuorum.

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ: ita oculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum, donec miſereatur noſtri.

Miſerere noſtri Domine, miſerere noſtri: quia multùm repleti ſumus deſpectione.

Quia multùm repleta eſt anima noſtra: opprobrium abundantibus & deſpectio ſuperbis.

KV tobie podnoſiłem oczy moie: ktory mieſzkaſz w niebieśiech.

Oto iáko oczy ſług: w rękách pánow ſwoich.

Iáko oczy służebnice w rękách pániey ſwoiey: ták oczy náſze do Páná Bogá náſzego, áż ſię zmiłuie nád námi.

Zmiłuy ſię nád námi Pánie, zmiłuy ſię nád námi: boſmy bárdzo nápełnieni w zgárdą.

Bo ieſt bárdzo nápełniona duſzá náſzá: pośmiewiſkiem bogátych y wzgárdą pyſznych.

PSALMVS CXXIII.

ARGUMENT.

Opiſuie w tym Pſalmie Dawid weſele po utrápieniu, ktore Zydźi w niewoli, y potym kośćioł buduiac ponośili, y w oſobie ich dźiękuie zá wyzwolenie z uciskow y z niebeſpieczeńſtwá, y utrápienia; ktore wybáwienie ſámemu Pánu Bogu przypiſuie.

Niſi quia Dominus erat in nobis, dicat nunc Iſraël: niſi quia Dominus erat in nobis.

Cùm exurgerent homines in nos: fortè vivos deglutîſsent nos.

Cùm iraſceretur furor eorum in nos: forſitan aqua abſorbuiſset nos.

Torrentem pertranſivit anima noſtra: forſitan pertransîſset anima noſtra aquam intolerabilem.

Benedictus Dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Anima noſtra ſicut paſser erepta eſt: de laqueo venantium.

IEdno że Pan był známi, niech teraz powie Izráel: iedno że Pan był z námi.

Gdy ná nas ludźie powſtáli: ſnadźby nas byli żywo pożárli.

Gdy ſię gniewáła zapálczywość ich przećiwko nam: ſnadźby nas byłá wodá zátopiłá.

Strumien przeſzłá duſzá náſzá: ſnadźby byłá przeſzła duſzá naſzá wodę nieprzebytą.

Błogosłáwiony Pan: ktory nas nie dał wzáchwycenie zębom ich.

Duſzá náſzá iáko wrobl wyrwána ieſt: z ſidłá łowiacych. Sidło

Laqueus contritus est: & nos liberati sumus.

Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cælum & terram.

Sidło się potárgáło: á myśmy wybáwieni.

Wspomożenie náfze w imięniu Páńskim: ktory ſtworzył ńiebo y źiemię.

PSALMVS CXXIV.

ARGUMENT.

Vpomina Dawid Zydow z niewoli wychodzacych, áby ufáli w Pánu, upewniaiac, że Bog nie dopuśći tym upaść, ktorzy w nim ufność ſwoię pokłádaia, bo ich ſam ſtrzeże y broni.

QVi confidunt in Domino, ſicut mons Sion: non commovebitur in æternum, qui habitat in Ieruſalem.

KTorzy ufáią w Pánu, iáko gorá Syon: nie poruſzy ſię ná wieki, ktory mieſzka w Ieruzálem.

Montes in circuitu ejus: & Dominus in circuitu populi ſui, ex hoc nunc, & usqué in ſæculum.

Gory około niego: á Pan około ludu ſwego, od tąd y áż ná wieki.

Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum ſuper ſortem juſtorum: ut non extendant juſti ad iniquitatem manus ſuas.

Bo nie zoſtáwi Pan laſki grzeſznikow nád dźiedźictwē ſpráwiedliwych: áby ſpráwiedliwi nie śćiągnęli ręki ſwey ku nieſpráwiedliwośći.

Benefac Domine bonis: & rectis corde.

Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israël.

Czyń dobrze Pánie dobrym: y tym ktorzy ſą práwego ſercá.

Ale te ktorzy uſtępuią zá obwiązkámi, powiedźie Pan z dźiáłáiącymi niepráwość: pokoy nád Izráelem.

PSALMVS CXXV.

ARGUMENT.

Weſele wracáiacych ſię z niewoli Babilońskiey! Eſdræ 1. *Mowi tu Dawid w oſobie tych, ktorzy miłoſierdźiem Bożym ſą wybáwieni z niewoli grzechowey, y dźięknie zá to dobrodźieyſtwo.*

IN convertendo Dominus captivitatem Sion: facti ſumus ſicut conſolati.

Tunc repletum eſt gaudio os noſtrum: & lingva noſtra exultatione.

Tunc dicent inter gentes: Magnificavit Dominus facere cum eis.

Magnificavit Dominus facere nobiſcum: facti ſumus lætantes.

GDy Pan náwrocił niewolą Syon: ſtáliśmy ſię iáko poćieſzeni.

Tedy ſię nápełniły weſelem uſtá náſze: á ięzyk náſz rádośćią.

Tedy mowić będą między národy: Wielmożne rzeczy uczynił Pan z niemi.

Wielmożne rzeczy Pan uczynił z námi: ſtáliśmy ſię weſeli.

Ná-

Converte Domine captivitatem noſtram: ſicut torrens in Auſtro.

Qui ſeminant in lachrymis: in exultatione metent.

Euntes ibant, & flebant: mittentes ſemina ſua.

Venientes autem venient cum exultatione: portantes manipulos ſuos.

Náwroćże Pánie poymánie náſze; iáko ſtrumień ná południe.

Ktorzy śieią ze łzámi: będą żąć z rádośćia.

Idąc ſzli y płákáli: rozśiewáiąc náśienia ſwoie.

Ale wrácáiąc ſię przyida z weſelem: nioſąc ſnopy ſwoie.

PSALMVS CXXVI.

ARGUMENT.

Mowi tu Prorok o mocney wierze, iż żaden nie może bydź zbáwion, iedno przez wiarę Páná Iezuſowę dobremi uczynkámi ozdobiona, uczy nás tákże ábyśmy zbáwienia náſzego nie przypiſowáli mocy ſwey, álbo uczynkom dobrym, dle ſámego Páná Bogá, bez ktorego pomocy, áni ſię poczyna, ani ſię kończy, áni trwáć może żádna rzecż dobra.

NIſi Dominus ædificaverit domum: in vanum laboraverunt, qui ædificant eam.

Niſi Dominus cuſto-

IEśli Pan nie zbuduie domu: prożno prácowáli, ktorzy go budúia.

Ieśli Pan nie będźie ſtrzegł

dêrit civitatem: fruſtrà vigilat qui cuſtodit eam.

Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere: ſurgite poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce hæreditas Domini, filij merces, fructus ventris.

Sicut ſagittæ in manu potentis: ita filij excuſsorum.

Beatus vir, qui implevit deſiderium ſuum ex ipſis; non confundetur cùm loquetur inimicis ſuis in porta.

ſtrzegł miáſtá, prożno czuie ktory go ſtrzeże.

Prożno maćie przededniem wſtáwáć: wſtańćie skoro uśiadźiećie, ktorzy pożywaćie chlebá boleśći.

Gdy da miłym ſwym ſpánie: oto dźiedźictwo Páńskie, ſynowie zapłátá, owoc żywotá.

Iáko ſtrzały w ręku mocarzá: ták ſynowie utrápionych.

Błogosławiony człowiek ktory nápełnił żądzą ſwoię z nich: nie záwſtydźi ſię, kiedy będźie mowił z nieprzyiaćiołmi ſwymi w bramie.

PSALMVS CXXVII.

ARGUMENT.

Błogosławieńſtwo ſtarozakonne dane ſługom Bożym, ktorzy záwſze chodzą drogámi przykazánia iego, wylicza niektore dobrá im od Pána Bogá dane, żądaiąc áby wieczney rádośći doſtali.

Bło-

BEati omnes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & benè tibi erit.

Vxor tua ſicut vitis abundans: in lateribus domus tuæ.

Filij tui ſicut novellæ olivarum: in circuitu menſæ tuæ.

Ecce ſic benedicetur homo: qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum: pacem ſuper Iſraël.

BŁogoſłáwieni wſzyſcy ktorzy ſię boią Pána: ktorzy chodzą drogámi iego.

Prace rąk twoich że pożywáć będźieſz: ſczęśliwyś ieſt, y dobrze ſię mieć będźieſz.

Zoná twoiá iáko winna máćicá: płodna w kąćiech domu twego.

Synowie twoi iáko látorosłki oliwne: około ſtołu twego.

Oto ták ubłogoſłáwion będźie człowiek: ktory ſię boi Pána.

Niechżeć błogoſłáwi Pan z Syonu: y ogladay dobrá Ieruzálem po wſzytkie dni żywotá twego.

Y ogląday ſyny ſynow twoich: pokoy nád Izráelem.

PSALMVS CXXVIII.

ARGUMENT.

Opisuie Dawid co lud w niewoli Babilońskiey cierpiał, y upomina Kościoł Boży y ludźi uciśnionych, aby skromnie znosili swe prześladowniki: powiadaiąc, iż przyidźie ten czás, kiedy Pan Bog zetrze szyię tych prześladowcow, ktorzy iáko trawa bez władzy zágina.

SÆpè expugnaverunt me à juventute mea: dicat nunc Israël:

Sæpè expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi.

Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem suam.

Dominus justus concidit cervices peccatorum: confundantur & convertantur retrorsum omnes, qui oderunt Sion.

Fiant sicut fœnum tectorum: quod priusquam evellatur, exaruit.

De quo non implevit

CZęsto walczyli ná mię od młodości moiey: niech teraz powie Izráël:

Cżęsto walczyli ná mię od młodości moiey: wszákże mię nie przemogli.

Ná grzbiećie moim budowáli grzesznicy: przedłużáli nieprawość swoię.

Pan sprawiedliwy ućiął szyię grzesznikow: niech będą záwstydzeni y názad obroceńi wszyscy, ktorzy Syon maią w nienáwiści.

Niech będą iáko trawá ná dachu: ktora pierwey uschłá niżeli ią wyrwą.

Ktora nie nápełnił ręki swo-

manum ſuam qui metit: & ſinum ſuum qui manipulos colligit.

Et non dixerunt qui præteribant, Benedictio Domini ſuper vos: benediximus vobis in nomine Domini.

ſwoiey ktory żnie: áni łoná ſwego ten ktory ſnopy zbiera.

Y nie rzekli ktorzy mimo ſzli, Błogoſławienſtwo Páńskie nád wámi: błogoſławiliśmy wám w imię Páńskie.

PSALMVS CXXIX.

ARGUMENT.

Swym przykładem uczy Dawid, iáko ſię ma człowiek w pokućie záchować y zá grzechy pokutować: ieſt to modlitwa oſobliwa káżdego pokutuiącego, ktory proſi, áby ſię Pan Bog nád nim zmiłował y od grzechu wolnym uczynił.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obſervaveris Domine: Domine quis ſuſtinebit?

Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.

Z Głębokośći wołałem ktobie Pánie: Pánie wysłuchay głos moy.

Niech będą uſzy twoie nákłonione: ná głos modlitwy moiey.

Ieśli będźieſz uważał niepráwośći Pánie: Pánie ktoż wydźierży?

Abowiem u ćiebie ieſt ubłagánie: y dla zakonu twego czekałem ćię Pánie.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usqué ad noctem: speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël: ex omnibus iniquitatibus ejus.

Czekáłá dusza moiá ná słowo iego: nádźieię miáłá dusza moiá w Pánu.

Od straży poránney, áż do nocy: niechay nádźieię ma Izráel w Pánu.

Bo u Pána miłośierdźie: y obfite u niego odkupienie.

A on odkupi Izráelá: ze wszytkich niepráwośći iego.

PSALMVS CXXX.

ARGUMENT.

Vczy Dawid swym przykładem lud, iáko się ma zachować wyszedłszy z nienoli: iest to nauka człowiekowi pobożnemu, iáko się nie ma podnośić w sercu swym, áni o sobie wiele trzymáć, ále pokorę záchować, pilnie się stáraiąc, áby się Pánu Bogu przypodobáć.

DOmine non est exaltatum cor meum: nequé elati sunt oculi mei.

Nequé ambulavi in magnis: nequé in mirabilibus super me.

Si non humiliter sen-

PAnie, nie wyniosło się serce moie: áni się wywyższyły oczy moie.

Anim chodźił w rzeczách wielkich: áni w dźiwnych nádemną.

Ieślim nie pokornie ro-

zu-

tiebam: sed exaltavi animam meam.

Sicut ablactatus est super matre sua: ita retributio in anima mea.

Speret Israël in Domino: ex hoc, nunc, & usqué in sæculum.

zumiał: álem wywyższał duszę moię.

Iáko dźiećiątko zostáwione u mátki swoiey: ták odpłátá ná duszy moiey.

Niechayże Izráel nádźieię ma w Pánu: od tąd áż ná wieki.

PSALMVS CXXXI.

ARGUMENT.

Psalm ten napisał Dawid dla Salomona syna swego, áby go spiewáć kazał, kiedy Arkę Pánską do Kościoła w prowadzał; co się stało 2. Paral. 6. *Napisał go y dla ludu wrácaiącego się do Babilonu y kościoł náprawuiącego, áby sobie przypomniał pierwszą uroczystość kościoła y naśládował iey.*

Kościoł ten był ták bogáty! iż sámych kamieńikow ośmdźieśiąt tysięcy około niego robiło, á siedmdźieśiąt tysięcy co nośili ćiężary, trzy tysiące y trzysta nád niemi przełożonych. Prorokuie w tym Psalmie Dawid o práwdźiwych kapłánach, y iáko Chrystus Pan miał wyniść z pokolenia iego, obiecuie dobroć Pána Boga tym, ktorzy záchowaią przykazanie Boże.

Iest też to modlitwa wiernych, áby Pan Bog kościoł swoy y krolestwo w łasce swey chowáć raczył, á ná każdy czas wszechmocnością go swą bronił.

MEmento Domine David: & omnis mansvetudinis ejus.

Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Iacob.

Si introiero in tabernaculum domus meæ: si ascendero in lectum strati mei.

Si dedero somnum oculis meis: & palpebris meis dormitationem.

Et requiem temporibus meis, donec inveniam locum Domino: tabernaculum Deo Iacob.

Ecce audivimus eam in Ephrata: invenimus eam in campis siluæ.

Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Surge Domine in requiem tuam: tu, & arca sanctificationis tuæ.

POmniy Pánie náDawida: y ná wszytkę ćichość iego.

Iáko przyśiągł Pánu: ślubował ślub Bogu Iákobowemu.

Ieśli wnidę do przybytku domu mego: ieśli wstąpię ná łoże pośłánia mego:

Ieśli przypuszczę sen ná oczy moie: y drzymánie ná powieki moie.

Y odpoczynek ná skronie moie, áż znaydę mieysce Pánu: przybytek Bogu Iákob.

Otośmy o nim słyszeli w Ephráćie: ználeźliśmy go ná polách leśnych.

Wnidźiemy do przybytku iego: kłániáć się będźiemy ná mieyscu gdźie stały nogi iego.

Powstań Pánie do odpocznienia twego: ty y skrzyniá poświęcenia twego.

Ká-

Sacerdotes tui induantur justitiam: & sancti tui exultent.

Kápłáni twoi niech się obloką w spráwiedliwość: á święći twoi niechay się wesełą.

Propter David servum tuum: non avertas faciem Christi tui.

Dla Dawidá sługi twego: nie odwrácay oblicza Chrystusá twoiego.

Iuravit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Przyśiągł Pan Dawidowi prawdę, á nie odmieni iey: z owocu żywotá twego posádzę ná stolicy twoiey.

Si custodierint filij tui testamentum meum: & testimonia mea hæc, quæ docebo eos.

Ieśli synowie twoi strzedz będą testámentu mego: y świádectw moich tych, ktorych ich náuczę.

Et filij eorum usqué in sæculum: sedebunt super sedem tuam.

Y synowie ich áż ná wieki: będą śiedźieć ná stolicy twoiey.

Quoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem sibi.

Abowiem Pan obrał Syon: obrał go ná mieszkánie sobie.

Hæc requies mea in sæculum sæculi: hîc habitabo, quoniam elegi eam.

To odpocznienie moie ná wieki wiekow: tu mieszkáć będę bom ie obrał.

Viduam ejus benedi-

Wdowę iego błogosłá-

wiac

cens benedicam: paupe-
res ejus saturabo pani-
bus.

wiąc ubłogosławię: ubo-
gie iego náſycę chlebem.

Sacerdotes ejus induam
salutari: & sancti ejus
exultatione exultabunt.

Kápłany iego przyo-
błokę zbáwieniem: á
święći iego weſelem we-
ſelić ſię będą.

Illud producam cornu
David: paravi lucernam
Christo meo.

Tám wynioſę rog Da-
widow: zgotowałem po-
chodnią Chryſtuſowi me-
mu.

Inimicos ejus induam
confusione: super ipsum
autem efflorebit sanctifi-
catio mea.

Nieprzyiaćioły iego
przyoblokę wſtydem: á
nád nim ſię rozkwitnie
poświęcenie moie.

PSALMVS CXXXII.

ARGUMENT.

Przed niewolą Babilońską ná dwoie kroleſtwa ſwoie dźielili Zydzi, á po niewoli żyli w iedności, o ktorey ten Pſalm Dawid napiſał. Zaleca nam zgodę y miłość bráterską, w kośćiele świętym.

ECce quàm bonum, &
quàm jucundum: ha-
bitare fratres in unum.

OTo iáko dobrá, á iá-
ko wdźięczna rzecż:
mieſzkáć bráćiey ſpołem.

Sicut ungventum in ca-
pite: quod descendit in
barbam, barbam Aaron.

Iáko oleiek ná głowie:
ktory ſpływá ná brodę,
brodę Aaronowę.

Kto-

Quod descendit in oram vestimenti ejus: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam usqué in sæculum.

Ktory spływa ná kráie odźienia iego: iáko rosá Hermon, ktora z ſtępuie ná gorę Syon.

Abowiem tám przykazał Pan błogosławieńſtwo: y żywot, áż ná wieki.

PSALMVS CXXXIII.

ARGUMENT.

Gdy iuż mieſzkał lud w naprawionym Ieruzalem, upomina go Dawid, áby chwalił Páná, upomina tákże y Kapłanow y Oſoby duchowne, żeby nie uſtáwali w powinnośćiach ſwoich: to ieſt w nauczaniu ludźi, w modlitwie y chwale Bożey.

ECce nunc benedicite Dominum: omnes servi Domini.

Qui statis in domo Domini: in atrijs domûs Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta: & benedicite Dominum.

Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit cælum & terram.

OTož teraz błogoſławćie Páná: wſzyſcy ſłudzy Páńſcy.

Ktorzy ſtoićie w domu Páńskim: w ſieniách domu Bogá náſzego.

W nocy podnośćie ręce wáſze ku świątnicy: á błogosławćie Páná.

Niechay ćię błogosłáwi Pan z Syonu: ktory ſtworzył niebo y źiemię.

PSALMVS CXXXIV.

ARGUMENT.

Y w tym Pſalmie iáko y w przeſzłym upomina nas Dawid ku chwaleniu Páná Bogá; iedno że tu przyczynę do tego przykłáda, wyliczaiąc cuda wielkie, ktore czynił w Egyptćie, y o ſądźie Bożym námienia, y potępia bałwány pogańskie.

LAudate nomen Domini: laudate ſervi Dominum.

Qui ſtatis in domo Domini: in atrijs domûs Dei noſtri.

Laudate Dominum, quia bonus Dominus: pſallite nomini ejus, quoniam ſuave.

Quoniam Iacob ſibi elegit Dominus: Iſraël in poſſeſsionem ſibi.

Quia ego cognovi quòd magnus eſt Dominus: & Deus noſter præ omnibus dijs.

Omnia quæ cumqué voluit Dominus fecit in cælo

CHwalćie imię Páńskie: chwalćie słudzy Páná.

Ktorzy ſtoićie w domu Pánskim: w śieniách domu Bogá náſzego.

Chwalćie Páná, bo dobry Pan: śpiewayćie imieniowi iego, bo wdźięczne.

Abowiem Iákobá obrał ſobie Pan: Izráelá zá oſiadłość ſwoię.

Bomći ia doznał iż wielki ieſt Pan: á Bog náſz náde wſzemi Bogi.

Wſzytko co iedno chćiał Pan, uczynił ná nie-

& in terra: in mari, & in omnibus abyssis.

niebie, ná źiemi: ná morzu, y we wszytkich przepáśćiach.

Educens nubes ab extremo terræ: fulgura in pluviam fecit.

Ktory wywodźi obłoki z końca źiemie: błyskáwice ná deszcz uczynił.

Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita Ægypti ab homine usqué ad pecus.

Ktory wywodźi wiátry z skárbow swoich: ktory pobił pierworodne Egyptskie od człowieká áż do bydlęćiá.

Et misit signa & prodigia in medio tui Ægypte: in Pharaonem, & in omnes servos ejus.

Y posłał znáki y cudá w pośrzod ćiebie Egyptćie: ná Pháráoná, y ná wszytkie sługi iego.

Qui percussit gentes multas: & occidit reges fortes.

Ktory poráźił wiele narodow: y pozábijał krole mocne.

Sehon regem Amorrhæorum, & Og regem Basan: & omnia regna Chanaan.

Sehoná krolá Amorreyczykow, y Ogá krolá Bázán: y wszytkie kroleſtwá Chánáán.

Et dedit terram eorum hæreditatem: hæreditatem Israël populo suo.

Y dał źiemię ich w dźiedźictwo: w dźiedźictwo ludowi swemu Isráel.

Domine nomen tuum in æternum: Domine me-

Pánie, imię twoie ná wieki: Pánie, pámiątká

moriale tuum in generationem & generationem.

Quia judicabit Dominus populum ſuum: & in ſervis ſuis deprecabitur.

Simulacra gentium argentum & aurum: opera manuum hominum.

Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

Aures habent, & non audient: nequé enim eſt ſpiritus in ore ipſorum.

Similes illis fiant, qui faciunt ea: & omnes, qui confidunt in eis.

Domus Iſraël benedicite Domino: domus Aaron benedicite Domino.

Domus Levi benedicite Domino: qui timetis Dominum, benedicite Domino.

Benedictus Dominus ex

twoiá do narodu y narodu.

Bo Pan będźie ſadźił lud ſwoy: á da ſię uprośić ſługom ſwoim.

Bálwány pogáńskie śrebro y złoto: robotá rak ludzkich.

Vſtá máia á nie będą mowić: oczy máią á nie uyźrzą.

Vſzy máią, á nie uſłyſzą: bo nie máſz tchnienia w uśćiech ich.

Niech im podobni będą, ktorzy ie czynią: y wſzyſcy ktorzy w nich ufáią.

Domie Izráelski błogoſłáwćie Pánu: Domie Aaron błogoſłáwćie Pánu.

Domie Lewi błogoſłáwćie Pánu: ktorzy ſię boiśie Pána, błogoſławćie Pánu.

Błogoſłáwiony Pan z Syo-

Sion: qui habitat in Ierusalem.

z Syonu: ktory mieszka w Ieruzálem.

PSALMVS CXXXV.

ARGUMENT.

Wszystkie sprawy Boże miłosierdziu iego przypisuie Dawid, y wzywa lud do chwalenia Páná Bogá, wylicza tu niektore dobrodźieystwá dáne ludowi Zydowskiemu.

CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in æternum misericordia ejus.

WYznawayćie Pánu, bo dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Deo Deorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Wyznawayćie Bogu nád Bogi: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Domino Dominorum: quoniam in æternũ misericordia ejus.

Wyznawayćie Pánu nád Pány: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui facit mirabilia magna solus: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory sam czyni wielkie dźiwy: bo ná wieki miłośierdźie iego

Qui fecit cælos in intellectu: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory uczynił niebioſá z rozumem: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui firmavit terram super aquas: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory utwierdźił źiemię nád wodami: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui fecit luminaria magna: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory uczynił świátłá wielkie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Solem in potestatem diei: quoniam in æternum misericordia ejus.

Słońce áby pánowáło we dnie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Lunam & stellas in potestatem noctis: quoniá in æternũ misericordia ejus.

Mieśiąc y gwiazdy, áby pánowáły nocy: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui percussit Ægyptũ cum primogenitis eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory pobił Egypt zich pierworodnymi: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui eduxit Israël de medio eorum: quoniam in æternũ misericordia ejus.

Ktory wywiodł Izráelá z pośrzodku ich: bo ná wieki miłośierdźie iego.

In manu potenti, & brachio excelso: quoniam in æternũ misericordia ejus.

Ręką mocną y rámieniem wysokim: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui divisit mare rubrum in divisiones: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory rozdźielił morze czerwone ná rozdźiały: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Et eduxit Israël per medium ejus: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y przeprowádźił lud Izráelski przez pośrzodek iego: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y zrzu-

Et excusit Pharaonem, & virtutem ejus, in mari rubro: quoniam in æternum misericordia ejus.

Qui traduxit populum suum per desertum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Qui percussit reges magnos: quoniam in æternum misericordia ejus.

Et occidit reges fortes: quoniam in æternum misericordia ejus.

Sehon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Et Og regem Basan: quoniam in æternum misericordia ejus.

Et dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in æternum misericordia ejus.

Hæreditatem Israël servo suo: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y zrzucił Pháráoná y woysko iego w morze czerwone: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory przeprowádźił lud swoy przez puszcza: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory poráził krole wielkie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y pobił krole możne: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Sehoná krolá Amorrheyczykow: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y Ogá krolá Bázán: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y dał źiemię ich w dźiedźictwo: bo ná wieki miłośierdźie iego.

W dźiedźictwo Izráelowi słudze swemu: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Abo-

Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Et redemit nos ab inimicis noſtris: quia in æternum miſericordia ejus.

Qui dat eſcam omni carni: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Confitemini Deo cæli: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Confitemini Domino Dominorum: quoniam in æternũ miſericordia ejus.

Abowiem w uniżeniu náſzym pámiętał ná nas: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y odkupił nás od nieprzyiáćioł náſzych: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory daie pokarm wſzelkiemu ćiału: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Wyznawayćie Bogu niebá: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Wyznawayćie Pánu nád Pány: bo ná wieki miłośierdźie iego.

PSALMVS CXXXVI.

ARGUMENT.

Lament więźniow będacych w Babilonie y proroctwo o kárze, ktora miałá przyiść ná Babilonczyki, Idumeyczyki. Opiſuie Dawid zburzenie kośćiota w Ieruzálem, y iáko tám lud Zydowski będac w niewoli płákał, á pioſnek mu ſię ſpiewać nie chćiało.

SVper flumina Babylonis, illic ſedimus & flevimus: cùm recorda-

NAd rzekámi Babilonskiey źiemię, támeśmy śiedźieli y płákáli:

gdyś-

remur Sion.

In salicibus in medio ejus: suspendimus organa nostra.

Quia illic interrogaverunt nos, qui captivos duxerunt nos: verba cantionum.

Et qui abduxerunt nos: Hymnum cantate nobis de canticis Sion.

Quomodo cantabimus canticum Domini: in terra aliena?

Si oblitus fuero tui Ierusalem: oblivioni detur dextera mea.

Adhæreat lingva mea faucibus meis: si non meminero tui.

Si non proposuero Ierusalem: in principio lætitiæ meæ.

Memor esto Domine

gdyśmy wspominali ná Syon.

Ná wierzbách wpośrzod iey: powieszáliśmy muzyckie náczynia násze.

Bo nas tám pytáli ktorzy nas w niewolą zagnáli: o słowách pieśni.

A ktorzy nas záwiedli: śpiewayćie nam pieśn z pieśni Syonskich.

Iákoż mamy śpiewáć pieśń Páńską: w cudzey źiemi?

Ieśli ćię zápomnię Ieruzálem: niech zápomniáná będźie práwicá moiá.

Niechay przyschnie ięzyk moy do podniebienia mego: ieślibym ná ćię nie pomniał.

Ieślibym nie pokładał Ieruzálem: ná początku wesela mego.

Pomniy Pánie ná syny

filiorum Edom: in die Ieruſalem.

Qui dicunt, exinanite, exinanite: usqué ad fundamentum in ea.

Filia Babylonis miſera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quã retribuiſti nobis.

Beatus qui tenebit: & allidet parvulos tuos ad petram.

Edom: w dźień Ieruzálem.

Ktorzy mowią ſpuſtoßćie, ſpuſtoßćie: áż do gruntu w nim.

Corko Bábilońska nędznico: błogosłáwiony ktory tobie odda nagrodę twoię, ktoraś nam zádałá.

Błogosłáwiony, ktory pochwyći: y roztrąći dźieći twe o opokę.

PSALMVS CXXXVII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie chwali Dawid Páná Bogá w oſobie wſzelkiego ſtworzenia ziego miłośierdźia: że obietnice swoie pełni. Zada, áby go tym więcey mogł chwalić ze wſzyſtkiemi krolmi tego świáta, y że ná pokorne patrzyć raczy: dźiękuie mu tákże, iż wysłuchał modlitwę iego.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audiſti verba oris mei.

In conſpectu Angelorum pſallam tibi: adora-

BĘdęć Pánie wyznáwał ze wſzytkiego ſercá mego: żeś wysłuchał słow uſt moich.

Przed oblicznośćią Aniołow będęć śpiewał:

bo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

będę ſię kłániał ku kośćiołowi twemu świętemu, y będę wyznawał imięniowi twoiemu.

Super miſericordia tua, & veritate tua: quoniam magnificâſti ſuper omne nomen ſanctum tuum.

Dla miłośierdźia twego y dla prawdy twoiey: boś uwielbił náde wſzytko święte imię twoie.

In quacumque die invocavero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

W ktorykolwiek dźień wzywáć ćię będę, wysłuchay mię: rozmnożyſz moc wduſzy moiey.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audiêrunt omnia verba oris tui.

Niechći wyznawáią Pánie wſzyſcy krolowie źiemſcy: bo słyſzeli wſzytkie słowá uſt twoich.

Et cantent in vijs Domini: quoniam magna eſt gloria Domini.

Y niech śpiewáią ná drogách Páńskich: iż wielka ieſt chwałá Páńska.

Quoniam excelſus Dominus, & humilia reſpicit: & alta à longè cognoſcit.

Abowiem wyſoki Pan á ná niskie pátrzy: á wyſokie z dáleká poznawa.

Si ambulavero in medio tribulationis, vivifica-

Ieślibym chodźił w pośrzodku utrapienia, ożywiſz

bis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & salvum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me, Domine misericordia tua in sæculum: opera manuum tuarum ne despicias.

wisz mię: á nágniew nieprzyiaćioł moich wyćiągnałeś rękę twoię: y zbáwiłá mię práwicá twoiá.

Pan odda zá mię, Pánie miłośierdźie twoie ná wieki: dźiełá rąk twoich nie wzgardzay.

PSALMVS CXXXVIII.

ARGUMENT.

Opowiáda Dawid, że wszystkie sprawy człowiecze Pánu Bogu są wiádome, y nic nie máśz táynego przed obliczem iego. Prorokuie o męce Pána Chrystusa, śmierći y iego zmártwychstániu, y o Wybranych przeznaczeniu, oznaymia nam iák wielkie Bog ma staranie y piecza o swoich; y opisuie stan y sprawy wszystkie człowieká od wyśćiá z żywotá Mátki, ktore Bog przeyźrzał y przeznáczył, áby się stáły.

DOmine probâsti me, & cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.

PAnie doświadczyłeś mię y doznałeś mię: tyś doznał śiedzenia mego, y wstawánia mego.

Intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam, & funiculum meum investigâsti.

Wyrozumiałeś myśli moie z dáleká: wyśládowałeś śćieżkę moię, y sznur moy.

Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingva mea.

Y przewiedźiałeś wszytkie drogi moie: bo nie mász mowy w języku moim.

Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima & antiqua: tu formâsti me, & posuisti super me manum tuam.

Oto Pánie, tyś poznał wszytkie rzeczy naypośledniey sze y dawne: tyś mię utworzył, y położyłeś ná mię rękę swoię.

Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

Dźiwna się stáłá znáiomość twoiá, z strony mnie: zmocniłá się y nie będę mogł do niey.

Quo ibo à spiritu tuo: & quo à facie tua fugiam?

Dokad poydę od duchá twego: ákędy ućiekę od oblicza twego?

Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades.

Ieśli wstapię do niebá, támeś ty iest: ieśli zstapię do piekłá, támeś iest.

Si sumpsero pennas meas diluculò: & habitavero in extremis maris.

Ieśli wezmę skrzydłá moie ráno: á będę mieszkał ná końcu morzá.

Etenim illuc manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua.

Y tám mię doprowádźi ręká twoiá: y trzymáć mię będźie práwicá twoiá.

Et dixi, forsitan tene-

Y rzekłem: podo-

bræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in delicijs meis.

Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus.

Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris meæ.

Confitebor tibi, quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis.

Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur & nemo in eis.

bno ćiemności zákryią mię: y noc oświecenie moie, w roskoßách moich.

Abowiem ćiemność nie záćimia tobie, á noc iáko dźień będźie oświecona: iáko ćiemność iego, ták y świátłość iego.

Abowiem tyś posiadł nerki moie: przyiąłeś mię z żywotá mátki moiey.

Wyznawáćći będę iżeś się straszliwie uwielbił: dźiwne spráwy twoie, á dusza moiá zná bárdzo.

Nie zátáiłá się żádná kość moiá przed tobą ktoraś uczynił w skrytości: y istność moiá w niskośćiach źiemie.

Niedoskonáłość moię widźiáły oczy twoie, y w kśięgách twoich wszytkie będą nápisane: dni będą kształtowáne, á żaden w nich.

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

A u mnie w wielkiey uczćiwości są Boże przyiaćiele twoi: bárdzo się zmocniło ich pánowánie.

Dinumerabo eos, & super arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc sum tecum.

Będę ie liczył, y rozmnoża się nád piasek: powstałem, á jeszczem iest z tobą.

Si occideris Deus peccatores: viri sangvinum declinate à me.

Ieśli Boże pobijeß grzeszniki: mężowie krwáwi odstapćie odemnie.

Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas.

Bo mowićie w myśli: wezmą prożno miástá twoie.

Nonné qui oderunt te Domine, oderam: & super inimicos tuos tabescebam?

Izalim nie miał w nienawiśći tych, ktorzy ćię nienawidzą Pánie: y nie schnałem nád nieprzyiaćioły twymi?

Perfecto odio oderam illos: & inimici facti sunt mihi.

Doskonáłą nienawiśćią nienawidźiałem ich: y stáli mi się nieprzyiaćioły.

Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.

Doświadcż mię Boże, á znay serce moie: probuy mię, á poznay ścieszki moie.

A o-

Et vide, ſi via iniquitatis in me eſt: & deduc me in via æterna.

A obacż, ieśli drogá niepráwośći we mnie ieſt: y prowadz mię droga wiekuiſta.

PSALMVS CXXXIX.

ARGUMENT.

Modlitwá, przećiwko czártu y ludźiom złym, ktorzy ſa náczyniem iego, áby ie Pan Bog wygładźić raczył, żeby tym wolniey ludźie dobrzy iemu służyć mogli.

ERipe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.

WYrwiy mię Pánie od człowieká złego: od mężá złośliwego wyrwiy mię.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde: tota die conſtituebant prælia.

Ktorzy myślili niepráwośći w ſercu: cáły dźień ſtáwiáli bitwy.

Acuerunt lingvas ſuas ſicut ſerpentis: venenum aſpidum ſub labijs eorum.

Záoſtrzyli ięzyki ſwe iáko wężowe: iad żmijow pod ich wárgámi.

Cuſtodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

Záchoway mię Pánie od ręki grzeſzniká: á od ludźi nieſpráwiedliwych wyrwiy mię.

Qui cogitaverunt ſupplantare greſsus meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mihi.

Ktorzy myślili wywrośić kroki moie: zákryli pyſzni śidłá ná mię.

Et funes extenderunt in laqueum : juxta iter scandalum posuerunt mihi.

Y powrozy rozćiągnęli ná śidło : záſtáwili mi przy ſćieżce obrázę.

Dixi Domino, Deus meus es tu : exaudi Domine vocem deprecationis meæ.

Rzekłem Pánu, tyś ieſt Bog moy : wysłuchay Pánie głos prośby moiey.

Domine Domine virtus salutis meæ : obumbrâsti super caput meum in die belli.

Pánie Pánie, mocy zbáwienia mego : zásłoniłeś głowę moię w dźień woyny.

Ne tradas me Domine à desiderio meo peccatori : cogitaverunt contra me, ne derelinquas me, né fortè exaltentur.

Nie poday mię Pánie, nád wolą moię grzeſznikowi : myślili przećiwko mnie, nie opuſzczay mię, by ſię ſnadź nie podnieśli.

Caput circuitus eorum : labor labiorum ipsorum operiet eos.

Głową obleżęnia ich : y praca warg ich okryie ie.

Cadent super eos carbones, in ignem deijcies eos : in miseriis non subsistent.

Będą ná nie pádáć węgle, wrzućiſz ie w ogień : w nędzách nie wytrwáią.

Vir lingvosus non dirigetur in terra : virum injustum mala capient in interitu.

Człowiek ięzyczny nie będźie poſzczęśćion ná źiemi : człowieká nieſpráwiedliwego złośći ułowią ná zátrácenie.

Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis: & vindictam pauperum.

Poznałem że Pan uczyni ſprawiedliwość ubogiemu: y pomſtę nędznemu.

Verùmtamen juſti confitebuntur nomini tuo: & habitabunt recti cum vultu tuo.

Ale ſprawiedliwi będą wyznawać imieniowi twemu: á prawi będą mieſkać z obliczem twoim.

PSALMVS CXL.

ARGUMENT.

Prośi w tym Pſalmie Dawid Páná Bogá: áby uſt iego od omylnych y złych powieśći, iego ſamego od śideł y chytrośći złoczyńcow raczył ſtrzedz.

Ieſt też to modlitwá Kośćiołá y káżdey duſze pobożney, áby Pan Bog przyiać raczył modlitwy náſze zá ofiárę ſobie przyiemna.

DOmine clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ cùm clamavero ad te.

PAnie, wołałem do ćiebie, wysłuchay mię: posłuchay głosu mego, gdy wołáć będę ktobie.

Dirigatur oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo: elevatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

Niech idźie modlitwá moiá, iáko kádzenie, przed oblicznoſć twoię: á podnoſzenie rąk moich, ofiará wieczorna.

Pone Domine cuſto-

Poſtaw Pánie ſtraż uſtom

diam ori meo: & ostium circumstantiæ labijs meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem: & non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

Audient verba mea, quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

Dissipata sunt ossa nostra secus infernum, quia ad te Domine Domine

stom moim: á drzwi osádzone wárgom moim.

Nie náchylay sercá mego ku słowom złośliwym: ku wymawiániu wymowek w grzechách.

Zludźmi broiącymi niepráwość: á nie będę społkował z wybornymi ich.

Będźie mię karał spráwiedliwy miłośiernie y będźie mię strofował: lecz oleiek złośniká, niechay nie tłuści głowy moiey.

Bo ieszcze y modlitwá moiá w upodobániu ich: zginęli przy kámięniu sędźiowie ich.

Vsłysza słowá moie iż przemogły: iáko skibá roli wywána iest ná źiemię.

Rozsypáne są kości násze podle piekłá, bo ku tobie Panie, Pánie oczy

oculi mei: in te ſperavi, non auferas animam meam.

Cuſtodi me à laqueo, quem ſtatuerunt mihi: & à ſcandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores: ſingulariter ſum ego, donec tranſeam.

moie: w tobiem nádźieię miał, nie odeymuy duſze moiey.

Strzeż mię od śidłá ktore ná mię záſtáwili: y od obrázy tych ktorzy broią złośći.

Wpádna w śiatkę iego złośnicy: oſobnom ia, áż przeminę.

PSALMVS CXLI.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem 1. Reg. 25. *á będac ſam ieden w láskini Odoli, modli śię, y prorokuie, iáko Pan Iezus miał śię modlić w Ogroycu, y bydź opuſzczon od wſzyſtkich ſwoich Vczniow, y uczy nás ſwym przykładem; ábyśmy śię w utrápieniu y ućiskách náſzych do Pána Bogá ućiekáli, bo on nas gotow ieſt z nich wybáwić.*

VOce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Dominum deprecatus ſum.

Effundo in conſpectu ejus orationem meam: &

GŁosem moim wołałem do Pána: głosem moim modliłem śię Pánu.

Wylewam przed oblicznośćia iego prośbę moię:

tribulationem meam ante ipsum pronuntio.

In deficiendo ex me spiritum meum: & tu cognovisti semitas meas.

In via hac, quâ ambulabam: absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognosceret me.

Perijt fuga à me: & non est qui requirat animam meam.

Clamavi ad te Domine, dixi: Tu es spes mea, portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis.

Libera me à persequentibus me: quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam, ad confiten-

ię: á utrapienie moie przed nim opowiádam.

Gdy we mnie duch moy ustawał: á tyś znał ścieżki moie.

Ná tey drodze, ktora chodźiłem: zákryli śidło ná mię.

Ogladałem się ná prawą stronę: á baczyłem, y nie był ktoby mię poznał.

Zginęłá mi ućieczká: á nie iest ktoby się pytał o duszy moiey.

Wołałem ktobie Pánie, rzekłem: Tyś iest nádźieiá moiá czastká moiá w źiemi żyiących.

Wysłuchay prośbę moię: bomći uniżony bárdzo.

Wybaw mię od prześládowcow moich: boć się zmocnili nádemną.

Wywiedź z ćiemnice duszę moię, ku wyznawá-

dum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

niu imięniu twemu: ná mię czekáią sprawiedliwi, áż mi nágrodźisz.

PSALMVS CXLII.

ARGUMENT.

Modli się Dawid będąc prześladowány od Absalona: kiedy ućiekáiąc przed nim poznał rękę Boską nád soba, dla grzechu swoiego 2. Reg. 11. *W duchownym sensie uważaiąc: iest to modlitwá Oycow stárego zakonu o przyśćie ná świat Messyáßa. Także każdego człowieká w frásunku y wućiskach zostaiącego, aby z nich był wybáwion.*

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationē meā, in veritate tua: exaudi me in tua justitia.

PAnie wysłuchay modlitwę moię, przyimiy w uszy prośbę moie, w prawdźie twey: wysłuchay mię w sprawiedliwośći twoiey.

Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

A nie wchodź do sądu z sługą twoim: ábowiē nie uspráwiedliwi się przed tobą żaden żyiący.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Abowiem prześládował nieprzyiaćiel duszę moię: poniżył ná źiemi żywot moy.

Collocavit me in ob-

Posádźił mię wćiemnych

ſcuris ſicut mortuos ſæculi: & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus, in me turbatum eſt cor meum.

mnych mieyſcách, iako z dawná pomárłe: y zfráſował ſię o mię duch moy, ſerce moie we mnie ſię ſtrwożyło.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus ſum in omnibus operibus tuis: & in factis manuum tuarum meditabar.

Pámiętałem ná dni ſtáre, rozmyślałem o wſzytkich ſpráwách twoich: y uczynki rąk twoich rozbierałem.

Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſinè aqua tibi.

Wyćiągnałem ku tobie ręce ſwoie: duſzá moiá iáko źiemiá bez wody tobie.

Velociter exaudi me Domine: defecit ſpiritus meus.

Wyſłuchayże mię prędko Pánie; duch moy uſtał.

Non avertas faciem tuam à me: & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

Nie odwracay oblicza twego odemnie: y będę podobnym zſtępuiącym do dołu.

Auditam fac mihi manè miſericordiam tuam; quia in te ſperavi.

Day mi uſłyſzeć ráno miłośierdźie twoie: bom w tobie nádźieię miał.

Notam fac mihi viam in qua ambulem; quia

Vkaż mi drogę ktorabym miał chodźić: bom

ku

ad te levavi animam meam.

ku tobie podnosił duszę moię.

Eripe me de inimicis meis Domine: ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Wyrwiy mię od nieprzyiaćioł moich Pánie: do ćiebiem się ućiekł, náucż mię czynić wolą twoię, ábowiem tyś iest Bogiem moim.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

Duch twoy dobry poprowadźi mię do źiemię práwey: dla imięnia twego Pánie ożywisz mię w spráwiedliwośći twoiey.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Wywiedźiesz z utrapienia duszę moię: á z miłośierdźia twego wytraciß nieprzyiaćioły moie.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

Y zágubisz wszytkie ktorzy dręcza duszę moię: boćiem ia sługá twoy.

PSALMVS CXLIII.

ARGUMENT.

Dźiękuie tu Dawid Pánu Bogu zá zwyćięstwo nád Goliatem: uznawaiąc nád soba łaskę Bożą, iż lubo był

był podłey kondycyi y nie ćwiczony w rycerſtwie, iednák go Pan Bog wyniosł ná ták wielkie kroleſtwo y ták ſzczęśliwe, że prawie záwſze przy iego Boskiey pomocy zwyćiężał nieprzyiaćioły ſwoie.

To zwyćięſtwo Dawidowe z Goliata, známionowáło zwyćięſtwo Páná Iezuſowe, ktore miał odnieść z czártá: o ktorego zesłánie ná świat w tym Psalmie Dawid ſuplikuie.

BEnedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium: & digitos meos ad bellum.

BŁogosłáwiony Pan Bog moy, ktory uczy ręce moie ná bitwę: á pálce moie ná woynę.

Miſericordia mea, & refugium meum: ſuſceptor meus, & liberator meus.

Miłośierdźie moie y ućieczká moiá: wſpomożyćiel moy, y wybáwićiel moy.

Protector meus, & in ipſo ſperavi: qui ſubdit populum meum ſub me.

Obrońcá moy, y w nim nádźieię miał: ktory poddawa lud moy pod mię.

Domine, quid eſt homo, quia innotuiſti ei? aut filius hominis, quia reputas eum?

Pánie, coż ieſt człowiek, żeś mu ſię oznaymił? ábo ſyn człowieczy, że go ſobie ważyſz?

Homo vanitati ſimilis factus eſt: dies ejus ſicut

Człowiek podobny ſtał ſię márności: dni

umbra prætereunt.

iego iáko ćień przemijáią.

Domine inclina cælos tuos, & descende: tange montes, & fumigabunt.

Pánie, nákłoń niebios twoich, á zstąp: dotkniy gor, á zákurzą się.

Fulgura coruscationem, & dissipabis eos: emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

Zábłyśniy błyskáwicą, á rozprosżysz ie: wypuść strzały twoie, á zátrwożysz ie.

Emitte manum tuam de alto, eripe me, & libera me de aquis multis: de manu filiorum alienorum.

Spuść rękę twoię z wysokości, wyrwiy mię, á wybaw mię z wod wielkich: y z ręki synow obcych.

Quorum os locutum est vanitatem: & dextera eorum, dextera iniquitatis.

Ktorych ustá mowiły nikczemność: á práwicá ich, práwicá niepráwości.

Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

Boże, pieśń nową záśpiewam tobie: ná árfie o dźieśiáći stronách gráć tobie będę.

Qui das salutem regibus: qui redemisti David servum tuum de gladio maligno, eripe me.

Ktory dáiesz zbáwienie krolom: ktoryś odkupił Dawidá sługę twego od mieczá złego, wyrwi mię.

A wy-

Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

A wybaw mię z ręki synow obcych, ktorych usta mowiły nikczemność: á práwicá ich, práwicá niepráwośći.

Quorum filij sicut novellæ plantationes: in juventute sua.

Ktorych synowie iáko nowe szczepki: w młodośći swoiey.

Filiæ eorum compositæ: circumornatæ ut similitudo templi.

Corki ich przystroione: y zewszad ozdobione ná kształt kośćiołá.

Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud.

Spiżárnie ich pełne: iedno po drugim wydáiące.

Oves eorum fætosæ, abundantes in egressibus suis: boves eorum crassæ.

Owce ich płodne, wielkiemi trzodámi wychodzące: y woły ich tłuste.

Non est ruina maceriæ neque transitus: neque clamor in plateis eorum.

Nie máś obálenia w płoćiech, áni prześćiá: áni wołánia po ich ulicách.

Beatum dixerunt populum, cui hæc sunt: beatus populus, cujus Dominus Deus ejus.

Błogosłáwionym názwáli lud ktory to ma: błogosłáwiony lud, ktorego Pan Bog iego.

PSALMVS CXLIV.

ARGUMENT.

Wyſławiwſzy ſobie Dawid Páná Bogá w ośobie iednego Krolá, chwały mu wyśpiewuie. Idźie ten Pſalm wedle obiecadłá Zydowskiego liter od ktorych ſię każdy wierſz porządkiem poczyna. Wyſławia w nim wielmożne uczynki Páńskie y dźieła iego, ktore czynił w ſtárym y nowym zákonie: iáko opátruie pożywieniem wſzelkie ſtworzenie, y że płáci każdemu według uczynkow iego: upomina nas ábyśmy zwyćięſtwá nád nieprzyiaćielem náſzym ſámym ſobie nie przypiſowáli; ále ſámemu Pánu Bogu, ktory y diábłá y wſzyſtkę potęgę iego moca ſwa zwycięża.

EXaltabo te Deus meus rex: & benedicam nomini tuo in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

WYwyżſzáć ćię będę Boże krolu moy: y będę błogosłáwił imię twoie náwieki, y náwieki wiekow.

Per ſingulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

Ná káżdy dźień będę ćię błogosłáwił: y będę chwalił imię twe ná wieki y ná wieki wiekow.

Magnus Dominus, & laudabilis nimis: & magnitudinis ejus non eſt finis.

Wielki Pan, y bárdzo chwálebny: á wielkośći iego nie máſz końcá.

Generatio & generatio

Narod y narod będźie chwa-

laudabit opera tua: & potentiam tuam pronuntiabunt.

chwalił uczynki twoie: y moc twoię będą oznaymować.

Magnificentiam gloriæ ſanctitatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.

Wielmożność świątobliwośći twey opowiádáć będą: á dźiwne ſpráwy twe wysławiáć będą.

Et virtutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem tuam narrabunt.

Y moc ſtráſznych ſpraw twoich ogłaſzáć będą: á wielkość twoię będą opowiádáć.

Memoriam abundantiæ ſvavitatis tuæ eructabunt: & juſtitia tua exultabunt.

Pámiątkę obfitey słodkośći twoiey wydawáć będą: á z ſpráwiedliwośći twoiey będą ſię weſelić.

Miſerator & miſericors Dominus: patiens, & multùm miſericors.

Lutośćiwy y miłośćiwy Pan: ćierpliwy, á wielce miłośierny.

Svavis Dominus univerſis: & miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus.

Słodki Pan wſzytkim: á litośći iego nád wſzytkie uczynki iego.

Confiteantur tibi Domine omnia opera tua: & ſancti tui benedicant tibi.

Niechći Pánie wyznawáią wſzytkie ſpráwy twoie: á święći twoi niech ćię błogosławią.

Gloriam regni tui dicent: & potentiam tuam loquentur.

Sławę kroleſtwá twego będą opowiádáć: á o możności twoiey mowić będą.

Vt notam faciant filijs hominum potentiam tuam: & gloriam magnificentiæ regni tui.

Aby oznaymili ſynom człowieczym możność twoię: y chwałę wielmożności kroleſtwá twego.

Regnum tuum, regnum omnium ſæculorum; & dominatio tua in omni generatione, & generationem.

Kroleſtwo twe, kroleſtwo wſzytkich wiekow: á pánowánie twoie we wſzelkim rodzáju y rodzáju.

Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis: & ſanctus in omnibus operibus ſuis.

Wierny Pan we wſzytkich słowách ſwoich: á święty we wſzech ſpráwách ſwoich.

Allevat Dominus omnes qui corruunt: & erigit omnes eliſos.

Podnoſi Pan wſzytkich ktorzy upadáią: á podnoſi wſzytkie powálone.

Oculi omnium in te ſperant Domine: & tu das eſcam illorum in tempore opportuno.

Oczy wſzytkich nádźieię máią w tobie Pánie: á ty dáieſz pokarm ich czáſu ſłuſznego.

Aperis tu manum tuam: & imples omne animal benedictione.

Otwarzaſz ty rękę ſwoię: á nápełniaſz wſzelkie zwierzę błogoſławieſtwē.

Spra-

Iuſtus Dominus in omnibus vijs ſuis: & ſanctus in omnibus operibus ſuis.

Prope eſt Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate.

Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet: & ſalvos faciet eos.

Cuſtodit Dominus omnes diligentes ſe: & omnes peccatores diſperdet.

Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomini ſancto ejus in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

Spráwiedliwy Pan we wſzytkich drogách ſwoich: á święty we wſzech ſpráwách ſwoich.

Blisko ieſt Pan wſzytkim ktorzy go wyznawáia: wſzytkim ktorzy go wzywáia wprawdźie.

Vczyni wolą tych ktorzy ſię go boią, y prośbę ich wysłucha: y zbáwi ie.

Strzeże Pan wſzytkich ktorzy go miłuią: á wſzytkie grzeſzniki wytráći.

Chwałę Páńską wysławiáć będą uſtá moie: á wſzelkie ćiało niechay błogosłáwi imię święte iego ná wieki y ná wieki wiekow.

PSALMVS CXLV.

ARGUMENT.

Dźiękuie Dawid Pánu Bogu zá dobrodźieyſtwá iego: y náucza nas iż nie w ludźiach, ále w Bogu ufáć trzę-

trzebá, ktory ſtwarza, żywi, záchowywa, broni, wybáwia, grzechy odpuſzcża, wſpomaga, y ná koniec zbáwia.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: pſallam Deo meo, quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus.

Exibit ſpiritus ejus, & revertetur in terram ſuã: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cujus Deus Iacob adjutor ejus: ſpes ejus in Domino Deo ipſius, qui fecit cælum & terram, mare & omnia quæ in eis ſunt.

Qui cuſtodit veritatem in ſæculum, facit judicium injuriam patientibus: dat eſcam eſurientibus.

CHwal duſzo moiá Pána, będę chwalił Pána zá żywotá mego: będę śpiewał Bogu memu poki mię ſtawa.

Nie ufayćie w Xiążętách: w ſynách człowieczych, w ktorych nie máſz zbáwienia.

Wyidźie duch iego, á obroći ſię w źiemię ſwoię: w ten dźień zginą wſzytkie myśli ich.

Błogosłáwiony ktorego Bog Iakob pomocnikiẽ: nádźieia iego w Pánu Bogu iego, ktory ſtworzył niebo y źiemię, morze y wſzytko co w nich ieſt.

Ktory ſtrzeże prawdy ná wieki, czyni ſpráwiedliwość ukrzywdzonym: dáie pokarm łáknącym.

Pan

Dominus ſolvit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

Pan rozwięzuie ſpętáne: Pan oświeca ślepe.

Dominus erigit eliſos: Dominus diligit juſtos.

Pan wzwodźi upádłe: Pan miłuie ſpráwiedliwe.

Dominus cuſtodit advenas, pupillum & viduam ſuſcipiet: & vias peccatorum diſperdet.

Pan ſtrzeże przychodniow, ſierotę y wdowę wſpomoże: á drogi grzeſznikow zágubi.

Regnabit Dominus in ſæcula, Deus tuus Sion: in generationē & generationem.

Będźie Pán krolował ná wieki: Bog twoy Syonie ná pokolenie y pokolenie.

PSALMVS CXLVI.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid nas do chwalenia Páná Bogá, dobroć iego, mądrość y moc opiſuiac: przypomina dobrodźieyſtwá Boże, ták duchowne, iáko y doczesne, zá ktore chce ábyśmy go chwalac, iemu dźiękowali.

LAudate Dominū, quoniam bonus eſt Pſalmus: Deo noſtro ſit jucunda, decoraqué laudatio.

CHwalćie Pána, bo dobry ieſt Pſalm: Bogu náſzemu niech będźie wdźięczna y ozdobna chwała.

Ædificans Ieruſalem Dominus: diſperſiones Iſraëlis congregabit.

Pan buduiacy Ieruzálem, rozproſzenia Izráelá zgromádźi.

Qui ſanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Ktory uzdrawia skruſzone ná ſercu: y záwięzuie ich rány.

Qui numerat multitudinem ſtellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Ktory liczy mnoſtwo gwiazd: y im imioná dáie.

Magnus Dominus noſter, & magna virtus ejus: & ſapientiæ ejus non eſt numerus.

Wielki Pan náſz, y wielka moc iego: á mądrośći iego nie máſz liczby.

Suſcipiens manſuetos Dominus: humilians autem peccatores usqué ad terram.

Podnoſi Pan ćiche: á grzeſzniki poniża áż ná ziemię.

Præcinite Domino in confeſsione: pſallite Deo noſtro in cithara.

Záczynayćież Pánu z wyznawániem: grayćie Bogu náſzemu ná cytrze.

Qui operit cælum nubibus: & parat terræ pluviam.

Ktory okrywa niebo obłokámi: y ziemi deſzcż gotuie.

Qui producit in montibus fœnum: & herbam ſervituti hominum.

Ktory czyni że roſćie trawá po gorách: y źioła dla posługi ludzkiey.

Qui dat jumentis eſcam ipſorum: & pullis corvorum invocantibus eum.

Ktory dáie bydłu żywność iego: y kruczętom wzywáiącym go.

Non in fortitudine equi

Nie kocha śię wśile koń-

voluntatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum: & in eis qui ſperant ſuper miſericordia ejus.

końskiey: áni w goleniách męskich má upodobánie.

Kocha ſię Pan w tych ktorzy śię go boią: y w tych ktorzy nádźieię máią w miłośierdźiu iego.

PSALMVS CXLVII.

ARGUMENT.

Przypomina Dawid dobrodźieyſtwá Boże ludowi ſwemu: wzywáiąc go do chwalenia Páná Bogá.

LAuda Ieruſalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.

Quoniam confortavit ſeras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.

Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo ejus.

Qui dat nivem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerem aſpergit.

CHwal Ieruzálem Páná: chwal Syonie Bogá twego.

Abowiem umocnił zawory bram twoich: błogosławił ſynom twym w tobie.

Ktory uczynił gránice twoie pokoy: y náſyca ćię naywybornieyſzym zbożem.

Ktory puſcza słowo ſwe ná źiemię: bárdzo prędko bieży mowá iego.

Ktory dawa śnieg iáko wełnę:

nam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuã ſicut buccellas: ante faciẽ frigoris ejꝰ quis ſuſtinebit?

Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus ejus,& fluẽt aquæ.

Qui annuntiat verbum ſuum Iacob: juſtitias & judicia ſua Iſraël.

Non fecit taliter omni nationi: & judicia ſua non manifeſtavit eis.

wełnę: á mgłę rozſypuie iáko popioł.

Spuſzcza lod ſwoy iáko bréły: kto śię oſtoi przed źimnem iego?

Pośle słowo ſwoie,á roztopi ie: wionie wiátr iego, á poćieka wody.

Ktory oznaymuie słowo ſwe Iákobowi: ſpráwiedliwośći y ſądy ſwoie Izráelowi.

Nie uczynił ták żadnemu narodowi: y nie obiáwił im ſądow ſwoich.

PSALMVS CXLVIII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie wzywa Dawid wſzelkiego ſtworzenia: do chwalenia Páná Bogá, y dźiękczynienia zá iego dobrodźieyſtwá.

LAudate Dominum de cælis: laudate eum in excelſis.

Laudate eum omnes Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes ejus.

Laudate eum ſol & lu-

CHwalćie Páná ná niebieśiech: chwalćie go ná wyſokośći.

Chwalćie go wſzyſcy Aniołowie iego: chwalćie go wſzytkie woyská iego.

Chwalćie go słońce y mie-

na: laudate eum omnes stellæ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum: & aquæ omnes, quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt.

Statuit ea in æternũ, & in sæculũ sæculi: præceptũ posuit, & non præteribit.

Laudate Dominum de terra: dracones, & omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum ejus.

Montes & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

Bestiæ, & universa pecora: serpentes, & volucres pennatæ.

Reges terræ, & omnes

mieśiącu: chwalćie go wszytkie gwiazdy y świátłośći.

Chwalćie go niebioſá nád niebioſy: y wody ktore ſą ná niebie, niech imię Pánskie chwalą.

Abowiem on rzekł y uczynione ſą: on roskazał y ſtworzone ſą.

Poſtánowił ie ná wieki y ná wiek wieku: uſtáwę dał y nie przeminie.

Chwalćie Pána ná źiemi: ſmokowie y wſzytkie przepáśći.

Ogniu, gradźie, śniegu, lodźie, y wietrze gwałtowny: ktore czynią słowo iego.

Gory y wſzytkie págorki: drzewá owoc dáiące, y wſzytkie Cedry.

Z wierzętá, y wſzytko bydło: rzeczy cżołgáiące ſię, y ptaſtwo skrzydláſte.

Krolowie źiemſcy, y

populi: principes & omnes judices terræ.

wſzyſcy národowie: Xiążętá y wſzyſcy ſędźiowie źiemſcy.

Iuvenes, & virgines, ſenes cum junioribus, laudent nomen Domini: quia exaltatum eſt nomen ejus ſolius.

Młodźieńcy y pánienki, ſtárzy y młodźi, niech imię Pánskie chwalą: bo wywyżſzyło ſię imię iego ſámego.

Confeſsio ejus ſuper cælum & terram: & exaltavit cornu populi ſui.

Wyznánie iego ná niebie y ná źiemi: y wywyżſzył rog ludu ſwego.

Hymnus omnibus ſanctis ejus: filijs Iſraël, populo appropinquanti ſibi.

Chwałá wſzytkim świętym iego: ſynom Izráelskim, ludowi przybliżáiącemu ſię do niego.

PSALMVS CXLIX.

ARGUMENT.

W Duchu Dawid wzywa Kościoł Chryſtuſow do chwały Bożey. A iáko Bog lubi tych, ktorzy dlá niego ſkromnie ćierpią, y opowiádá, iáko Swięći ſądźić będą z Pánem Chryſtuſem w dźień oſtateczny.

CAntate Domino canticum novum: laus ejus in Eccleſia ſanctorum.

SPiewayćie Pánu pieśń nową: chwałá iego w zgromádźeniu świętych.

Lætetur Iſraël in eo, qui fecit eum: & filij

Niech ſię weſeli Izráel w tym ktory go ſtworzył: á ſyno-

Sion exultent in rege suo.

Laudent nomen ejus in choro: in tympano & psalterio psallant ei.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

Exultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladij ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictã in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorũ in compedib⁹: & nobiles eorũ in manicis ferreis.

Vt faciant in eis judicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis ejus.

á synowie Syonscy niech się raduią w krolu swoim.

Niechay imię iego chwalą w śpiewániu społecznym: ná bębnie y ná árfie niechay mu gráią.

Bo się kocha Pan w ludu swoim: y podwyższy ćiche ku zbáwieniu.

Rozwesela się święći w chwale: rozráduią śię włożnicách swoich.

Wysławiánia Bogá w gárdłách ich: á miecze z obu stron ostre w rękách ich.

Aby czynili pomstę nád pogány: skáranie między národy.

Aby powiązáli krole ich pętámi: á szlachtę ich okowámi żeláznemi.

Aby uczynili o nich práwo nápisáne: Táć iest chwałá w szytkim świętym iego.

PSAL.

PSALMVS CL.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid lud, áby ná wßelakich inſtrumentách chwalili Páná Bogá w niebie krolúiacego: że świętę ſwoie raczy ſławne czynić.

LAudate Dominum in ſanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum ſecundùm multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in ſono tubæ: laudate eum in pſalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis: omnis ſpiritus laudet Dominum.

CHwalćie Páná w świętych iego: chwalćie go ná utwierdzeniu mocy iego.

Chwalćie go w możnośćiach iego: chwalćie go według mnoſtwá wielkośći iego.

Chwalćie go głoſem traby: chwalćie go ná árfie y ná cytrze.

Chwalćie go ná bębnie y ná piſzczałce: chwalćie go ná ſtronách y ná orgánach.

Chwalćie go ná cymbalech głośnych, chwalćie go ná cymbalech krzykliwych: wſzelki duch niechay Páná chwali.

PIE-

PIESNI

Z Piſma Sw. wyięte, ktorych Kościoł S. używa w ſwoich Godźinách.

Canticum Moyſi.

Exod. 15.

ARGUMENT.

Ta pieśń ieſt Moyżeſowá y ſioſtry iego, ktora z ludem ſwoim śpiewáli morze czerwone przeſzedłſzy, á w nim zatopionego Pháráona z woyskiem obáczywſzy, y prorokuie o drodze do źiemię obiecáney. Tu duſza wierna ćieſzyć ſię może y ogłaſzać Bogu Tryumf, że przez Chrzeſt święty y krew Chryſtuſowa grzechy iey, nałogi złe, y moc czártowska zniſzczył y utopił; y prośić, áby proſto do Niebá záprowádzoná byłá.

CAntemus Domino, gloriosè enim magnificatus eſt: equũ & aſcenſorem dejecit in mare.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus eſt mihi in ſalutem.

Iſte Deus meus, & glorificabo eum: Deus Patris mei, & exaltabo eum.

SPiewaymy Pánu, ábowiem wielmożnie ſię wſławił: koniá y ieźdźcá wrzućił w morze.

Pan moc moiá, y chwałá moiá: y ſtał mi ſię zbawieniem.

Tenći ieſt Bog moy, ktorego wielbić będę: on Bog Oycá mego, ktorego wywyżſzać będę.

Dominus quasi vir pugnator, omnipotens nomen ejus: currus Pharaonis, & exercitum ejus projecit in mare.

Electi principes ejus submersi sunt in mari Rubro, abyssi operuerunt eos: descenderunt in profundum quasi lapis.

Dextera tua Domine magnificata est in fortitudine, dextera tua Domine percussit inimicum: & in multitudine gloriæ tuæ deposuisti adversarios tuos.

Misisti iram tuam, quæ devoravit eos sicut stipulam: & in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ.

Stetit unda fluens: & congregatæ sunt abyssi in medio mari.

Dixit inimicus, persequar, & comprehendam:

Pan iáko mąż waleczny, wszechmocne imię iego: wozy Faráonowe, y woysko iego wrzućił w morze.

Celnieyszе Xiążęta iego potonęły w Czerwonym morzu, głębokośći zákryły ie: poszli ná głębia, iáko kamień.

Práwicá twoiá Pánie wielmożna się pokazáłá w mocy, práwicá twoiá Pánie zbiłá nieprzyiáćielá: á w wielkośći chwały twoiey porazíłeś przećiwniki twoie.

Spuśćiłeś gniew twoy, ktory ie pożarł iáko słomę: á tchnięniem zápalczywośći twoiey zgromádźiły się wody.

Stánęłá wodá płynaca: á skupiły się głębokośći wod w posrzod morzá.

Rzekł nieprzyiaćiel, pogonię, y poimam: rozdźie-

dividam spolia, implebitur anima mea.

Evaginabo gladium meum: interficiet eos manus mea.

Flavit spiritus tuus, & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

Quis similis tui in fortibus Domine? quis similis tui; magnificus in sanctitate, terribilis, atque laudabilis, & faciens mirabilia.

Extendisti manum tuam, & devoravit eos terra: dux fuisti in misericordia tua populo, quem redemisti.

Et portâsti eum in fortitudine: ad habitaculum sanctum tuum.

Ascenderunt populi & irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores Philistijm.

dźielę korzyśći, náśyći śię dusza moiá.

Dobędę mieczá mego: y pobije ie ręká moiá.

Wionał wiatr twoy, y okryło ie morze: potonęli iáko ołow w wodách gwałtownych.

Ktoż podobny tobie między mocárzámi Pánie? kto podobny tobie; ták wielmożny w świątośći, strasżny y chwalebny, y czyniący dźiwy.

Zćiągnałeś rękę twoię, y pożárłá ie źiemiá: byłeś wodzem z miłośierdźiá twego ludowi, ktoryś odkupił.

Y doniosłeś go mocą twoią: do mieszkaniá twego świętego.

Powstali narodowie y rozgniewáli śię: boleśći ogárnęły obywátele Filistyńskie.

Tunc conturbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Irruat super eos formido & pavor: in magnitudine brachij tui.

Fiant immobiles quasi lapis, donec pertranseat populus tuus Domine: donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.

Introduces eos, & plantabis in monte hæreditatis tuæ: firmissimo habitaculo tuo, quod operatus es Domine.

Sanctuarium tuum Domine, quod firmaverunt manus tuæ: Dominus regnabit in æternum & ultra.

Ingressus est enim eques Pharao cum curribus

Tedy się strwożyły Xiążętá Edomskie, strachu się nabráli, Mocarze Moabscy: zdrętwieli wszyscy obywatele Chánáneyscy.

Niech padnie ná nie strách y boiáźń: od możności rámienia twego.

Niechay się nie ruszą iáko kámień, áż przeydźie lud twoy Pánie: áż przeydźie lud ten ktoryś otrzymał.

Wprowadźisz go, y wsadźisz ná gorę dźiedźictwá twego: w naymocnieyszym mieszkániu twoim, ktoreś ty Pánie nágotował.

Mieysce twoie święte Pánie, ktore umocniły ręce twoie: Pan będźie krolował ná wieki y daley.

Abowiem wiáchał iezdny Fáráo z wozmi y

z ie-

& equitibus ejus in mare: & reduxit super eos Dominus aquas maris.

Filij autem Israël ambulaverunt per siccum: in medio ejus.

z iezdnymi swymi w morze: y wrocił ná nie Pan wody morskie.

A synowie Izráelscy chodźili po suszy: przez pośrzodek iego.

Canticum Moysi.

Deut. 32.

ARGUMENT.

Moyżesz niż umierał zwołał lud swoy do siebie, y przełożył mu Boskie Dobrodźieystwá y niewdźięczności ich przyszłe, áby ich od nich odwiodł. Tu dusza wierná prosi o wytrwánie w prawdźiwey wierze, w pobożności, y boiźni Bożey, w szácowaniu świętych, y w chrześćiáńskim życiu.

AVdite cæli quæ loquor: audiat terra verba oris mei.

Concrescat ut pluvia, doctrina mea: fluat ut ros eloquium meum.

Quasi imber super herbam, & quasi stillæ super gramina: quia nomen Domini invocabo.

SŁuchayćie niebiosá, co ia mowię: słuchay źiemio rzeczy ust moich.

Niech popłynie iáko deszcz, náuka moiá: niecháy pada iáko rosá wymowa moiá.

Iáko deszcz ná źiołá, á iáko krople ná źielona tráwę: bo będę wzywał imięniá Páńskiego.

Date magnificentiam Deo noſtro: Dei perfecta ſunt opera, & omnes viæ ejus judicia.

Deus fidelis, & absque ulla iniquitate, juſtus & rectus: peccaverunt ei, & non filij ejus in ſordibus.

Generatio prava & perverſa: hæccine reddis Domino populе ſtulte & inſipiens?

Numquid non ipſe eſt pater tuus: qui poſsedit te, & fecit, & creavit te?

Memento dierum antiquorum: cogita generationes ſingulas.

Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: majores tuos, & dicent tibi.

Quando dividebat Altiſsimus gentes: quando

Daycie wielmożność Bogu náſzemu: ſpráwy Boże ſą doskonáłe, á wſzytkie drogi iego ſprá-wiedliwe.

Bog ieſt prawdźiwy, á nie máſz w nim niepráwośći, ſpráwiedliwy y prawy: grzeſzyli przećiw iemu, á nie ſynowie iego w ſprosnośćiách.

Narodźie zły y przewrotny: izali to oddawaſz Pánu, ludu głupi á ſzálony?

Azá nie on ieſt Oycem twoim: ktory ćię nábył, uczynił, y ſtworzył?

Wſpomniy ná dawne czáſy: rozmyśl ſobie pokoleniá wſzelkie.

Zpytay Oycá twego, á on ći oznáymi: ſtárſzych twoich, á onić powiedza.

Gdy Naywyżſzy dźielił narody: gdy rozłaczał

ſeparabat filios Adam.

Conſtituit terminos populorum: juxtà numerum filiorum Iſraël.

Pars autem Domini populus ejus: Iacob funiculus hæreditatis ejus.

Invenit eum in terra deſerta: in loco horroris & vaſtæ ſolitudinis.

Circumduxit eum & docuit: & cuſtodivit quaſi pupillam oculi ſui.

Sicut aquila provocans ad volandum pullos ſuos: & ſuper eos volitans.

Expandit alas ſuas, & aſsumpſit eum: atqué portavit in humeris ſuis.

Dominus ſolus Dux ejus fuit: & non erat cum eo Deus alienus.

Conſtituit eum ſuper excelſam terram: ut comederet fructus agrorum.

czał ſyny Adamowe.

Założył gránice ludźiom: według liczby ſynow Izráelskich.

Bo część Páná ieſt lud iego: Iákob ieſt ſznur pomiáry dźiedźictwá iego.

Znalazł go w źiemi puſtey: ná mieyſcu ſtráſznym y ná głębokiey puſtyni.

Wodźił go wokoło y uczył go: y ſtrzegł iáko zrzenice oká ſwego.

Iáko orzeł wywabia ku látániu orlętá ſwe: y latá nád niemi.

Ták on rozſzerzył skrzydłá ſwoie, y wźiął go ná ſię: y nośił go ná rámionách ſwoich.

Pan ſam był wodzęm iego: á nie był z nim Bog obcy.

Poſádźił go ná wyſokiey źiemi: áby pożywał owocow polnych.

Áże-

Vt ſugeret mel de petra: oleumqué de ſaxo duriſsimo.

Butyrum de armento, & lac de ovibus: cum adipe agnorum & arietum filiorum Baſan.

Et hircos cum medulla tritici: & ſangvinem uvæ biberet meraciſsimum.

Incraſsatus eſt dilectus & recalcitravit: incraſsatus, impingvatus, dilatatus.

Dereliquit Deum factorem ſuum: & receſsit à Deo ſalutari ſuo.

Provocaverunt eum in dijs alienis: & in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.

Immolaverunt dæmonijs, & non Deo: dijs quos ignorabant.

Novi recentesqué ve-

Ażeby ſał miod z opoki: á oliwę z naytwárdſzey skáły.

Zeby iádł másło z krow, á mleko z owiec: z tłuſtośćią iágniąt y báránow ſynow Bázáńskich.

Y Kozły z naywybornieyſzym chlebem pſzenicznym: á żeby pił co naylepſze wino.

Roztył on lud umiłowany y począł wierzgáć: roztył, ztłuśćiał, rozetkał ſię.

Opuśćił Bogá ſtworzyćielá ſwego: y odſtąpił od Bogá Zbawićielá ſwego.

Rozdrażńili go przez cudze Bogi: á przez obrzydłośći ſwe ku gniewu wzruſzyli.

Ofiárowáli czártom, á nie Bogu: Bogom ktorych nie ználi.

Nowotni á świeżi Bo-

go-

nerunt: quos non coluerunt patres eorum.

Deum qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini Creatoris tui.

Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus est: quia provocaverunt eum filij sui & filiæ.

Et ait, abscondam faciem meam ab eis: & considerabo novissima eorum.

Generatio enim perversa est: & infideles filij.

Ipsi me provocaverunt in eo, qui non erat Deus: & irritaverunt in vanitatibus suis.

Et ego provocabo eos in eo, qui non est populus: & in gente stulta irritabo illos.

Ignis succensus est in furore meo: & ardebit usqué ad inferni novissima.

gowie nastáli: ktorych nie chwalili Oycowie ich.

Bogá ktory ćię urodźił, opuśćiłeś: y zápomniałeś Páná Stworzyćielá twego.

Co widząc Pan rozgniewał ſię: iż go obráźili ſynowie iego y corki.

Y rzekł, skryię od nich oblicze moie: á obaczę iáki ich koniec będźie.

Abowiem to ieſt narod przewrotny: y ſynowie niewierni.

Oni mnie záczepili służąc temu, co nie ieſt Bogiem: y rozdráźnili mię nikczemnośćiámi ſwymi.

A ia też záczepię ich przez te, ktorzy nie ſą ludem: y przez narod głupi, rozdráźnię ie.

Bo ſię ogień zápalił w zápalczywośći moiey: y będźie gorzał áż do ſpodku piekłá.

Devorabitqué terram cum germine ſuo: & montium fundamenta comburet.

Y wyżrze źiemię z iey urodzaiem: y grunty gor wypali.

Congregabo ſuper eos mala: & ſagittas meas complebo in eis.

Zgromadzę ná nie wſzytko złe: y ſtrzáły moie wſtrzelam w nie.

Conſumentur fame: & devorabunt eos aves morſu amariſsimo.

Wyzdychaią głodem: y pożrza ie ptacy klwániem iádowitym.

Dentes beſtiarum immittam in eos: cum furore trahentium ſuper terram, atque ſerpentium.

Zęby zwierzęce wyślę, ná nie: z iádem gadźin, czołgáiących ſię po źiemi, y węzow.

Foris vaſtabit eos gladius, & intus pavor: juvenem ſimul ac virginem, lactentem cum homine ſene.

Z nadworzá pobije ie miecz, á w záwárćiu ſtrách: ták młodźieńce iáko y pánny, ták ſace dźieći iáko y ſtáre ludźie.

Et dixi, ubi nam ſunt? ceſsare faciam ex hominibus: memoriam eorum.

Y rzekłem, kędyż ſą? wygładzę z ludźi: ich pámiątkę.

Sed propter iram inimicorum diſtuli: né fortè ſuperbirent hoſtes eorum.

Alem to odłożył dla gniewu nieprzyiaćioł moich: áby ſię ztąd nie pyſznili ich nieprzyiaćiele.

Et dicerent, manus no-

Y nie rzekli, ręká naſzá

ſtra excelſa: & non Dominus, fecit hæc omnia.

Gens absquè conſilio eſt, & ſinè prudentia: utinam ſaperent, & intelligerent, ac noviſsima proviſderent.

Quomodo perſequatur unus mille: & duo fugient decem millia? Nonné ideo, quia DEVS ſuus vendidit eos: & Dominus concluſit illos.

Non enim eſt Deus noſter ut dij eorum: & inimici noſtri ſunt judices.

De vinea Sodomorum vinea eorum: & de ſuburbanis Gomorrhæ.

Vua eorum uva fellis: & botri amariſsimi.

Fel draconum vinum eorum: & venenum aſpidum inſanabile.

ſzá wyſoka: á nie Pan, to wſzytko ſprawiłá.

Narod to ieſt bez rády, y bez rozumu: oby mędrſzymi byli, y rozumieli, á upatrywali rzeczy oſtáteczne.

Iáko to ieden ugánia tyśiąc: á dwa śćigáia dźieśięć tyśięcy? Izali nie przeto, iż Pan ich záprzedał ie: á Pan záwárł w rękách nieprzyiaćielskich.

Bo nie ieſt Bog naſz iako Bogowie ich: á nieprzyiaćiele náśi ſą ſędźiowie.

Z winnice Sodomskiey winnicá ich: y z przedmieśćia Gomoreyskiego.

Winna iágoda ich iágoda żołći: á groná bárdzo gorzkie.

Zołć ſmokowá ieſt wino ich: y iád żmijowy nieuleczony.

Nonné hæc condita ſunt apud me: & ſignata in theſauris meis?

Mea eſt ultio, & ego retribuam in tempore: ut labatur pes eorum.

Iuxtà eſt dies perditionis: & adeſse feſtinant tempora.

Iudicabit Dominus populum ſuum: & in ſervis ſuis miſerebitur.

Videbit quòd infirmata ſit manus: & clauſi quoqué defecerunt, reſiduique conſumpti ſunt.

Et dicet, ubi ſunt dij eorum: in quibus habebant fiduciam?

De quorum victimis comedebant adipes: & bibebant vinum libaminũ.

Surgant, & opitulentur vobis: & in neceſsitate vos protegant.

Izali te rzeczy nie ſą skryte u mnie: y zápieczętowáne w skárbách moich?

Moiać ieſt pomſtá, á ia oddam czáſu ſwego: áby ſię ich nogá powaliłá.

Blisko ieſt dźień zginieniá ich: y czasy ſię prędko przybliżáia.

Będźie Pan ſadźił lud ſwoy: á zmiłuie ſię nád ſługámi ſwymi.

Vyzrzy iż zsłábiáłá ręká ich: y więźnie też uſtáli, á oſtátek ich zniſzczał.

Y rzecze, gdźież ſą Bogowie ich: w ktorych nadźieię mieli?

Z ktorych ofiár tłuſtość iádáli: á wino ich mokrych ofiár pili.

Niechay wſtaną á rátuią was: y niech was w potrzebie obronią.

Obacz-

Videte quòd ego sim solus: & non sit alius Deus præter me.

Ego occidam, & ego vivere faciam; percutiam, & ego sanabo: & non est qui de manu mea possit eruere.

Levabo ad cælum manum meam, & dicam: vivo ego in æternum.

Si acuero ut fulgur gladium meum: & arripuerit judicium manus mea.

Reddam ultionem hostibus meis: & his qui oderunt me, retribuam.

Inebriabo sagittas meas sangvine: & gladius meus devorabit carnes.

De cruore occisorum: & de captivitate nudati inimicorum capitis.

Laudate gentes populum ejus: quia sangvi-

Obaczćieſz żem ia ieſt ſam: á nie maſz inſzego Bogá oprocz mnie.

Ia zábiję, y ia ożywię; ia zránię, y ia zleczę: á żaden nie będźie mogł wydrzeć z ręki moiey.

Podnioſę ku niebu rękę moie, y rzekę: żyię iá ná wieki.

Ieśli záoſtrzę miecź moy, iáko błyskáwicę: á ieśli wezmę ſąd w rękę moię.

Tedy ſię pomſzczę nád nieprzyiaćioły memi: y oddam tym ktorzy mnie nienáwidźieli.

Strzały moie krwią ich napoię: á miecz moy náie ſię mięſá.

Ze krwi pobitych: y z poimánia odkrytey nieprzyiaćielskiey głowy.

Chwálćie narody lud iego; bo ſię będźie

nem ſervorum ſuorum ulciſcetur.

Et vindictam retribuet in hoſtes eorum: & propitius erit terræ populi ſui.

mśćił krwi ſług ſwoich.

Y uczyni pomſtę nád nieprzyiaćioły ich: á będźie miłośćiw źiemi ludu ſwego.

Canticum Annæ.

1. *Reg.* 2.

ARGUMENT.

Anna Mátká Sámuelowá ſtawſzy ſię z niepłodney rodzaca, dźiękuie Bogu że ia od wſtydu niepłodnośći y uragania Fenenny wybawić raczył. Ley przykładem, duſzá pobożná widzac ſię uwolniona od śmierći, nieſławy, grzechu y odpuſzczeniá, nie ſobie, ále Bogu to przyznaie y wyſławia wſzechmocność Páná Bogá náſzego.

EXultavit cor meum in Domino: & exaltatũ eſt cornu meum in Deo meo.

ROzrádowáło ſię ſerce moie w Pánu: y podniosł ſię rog w Bogu moim.

Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos: quia lætata ſum in ſalutari tuo.

Rozſzerzyły ſię uſtá moie nád nieprzyiaćioły memi: bom ſię rozweſeliłá w zbawieniu twoim.

Non eſt ſanctus, ut eſt Dominus, neque

Nie maſz ták świętego iáko ieſt Pan, bo nie maſz

in-

enim eſt alius extra te: & non eſt fortis, ſicut Deus noſter.

Nolite multiplicare loqui ſublimia: gloriantes.

Recedant vetera de ore veſtro, quia Deus ſcientiarum Dominus eſt: & ipſi præparantur cogitationes.

Arcus fortium ſuperatus eſt: & infirmi accincti ſunt robore.

Repleti priùs pro panibus ſe locaverunt: & famelici ſaturati ſunt.

Donec ſterilis peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.

Dominus mortificat & vivificat: deducit ad inferos, & reducit.

Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & ſublevat.

inſzego oprocż ćiebie: y nie maſz ták mocnego iako Bog náſz.

Niechćieyćieſż mowić wiele chardych rzeczy: chlubiąc ſię.

Niech odſtąpią od uſt wáſzych ſtáre mowy, ábowiem Pan ieſt Bogiem wſzelkiey wiádomośći: á iemu myśli ſą znájome.

Łuk mocarzow zwyćiężon ieſt: á nie mocni ſą mocą przepaſáni.

Naſyceni pierwey zá chleb ſię naymowáli: á głodni ſą naſyceni.

Aż y niepłodná porodźiłá wielu: máiąca wiele ſynow, zemdláłá.

Pan umárzá y ożywia: dowodźi do piekła, y wywodźi z niego.

Pan zuboża y zbogacá: poniżá y podwyżßá.

Suſcitat de pulvere egenum: & de ſtercore elevat pauperem.

Vt ſedeat cum principibus: & ſolium gloriæ teneat.

Domini enim ſunt cardines terræ: & poſuit ſuper eos orbem.

Pedes ſanctorum ſuorum ſervabit, & impij in tenebris conticeſcent: quia non in fortitudine ſua roborabitur vir.

Dominum formidabunt adverſarij ejus: & ſuper ipſos in cælis tonabit.

Dominus judicabit fines terræ, & dabit imperium regi ſuo: & ſublimabit cornu Chriſti ſui.

Wzbudza zprochu nędznego: á z gnoiu podnośi ubogiego.

Aby śiedźiał z Xiążęty: á ſtolicę chwały otrzymáł.

Abowiem Páńskie ſą záwiáſy źiemie: á ná nich świát założył.

Nogi świętych ſwoich záchowa, á niezbożnicy umilkną w ćiemnościách: bo nie śiłą ſwoią zmacnia śię człowiek.

Będą śię bać Páná przećiwnicy iego: á on ná nie zágrzmi z niebá.

Pan będźie ſądźił gránice źiemie, y da panowánie krolowi ſwemu: y wywyżſzy rog Chryſtuſá ſwoiego.

Canticum Iſaiæ Prophetæ.

Cap. 12.

ARGUMENT.

To Canticum *dźiękczynienia zá wywyżſzenie ſpráwie-*

wiedliwych, á upokorzenie niezbożnych; y o zmártwychwstániu umárłych.

In die illa cantabitur canticum istud in terra Iuda.

Wdźień on będźie śpiewana pieśń tá wźięmi ludzkiey.

VRbs fortitudinis nostræ Sion: Salvator ponetur in ea murus & antemurale.

MIásto obrony naszey Syon: Zbáwićiel w nim miásto muru y wału będźie.

Aperite portas, & ingrediatur gens justa: custodiens veritatem.

Otworzćie bramy, á niech wnidźie narod spráwiedliwy: przestrzegáiący prawdy.

Vetus error abijt: servabis pacem, pacem, quia in te speravimus.

Dawny błąd ustał: zachowasz pokoy, pokoy, bośmy w tobie nadźieię mieli.

Sperâstis in Domino in sæculis æternis: in Domino Deo forti in perpetuum.

Mieliśćie nádźieję w Pánu od czásow przedwiecznych: w Pánu Bogu mocnym ná wieki.

Quia incurvabit habitantes in excelso: civitatem sublimem humiliabit.

Abowiem náchyli mieszkáiące ná wysokośći: miásto wyniosłe upokorzy.

Humiliabit eam usqué

Vpokorzy ie áż do źię-

ad terram: retrahet eam usqué ad pulverem.

Conculcabit eam pes: pedes pauperis, gressus egenorum.

Semita justi recta est: rectus callis justi ad ambulandum.

Et in semita judiciorum tuorum Domine sustinuimus te: nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio animæ.

Anima mea desideravit te in nocte: sed & spiritu meo in præcordijs meis de mane vigilabo ad te.

Cùm feceris judicia tua in terra: justitiam discent habitatores orbis.

Misereamur impio & non discet justitiam: in terra Sanctorum iniqua gessit & non vi-

mię: skruszy ie áż ná proch.

Podepce ie nogá: nogá ubogich, stopa żebrzących.

Drogá spráwiedliwego prosta iest: prosta iest ścieżká spráwiedliwie postępuiącego.

A przy drodze spráwiedliwości twoiey wyćierpieliśmyć Pánie: imię twoie, y pamiatká twoiá w prágnieniu duszy.

Duszá moiá prágnęłá ćię w nocy: ále y w duchu moim, w sercu moim rano ocknę śię do ćiebie.

Kiedy sądy twoie ná źiemi zacznieśz: naucza śię spráwiedliwości obywatele świátá.

Zmiłuymy śię nád niezbożnym, á nie nauczy śię spráwiedliwości: w pośrzodku świętych nieprá-

debit gloriam Domini.

Domine exaltetur manus tua, & non videant: videant, & confundantur zelantes populi; & ignis hoſtes tuos devoret.

Domine dabis pacem nobis: omnia enim opera noſtra operatus es nobis.

Domine Deus noſter, poſsederunt nos Domini absque te: tantùm in te recordemur nominis tui.

Morientes non vivant, gigantes non reſurgant: propterea viſitâſti & contriviſti eos, & perdidiſti omnem memoriam eorum.

Indulſiſti genti Domine, indulſiſti genti: numquid glorificatus es? elon-

prawości płodźił, y nie będźie widźiał chwały Páńskiey.

Pánie podnieś ręki twoiey, á niechay nie widzą: niechay widzą y záwſtydzą śię záwiſni ludzie, á ogień nieprzyiaćioł twoich niechay pożrze.

A nam Pánie daſz pokoy: ábowiem wſzytkie náſze ſpráwy tyś nam wykonał.

Pánie Boże náſz, odźiedźiczyli nas Pánowie bez ćiebie: á my tylko w tobie pamiętáymy ná imię twoie.

Vmieráiący niechay nie żyią, olbrzymi niech nie zmártwychwſtáią: dla tego náwiedźiłeś y poukrácáłeś, y zgubiłeś wſzelka ich pámiątkę.

Pofolgowáłeś národowi Pánie, pofolgowáłeś narodowi: á miałżeś zrad

gâsti omnes terminos terræ.

Domine in angustia requisierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis.

Sicut quæ concipit, cùm appropinquaverit ad partum, dolens clamat in doloribus suis: sic facti sumus à facie tua Domine.

Concepimus, & quasi parturivimus, & peperimꝰ spiritum: salutem non fecimus in terra, ideo non ceciderunt habitatores terræ.

Vivent mortui tui, interfecti mei resurgent, expergiscimini, & laudate qui habitatis in pulvere: quia ros lucis ros tuus, & terram gigantum detraches in ruinam.

Vade populus meus, in-

chwałę? rozszerzyłeś wszytkie gránice źiemie.

Pánie w ućisku dopiero ćię szukali: w dolegliwośći narzekánia náuká twoiá dla nich.

Iáko ta ktora gdy pocznie w żywoćie swoim gdy czás porodzeniá przyidźie, z wielkim bolē stękà: ták y my, kiedyś nas Pánie oddalił od obliczá twego.

Poczęliśmy, y nibyśmy rodźić zaczęli, y urodźiliśmy duchá: á zbáwienia nie uczyniliśmy ná źiemi, dla tego nie upadli mieszkáńcy źiemi.

Będa żyć umárli twoi, zábići moi powstána, ocucćie śię, y ćieszćie co w prochu mieszkáćie: bo rosá świátłá rosá twoiá, á źiemie olbrzymow zruinuiesz.

Podźćie ludźie moi,

wni-

tra in cubicula tua, claude oſtia tua ſuper te: abſcondere modicum ad momentum, donec pertranſeat indignatio.

wnidźćie w mieſzkánia wáſze, zamkniyćie zá wámi drzwi wáſze: ſchowayćie ſię ná máły czás ná moment, áż gniew przeminie.

Ecce enim Dominus egredietur de loco ſuo, ut viſitet iniquitatem habitatoris terræ contra eum: & revelabit terra ſangvinem ſuum, & non operiet ultra interfectos ſuos.

Oto bowiem Pan wynidźie z mieyſcá ſwoiego áżeby uważył nieprawość mieſzkáńcow świátá przećiwko ſobie: y pokaże źiemiá krew ſwoię, y nie pokryie więcey pozábijanych ſwoich.

Canticum Iſaiæ Prophetæ.

Cap. 12.

ARGUMENT.

Ta pieśń Izáiaſzá ma w ſobie proroctwo o przyśćiu Meſsyaſzá. Tu duſsá wierna od miłośći lezuſá wſzytka ſię rozpływáiaca wyráża miłość ſwoię y ufność w iego dobroći, wzywáiac wſzyſtkich narodow do wysłáwienia Imięniá iego Boskiego y weſelenia ſię w nim.

COnfitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi: converſus eſt fu-

WYznam przed toba Pánie, że rozgniewany ieſteś przećiwko mnie: obrocona ieſt zá-

ror tuus, & consolatus es me.

Ecce Deus Salvator meus: fiducialiter agam, & non timebo.

Quia fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: & dicetis in illa die, confitemini Domino, & invocate nomen ejus.

Notas facite in populis adinventiones ejus: mementote quoniam excelsum est nomen ejus.

Cantate Domino, quoniam magnificè fecit: annuntiate hoc in universa terra.

Exulta & lauda habitatio Sion: quia magnus in medio tui sanctus Israël.

pálczywość twoiá, y pocieszyłeś mnie.

Oto Bog Zbáwićiel moy: z ufnością postąpię, y báć się nie będę.

Bo mocą moia y chwała moia iest Pan: y stał mi się ku zbáwieniu.

Będźiećie czerpáć wody z wesełem z źrzodeł Zbáwićielá: y rzeczećie w on dźień, wysławiáyćie Páná, y wzywayćie imięnia iego.

Wiádome czynćie w ludźiách wynalezieniá iego: pamiętayćie że wysokie iest imię iego.

Spiewáyćie Pánu, bo wielmożnie uczynił: obwieszczáyćie to po wszystkiey źiemi.

Wesel się y wychwaláy obywatelu Syonu: że wielki w poyśrzod stánął święty z Izráelu.

Can-

Canticum Ezechiæ.

Isaiæ 38.

ARGUMENT.

Gdy Krol Ezechias śmiertelnie chorował, dziękuie Bogu że go uzdrowił, Tu duszą będąc wolną od choroby grzechowy śmierći duszney dziękuie zá to dobrodźieystwo, y o też wolność nápotym prosi.

EGo dixi in dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

Quæsivi residuum annorum meorum: dixi, non videbo Dominum Deum in terra viventium.

Non aspiciam hominem ultra: & habitatorem quietis.

Generatio mea ablata est, & convoluta est à me: quasi tabernaculum pastorum.

Præcisa est velut à texente vita mea, dum adhuc ordirer, succidit me: de mane usque ad vesperam finies me.

IAm rzekł w połowicy dni moich: poydę do bram piekielnych.

Szukałem ostátká lat moich: rzekłem iuż więcey nie uyźrzę Páná Bogá ná źiemi żyiących.

Nie oglądam więcey człowieká: y mieszkáiącego w pokoiu.

Wiek moy przeminął, y przeniesion iest ode mnie: iáko budká pásterska.

Vrznion iest iáko nić od tkaczá żywot moy gdym jeszcze rosnąć miał, przerznął mię: od poránku áż do wieczorá dokonasz mię.

Mia-

Sperabam usqué ad manè: quaſi leo ſic contrivit omnia oſsa mea.

Miałem nádźieię áż do porána: ale iáko lew ták połamał wſzytkie kośći moie.

De manè usqué ad veſperam finies me: ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor ut columba.

Od porána áż do wieczorá dokonaſz mię: iáko młode iaskołczę ták ſczebiotáć będę, á ſtękáć będę iáko gołębicá.

Attenuati ſunt oculi mei: ſuſpicientes in excelſum.

Wyćieńczały oczy moie: poglądáiąc ku gorze.

Domine vim patior, reſponde pro me: quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit?

Pánie gwałt ćierpię, odpowiedz zá mnie: coż rzekę, ábo co mi odpowie, gdyż to on ſam uczynił?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine animæ meæ.

Będę rozmyślał przed tobą wſzytkie látá moie: w gorzkośći duſze moiey.

Domine ſi ſic vivitur, & in talibus vita ſpiritûs mei, corripies me, & vivificabis me: ecce in pace amaritudo mea amariſsima.

Pánie ieśli tak żyią, y ieśli táki ieſt żywot duchá mego, pokarzeſz mię, y zaś ożywiſz mię: oto w pokoiu gorzkość moiá naygorzczeyſza.

Tu autem eruiſti animam meam ut non peri-

Aleś ty wyrwał duſzę moię, áby nie zginęłá: zárzu-

ret: projeciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt, qui deſcendunt in lacum, veritatem tuam.

Vivens vivens ipſe confitebitur tibi, ſicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem ſuam.

Domine ſalvum me fac: & pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini.

zárzuciłeś názad wſzytkie grzechy moie.

Abowiem nie piekło będźie ćię wyznawáć, áni śmierć będźie ćię chwalić: nie będą czekáć ći ktorzy wdoł wſtępuią prawdy twoiey.

Ale żywy żywy ten ćię chwalić będźie, iáko y ia dźiśia: Ociec ſynom będźie opowiádał prawdę twoię.

Pánie záchoway mię: á my pſalmy naſze śpiewáć będźiemy po wſzytkie dni żywotá náſzego wdomu Páńskim.

Canticum trium puerorum.

Dan. 3.

ARGUMENT.

Troie pacholat wpiec ogniſty wrzuceni, á nie obrażeni, chwalą y błogosławią Bogá. Przykładem ich, y duſza każdá wierna wzywa wſzyſtkiego ſtworzenia, y ich głosem y ięzykami chwáli y błogosławi Bogá ſtworcę y Zbáwićielá ſwego.

BEnedicite omnia opera Domini Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos ſunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite ſol & luna Domino: benedicite ſtellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æſtus Domino: benedicite frigus & æſtus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: benedicite gelu & frigus Domino.

BŁogosławćie wſzytkie ſprawy Páńskie Páná: chwalćie y wywyżſzayćie go ná wieki.

Błogosławćie Aniołowie Páńſcy Páná: błogosławćie niebioſá Páná.

Błogosławćie wody wſzytkie, ktore ſą ná niebie, Páná: błogosławćie wſzytkie mocy Páńskie Páná.

Błogosławćie słońce y mieśiacu Páná: błogosławćie gwiazdy niebieskie Páná.

Błogosławćie dżdżu y roſo Páná: błogosławćie wſzytkie wiátry Boże Páná.

Błogosławćie ogniu y ćiepło Páná: błogosławćie źimo y láto Páná.

Błogosławćie roſy y ſrzony Páná: błogosławćie mrozy y źimná Páná.

Bło-

Benedicite glacies & nives Domino: benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino: benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite montes & colles Domino: benedicite univerſa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino: benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ moventur in aquis Domino: benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino: benedicite filij hominum Domino.

Błogosławćie lody y śniegi Páná: błogosławćie dni y nocy Páná.

Błogosławćie świátłośći y ćiemnośći Páná: błogosławćie błyskáwice y burze Páná.

Błogosław źięmio Páná: chwał y wywyżſzay go ná wieki.

Błogosławćie gory y págorki Páná: błogosławćie wſzytkie urodzáie ná źięmi Páná.

Błogosławćie źrzodłá Páná: błogosławćie morzá y rzeki Páná.

Błogosławćie wielorybowie, y wſzytkie rzeczy rucháiące śię w wodách Páná: błogosławćie wſzyſcy ptacy powietrzni Páná.

Błogosławćie wſzyſtkie zwierzętá y bydlętá Páná: błogosławćie ſynowie ludzcy Páná.

Benedicat Iſraël Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite Sacerdotes Domini Domino: benedicite ſervi Domini Domino.

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum Domino: benedicite ſancti & humiles corde Domino.

Benedicite Anania, Azaria, Miſaël Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu: laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula.

Błogosław Izráelu Páná: chwal y wywyżſzay go ná wieki.

Błogosławćie Káplani Páńſcy Páná: błogosławćie ſłudzy Páńſcy Páná.

Błogosławćie duchowie y duſze ſpráwiedliwych Páná: błogosławćie święći á pokornego ſercá Páná.

Błogosławćie Ánániaſzu, Azáryaſzu, Mizáelu Páná: chwalćie go y wywyżſzayćie ná wieki.

Błogosławmy Oycá y Syná z Duchem świętym: chwalmy y wywyżſzaymy go ná wieki.

Błogosławionyś ieſt Pánie ná rozpoſtrzeniu niebieskim: y chwalebny, y ſławny, y wywyżſzony ná wieki.

Canticum Habacuc.

Cap. 3.

ARGUMENT.

W tym według ſenſu allegorycznego rozmyſláć może duſzá pobożna początek, ſpráwy, cudá, zwyćięſtwá y ſad Chryſtuſá; iáko też ćieſzyć ſię y weſelić w Bogu Iezuśie ſwoim: że zá pomocą iego przećiwności wſzyſtkie, wyſtępki, y pokuſy zwyćięży, zwoiuie. Opowiada Prorok Wćielenie Chryſtuſowe, y prośi o wyzwolenie z niewoli Babilonſkiey.

DOmine audivi auditionem tuã: & timui.

Domine opus tuum: in medio annorum vivifica illud.

In medio annorum notum facies: cùm iratus fueris, miſericordiæ recordaberis.

Deus ab auſtro veniet: & ſanctus de monte Pharan.

Operuit cælos gloria ejus: & laudis ejus plena eſt terra.

Splendor ejus ut lux

PAnie słuchałem głosu twego: y bałem ſię.

Pánie dźieło twoie: w poyśrzod lát ożywiſz go.

W poyśrzod lát wiádomo uczyniſz: gdy rozgniewaſz ſię, pámiętny będźieſz miłośierdźiá.

Bog od wiátru południowego przyidźie: y święty z Gory Fáráńskiey.

Okryłá niebioſá ſłáwa iego: á chwały iego pełna ieſt źięmia.

Ozdoba iego iáko świá-

erit: cornua in manibus ejus.

Ibi abſcondita eſt fortitudo ejus: ante faciem ejus ibit mors.

Et egredietur diabolus ante pedes ejus: ſtetit, & menſus eſt terram.

Aſpexit, & diſſolvit gentes: & contriti ſunt montes ſæculi.

Incurvati ſunt colles mundi: ab itineribus æternitatis ejus.

Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ: turbabuntur pelles terræ Madian.

Numquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus, vel in mari indignatio tua.

Qui aſcendes ſuper equos tuos: & quadrigæ tuæ ſalvatio.

Suſcitans ſuſcitabis ar-

tło będźie: rogi wrękách iego.

Tám ukrytá ieſt moc iego: przed obliczem iego śmierć poydźie.

Y wynidźie czárt przed nogi iego: ſtánął, y zmierzył źiemię.

Obaczył, y rozwiązał narody: y skruſzyły śię gory świátá.

Náchyliły śię págorki świátá: od drog wieczności iego.

Zá niepráwość widźiáłem námioty Etyopiey: zmieſzáia śię námioty źiemie Madyańskiey.

Azáli wrzekách rozgniewány ieſteś Pánie? ábo wrzekách zápalczywość twoiá, ábo w morzu gniew twoy?

Ktory wſtąpiſz ná woźniki twoie: á poczworny woz twoy zbawienie.

Poruſzáiąc poruſzyſz łuk

cum tuum: juramenta tribubus quæ locutus es.

łuk twoy: przyśięgi pokoleniom ktoreś opowiedźiał.

Fluvios ſcindes terræ, viderunt te & doluerunt montes: gurges aquarum tranſijt.

Rzeki rozdźieliſz źięmie, patrzáły ná ćię y żałoſne były gory: głębokość wod uſzłá.

Dedit abyſsus vocem ſuam: altitudo manus ſuas levavit.

Dałá głos ſwoy przepaść: głębokość ręce ſwoie podniosłá.

Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo: in luce ſagittarum tuarum, ibunt in ſplendore fulgurantis haſtæ tuæ.

Słońce y mieśiac ſtánęły w mieſzkániu ſwoim: w świátle ſtrzał twoich, poydą w łsknięniu porażáiącey włoczni twoiey.

In fremitu conculcabis terram: & in furore obſtupefacies gentes.

W ſzumie podepceſz źięmię: á w zápalczywośći zdumiáłe narody uczyniſz.

Egreſsus es in ſalutem populi tui: in ſalutem cum Chriſto tuo.

Wyſzedłeś ná zbáwienie ludu twoiego: ná zbáwienie z Chryſtuſem twoim.

Percuſsiſti caput de domo impij: denudâſti fundamentum ejus usquè ad collum.

Pobiłeś głowę z domu niezbożnego: obnażyłeś grunt iego áż do ſzyie.

Prze-

Maledixiſti ſceptris ejus, capiti bellatorum ejus: venientibus ut turbo ad diſpergendum me.

Exultatio eorum: ſicut ejus, qui devorat pauperem in abſcondito.

Viam feciſti in mari equis tuis: in luto aquarum multarum.

Audivi, & conturbatus eſt venter meus: à voce contremuerunt labia mea.

Ingrediatur putredo in oſsibus meis: & ſubter me ſcateat.

Vt requieſcam in die tribulationis: ut aſcendam ad populum accinctum noſtrum.

Ficus enim non florebit: & non erit germen in vineis.

Mentietur opus olivæ: & arva non afferent cibum.

Przeklałeś rządy iego, głowę walecznych iego: przypadáiącym iáko wicher do rozrzucenia.

Weſele ich: iáko tego, ktory pożerá ubogiego w skrytośći.

Drogę uczyniłeś ná morzu woźnikom twoim: w błoćie wod wielkich.

Vsłyſzałem, y zátrwożył śię żywot moy: od głosu zádrzały uſtá moie.

Niech wſtąpi zgniłość w kośći moie: y z podemnie niecháy śię toczy.

Abym odpoczął w dźień utrápienia: ábym wſtąpił do ludu ochotnego naſzego.

Abowiem figowe drzewo nie będźie kwitnęło: y nie będźie obrodzenia w winnicách.

Zkłámie obfitość oliwnego drzewá: á role nie przynioſą kármi. Nie

Abſcindetur de ovili pecus: & non erit armentum in præſepibus.

Ego autem in Domino gaudebo: & exultabo in DEO IESV meo.

Deus Dominus fortitudo mea: & ponet pedes meos quaſi cervorum.

Et ſuper excelſa mea deducet me victor: in pſalmis canentem.

Nie będźie w owczárni bydłá: y nie ſtánie ſtáda w ſtáyniách.

Ia záś w Pánu ćieſzyć śię będę: y weſelić śię będę w Bogu Iezuśie moim.

Bog Pan moc moia: y poſtawi nogi moie iáko ieleni.

Y ná wyſokośći moie záprowadźi mię zwyćięzca: śpiewáiącego pſalmy.

Pieśńi Nowego Teſtamentu.

Canticum
Beatæ MARIÆ Virginis.
Luc. I.

ARGUMENT.

Tu duſzá wierna przykładem Náświętſzey Panny ſłáwi miłośierdźie Boże, że nam Chryſtuſá dał; że przez niego oſobliwemi y zacnemi przymioty, táskami, y cnotámi ieſteśmy obdarzeni; y proſi o ich przymnażánie.

MAgnificat: anima mea Dominum.

WIelbi: duſzá moiá Páná.

Et exultavit ſpiritus meus: in DEO Salutari meo.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens eſt: & ſanctum nomen ejus.

Et miſericordia ejus à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede: & exaltavit humiles.

Eſurientes implevit bonis: & divites dimiſit inanes.

Suſcepit Iſraël puerum ſuum: recordatus miſericordiæ ſuæ.

A rozrádował śię duch moy: w Bogu Zbáwićielu moim.

Iż weyźrzał ná niskość służebnice ſwoiey: ábowiem oto od tad błogoſławioną mię zwáć będą wſzytkie narody.

Abowiem uczynił mi wielkie rzeczy, ten ktory możny ieſt: y świętę imię iego.

A miłośierdźie iego od narodu do narodow: boiącym śię iego.

Wykonał moc rámięniem ſwoim: rozproſzył pyſne myśla ſercá ſwego.

Złożył mocarze z ſtolice: á podwyżſzył niskie.

Łáknące nápełnił dobrámi: á bogacze z niſzczym odpráwił.

Przyiął Izráelá ſługę ſwego: wſpomniawſzy ná miłośierdźie ſwoie.

Iáko

Sicut locutus eſt ad patres noſtros: Abraham & ſemini ejus in ſæcula.

Iáko mowił do Oycow náſzych: do Abráhámá y potomſtwá iego ná wieki.

Canticum Zachariæ.

Luc. 1.

ARGUMENT.

W tym śpiewáiacy żada być uczeſtnikiem łáski Chryſtuſowey, żyć świątobliwie y po Chrześćiánsku; y gotować drogę Chryſtuſowi do wielu duſz náwrocenia y zbáwienia.

BEnedictus Dominus Deus Iſraël: quia viſitavit & fecit redemptionem plebis ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis: in domo David pueri ſui.

Sicut locutus eſt per os ſanctorum: qui à ſæculo ſunt, Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis noſtris: & de manu omnium, qui oderunt nos.

BŁogosłáwiony Pan Bog Izraelski: iż náwiedźił, y uczynił odkupienie ludu ſwoiego.

Y podniosł rog zbáwienia nam: w domu Dawidá służebniká ſwego.

Iáko opowiádał przez uſta świętych: ktorzy od wieku byli, Prorokow ſwoich.

Wybáwienie od nieprzyiáćioł náſzych: y z ręki wſzytkich, ktorzy nas nienawidzą.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum: daturum ſe nobis.

Vt ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati: ſerviamus illi.

In ſanctitate & juſtitia coram ipſo: omnibus diebus noſtris.

Et tu puer Propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus: in remiſſionem peccatorum eorum.

Per viſcera miſericor-

Aby użył miłośierdźia z Oycy naſzymi: y wſpámiętał ná Teſtáment ſwoy święty.

Ná przyśięgę ktora przyśiągł Abráhámowi Oycu náſzemu: że nam to dáć miał.

Iżbyśmy wybáwieni będąc z ręki nieprzyiaćioł naſzych: bez boiáźni służyli mu.

W świątobliwości y ſpráwiedliwości przed nim: po wſzytkie dni żywotá náſzego.

A ty dźiećiątko Prorokiem Naywyżſzego będźieſz názwáne: bo poydźieſz wprzod przed obliczność ią Páńską, ábyś gotował drogi iego.

A iżbyś dał naukę zbáwienia ludowi iego: ná odpuſzczenie grzechow ich.

Dla wnętrzności miło-

śier-

diæ Dei noſtri: in quibus viſitavit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

śierdźia Bogá naſzego: przez ktore náwiedźił nas wschod z wyſokośći.

Aby záświećił śiedzącym w ćiemnośći y w ćieniu śmierći: ku wyproſtowániu nog naſzych ná drogę pokoiu.

Canticum Simeonis.

Luc. 2.

ARGUMENT.

Tę pieśń złożył Symeon gdy Páná Iezuſá w Kośćiele ofiáruiącego ná rękach ſwych trzymał. W tym duſzá wierna prágnie, po dniu albo życiu świątobliwie dokonanym rozłączyć śię z ćiáłem, á żyć z Chryſtuſem.

NVnc dimittis ſervum tuum Domine: ſecundùm verbum tuum in pace.

TEraz Pánie opuśćzaß sługę twego: według słowá twego w pokoiu.

Quia viderunt oculi mei: ſalutare tuum.

Gdyż oczy moie oglądáły: zbáwienie twoie.

Quod parâſti: ante faciem omnium populorum.

Ktoreś zgotował: przed oblicznośćią wſzytkich ludźi.

Lumen ad revelationem gentium: & gloriam plebis tuæ Iſraël.

Swiátłość ná obiáwienie poganow: y chwałę ludu twego Izráelskiego.

MODLITWA

Vrbana Pápieżá VIII.

ANte oculos tuos Domine culpas noſtras ferimus: & plagas quas accepimus conferimus.

Si penſamus malum quod fecimus, minus eſt quod patimur: majus eſt quod meremur.

Gravius eſt quod commiſimus: levius eſt, quod toleramus.

Peccati pœnam ſentimus: & peccandi pertinaciam non vitamus.

In flagellis tuis infirmitas noſtra teritur: & iniquitas non mutatur.

PRzed oczy twe moy Pánie winy przynośiemy: y karánie ćierpliwieżá nie ſtoſuiemy.

Ieżeli uważemy popełnione złośći, mnieyſza ieſt bárdzo wiará náſzey ćierpliwośći: więceyśmy zásłużyli twey ſpráwiedliwośći.

Ciężſzy ieſt ćiężar grzechow ná wodze złośliwych: lżey dáleko nas karzeſz ludźi niecnotliwych.

Czuiemy plagi twoie gdy nas ręká bije: á coż potym, kiedy w nas upor dawny żyie.

Pod biczámi twoiemi słábość náſzá mdleie: złość náſzá bez odmiány namniey nie truchleie.

Frá-

Mens ægra torquetur: & cervix non flectitur.

Fráſunki duſze náſzey nie wyráźiem słowy: pod wolą iednák świętą, nie skłániamy głowy.

Vita in dolore ſuſpirat: & in opere non ſe emendat.

Wzdychamy w tym mizernym boleiąc żywoćie: żadney przećie popráwy nie czyniemy w cnoćie.

Si expectas non corrigimur: ſi vindicas non duramus.

Ieśli czekaſz iáko Bog ćierpliwie łáskáwy: pożadaney nie widźiſz w nas długo popráwy.

Confitemur in correctione quod egimus: obliviſcimur poſt viſitationem quod flevimus.

Gdy karzeſz, wyznawamy náſze przewinienia: zápominamy potym twego náwiedzenia.

Si extenderis manum facienda promittimus: ſi ſuſpenderis gladium, promiſsa non ſolvimus.

Ieśli rękę wyćiągnieſz, wieleć ślubuiemy: miecz záwieśiſz, obietnic nigdy nie pełniemy.

Si ferias clamamus, ut parcas: ſi peperceris iterum provocamus ut ferias.

Ieśli bijeſz wołamy zmiłuy śię moy Pánie: odpuśćiſz to ćię znowu ćiągniem ná karánie.

Habes Domine confitentes reos: novimus

Máſz Pánie winowáycow, ktorzy wyznawáia:

że

quod niſi dimittas, rectè nos perimas.

Præſta Pater Omnipotens ſinè merito quod rogamus: qui feciſti ex nihilo, qui te rogarent. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

℣. Gregem tuum Paſtor æterne non deſeras.

℟. Sed per Beatos Apoſtolos tuos perpetua defenſione cuſtodias.

że ieśli nie odpuśćiſz, słuſznie zginąć máją.

Oycze wſzechmocny Boże bez naſzey zásługi: ſtworzyłeś nas z niſzczego, odpuść náſze długi. Przez Páná náſzego Iezuſá Chryſtuſá. Amen.

℣. Trzody twoiey Páſterzu wieczny nie opuſzczay.

℟. Lecz przez BB. Apoſtołow twoich w uſtáwiczney záchoway obronie.

Oremus.

PRæſta quæſumꝰ omnipotens Deus, ut nullis nos permittas perturbationibus concuti, quos in Apoſtolicæ confeſsionis petra ſolidâſti. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Modlmy śię.

RAcz ſpráwić proſiémy ćię wſzechmogący Boże, ábyśmy śię żadnym utrápieniem zá twoia wolą nie wzruſzali, ktorycheś na opoce Apoſtolskiego wyznánia umocnił. Przez Páná náſzego Iezuſá Chryſtuſá, Amen.

REGESTR

Pſalmow Łacińskich według porządku y liczby ich, Rzędem obiecadła.

Liczba Pſalmow.	A.	Liczba Kart.
24	Ad te Domine levavi	60
27	Ad te Domine clamabo.	68
28	Afferte Domino	71
48	Audite hæc omnes gentes	135
77	Attendite *popule meus*	218
119	Ad Dominum cùm tribularer	367
122	Ad te levavi oculos meos.	371
	B.	
1	Beatus Vir qui non abijt	1
31	Beati quorum remiſsæ ſunt	80
33	Benedicam Dominum	86
40	Beatus qui intelligit ſuper	114
84	Benedixiſti Domine terram tuam	243
91	Bonum eſt confiteri Domino.	265
102	Benedic anima mea Domino	289
103	Benedic anima mea Domino: Domine	293
111	Beatus Vir qui timet Dominum	327
118	Beati immaculati in via	342
127	Beati omnes qui timent	377
143	Benedictus Dominus Deus meus, qui	409

Liczba Pſalmow.	C.	Liczba Kart.
4	Cùm invocarem exaudivit	6
9	Confitebor tibi Domine	17
15	Conſerva me Domine	31
18	Cæli enarant gloriam	44
74	Confitebimur tibi	211
95	Cantate Domino	294
104	Confitemini Domino & invocate	298
97	Cantate Domino canticum	299
105	Confitemini Domino quoniam	304
106	Confitemini Domino	311
110	Confitebor tibi Domine	326
115	Credidi propter	336
117	Confitemini Domino	338
135	Confitemini Domino quoniam	389
137	Confitebor tibi Domine	394
149	Cantate Domino canticum	422
	D.	
3	Domine quid multiplicati	4
6	Domine ne in furore tuo	10
7	Domine Deus meus in te ſperavi	12
8	Domine Dominus noſter	15
13	Dixit inſipiens in corde	28
14	Domine quis habitabit	30
17	Diligam te Domine	36
20	Domine in virtute tua lætabitur Rex	49
21	Deus Deus meus reſpice	51

Liczba Pſalmow.		Liczba Kart.
22	Dominus regit me & nihil	56
23	Domini eſt terra & plenitudo ejus	58
26	Dominus illuminatio mea	65
35	Dixit injuſtus ut delinquat	95
37	Domine ne in furore tuo	103
38	Dixi cuſtodiam vias meas	107
43	Deus auribus noſtris audivimus	121
45	Deus noſter refugium	129
49	Deus Deorum Dominus	139
52	Dixit inſipiens in corde	148
53	Deus in nomine tuo ſalvum me fac	149
59	Deus repuliſti nos	165
62	Deus Deus meus ad te de luce	171
66	Deus miſereatur noſtri	180
69	Deus in adjutorium meum intende	194
71	Deus Iudicium tuum Regi da	200
78	Deus venerunt gentes	229
81	Deus ſtetit in ſynagoga Deorum	237
82	Deus quis ſimilis erit	238
87	Domine Deus ſalutis meæ	249
89	Domine refugium factus es	260
92	Dominus regnavit decorem	268
93	Deus Vltionum Dominus	269
101	Domine exaudi orationem meam	285
96	Dominus regnavit exultet	297
98	Dominus regnavit iraſcantur	300

Liczba Pſalmow.		Liczba Kart.
108	Deus laudem meam ne tacueris	319
109	Dixit Dominus Domino meo	324
114	Dilexi quoniam exaudiet	334
129	De profundis clamavi ad te Domine	379
130	Domine non eſt exaltatum cor	380
138	Domine probâſti me	396
140	Domine clamavi ad te exaudi me	402
142	Domine exaudi orationem meam auriby.	406
	E.	
16	Exaudi Domine juſtitiam meam	33
19	Exaudiat te Dominus	47
29	Exaltabo te Domine	73
32	Exultate Iuſti in Domino	82
39	Expectans expectavi	110
44	Eructavit cor meum	126
54	Exaudi Deus orationem	151
58	Eripe me de inimicis	161
60	Exaudi Deus deprecationem	167
63	Exaudi Deus orationem meam cùm	173
67	Exurgat Deus & diſsipentur	182
80	Exultate Deo Adjutori noſtro	234
132	Ecce quàm bonum	384
133	Ecce nunc benedicite Dominum	385
139	Eripe me Domine ab homine malo	400
144	Exaltabo te Deus meus	412
	F.	

Liczba Psalmow.		Liczba Kart.
	F.	
86	Fundamenta ejus in montibus.	248
	I.	
10	In Domino confido	24
25	Iudica me Domine quoniam	63
30	In te Domine ſperavi: non	75
34	Iudica Domine nocentes	89
42	Iudica me Deus & diſcerne	120
65	Iubilate Deo omnis terra	177
70	In te Domine ſperavi	196
85	Inclina Domine aurem tuam	245
99	Iubilate Deo omnis terra ſervite	282
113	In exitu Iſraël de Ægypto	330
125	In convertendo Dominus	374
	L.	
112	Laudate pueri Dominum	329
116	Laudate Dominum omnes	337
120	Levavi oculos meos	368
121	Lætatus ſum in his	369
134	Laudate nomen Domini	386
145	Lauda anima mea Dominum	416
146	Laudate Dominum quoniam	417
147	Lauda Ieruſalem Dominum	419
148	Laudate Dominum de Cælis	420
150	Laudate Dominum in ſanctis	424

Liczba Psalmow.		Liczba Kart.
	M.	
47	Magnus Dominus	133
50	Miserere mei Deus secundùm	143
55	Miserere mei Deus quoniam	155
56	Miserere mei Deus miserere	157
88	Misericordias Domini	252
100	Misericordiam & judicium	283
131	Memento Domine David	382
	N.	
36	Noli æmulari in malignantibus	97
61	Nonne Deo subjecta	168
75	Notus in Iudæa Deus	213
123	Nisi quia Dominus erat	372
126	Nisi Dominus ædificaverit	375
	O.	
46	Omnes gentes plaudite	131
	P.	
107	Paratum cor meum Deus	317
	Q.	
2	Quare fremuerunt gentes	3
41	Quemadmodùm desiderat	117
51	Quid gloriaris in malitia	146
72	Quàm bonus Israël	203
79	Qui regis Israël intende	231
83	Quàm dilecta tabernacula	241

Liczba Pſalmow.		Liczba Kart.
90	Qui habitat in adjutorio	263
124	Qui confidunt in Domino	373
	S.	
11	Salvum me fac Domine quoniam	25
57	Si verè utique juſtitiam	159
68	Salvum me fac Deus	188
128	Sæpè expugnaverunt	378
136	Super flumina Babilonis	392
	T.	
64	Te decet hymnus Deus	175
	V.	
5	Verba mea auribus	8
12	Vsquequo Domine	27
73	Vt quid Deus repuliſti	207
76	Voce mea ad Dominum clamavi	215
94	Venite exultemus Domino	272
141	Voce mea ad Dominum	404

Regeſtr Canticorum.

Canticum Moyſi, *Exod.* 15.		425
	Item *Deut.* 32.	429
Canticum Annæ, 1. *Reg.* 2.		438
Canticum Iſaiæ Prophetæ, *Cap.* 26.		441
	Item Iſaiæ Prophetæ, *Cap.* 12.	445
Cantieum Ezechiæ, *Iſaiæ* 38.		447

Canticum trium puerorum, *Dan.* 3. 450
Canticum Habacuc, *Cap.* 3. 453
Canticum Beatæ MARIÆ Virginis, *Luc.* 1. 457
Canticum Zachariæ, *Luc.* 1. 459
Canticum Simeonis, *Luc.* 2. 461
Modlitwá Vrbana Papieżá VIII. 462

OFFICIUM DEFVNCTORVM

Ad Veſperas

Antiph. Placebo Domino

Pſalmus 114.

DIlexi quoniam exaudiet Dominus: vocem orationis meæ *Fol.* 334.

Requiem &c.

Antiph: Placebo Domino in regione vivorum.

Antiph: Hei mihi Domine.

Pſalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: et exaudivit me. *Fol.* 367.

Antiph: Hei mihi Domine, quia incolatus meus prolongatus eſt.

Ant: Dominus cuſtodit te.

Pſalmus 120.

LEvavi oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi: *Fol.* 368.

ZA VMARŁE

Ná Nieſzpor.

Antyph: Będę ſię podobał Pánu.

Pſalm 114.

ROzmiłowałem ſię iż wysłuchał Pan: głos modlitwy moiey.

Kártá 334.

Antyph: Będę ſię podobał Pánu w kráinie żywiących.

Antyph: Ah ći mnie Pánie.

Pſalm 119.

WOłałem do Páná gdym był utrapiony: y wysłuchał mię.

Kártá 367.

Antyph: Ahći mnie Pánie, że ſię mieſzkánie moie przedłużyło.

Antyph: Pan ćię ſtrzeże.

Pſalm 120.

PODniosłem oczy moie ná gory: skąd mi przyidźie wſpomożenie.

Kártá 368.

Antiph: Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam meam Dominus.

Antiph: Si iniquitates.

Psalmus 129.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam. *Fol.* 379.

Antiph: Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit.

Antiph: Opera manuum tuarum.

Psalmus 137.

CONfitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. *Fol* 394.

Antiph. Opera manuũ tuarum Domine ne despicias,

℣. Audivi vocem de cælo dicentem mihi,

℟. Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Antiph: Omne quod dat mihi Pater.

Canticum B. M. V.

Lucæ 1.

MAgnificat: anima mea Dominũ. *Fol.* 457

Antyf: Pan cię strzeże od wszytkiego złego: Pan niechay strzeże dusze twoiey.

Antyph: Ieśli niepráwośći.

Psalm 129.

ZGłębokośći wołałę ku tobie Pánie: Pánie wysłuchay głos moy. *Kártá* 379.

Antyph: Ieśli będźiesz pilnie obaczał niepráwośći Pánie: Pánie á ktosz się zostoi.

Antyph: Dźiełá rąk twoich.

Psalm 137.

BĘdęć Panie wyznawał ze wszytkiego sercá mego: żeś wysłuchał słowá ust moich. 394.

Antyph: Dźiełá rąk twoich Panie nie wzgardzay

℣. Słyszałem głos z niebá mowiący do mnie,

℟. Błogosławieni umárli, ktorzy w Pánu umieraią.

Antyph: Wszytko coś mi dał Oycze.

Pieśń B. M. PANNY.

Lucæ 1.

WIelbi: dusza moiá Páná. 457.

Antiph.

Antiph: Omne quod dat mihi Pater ad me veniet: & eum qui venit ad me, non ejiciam foras.

Preces infrascripta in ferialibus diebus dicuntur flexis genibus. Pater noster.

℣ Et ne nos inducas in tentationem,

℟. Sed libera nos amalo.

Psalmus 145.

LAuda anima mea Dominum; laudabo Dominum in vita mea. 416.

℣ A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum.

℣. Requiescant in pace.

℟ Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

DEus qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulos tuos Pontificali, seu Sacerdotali fecisti dignitate vigere; præsta quæsumus, ut eorum quoque

Antyph: Wszytko coś mi dał Oycze do mnie przyidźie, á przedtym ktory do mnie przyidźie nie zámknę drzwi

Ten Psalm tylko się w tenczás mowi kiedy iest Officium zamßytkich na początku Mieśiecá Oycze náß.

℣. I nie wodź nas ná pokuszenie.

℟. Ale nas zbaw ode złego.

Psalm 145.

CHwal duszo moiá Paná: będę chwalił Páná zá żywotá mego. 416.

℣ Od wrot piekielnych.

℟. Wyrwiy Pánie duśze ich.

℣. Niech odpoczywáią w pokoiu. ℟. Amen.

℣. Pánie wysłuchay modlitwę moię.

℟. A wołánie moie niech do ćiebie przyidźie.

Modlmy się.

BOże ktoryś między Apostolskiemi Kápłány, sług twoich Biskupią álbo Kápłáńską godnośćią uczćic raczył, day prośiemy, áby też do ich

perpetuo aggregentur cõfortio.

DEus veniæ largitor & humanæ ſalutis amator, quæſumus clementiam tuam; ut noſtræ Congregationis fratres propinquos & benefactores, qui ex hoc ſæculo tranſierunt, Beata Maria ſemper Virgine intercedente cũ Omnibus Sanctis tuis ad perpetuæ beatitudinis cõfortium pervenire concedas.

FIdelium Deus omniũ conditor & redemptor animabus, famulorum famularumque tuarum remiſsionem cunctorũ tribue peccatorum; ut indulgentiam quam ſemper optaverunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Qui vivis & regnas in ſæcula ſæculorum. Amen.

towárzyſtwá na wieki byli przyłaczoni.

BOże dawco odpuſzczenia y miłośniku ludzkiego zbáwienia, prośiemy łáskáwośći twoiey, ábyś náſzego zgromádzenia Brácia Sioſtry powinne y dobrodźieie náſze, ktorzy z tego świátá ześli, zá przyczyną B. záwſze Pánny Máryi ze wſzytkiemi Swiętymi do uczeſtnictwá zbáwienia wiecznego przypuśćić raczył.

BOże wſzytkich wiernych Stworzyćielu y Odkupićielu, duſzõ służebnikow y służebnic twoich racz dáć wſzytkich grzechow odpuſzczenie; ábý odpuſtu ktorego záwſze prágnęli, przez nabożne prozby doſtąpili. Ktory żyieſz y kroluieſz ná wieki wiekow.

V.

℣. Requiem æternam dona eis Domine.

℟. Et lux perpetua luceat eis.

℣. Requieſcant in pace,

℟. Amen.

Pro ſororibus noſtris defunctis.

QVæſumꝰ Domine, pro tua pietate miſerere animabus famularum tuarum N. & N. ſororum noſtrarum & à contagiis mortalitatis exutas in æternæ ſalvationis partem reſtitue. Per Dominum noſtrum.

In die obitus defuncti vel defunctæ.

ABſolve quæſumus Domine, animam famuli tui vel famulæ tuæ N. ut defunctus vel defuncta ſæculo, tibi vivat: & quæ per fragilitatem carnis humana converſatione commiſit tu veniâ miſericordiſsimæ pietatis abſterge. Per Dominum noſtrum.

℣. Odpocznienie wieczne dáy im Pánie.

℟. A świátłość wiekuiſta niechay im świeći.

℣. Niech odpoczywáią w pokoiu.

℟. Amen.

Zá ſioſtry náſze zmárłe.

PRoſiemy ćię náſz miły Panie, zmiłuy ſię według dobrotliwośći twey nád duſzámi ſług twoich ſioſtr náſzych: á od ſplugáwienia śmiertelnośći oczyſzczone rácz ie w dźiele wiecznego zbáwienia poſtánowić. Przez Páná náſzego. &c.

W dźień ześćia zmárłego álbo zmárłey.

ROzwiąż proſiemy ćię Pánie duſzę służebniká, albo służebnice twoiey N. áby umárſzy świátu, tobie żyłá: á co przez ułomność ćiáłá y ludzką konwerſácyą popełnił, álbo popełniłá, miłośierdźiem dobrotliwośći twoiey rácz zgłádźić. Przez Páná náſzego &c.

Pro Patre & Matre defuncta.

DEus qui nos Patrem & Matrem honorare præcepisti, miserere clementer animabus Patris & Matris meæ, eorumqué peccata dimitte mequé eos in æternæ claritatis gaudio fac videre. Per Dominum nostrum.

Pro uno defuncto.

INclina Domine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur: ut animam famuli tui, N. quã de hoc sæculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione constituas, & Sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per Dominum nostrum.

In Anniversario die.

DEus indulgentiarum Domine: da animæ famulæ tuæ sororis nostræ N. cuius ãniversarium de-

Zá Oycá y Mátkę zmárłe.

BOże ktoryś nam Oycá y Mátkę czćic roskazał, zmiłuy się łaskáwie nád duszą Oycá y Mátki moiey, y odpuść grzechy ich, á w weselu wieczney iásności day mi ich oglądáć. Przez Páná nászego Iezusá Chrystusá.

Za iednego zmárłego.

RAcz miły Pánie nákłonić uchá twego do prośb nászych, ktorymi miłośierdźia twego pokornie prośiemy: ábyś duszę sługi twego N. ktoremuś ztego świátá zeyść roskazał, w kráinie pokoiu y świátłości postánowił, y w towárzystwie świętych twoich przypuścił. Przez Páná nászego.

W dzień Rocznice.

BOże dawco odpuszczenia: day służebnicy twoiey śiostrze nászey N. ktorey dźień roczni-

positionis commemoramus, refrigerij sedem quietis beatitudinem & luminis claritatem. Per Dominum nostrum Iesum.

czniczy obchodźiemy, ochłodę, spoczynek, błogosławieństwo y iáśność świátłośći. Przez Páná nászego Iezusá Chrystusá.

Ad Matutinum

Invitatorium.

Regem cui omnia vivunt:

Venite adoremus.

Psalmus 94.

VEnite exultemus Domino, jubilemus Deo salutari nostro 272.

In Primo Nocturno.

Pro feria secunda & quinta.

Antiph. Dirige Domine *Psalmus* 5.

VErba mea auribus percipe Domine; intellige clamorē meum. 8.

Antiph. Dirige Domine Deus meus in conspectu tuo viam meam.

Ná Iutrznią.

Invitatorium.

Krolowi ktoremu wszytko żyie:

Podźmy pokłońmy się.

Psalm 94.

POdźćie ráduymy się Pánu; śpiewaymy Bogu Zbáwićielowi nászemu. *Kártá* 272.

Ná pierwszy Nokturn

W Poniedźiałek y we Czwartek.

Antyph: Prostuy Pánie.

Psalm 5.

SŁowá moie przyimiy w uszy twoie Pánie, wyrozumiey wołánie moie. *Kártá* 8.

Antyph Prostuy Pánie Boże moy przed obliczem twoim drogę moię.

An-

Ant. Convertere Domine.

Pſalmus 6.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me. *F.* 10

Antiph: Convertere Domine & eripe animam meam, quoniam non eſt in morte qui memor ſit tui.

Ant: Ne quando rapiat.

Pſalmus 7.

DOmine Deus meus, in te ſperavi: ſalvum me fac. *Folio* 12.

Antiph: Ne quando rapiat ut Leo animam meam, dum non eſt qui redimat, neque qui ſalvum faciat.

℣. A porta inferi.

℟. Erue Domine animas eorum. *Pater noſter.*

Lectio 1. Iob 7.

PArce mihi Domine: nihil enim ſunt dies mei. Quid eſt homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Viſitas eum diluculò, & ſubitò probas illum. Vſquequò non

Antyph: Náwroć ſię Pánie

Pſalm 6.

PAnie nie w zápálczywośći twoiey ſtrofuy mię: áni w gniewie twoim karz mię. *K.* 10.

Antyph: Náwroć ſię Pánie á wyrwyi duſzę moię. álbowiem w śmierći niemáſz ktoby náćię pámiętał.

Ant: By kiedy nie porwał.

Pſalm 7.

PAnie Boże moy, w tobiem nádźieię położył: wybaw mię. *K.* 12.

Ant: By kiedy nie porwał iako lew duſze moiey, gdy niemáſz. ktoby odkupił, áni ktoby ią wybáwił.

℣. Od wrot piekielnych

℟. Wyrwyi Pánie duſze ich. Oycze náſz.

Lekcya 1. Iob 7.

PRzepuść mi Pánie: boć nic nie ſą dni moie. Coż ieſt człowiek że go wielmożyſz? álbo przecz przykładaſz ku niemu ſerce twoie? Náwiedzaſz go ráno, á nátychmiaſt doświadczaſz go. Dokąd-

parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Peccavi: quid faciam tibi ô custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihimetipsi gravis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormiam, & si manè me quæsieris, non subsistam.

℟. Credo quòd Redemptor meus vivit: & in novissimo die de terra surrecturus sum: Et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.

℣. Quem visurus sum ego ipse, & non alius, & oculi mei conspecturi sùt. Et in carne mea &c.

że mi nie przepuścisz, á nie dopuścisz mi, ábym przełknął ślinę moię? Zgrzeszyłē: coż ći uczynię, o strożu ludźi? Czemuś mię postáwił przećiwnym tobie, żem się stał ćiężki sam sobie: przecz nie zgładźisz grzechu mego, y czemu nie odeymuiesz nieprawości moiey? Oto teraz w prochu zásnę, á ieśli mię ráno poszukasz, nie będźie mię.

℟. Wierzę iż Zbáwićiel moy żyie, á w dźień ostáteczny z źiemie powstánę. A w ćiele moim oglądā Bogá Zbáwićielá mego

℣. Ktorego uyźrzę ia tenże, á nie inny, y oczy moie ogladáia. A w ćiele moim ogladam &c.

Lectio 2. Iob 10.

TÆdet animam meam vitæ meæ: dimittam adversum me eloquium

Lekcya 2. Iob 10.

TEskni sobie dusza moiá w żywoćie moim: puszczę przećiw so-

meum, loquar in amaritudine animæ meæ. Dicam Deo: noli me condemnare. Indica mihi, cur me ita judices? Numquid bonum tibi videtur, si calumnieris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adjuves? Numquid oculi carnei tibi sunt? aut sicut videt homo, & tu videbis? Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, ut quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cùm sit nemo qui de manu tua possit eruere.

℟. Qui Lazarum resuscitâsti à monumento fœtidum: Tu eis Domine dona requiem, & locum indulgentiæ

bie mowę moię, będę mowił w gorzkości dusze moiey. Rzeknę Bogu: nie potępiay mię. Pokaż mi, przecz mię ták sądźisz? A za się dobrze tobie widźi, żebyś mię potwarzył y ućisnął mnie, robotę rąk twoich, á rádę niezbożnikow wspomagał? A za ty masz oczy ćielesne, álbo iáko widźi człowiek, ty widźieć będźiesz? Iżali iáko dni człowiecze dni twoie sa: á látá twoie sa iáko czásy człowiecze, ábyś się miał pytáć o niepráwości moiey, á dowiádować się o grzechu moim? Zebyś wiedźiał żem nic niezbożnego nie czynił: gdyż nie mász żadnego ktoryby z ręki twoiey mogł wyrwáć.

℟. Ktoryś Łázárzá wskrześił z grobu śmierdzącego: Ty im Pánie day odpocznienie y mieysce

℣. Qui venturus es judicare vivos & mortuos, & ſæculum per ignem. Tu eis Domine dona requiem, & locum indulgentiæ.

℣. Ktory maſz przyść ſadźić żywe y umárłe, y świát przez ogień. Ty im Pánie day odpocznienie, y mieyſce odpuſzczenia.

Lectio 3. Iob 10.

MAnus tuæ Domine, fecerunt me, & plaſmaverunt me totum in circuitu, & ſic repentè præcipitas me? Memento quæſo, quòd ſicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulâſti? Pelle & carnib⁹ veſtîſti me, oſsibus & nervis compegiſti me. Vitam & miſericordiam tribuiſti mihi, & viſitatio tua cuſtodivit ſpiritũ meum.

℟. Domine quando veneris judicare terram, ubi me abſcondam à vultu iræ tuæ? Quia pecca-

Lekcya 3. Iob 10.

RĘce twoie Pánie, uczyniły mię, utworzyły mię w około wſzytkiego: á ták prędko ſtracaſz mię? Wſpomniy proſzę, że iáko błoto uczyniłeś mię, á w proch mię záś obroćiſz. A za nieiáko mleko doiłeś mię, á iáko ſer utworzyłeś mię? Skorą y mięſem powlokłeś mię, kośćiámi y żyłámi poſpinałeś mię. Zywot y miłośierdźie dałeś mi, á náwiedzenie twoie ſtrzegło duchá mego.

℟. Pánie kiedy przyidźieſz ſadźić źiemię, gdźież ſię skryię od gniewu twarzy twoiey? Bom

vi nimis in vita mea. ℣. Commissa mea pavesco, & ante te erubesco: dum veneris judicare, noli me condemnare. Quia peccavi nimis in vita mea.

℟. Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis. Quia peccavi nimis in vita mea.

zgrzeszył wielce w żyćiu moim. ℣. Występkow moich lękam się, y wstydam się przed tobą: gdy przyidźiesz sądźić, niechćiey mię potępić. Bom &c.

℟. Day im Pánie odpocznienie wieczne, á świátłość wiekuista niechay im świeći. Bom zgrzeszył wielce w żyćiu moim.

In Secundo Nocturno

Pro Feria 3tia. & 6ta.

Antiph: In loco pascuæ.

Psalmus 22.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit:

Fol. 56.

Antiph: In loco pascuæ ibi me collocavit.

Antiph: Delicta juventutis meæ.

Psalmus 24.

AD te Domine levavi animam meam:

Fol: 60.

Antiph: Delicta juven-

Ná Drugi Nokturn.

We Wtorek y w Piatek.

Ant: Ná mieyscu paszy.

Psalm 22.

PAn mną rządźi, á ni ná czym mi nie schodźi.

Kártá 56.

Antyph: Ná mieyscu paszy tám mię posádźił.

Antyph: Grzechow młodośći moiey.

Psalm 24.

DO ćiebie Pánie podniosłem duszę moię.

Kártá 60.

Ant: Grzechow młodo-

tutis meæ & ignorantias meas ne memineris Domine.

Antiph: Credo videre.

Psalmus 26.

DOminus illuminatio mea, *Fol:* 65.

Antiph: Credo videre bona Domini in terra viventium.

℣. Collocet eos Dominus cum principibus. ℟. Cum principibus populi sui. *Pater noster.*

Lectio 4ta. Iob 13.

REsponde mihi: quantas habeo iniquitates & peccata: scelera mea & delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis; & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium, quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines, & consumere me vis pec-

ści moicy y niewiádomości moich nie rácz pámiętáć Pánie.

Ant: Wierzę iż ogladam.

Psalm 26.

PAnie oświecenie moie, *Kártá* 65.

Antyph: Wierzę iż oglądam dobrá Pánskie w źiemi żyiacych.

℣. Niech go Pan posadźi z Xiążęty. ℟. Z Xiążęty ludu swego. *Oycze náß.*

Lekcya 4. Iob 13.

ODpowiedz mi: iáko wiele mam niepráwości y grzechow, złości moie y występki ukaż mi. Przecz oblicze twoie kryiesz, y mniemasz mię być nieprzyiaćielem twoim? Przećiw listkowi, ktory wiátr porywa, pokázuiesz moc swoię, á źdźbło suche gonisz. Abowiem piszesz przećiwko mnie gorzkości, y chcesz mię

catis adoleſcentiæ meæ. Poſuiſti in nervo pedem meum, & obſervâſti omnes ſemitas meas, & veſtigia pedum meorũ conſiderâſti. Qui quaſi putredo conſumẽdus ſum, & quaſi veſtimentum quod comeditur à tinea.

℟. Memento mei Deus quia ventus eſt vita mea, Nec aſpiciat me viſus hominis. ℣. De profundis clamavi ad te Domine, Domine exaudi vocem meam. Nec aſpiciat me viſus hominis.

Lectio 5ta. Iob 14.

HOmo natus de muliere, brevi vivens tẽpore, repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra, & nunquam in eodem ſtatu permanet. Et dignũ ducis ſuper huiuſcemo-

znifzczyć grzechámi młodości moiey. Włożyłeś w pęto nogę moię, y ſtrzegłeś wſzytkich ścieſzek moich, á śládom nog moich przypátrowałeś ſię Ktory iáko zgniła rzecz znifzczeć mam, y iako ſzátá ktora mole iedzą.

℟. Pámiętay ná mię Boże, żeć wiátr ieſt duſzá moiá. A niech nie pátrza ná mnie wzrok człowieczy. ℣ Z głębokości wołałem k tobie Pánie, Pánie wysłuchay głos moy. A niech nie pátrza ná mnie wzrok człowieczy.

Lekcya 5. Iob 14.

CZłowiek urodzony z niewiáſty, żyiąc przez czás krotki, bywa nápełnion wielu nędzy. Ktory iáko kwiát wychodźi, y skruſzon bywa, y ućieka iáko cień, á nigdy nie trwa w tymże ſtanie. Y maſz zá godna rzecz

di aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in judicium? Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine? nonnè tu qui ſolus es? Breves dies hominis ſunt, numerus menſium ejus apud te eſt: conſtituiſti terminos ejus, qui præteriri non poterunt. Recede paululùm ab eo, ut quieſcat, donec optata veniat, ſicut mercenarij dies eius.

ná tákiego otwárzáć oczy twoie, y przywodźiſz go z ſobą do ſądu? Kto może czyſtym uczynić ktory ſię począł z naśienia nieczyſtego? iżali nie ty ktory ſam ieſteś? Krotkie dni ſą człowiecze, liczbá mieśiącow iego u ćiebie ieſt. Zámierzyłeś gránice iego, ktore nie będą mogły bydź przeſtąpione. Odeydźże máluczko od niego, áby odpoczywał, áż przyidźie pożądány iáko naiemniká dźień iego.

℟. Hei mihi Domine, quia peccavi nimis in vita mea: Quid faciam miſer? ubi fugiam, niſi ad te Deus meus? Miſerere mei, dum veneris in noviſsimo die. ℣. Anima mea turbata eſt valde, ſed tu Domine ſuccurre ei. Miſerere mei, dum veneris in noviſsimo

℟. Ahći mi Pánie, iżem zgrzeſzył wielce w żyćiu moim: Coż uczynię nędzny? gdźie ućiekę, iedno do ćiebie Boże moy? Zmiłuy ſię nádemną, kiedy przyidźieſz w dźień oſtáteczny. ℣. Duſzá moiá ſtrwożoná ieſt bárzo, álę ty Pánie rátuy ią. Zmiłuy ſię nádemną, kiedy przyi-

Lectio 6ta Iob 14.

QVis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus, in quo recorderis mei? Putasné mortuus homo rursum vivat? Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerâsti: sed parce peccatis meis. ℟. Ne recorderis peccata mea Domine: Dum veneris judicare sæculũ per ignem. ℣. Dirige Domine Deus meus in cõspectu tuo viam meam Dum veneris &c. ℣. Requiem æternam dona eis

Lekcya 6. Iob 14.

KToby mi to dał, ábyś mię zákrył w piekle, y zátáił mię, áżby przeminełá zápálczywość twoiá, y náznáczył mi czás w ktorymbyś ná mię wspomniał? Coż mniemasz umárły człowiek znowu żyć będźie? Po wszytkie dni w ktorych teraz żołduię, czekam áż przyidźie odmienienie moie. Záwołasz mię, á ia odpowiem tobie: dźiełowirak twoich podasz práwicę. Tyś wprawdźie moie kroki policzył, ále przepuść grzechõ moim. ℟. Grzechow moich Pánie nie pámiętay: kiedy przyidźiesz sądzić świát przez ogień ℣. Kieruy Pánie Boże moy przed obliczem twoim drogę moie. Kiedy przyidźiesz &c. ℣ Odpocznienie wieczne

racz

Domine: & lux perpetua luceat eis. Dum veneris judicare ſæculum per ignem.

racz im dać Pánie: á świátłość wiekuiſta niech im świeći. Kiedy przyidźieß ſądźić świát przez ogień.

In Tertio Nocturno.

Proferia 4ta & Sabbato.

Antiph: Complaceat:

Pſalmus 39.

EXpectans expectavi Dominum: *F.* 110.

Antiph: Complaceat tibi Domine, ut eruas me: Domine ad adjuvandum me reſpice.

Antiph: Sana Domine,

Pſalmus 40.

BEatus qui intelligit ſuper egenum *Fol.* 114.

Antiph: Sana Domine animam meam, quia peccavi tibi.

Antiph: Sitivit anima.

Pſalmus 41.

QVemadmodùm deſiderat. *Fol.* 117.

Antiph. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem Domini?

Ná Trzeći Nokturn.

We Srodę y w Sobotę.

Ant. Niech ći ſię ſpodoba.

Pſalm 39.

CZekaiąc czekałem Páná: *Kártá* 110.

Antyph. Niech ći ſię ſpodoba Pánie, ábyś mię wyrwał: Pánie ku ratunku memu weyźrzey.

Antyph. Vzdrow Pánie.

Pſalm 40.

BŁogosłáwiony ktory ma baczenie *K.*114.

Antyph. Vzdrow Panie duſzę moię, bomći zgrzeſzył tobie.

Ant. Prágnęłá duſzá moiá.

Pſalm 41.

IAko prágnie Ieleń. *Kártá* 117.

Antyph. Prágnęłá duſzá moiá do Bogá żywego, kiedyż przyidę, á okażę ſię przed obliczem Bożym.

℣. Ne tradas beſtijs animas confitentes tibi. ℟. Et animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem. *Pater noſter.*

℣. Nie poday beſtyom duſz chwalacych ćiebie. ℟. Y duſz ubogich twoich nie zápominay do końcá. *Oycze náſz.*

Lectio 7ma. Iob 17.

SPiritus meus attenuabitur, dies mei breviabuntur, & ſolùm mihi ſupereſt ſepulchrum. Non peccavi, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine, & pone me juxta te, & cujuſvis manus pugnet contra me. Dies mei tranſierunt, cogitationes meæ diſsipatæ ſunt, torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem, & rurſum poſt tenebras ſpero lucem. Si ſuſtinuero, infernus domus mea eſt: & in tenebris ſtravi lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea, & ſo-

Lekcya 7. Iob 17.

DVch moy umnieyſzy ſię, dni moie ſię skroca, á tylko mi grob zoſtáie. Nie zgrzeſzyłem, á w gorzkośćiách mieſzka oko moie. Wybaw mię Pánie, á położ mię podle śiebie, á czyiáſzkolwiek ręká niech walczy przećiwko mnie. Dni moie przeminęły, myśli moie rozerwáne ſą, trapiąc ſerce moie. Noc w dźień obrośiły, á záſię po ćiemnośćiách ſpodźiewam ſię świátłośći. Ieśli czekáć będę, piekło ieſt domem moim, á w ćiemnośći uſłałem łoſzko moie. Rzekłę zgniłośći, Oycem moim ieſteś: Mátką moią y ſio-

ſtrą

ror mea, vermibus. Vbi eſt ergo nunc præſtolatio mea,& patientiam meam quis conſiderat? Tu es Domine Deus meus.

℟. Peccantem me quotidie, & non me pœnitentem, timor mortis conturbat me: Quia in inferno nulla eſt redemptio, miſerere mei Deus, & ſalva me. ℣. Deus in nomine tuo ſalvum me fac, & in virtute tua libera me. Quia in inferno nulla eſt redemptio, miſerere mei Deus, & ſalva me.

ſtrą moią robakō. Gdźie tedy teraz ieſt oczekiwánie moie, y ćierpliwość moiá? Tyś ieſt Pánie Boże moy.

℟. Mnie co dźień grzeſzącego, á niepokutuiącego, boiáźń śmierći trwoży: bo w piekle nie máſz żadnego odkupienia, zmiłuy ſię nádemną Boże, á zbaw mię. ℣. Boże w imię twoie zbaw mię, á w mocy twoiey wybaw mię. Bo w piekle niemáſz żadnego odkupienia, zmiłuy ſię nádemną Boże, á zbaw mię.

Lectio 8va Iob 19.

PElli meæ, conſumptis carnibus, adhæſit os meum, & derelicta ſunt tantummodò labia circa dentes meos. Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. Quare

Lekcya 8. Iob 19.

DO skory moiey po ſtrawionym ćiele, przyſchłá kość moiá, á zoſtáły tylko wárgi około zębow moich. Zmiłuyćie ſię nádemną, zmiłuyćie ſię nádemną, áby wżdy wy przyiaćiele moi, boć mię ręká Páńska dotknę-

perſequimini me ſicut Deus, & carnibus meis ſaturamini? Quis mihi tribuat, ut ſcribantur ſermones mei? quis mihi det, ut exarentur in libro ſtylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte ſculpantur in ſilice? Scio enim quòd Redemptor meus vivit, & in noviſsimo die de terra ſurrecturus ſum: & rurſum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum. Quem viſurus ſum ego ipſe, & oculi mei conſpecturi ſunt, & non alius: repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo.

℟. Domine ſecundùm actum meum noli me judicare, nihil dignum in conſpectu tuo egi: ideò deprecor majeſtatem tuam: ut tu Deus deleas iniquitatem meam.

tknęłá. Przecz mię prześláduiećie iáko Bogynáiádaćie ſię mięſá mego? ktoby mi to dał, áby nápiſáne były mowy moie? Ktoby mi to dał, żeby ie wyryſowáno w kśięgách ſtylem żeláznym, y ná bláſze ołowiáney, álbo dłotem wyryto ná skále? Bo wiem iż Odkupićiel moy żyie, á w dźień oſtáteczny powſtánę z źiemie. Yzáś obleczon będę w skorę moię, á w ćiele moim oglądam Bogá Zbáwićielá mego: ktorego uyźrzeć mam záiſte, y oczy moie oglądáią, á nie inny: ſchowána ieſt tá nádźieiá moiá w zanádrzu moim.

℟. Pánie według uczynku mego niechćiey mię ſądźić: bomći nic godnego nie czynił przed obliczē twoim: á przetoż proſzę máještatu twego, ábyś ty Boże zgłádźił niepráwość moię.

℣.

℣. Ampliùs lava me Domine ab injuſtitia mea, & à delicto meo munda me. Vt tu Deus deleas iniquitatem meam.

℣. Ieſzcze więcey omyi mię od nieſprawiedliwośći moiey, y od grzechu mego oczyść mię. Abyś ty Boże zgładźił nieprawość moię.

Lectio 9na. Iob 10.

QVare de vulva eduxiſti me? qui utinam conſumptus eſſem, ne oculus me videret. Fuiſſem quaſi non eſſem, de utero translatus ad tumulum. Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? Dimitte me ergò, ut plangam paululum dolorem meum: antequam vadam, & non revertar, ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine: terram miſeriæ & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat.

Lekcya 9. Iob 10.

CZemuś mię wywiodł z żywotá? ktory bodaybym był zniſzczał, żeby mię oko nie widźiáło. Byłbym iákobych nie był z żywotá przenieśiony do grobu. Izali trochá dni moich nie skończy ſię wkrotce? Puść mię tedy, że trochę opłáczę boleść moię, pierwey niż poydę y nie wrocę ſię do źiemie ćiępney y okrytey mgłą śmierći: źiemie nędze y ćiemnośći, kędy ćień śmierći, y nie máſz rzadu, ále wieczny ſtrách przebywa.

℟. Libera me Domine de vijs inferni, qui portas æreas confregisti: & visitâsti internum, & dedisti eis lumen, ut viderent te. Qui erant in pœnis tenebrarum. ℣. Clamantes & dicentes, Adveniſti Redemptor noſter. Qui erant in pœnis tenebrarum. ℣. Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis. Qui erant in pœnis tenebrarum.

℟ Wybaw mię Pánie z drog piekielnych, ktoryś bramy miedźiáne połamáł: y náwiedźiłeś piekło dałeś im świátłość, áby ćię widźieli, ktorzy byli w mękách ćiemności, ℣. Wołáiący y mowiący, Witay Zbáwićielu náſz, ktorzy byli w mękách ćiemności. ℣. Day im Pánie wieczne odpocznienie. A świátłość wiekuiſta niechay im świeći. Ktorzy byli w mękách ćiemności.

Et dicitur ſemper in feriali Officio.

Ták mowia záwſze w powſzednim Officium.

Sequens ℟. dicitur ſolùm in die Defunctorum, & quando dicuntur tres Nocturni, ut ſupra.

Reſponſorya niżey opiſana, mowia tylko w dźień Záduſzny, y kiedy mowia wſzytkie trzy Nokturny, iáko wyżey.

℟. Libera me Domine de morte æterna, in die illa tremenda: quando cœli movendi ſunt & terra: Dum veneris judi-

℟. Wybaw mię Pánie od śmierći wieczney w onſtráſzny dźień, kiedy ſię poruſzą niebioſá y źiemiá: kiedy przyidźieſz

ſądźić

care ſæculum per ignem. ℣. Tremens factus ſum ego, & timeo, dum diſcuſsio venerit, atque ventura ira. Quando cæli movendi ſunt & terra: ℣. Dies illa, dies iræ: calamitatis & miſeriæ, dies magna & amara valdè. Dum veneris judicare ſæculum per ignem. ℣. Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis. Libera me Domine de morte æterna, in die illa tremenda: quando cœli movendi ſunt & terra: dũ veneris judicare ſæculum per ignem.

ſądźic świát przez ogień. ℣. Sam ſię ſtał drżący, y lękam ſię: gdy przyidźie rozbieránie y przyſzły gniew. Kiedy ſię poruſzą niebioſá y źiemiá. ℣. Dźień on, dźień gniewu, utrapienia y nędze, dźień wielki y bárdzo gorzki. Kiedy przyidźieß ſądźić świát przez ogień. ℣. Day im Pánie wieczne odpocznienie: y świátłość wiekuiſta niechay im świeći. Wybaw mię Pánie od śmierći wieczney w on ſtráſzny dźien: kiedy ſię poruſzą niebioſá y źiemiá: kiedy przyidźieſz ſądźić świát przez ogień.

AD LAVDES.

Antiph. Exultabunt Dño.

Pſalmus 50.

MIſerere mei Deus:

Fol. 143.

NA LAVDES.

Antyph. Rozráduią ſię.

Pſalm 50.

ZMiłuy ſię nádemna Boże.

Kártá 143.

Antyph.

Antiph. Exultabunt Domino ossa humiliata.

Antiph. Exaudi Dñe.

Psalmus 64.

TE decet hymnus Deus in Sion. *Fol.* 175.

Antiph. Exaudi Domine orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Antiph. Me suscepit.

Psalmus 62.

DEus Deus meus. *F.* 171.

Psalmus 66.

DEus misereatur nostri, *Fol.* 180.

Antiph. Me suscepit dextera tua Domine.

Antiph. A porta inferi.

Canticum Ezechiæ. Isa. 38.

EGo dixi in dimidio dierum *Fol.* 447.

Antiph. A porta inferi, erue Domine animam meam.

Antiph. Omnis spiritus.

Psalmus 148. 149. 150.

Antyph. Rozráduią się Pánu kośći poniżone.

Ant. Wysłuchay Pánie.

Psalm 64.

TObie przystoi pieśń Boże. *Kártá* 175.

Ant. Wysłuchay Pánie modlitwę moię: do ćiebie wszelkie ćiáło przyidźie.

Ant. Broniełá mię.

Psalm 62.

BOże Boże moy. 171.

Psalm 66.

BOże zmiłuy się nád námi. *Kártá* 180.

Antyph. Broniełá mię práwicá twoiá Pánie.

Ant. Od wrot piekielnych

Pieśń Ezechiaßá. Isa. 38.

IAm rzekł w połowicy dni *Kártá* 447.

Antyph. Od wrot piekielnych wyrwiy Pánie dusze ich.

Antyph. Wszelki Duch.

Psalm 148. 149. 150.

Laudate

LAudate Dominum de cœlis. *Fol.* 420. 422. 424.

Antiph. Omnis ſpiritus laudet Dominum. ℣. Audivi vocem de cœlo dicentem mihi. ℟. Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Antiph. Ego ſum reſurrectio & vita.

CHwalćie Páná ná niebieśiech. *Na Karćie* 420. 422. 424.

Ant. Wſzelki duch niechay chwali Páná. ℣. Słyſzałem głos z niebá mowiący mi. ℟. Błogoſławieni umárli, ktorzy w Pánu umieráią.

Ant. Ia ieſtem zmartwychwſtánie y żywot.

Canticum Zachariæ.
Lucæ 1.

BEnedictus Dominus Deus. *Fol.* 459.

Antiph Ego ſum reſurrectio, & vita: qui credit in me, etiamſi mortuus fuerit, vivet: & omnis qui vivit, & credit in me, non morietur in æternum.

Pater noſter.

Pieśń Záchárýaſſowá.
Lucæ 1.

BŁogoſławiony Pan Bog. *Kártá* 459.

Ant. Iam ieſt zmartwychwſtánie, y żywot, kto w mię wierzy, choćby y umárł, żyw będźie: á wſzelki ktory żyie á wierzy w mię, nie umrze ná wieki. *Oycze náſs.*

Pſalmus 129.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi *Folio* 379.

Pſalm 129.

ZGłębokośći do ćiebie wołáłem Pánie: Pánie wyſłuchay *K.* 379.

Zá Dusze w czyszczu cierpiące.

1. LAngventibus in purgatorio,
Qui purgantur ardore nimio.
Et torquentur gravi supplicio,
Subveniat tua compassio
ô MARIA.

2. Fons es patens, quæ culpas abluis,
Omnes sanas, & nullum respuis,
Manum tuam extende mortuis,
Qui sub pœnis langvent continuis
ô MARIA.

3. Ad Te pia suspirant mortui,
Cupientes de pœnis erui.
Et adesse Tuo conspectui,
Et gaudijs æternis perfrui. ô MARIA.

4. Clavis David, quæ cælum aperis,

USychaiącym z prágnienia,
Od czyscowego spalenia
y ćierpiącym ćięszką mękę,
Poday z swey litości rękę
o MARYA.

Tyś ná zmyćie win krynica,
Weyzrzyi łáskawą źrenica.
A z swoiego zmiłowania,
Wybaw dusze od karánia.
o MARYA.

Do Ciebie one wzdychaią,
Z mąk uwolnienia czekáią,
Przed tobą chcą bydź stáwione,
Do spoczynku wybawione, o MARYA.

Kluczu Dawidow, do niebá, Twey

Nunc beata ſucurre miſeris,
Qui tormentis torquentur aſperis,
Educ eos de domo carceris, ô MARIA.

5. Lex juſtorum, norma credentium,
Vera ſalus in Te ſperantium,
Pro defunctis ſit Tibi ſtudium,
Aſsiduè orare Filium, ô MARIA.

6. Benedicta per tua merita,
Te rogamus, mortuos ſuſcita,
Et dimittens eorum debita,
Ad requiem ſis eis ſemita, ô MARIA.

7. In tremendo DEI judicio,
Quando fiet ſtricta diſcuſsio,
Tunc etiam ſupplica Filio,

Twey pomocy duſzom trzebá.
Niechay będą z mąk wyrwáne,
Z więzow wolności oddane, o MARYA.

Wſzytkich wiernych wizerunku,
Dodáway duſzom rátunku,
Ktorzy w Tobie ufność máią,
Niech twey pomocy doznáią o MARYA.

Przez twoie wielkie zásługi,
Niech umárłym wſzytkie długi,
Bog odpuśći, á z więźienia,
Niechay máią uwolnienia, o MARYA.

Gdy BOG ná ſtráſzny ſąd śiędźie,
Y roztrząſáć ſpráwy będźie,
Niech będźie twoiá przyczyna,

Vt cum Sanctis ſit tibi portio, ô MARIA.

Zá nami do twego Syna, o MARYA.

8. Dies illa, dies terribilis,
Dies malis intolerabilis,
Sed tu Mater ſemper amabilis,
Fac, ſit nobis Iudex placabilis ô MARIA.

Dźień on, dźień będźie płaczliwy,
A potępionym ſtráſliwy,
Lecz przećię Mátko miłośći,
Niech nam Bog odpuśći złośći o MARYA.

9. Illâ die tantus ſervabitur
Rigor, quo vix juſtus ſalvabitur,
Nemo reus juſtificabitur,
Sed ſingulis jus ſuum dabitur, ô MARIA.

W ten ſię dźień Bog ſtráſzny ſtáwi,
Spráwiedliwych ledwo zbawi, (wi,
Nikt ſię winny nie wymo-
Ani też ſchroni Synowi o MARYA.

10. Nos timemus diem judicij,
Quia malè & nobis conſcij
Sed tu Mater ſummi conſilij,
Para nobis locum refugij ô MARIA.

Tego ſię ſadu boiemy,
Bo ſię winnymi czuiemy,
Lecz przez ćiebie Matko Bogá,
Niech ſię tá oddáli trwogá o MARYA.

11. Tunc iratus judex adveniet,
Singulorũ cauſas diſcutiet
Perſonamque nullam reſpiciet,

W ten czás Sędźiá zágniewany,
Nikomu nieubłagány,
Reſpektem ſię nie uwiedźie,

Gdy

Sed ſingulis juſtè definiet, ô MARIA.
Gdy ná ſąd wſzytkich zá-ſiędźie o MARYA.

12. Summi Regis Mater & Filia,
Corko Oycá Przedwiecznego,

Cui nullus par eſt in gloria,
Ktoremu nie maſz rownego,

Tuâ Virgo dulci clementiâ,
Miey nas w twey świętey obronie,

Sis tunc & nobis propitia ô MARIA.
Przy oſtátnim żyćiá zgonie o MARYA.

13. Pia Virgo, quæ cunctos reſpicis,
Páni dobra, ktora nikim

Omnes amas, & nullum deſpicis.
Nie gárdźiſz, choćiáſz grzeſznikiem.

Erue nos de manu Iudicis,
Wyrwiy nas z ręki Sędźiego,

Et junge nos choris Angelicis ôMARIA.
Złącz do choru Anielskiego, o MARYA.

14. Horrendum eſt illud judicium,
Stráſzna to będźie godźiná,

Quando nullum erit refugium.
Zadná nie przeminie wina,

Sed quilibet pœnam, & præmium,
Każdy Niebo zá zásługi

Recipiet, hoc non eſt dubium. ô MARIA.
Weźmię, lub piekło zá długi, o MARYA.

15. Iuſtus Iudex dando ſententiam,
W ten czás Sędźiá ſpráwiedliwy,

Non faciet juſtis injuriam.
Nec injuſtis faciet gratiá
Sed tenebit ſtrictam juſtitiam, ô MARIA

16. Et ideò nunc coram Iudice,
Pro famulis te ipsã obijce,
Opus bonum in nobis perfice:
Vt nobiſcum agat pacificè ô MARIA.

17. Nunc igitur Mater accelera,
Pietatis oſtende viſcera,
Nato, pectus offer & ubera,
Et pro nobis veniam impetra ô MARIA.

18. Stirps electa clericos erige,
Deviantes ad viam redige,
Bonos auge, & malos corrige,
Et ſic omnes nos tecum collige,
ô MARIA.

Dobrych krzywdy nic nie chćiwy,
Ani też ná złych łáskawy
Wyda dekret według ſprá wy, o MARYA.

Dla tego przed Sędźią Bogiem,
Staw ſię zásługą ubogim,
Doskonáłym czyń każdego,
By miał Sędźie łáskawego, o MARYA.

Więc teraz ſwoie wnętrznośći,
Pokaż nam pełne litośći,
Teráz ſwoiemi pierśiámi,
Staw ſię przed Synem zá námi, o MARYA.

Duchowieńſtwu bądź pomoca,
Ginących rátuy ſwą moca,
Dobrych utwierdź, złych poprawiáy,
Wſzytkich przy ſwym boku ſtawiáy,
o MARYA.

19. IESV Mater ſummæ clementiæ,
Summæ laudis & excellentiæ,
Sta pro nobis in cœlis hodie,
Vt nos tecum fruamur requie, ô MARIA.

Mátko IEZVSA Łáskawá,
Ktorey wſzędźie pełna słáwa,
Łáski żebrzemy u Ciebie,
Byśmy byli z toba w niebie, o MARYA.

20. Hæc itaque benigna poſcimus,
Ad hæc noſter aſpirat animus,
Vt deleas mala quæ fecimus,
Et da bona, quæ ſemper cupimus, ô MARIA.

Więc tedy o to prośiemy,
Ręcę do Ciebie wznośiemy.
Abyś nam winy zgładźiłá,
A łaski ſwey udźieliłá, o MARYA.

21. Nunc Regina ſummi Regiminis,
Mediatrix DEI & hominis,
Quæ placare DEVM non deſinis,
Eſto finis iſtius carminis ô MARIA.

Teráz Naywyżſza Krolowa,
Bądź nam ná pomoc gotowa,
Błagáć BOGA nie uſtáway, śpiewań
Tych wierſzow końcem zoſtáway o MARYA.